

Raport o stanie Miasta Gdańska za 2018 rok

Raport o stanie Miasta Gdańska za 2018 rok

Spis treści

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA	3
2. MIESZKAŃCY	7
3. BUDŻET MIASTA	13
4. ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE MIASTEM	18
5. EDUKACJA.....	31
6. ZDROWIE PUBLICZNE I SPORT	39
7. INTEGRACJA SPOŁECZNA I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.....	55
8. KULTURA I CZAS WOLNY.....	55
9. INNOWACYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	95
10. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA	106
11. INFRASTRUKTURA.....	114
12. MOBILNOŚĆ I TRANSPORT	125
13. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA.....	136
14. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI BUDŻETU OBYWATELSKIEGO – ZAŁĄCZNIK NR 1	
15. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI POLITYKI, PROGRAMÓW I STRATEGII – ZAŁĄCZNIK NR 2	
16. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI UCHWAŁ PODJĘTYCH PRZEZ RADĘ MIASTA – ZAŁĄCZNIK NR 3	

W Raporcie prezentujemy aktualne dane statystyczne, dostępne na dzień 31.05.2019 r.

Szanowni Państwo!

Wyjątkowa to sytuacja, że *Raportu o stanie miasta 2018* nie prezentuje prezydent, który przyczynił się do realizacji zawartych w nim przedsięwzięć. Tragiczna śmierć zabrała Pawła Adamowicza w pełni sił – nie sposób o tym zapomnieć.

Raport o stanie miasta 2018 to źródło wiedzy o Gdańsku i zmianach rozwojowych, jakie zachodzą na wielu płaszczyznach życia. Kompleksowo w nim podsumowano działalność organu stanowiącego naszej gminy, czyli Rady Miasta, oraz wykonawczego – prezydenta. Pozwólcie Państwo, że zwrócę Waszą uwagę na kilka niezwykle korzystnych dla Gdańska przesłanek.

Systematycznie rośnie liczba mieszkańców Gdańska, w 2018 roku prawie o 2,5 tys. osób. Czyni to nasze miasto wyjątkowym, nie tylko w skali Trójmiasta. Warto pamiętać, że wzrost liczby mieszkańców jest, obok wzrostu jakości życia, jednym z dwóch mierzalnych wyzwań rozwojowych wskazanych w dokumencie *Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta*.

W 2018 roku dochody i wydatki budżetowe po raz pierwszy przekroczyły 3 mld zł. Z roku na rok wzrastają dochody własne. Kolejny raz uzyskaliśmy bardzo dobrą ocenę ratingową, która jest świadectwem naszej wiarygodności kredytowej. Godne zauważenia jest również to, że mamy bardzo niską stopę bezrobocia – 2,6%, przy jednoczesnym wzroście wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw o 5% (5830 zł).

Możemy cieszyć się dalszym rozwojem miejskiej sieci placówek oświatowych. Oddaliśmy do użytku żłobek i dwa przedszkola, a wspólnie z gminami Kolbudy i Pruszcz Gdański zbudowaliśmy metropolitalną szkołę podstawową w Kowalach. W 2018 roku zakończyliśmy realizację dwóch projektów edukacyjnych (współfinansowanych ze środków UE), w których uczestniczyło prawie 20 tys. uczniów i ponad 3 tys. nauczycieli. Nadto ok. 64 tys. młodych gdańszczanek i gdańszczan od połowy roku może korzystać z bezpłatnych przejazdów transportem miejskim.

Nadal rozbudowujemy system zabezpieczeń przeciwpowodziowych, w 2018 roku powstał 52. zbiornik retencyjny, tym razem w dzielnicy Osowa. Kontynuujemy też program budowy oświetlenia – Jaśniejszy Gdańsk. Z nowości – rozpoczęło działalność Gdańskie Centrum Kontakt, które służy pomocą i informacją przez całą dobę, siedem dni w tygodniu.

W 2018 roku Rada Miasta Gdańska uchwaliła dwa bardzo ważne dokumenty: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska* oraz *Uchwałę Krajobrazową Gdańska*, jedną z pierwszych tego typu w Polsce.

Bogatym programem wydarzeń jubileuszowych świętowaliśmy setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości. Widowym znakiem tych wydarzeń pozostanie 11 masztów flagowych i most o największej rozpiętości przęsła zwodzonych w Polsce, który połączył Wyspę Sobieszewską ze stałym lądem, a nosi imię 100-lecia Niepodległości.

Niezmienne inwestowaliśmy w idee, którą tworzą tkankę miejską. Pamiętaliśmy o kulturze i sporcie. Przyjęliśmy *Model na rzecz Równego Traktowania*, co jest spełnieniem idei miasta otwartego, solidarnego i wrażliwego.

Dzięki Gdańskiemu Programowi Wsparcia Prokreacji urodziło się w naszym mieście 73 dzieci.

Mamy wiele powodów do radości, ale i wysoko podniesioną poprzeczkę.

Dziękuję za zaangażowanie wszystkim tym, którym zawdzięczamy sukcesy Gdańska w 2018 roku.

Zapraszam do lektury

A. Dulkiewicz

prezydent Gdańska

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Tło geograficzne

Gdańsk stanowi główny ośrodek gospodarczy, naukowy i kulturalny województwa pomorskiego i jest szóstym pod względem liczby ludności miastem w Polsce po: Warszawie, Krakowie, Łodzi, Wrocławiu i Poznaniu. Jest głównym miastem rozwijającego się od wielu lat systemu osadniczego w granicach Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS).

Gdańsk zajmuje obszar 262 km² i graniczy z miastami: Sopotem i Gdynią, oraz powiatami: kartuskim (gmina Żukowo), nowodworskim (gmina Stegna) oraz gdańskim (gminy: Kolbudy, Pruszcz Gdański, Cedry Wielkie oraz miasto Pruszcz Gdański). Najdalej wysuniętymi punktami Gdańska są: na północy – Osowa, na południu – Św. Wojciech, na zachodzie – Rębiechowo oraz na wschodzie – Świbno.

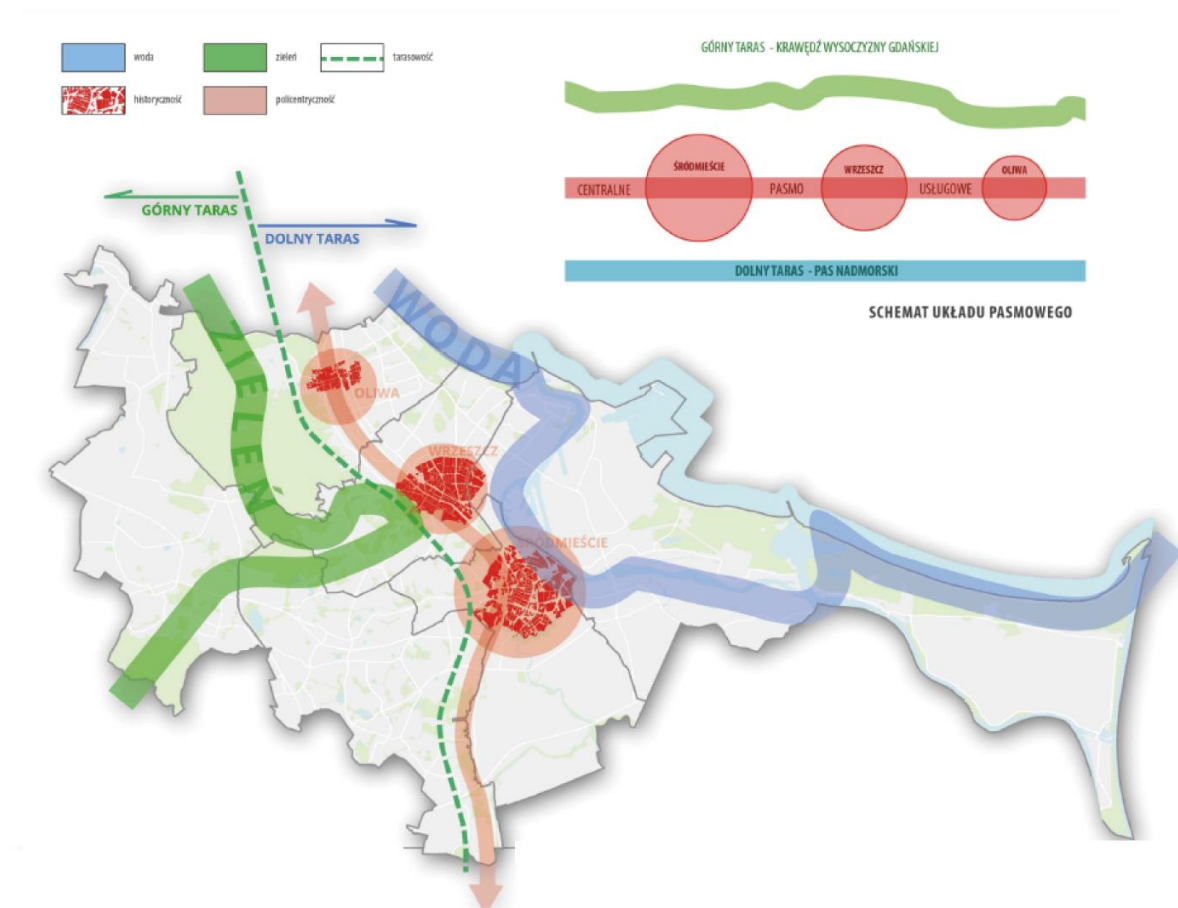
Gdańsk położony jest na terenie o dużym zróżnicowaniu przestrzennym i urozmaiconych warunkach środowiska przyrodniczego. Na ukształtowanie terenu, układ hydrograficzny i parametry klimatyczne wpływa położenie Gdańska w strefie nadmorskiej charakteryzującej się specyficznym oddziaływaniem morza na środowisko przyrodnicze lądu.

Do najważniejszych zasobów przyrodniczych miasta należy duża powierzchnia terenów zielonych: lasów, parków spacerowo-wypoczynkowych, ogródków działkowych, zieleni ulicznej, wewnątrzosiedlowej oraz obiektów sportowych. Lasy zajmują północno-zachodnią część miasta oraz pas nadmorski. W granicach Gdańska występują również liczne, szczególne formy ochrony przyrody: fragment Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego z otuliną, obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, Obszary Natura 2000 oraz pomniki przyrody.

Ważną niematerialną przesłanką rozwoju przestrzennego miasta jest jego tożsamość urbanistyczna, która wyróżnia Gdańsk w świadomości mieszkańców i przyjezdnych. Najczęściej wskazuje się na cztery elementy tworzące tożsamość urbanistyczną Gdańska:

- tarasowość – uwarunkowania naturalne tworzące taras dolny i górny rozdzielone silnie strefą krawędziową wysoczyzny, gdzie różnice wysokości względnych dochodzą do 100 m;
- nadmorskie położenie – linia brzegowa (40 km) wraz z bezpośrednim zapleczem o dominującej funkcji rekreacyjnej, port morski wraz z przemysłem portowym i zapleczem logistycznym oraz różne formy osadnictwa (historyczne, przedwojenne, powojenne);
- policentryczność – współczesny obraz miasta, który wykształcił się z układu linearnego, dominującego w okresie międzywojennym i powojennym. Od lat 70. XX wieku następuje wzmocnienie roli trzech ośrodków: Śródmieścia, Wrzeszcza i Oliwy, które kształtują strukturę policentryczną miasta;
- historyczność – zespoły urbanistyczne Śródmieścia i Wrzeszcza, zespół pocysterski w Oliwie, unikatowa Wielka Aleja (al. Zwycięstwa), dzielnice historyczne.

Schemat układu pasmowego Gdańska

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska z dnia 23.04.2018 r., BRG.

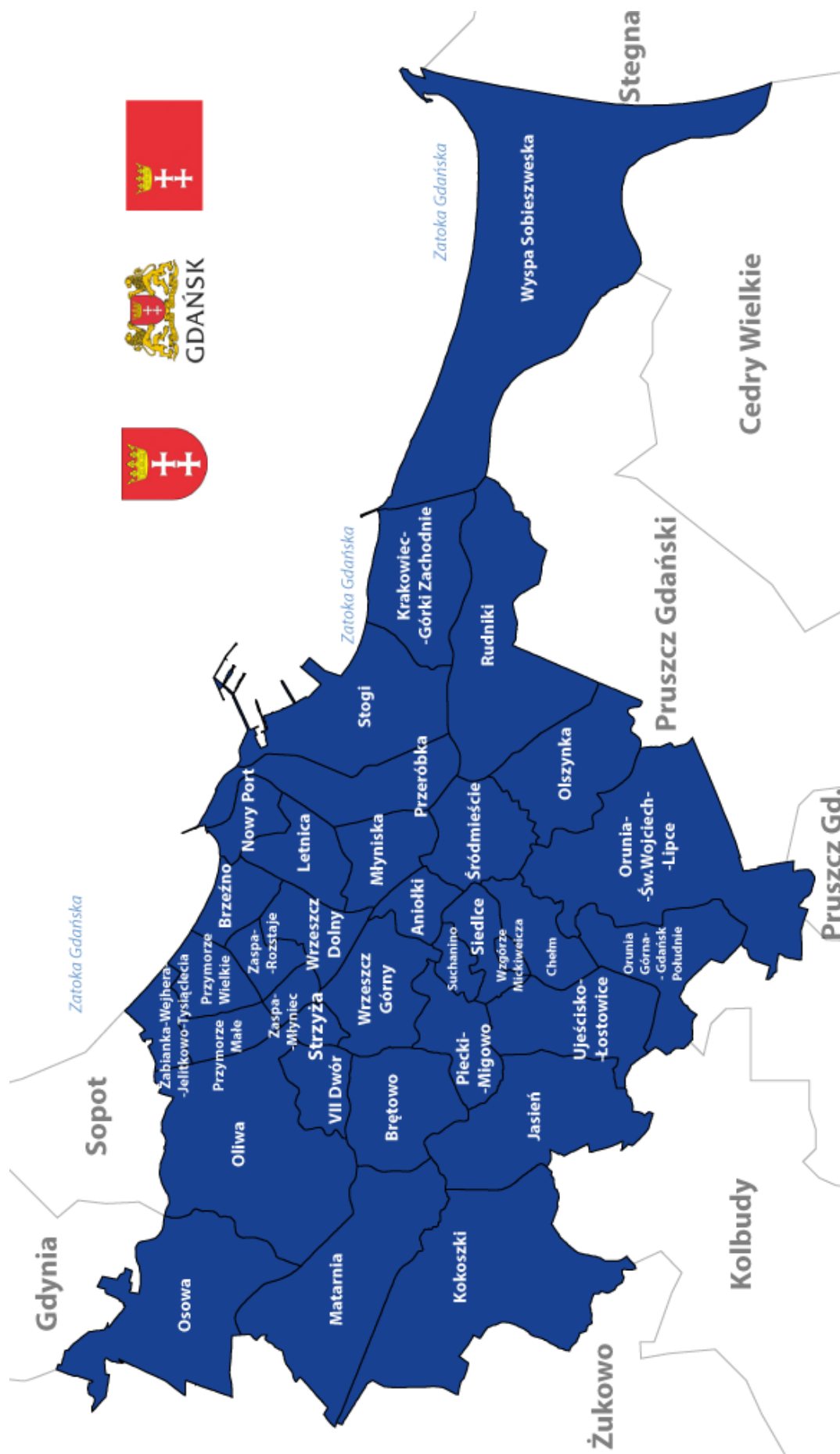
Dzielnice

Obecnie miasto Gdańsk podzielone jest na 35 dzielnic. Są to w kolejności alfabetycznej: Aniołki, Brętowo, Brzeźno, Chełm, Jasień, Kokoszki, Krakowiec-Górki Zachodnie, Letnica, Matarnia, Młyniska, Nowy Port, Oliwa, Olszynka, Orunia Górna-Gdańsk Południe, Orunia-Św. Wojciech-Lipce, Osowa, Piecki-Migowo, Przeróbka, Przymorze Małe, Przymorze Wielkie, Rudniki, Siedlce, Stogi, Strzyża, Suchanino, Śródmieście, Ujeścisko-Łostowice, VII Dwór, Wrzeszcz Dolny, Wrzeszcz Górny, Wyspa Sobieszewska, Wzgórze Mickiewicza, Zaspą-Młyniec, Zaspą-Rozstaje, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia.

Uchwała Rady Miasta Gdańska nr LVI/1670/18 z dnia 30 sierpnia 2018 r. wprowadziła nową dzielnicę – Orunię Górną-Gdańsk Południe. Nowa dzielnica powstała z części dzielnicy Chełm.

Położenie Gdańska na tle okolicznych gmin oraz podział na dzielnice – stan na 31.12.2018 r.

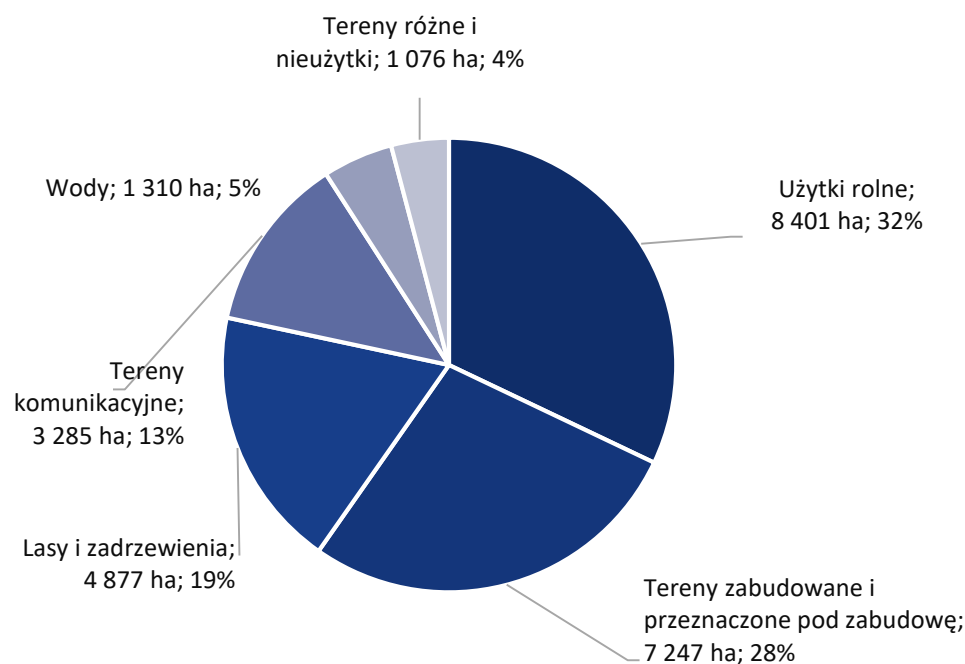
Źródło: Opracowanie własne Referat Badań i Analiz Społeczno-Gospodarczych, UMG.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

W 2018 r. największą część powierzchni Gdańska zajmowały użytki rolne – około 32% – oraz tereny zabudowane i przeznaczone pod zabudowę – blisko 28%. Znaczny był także udział lasów i zadrzewień – blisko 19% – i terenów komunikacyjnych – blisko 13%. Gdańsk jest miastem o średnim stopniu zurbanizowania, gdzie obszary pod zabudowę mieszkaniową i przemysłową zajmowały w strukturze użytkowania gruntów 28% ogólnej powierzchni miasta.

Struktura użytkowania gruntów w Gdańsku w 2018 r.

- dane w ha; % -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UMG.

2. MIESZKAŃCY

Liczba i struktura ludności

W 2018 r. w Gdańsku mieszkało 466 631 osób. W ciągu roku liczba mieszkańców wzrosła o 2377 osób. Ludność Gdańska stanowiła 62,3% ogólniej liczby mieszkańców Trójmiasta oraz 20,0% województwa pomorskiego. Liczba mieszkańców Gdańska systematycznie wzrasta. Wskaźnik ten jest jednym z dwóch mierzalnych wyzwań rozwojowych wskazanych w Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus.

Mieszkańcy Gdańska w latach 2012-2018

WYSZCZEGÓLNIENIE		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba ludności ogółem		460 427	461 531	461 489	462 249	463 754	464 254	466 631
w tym	mężczyźni	218 144	218 823	218 668	218 901	219 756	220 167	221 187
	kobiety	242 283	242 708	242 821	243 348	243 998	244 087	245 444
<i>Wskaźnik feminizacji – liczba kobiet na 100 mężczyzn</i>		<i>111,1</i>	<i>110,9</i>	<i>111,0</i>	<i>111,0</i>	<i>111,0</i>	<i>110,9</i>	<i>111,0</i>
mieszkańcy w wieku	przedprodukcyjnym*	73 435	73 911	74 542	75 649	77 467	79 252	81 522
	produkcyjnym**	291 824	289 430	285 517	281 839	278 511	274 719	272 935
	poprodukcyjnym***	95 168	98 190	101 430	104 761	107 776	110 283	112 174
<i>Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym</i>		<i>57,8</i>	<i>59,5</i>	<i>61,6</i>	<i>64,0</i>	<i>66,5</i>	<i>69,0</i>	<i>71,0</i>

* wiek przedprodukcyjny: 0-17 lat

** wiek produkcyjny: 18-59 lat (kobiety) i 18-64 lata (mężczyźni)

*** wiek poprodukcyjny: powyżej 60 lat (kobiety) i powyżej 65 lat (mężczyźni)

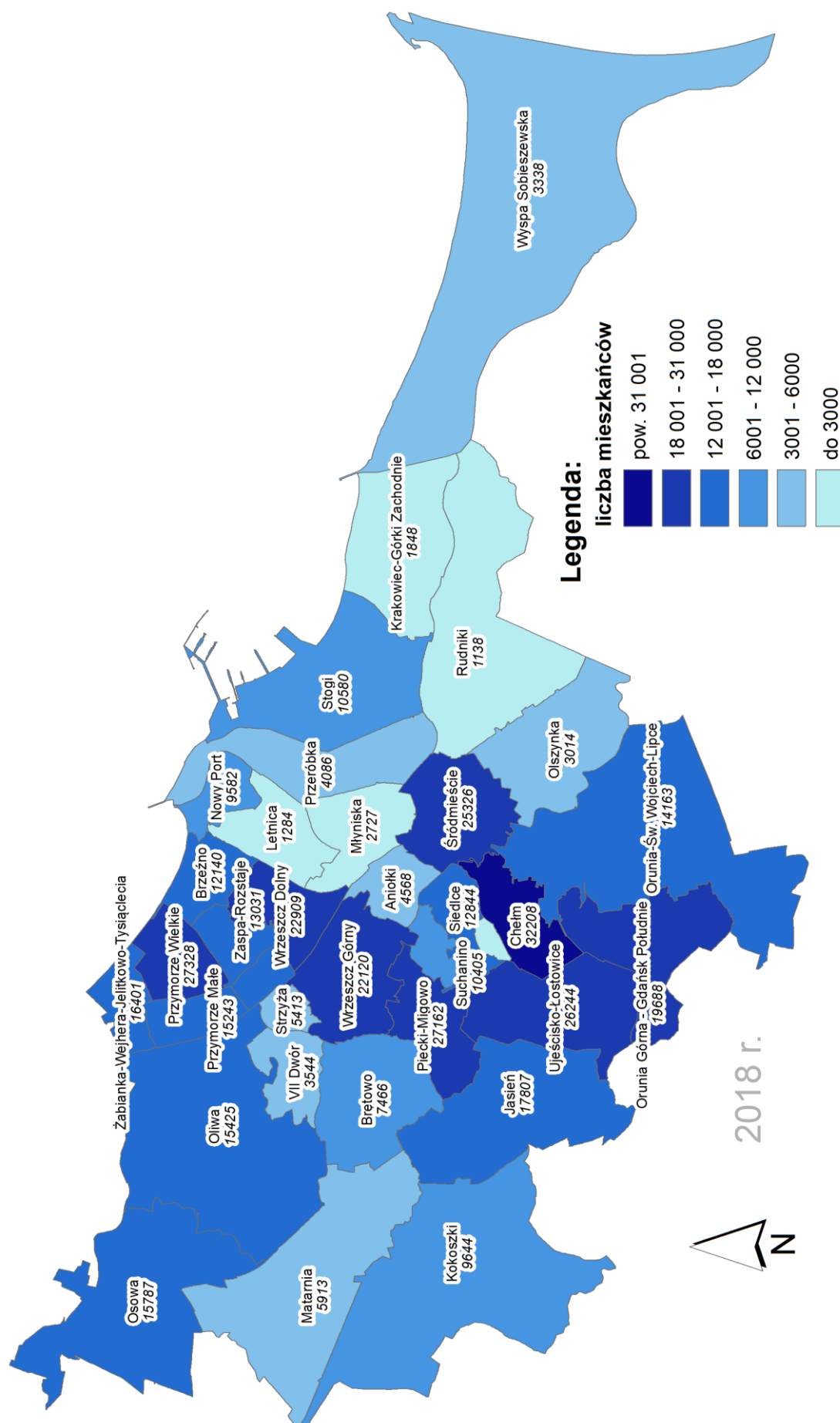
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Gdańsk jest jednym z niewielu dużych miast w Polsce, w których liczba mieszkańców systematycznie wzrasta. Wysoka jakość życia, liczne miejsca pracy oraz dogodne warunki pracy przekładają się na dodatnie saldo migracji (1968 os. w 2018 r.) oraz dodatni przyrost naturalny (232 os. w 2018 r.).

W strukturze ludności według płci kobiety stanowiły 52,6% populacji, a współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn, wyniósł 111,0.

Mieszkańcy zameldowani na pobyt stały i czasowy w Gdańsku w podziale na dzielnice w 2018 r.

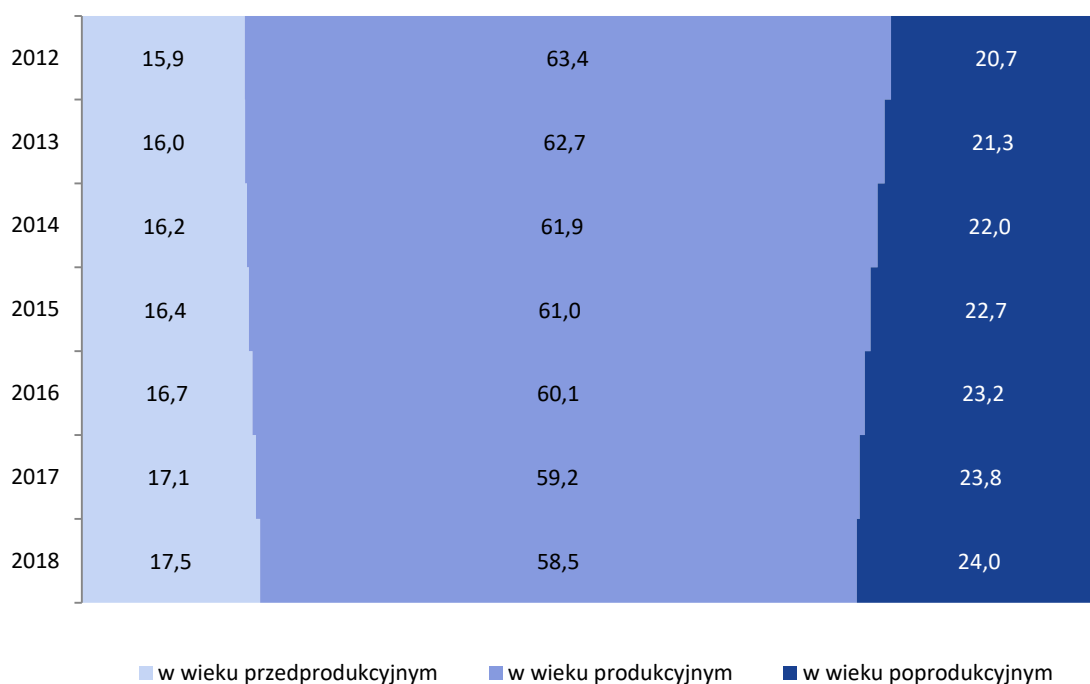
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych meldunkowych Wydziału Spraw Obywatelskich, UMG.

Liczba mieszkańców zameldowanych w poszczególnych dzielnicach Gdańska jest mocno zróżnicowana. W 2018 r. najwięcej osób zamieszkiwało Chełm (32 208 os.). Dalej w kolejności znalazły się: Przymorze Wielkie (27 328 os.), Piecki-Migowo (27 162 os.), Ujeścisko-Łostowice (26 244 os.), Śródmieście (25 326 os.), Wrzeszcz Dolny (22 909 os.) oraz Wrzeszcz Górny (22 120 os.). Najmniej osób zamieszkiwało dzielnice: Rudniki (1138 os.), Letnica (1284 os.) oraz Krakowiec-Górki Zachodnie (1848 os.).

Gęstość zaludnienia dzielnic Gdańska zawierała się w przedziale od 78 osób na km² do prawie 11 tys. osób na km². W 2018 r. największa gęstość zaludnienia wystąpiła w dzielnicach: Zaspą Młyniec (10 830 os/km²), Przymorze Wielkie (8435 os/km²), Chełm (8280 os/km²) oraz Suchanino (7226 os/km²). Najmniejsza gęstość zaludnienia cechowała Rudniki (78 os/km²) oraz Wyspę Sobieszewską (93 os/km²).

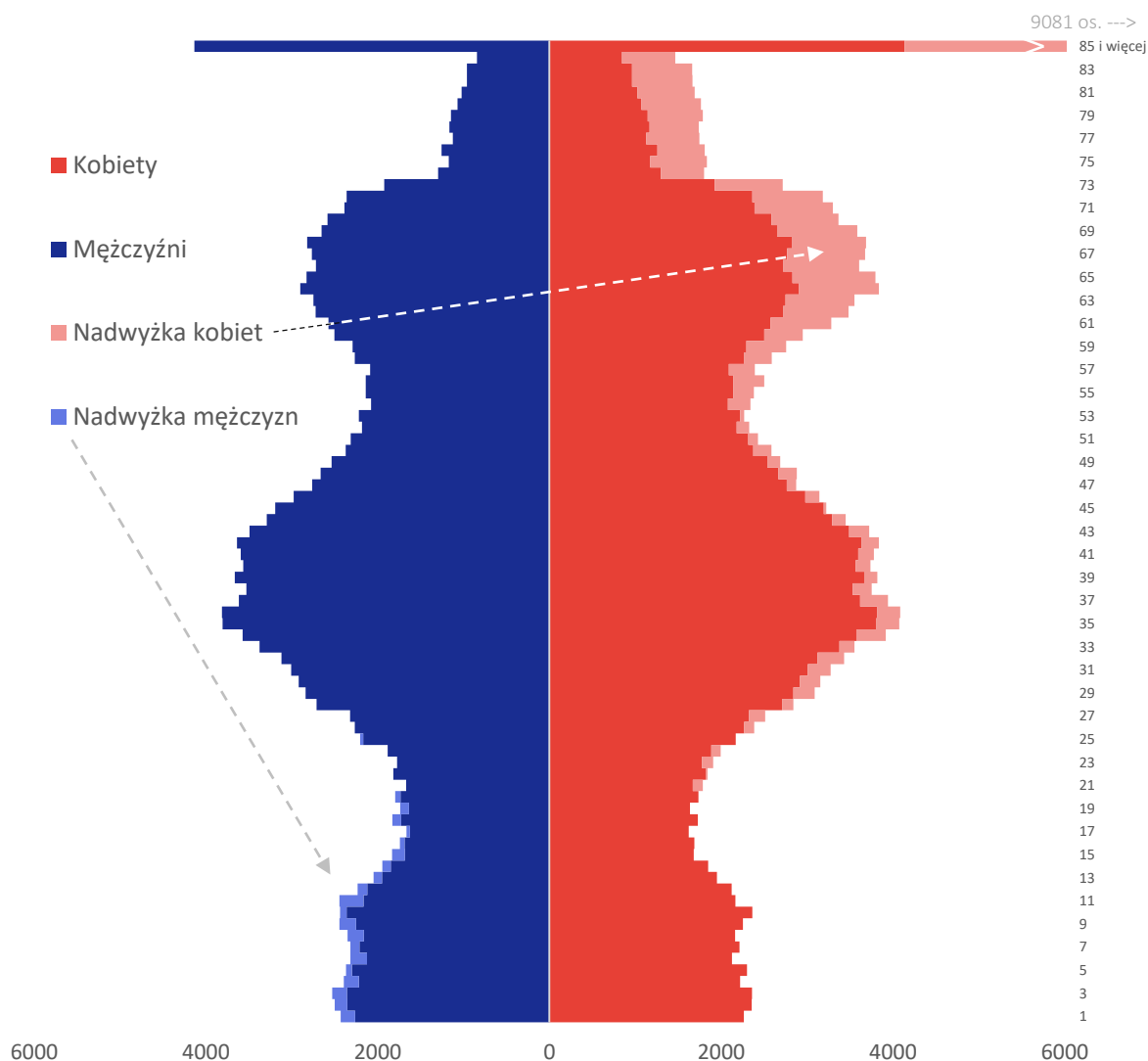
Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 58,5% ogólnej liczby mieszkańców miasta. W ciągu ostatniego roku nastąpił spadek tej grupy osób o 0,7 punktu procentowego, z kolei wzrósł udział osób w wieku przedprodukcyjnym o 0,4 punktu procentowego oraz poprodukcyjnym o 0,3 punktu procentowego. Wskaźnik obciążenia demograficznego, tj. stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym systematycznie wzrasta. Na koniec 2018 r. wyniósł 71,0 os.

Struktura mieszkanców Gdańska według kategorii wiekowych w latach 2012-2018
- dane w % -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku.

Piramida płci i wieku - liczba mieszkańców Gdańska zameldowana na pobyt stały i czasowy w podziale na płeć i wiek w 2018 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych meldunkowych Wydziału Spraw Obywatelskich, UMG.

Urodzenia i zgony, migracje

W 2018 r. urodziło się 5595 dzieci, o 16 mniej niż rok wcześniej. Liczba zgonów wzrosła o 407 osób i wyniosła 5363 osoby. Przyrost naturalny był dodatni i wyniósł 232 osoby. Współczynnik przyrostu naturalnego będący odpowiednikiem przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł 0,50%.

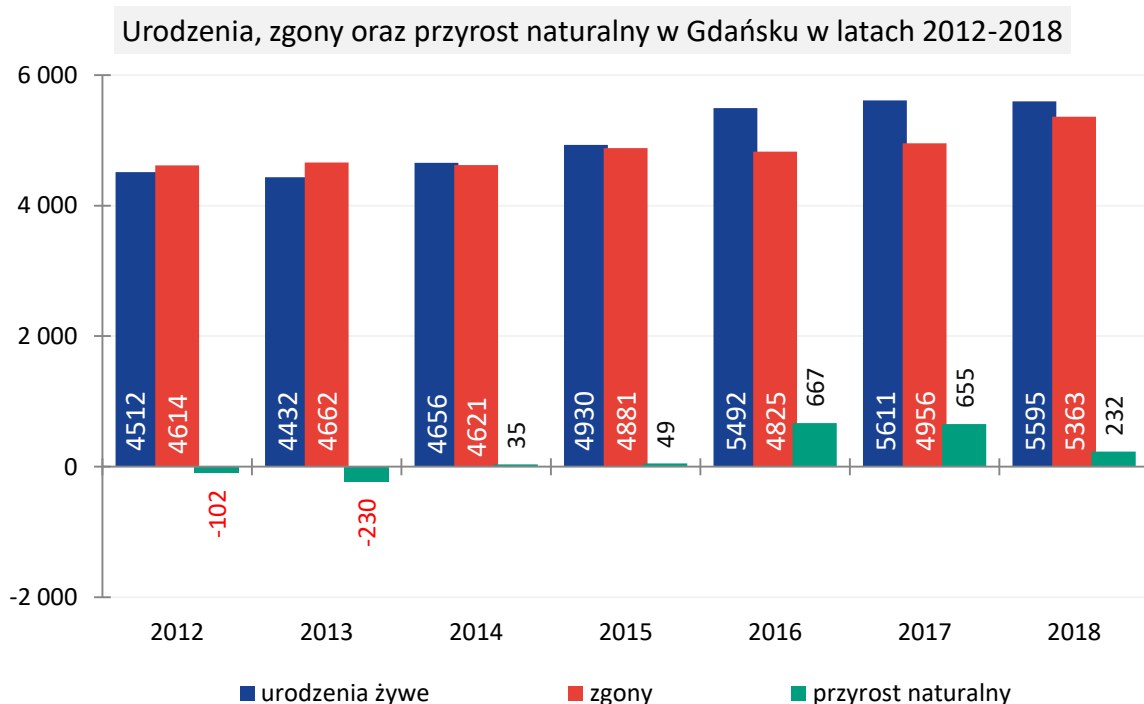
Kolejnym czynnikiem wpływającym na liczbę ludności w mieście jest saldo migracji, który w 2018 r. wyniósł 1968 os. Niezmiennie od wielu lat głównym kierunkiem napływu mieszkańców do Gdańska są okoliczne miasta oraz większe ośrodki miejskie w Polsce. W 2018 r. mieszkańcy meldujący się w Gdańsku przybyli głównie z: Gdyni, Sopotu, Elbląga, Olsztyna, Warszawy, Słupska i Bydgoszczy. Głównym kierunkiem odpływu były okoliczne miasta i gminy, takie jak: Gdynia, Banino, Pruszcz Gdański, Kowale, Borkowo i Sopot, oraz Warszawa.

Ruch naturalny oraz saldo migracji mieszkańców Gdańska w latach 2012-2018

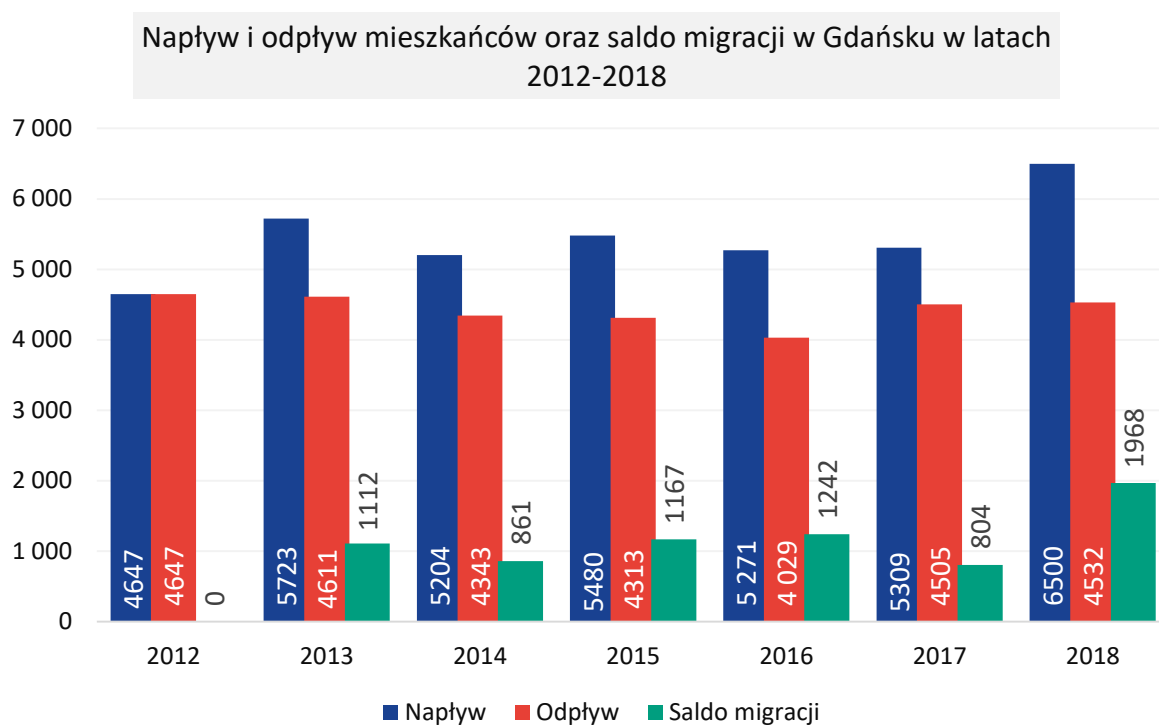
WYSZCZEGÓLNIENIE		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ruch naturalny								
Przyrost naturalny		-102	-230	35	49	667	655	232
w tym	urodzenia żywe	4512	4432	4656	4930	5492	5611	5595
	zgony	4614	4662	4621	4881	4825	4956	5363
<i>Współczynnik dynamiki demograficznej - stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów</i>		0,978	0,951	1,008	1,010	1,138	1,132	1,043
Małżeństwa		2113	1992	2068	2251	2461	2581	2699
Saldo migracji		0	1112	861	1167	1242	804	1968
w tym	napływ	4647	5723	5204	5480	5271	5309	6500
	odpływ	4647	4611	4343	4313	4029	4505	4532

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Największy dodatni przyrost naturalny w Gdańsku w 2018 r. odnotowano w dzielnicach: Jasień (+349 os.), Ujeścisko-Łostowice (+311 os.), Orunia Górna-Gdańsk Południe (+228 os.) oraz Piecki-Migowo (+205 os.). Największy ujemny przyrost naturalny odnotowano w dzielnicach: Przymorze Wielkie (-270 os.), Śródmieście (-249 os.), Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia (-158 os.) oraz Oliwa (-148 os.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

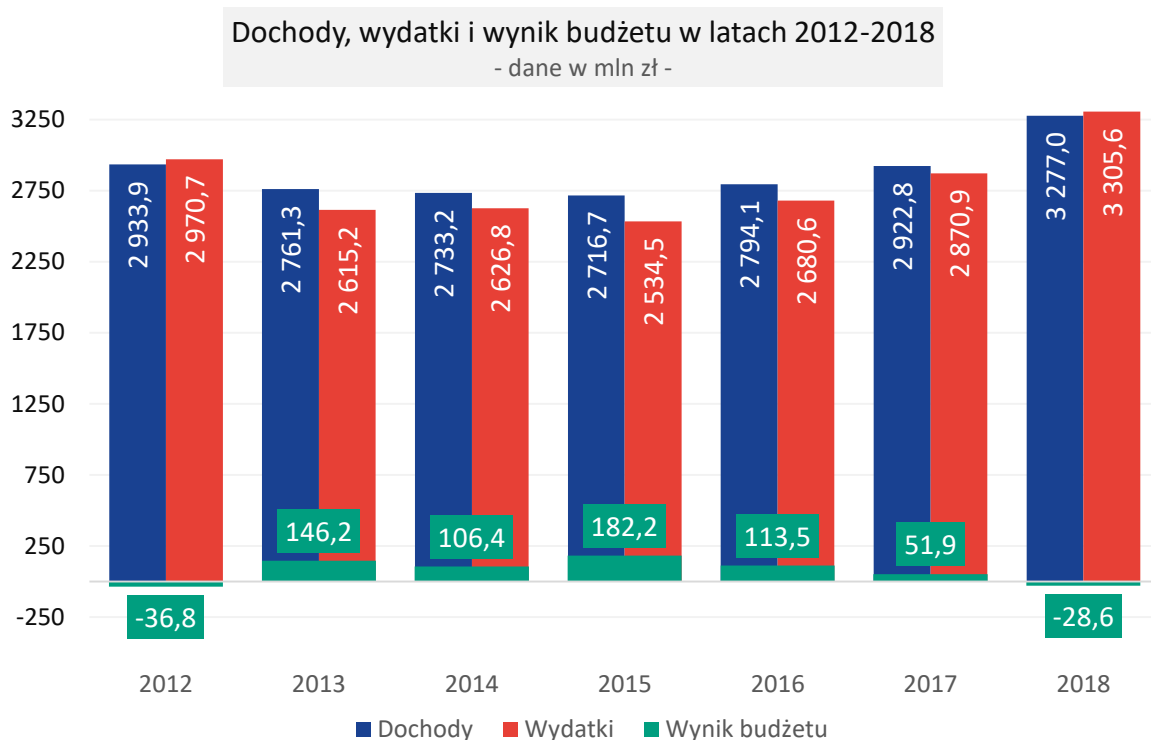

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Spośród 35 dzielnic Gdańska największe dodatnie saldo migracji wewnętrznych – w granicach miasta – w 2018 r. odnotowano na terenie Ujeściska-Łostowic (+662 os.), Jasienia (+404 os.) oraz Oruni Górnej-Gdańska Południe (+222 os.). Największe ujemne saldo migracji odnotowano na terenie Śródmieścia (-306 os.), Chełmu (-189 os.), Wrzeszcza Górnego (-167 os.) oraz Przymorza Wielkiego (-143 os.).

3. BUDŻET MIASTA

Fundamentem działalności miasta są stabilne finanse, które pozwalają terminowo i skutecznie realizować projekty, inwestycje oraz bieżące zadania. Dzięki odpowiedniemu zarządzaniu wydatkami i dochodami oraz rozwijającej się lokalnej gospodarce budżet miasta systematycznie rośnie. W 2018 r. dochody Miasta Gdańska wyniosły 3277,0 mln zł i wzrosły o 354,2 mln zł w stosunku do 2017 r. Wydatki Miasta wyniosły 3305,6 mln zł, tj. wzrosły o 434,7 mln zł w stosunku do 2017 r. Deficyt budżetu w 2018 r. wyniósł 28,6 mln zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

Dochody budżetu Miasta Gdańska w 2018 r. w przeliczeniu na mieszkańca wyniosły 7050 zł, natomiast wydatki 7111 zł.

Dochody

Największym źródłem dochodów budżetowych w 2018 r., podobnie jak w latach ubiegłych, były udziały w podatkach, które stanowiły 31,4% dochodów (1029,7 mln zł), w tym z podatku dochodowego w kwocie 959,9 mln zł. Na drugiej i trzeciej pozycji pod względem wysokości udziału znalazły się odpowiednio subwencje 15,1% (495,1 mln zł), w tym część oświatowa w wysokości 469,9 mln zł, oraz podatki i opłaty lokalne 13,9% (455,6 mln zł).

Grupy dochodów budżetu Miasta Gdańska w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
	mln zł							%
Udziały w podatkach	605,6	661,1	709,2	781,3	826,5	920,5	1029,7	31,4
Subwencje	418,4	427,8	423,5	437,3	472,0	486,0	495,1	15,1
Wpływy z podatków i opłat lokalnych	368,0	363,1	406,1	396,3	398,6	434,4	455,6	13,9
Dotacje na zadania zlecone i realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	126,8	123,2	125,3	142,2	297,6	370,1	393,6	12,0
Dochody z mienia komunalnego	206,5	188,2	253,1	194,1	154,4	151,0	285,2	8,7
Dochody realizowane przez jednostki budżetowe	172,1	233,2	296,9	303,0	330,6	339,1	226,2	6,9
Dotacje na zadania własne*	929,5	698,2	440,2	396,9	240,4	142,5	201,8	6,2
Pozostałe dochody	107,0	66,6	78,9	65,5	74,0	79,3	189,7	5,8
Ogółem	2933,9	2761,3	2733,2	2716,7	2794,1	2922,8	3277,0	100,0

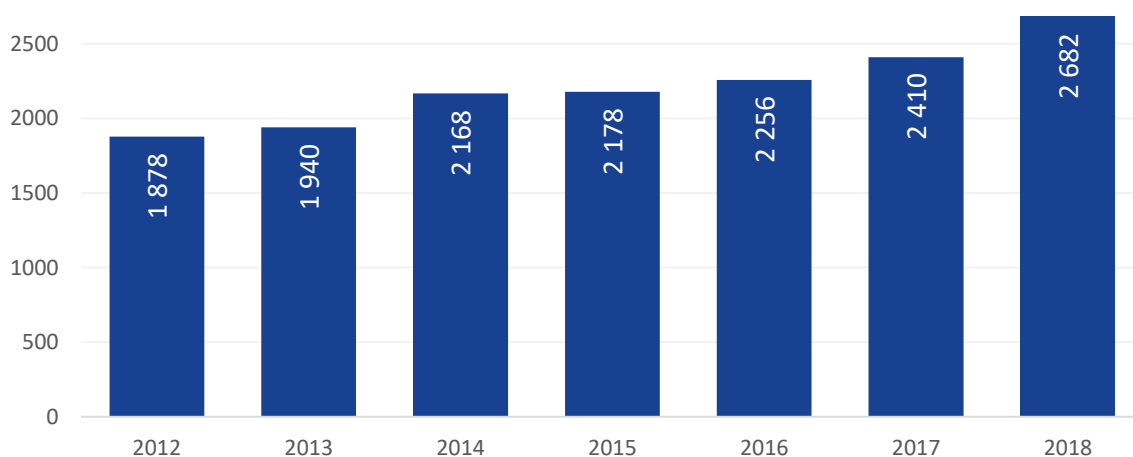
*w tym środki pozyskane z Unii Europejskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

Kluczowymi dla stabilności finansowej miasta są jego dochody własne, do których wlicza się udziały w podatkach, wpływy z podatków i opłat lokalnych, dochody realizowane przez jednostki budżetowe, subwencje, dochody z mienia komunalnego oraz inne tzw. *pozostałe dochody* związane z działalnością miasta.

Dochody własne Miasta Gdańska systematycznie rosną. W 2018 r. wyniosły 2681,6 mln zł. W porównaniu z 2017 r. wzrosły o 271,4 mln zł.

Dochody własne Miasta Gdańska w latach 2012-2018
- dane w mln zł -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

Jednym z najważniejszych źródeł dochodów miast jest udział w podatku dochodowym od osób fizycznych. W 2018 r. udział ten wynosił 48,23%. Niezwykle ważne jest dla funkcjonowania samorządów, aby mieszkańcy opłacali podatek w miejscu faktycznego zamieszkania, ponieważ tam korzystają z wielu usług świadczonych ze środków publicznych. W 2018 r. przeprowadzono kolejną edycję loterii „PIT w Gdańsku. Się opłaca!” zachęcającą mieszkańców do rozliczania podatków w Gdańsku. W loterii z atrakcyjnymi nagrodami wzięło udział 18 751 osób, z czego 1985 zadeklarowało, że rozliczyło podatek w Gdańsku po raz pierwszy!

Wydatki

W strukturze wydatków Miasta Gdańska w układzie budżetu zadaniowego największy udział w 2018 r. miały wydatki skierowane na *Edukację i opiekę wychowawczą oraz pomoc materialną* – 31,2% (1030,4 mln zł), *System komunikacji miejskiej* – 21,5% (711,3 mln zł) oraz *Pomoc społeczną i realizację instrumentów polityki społecznej* – 16,0% (529,2 mln zł), co w sumie stanowi 68,7% wydatków miasta.

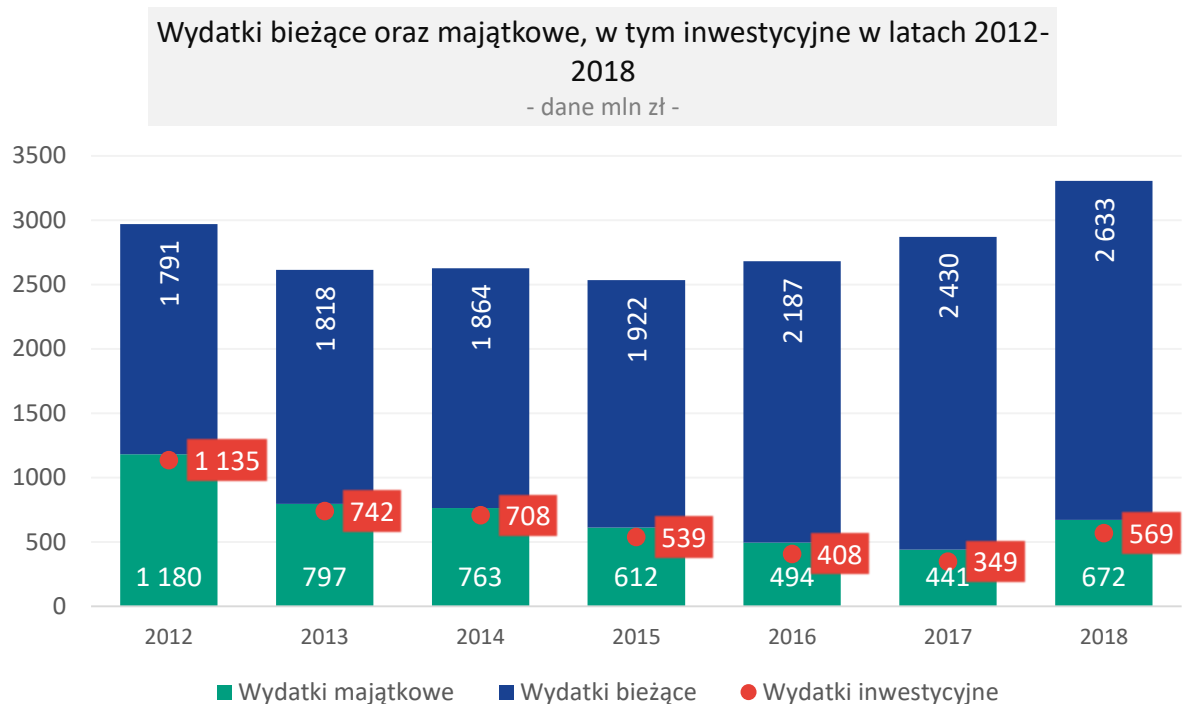
Kategorie wydatków budżetu Miasta Gdańska w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
	mln zł							%
Edukacja i opieka wychowawcza oraz pomoc materialna	691,8	733,7	768,0	793,2	843,8	951,8	1030,4	31,2
System komunikacji miejskiej	1188,9	930,9	770,5	677,7	586,9	513,2	711,3	21,5
Pomoc społeczna i realizacja instrumentów polityki społecznej	214,5	224,9	228,8	231,8	411,1	494,0	529,2	16,0
Ochrona środowiska i zieleń miejska	22,5	46,2	93,1	111,0	134,9	151,3	189,8	5,7
Sport, rekreacja, wypoczynek i turystyka w mieście	137,6	108,3	110,3	113,5	152,3	140,5	143,9	4,4
Zarządzanie miastem i jego strukturami	92,8	86,8	106,0	109,7	114,7	126,7	136,9	4,1
Gospodarka komunalna	157,6	52,4	87,1	66,5	65,7	78,1	111,5	3,4
Kształtowanie i rozwój kultury i sztuki w mieście	104,5	128,3	163,4	90,8	85,2	93,8	105,6	3,2
Nieruchomości i gospodarka mieszkaniowa	114,9	67,8	89,2	118,4	71,6	80,6	80,6	2,4
Finanse miasta	111,6	98,3	79,6	71,9	68,9	70,2	66,5	2,0
Zapewnianie bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście	50,2	46,3	51,2	56,4	55,6	61,4	66,6	2,0
Rozwój społeczno-gospodarczy miasta	26,5	32,4	18,8	26,7	21,0	42,7	57,3	1,7
Sprawy obywatelskie i usługi administracyjne	19,2	19,3	22,2	22,7	21,6	23,9	29,1	0,9
Ład i polityka przestrzenna	25,1	26,2	24,6	29,8	29,4	24,9	26,5	0,8
Zdrowie mieszkańców i przeciwdziałanie patologiom społecznym	13,2	13,6	14,1	14,4	17,8	17,7	20,4	0,6
Ogółem	2970,7	2615,2	2626,8	2534,5	2680,6	2870,9	3305,6	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

Wydatki budżetowe są także klasyfikowane w podziale na bieżące i majątkowe. Wydatki bieżące to te, które związane są ze świadczeniem przez miasto różnych usług, np. edukacyjnych, społecznych, przewozów komunikacją miejską, oraz związane z tym koszty administracyjne wynikające z funkcjonowania poszczególnych podmiotów. Wydatki bieżące własne (bez zadań zleconych) wyniosły w 2018 r. 2 240,7 mln zł i wzrosły w stosunku do 2017 r. o 8,7%, podczas gdy dochody bieżące własne (bez zadań zleconych) wzrosły o 6,2%. Wydatki majątkowe obejmują środki przeznaczone na inwestycje, np. budowę lub modernizację infrastruktury drogowej, oraz te związane z zakupem i objęciem akcji i wniesienia wkładów do spółek prawa handlowego. Wydatki majątkowe w 2018 r. wyniosły 672,4 mln zł.

W 2018 r. Miasto Gdańsk przeznaczyło 17,7 mln zł na dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej, by mimo niewystarczających kwot przekazywanych z budżetu Państwa, zabezpieczyć dla mieszkańców realizację zadań w takich dziedzinach jak: administracja, opieka społeczna, nadzór budowlany czy ochrona przeciwpożarowa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Miasta Gdańska, UMG.

W 2018 r. Miasto Gdańsk zrealizowało wydatki bieżące w wysokości 882 mln zł w dwóch działach klasyfikacji budżetowej 801 - Oświata i wychowanie oraz 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza. Subwencja oświatowa z budżetu Państwa wyniosła 470 mln zł, natomiast pozostałą kwotę 412 mln zł wydatkowano ze środków budżetu Miasta, co oznacza dofinansowanie wydatków na oświatę z miejskiego budżetu na poziomie 47%.

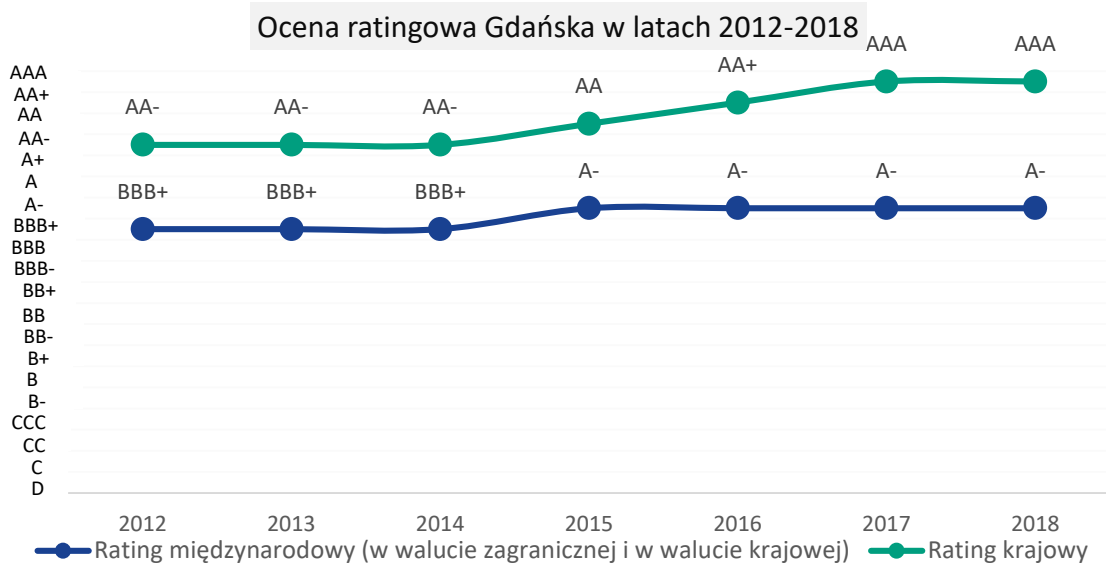
Ocena ratingowa

Gdańsk był jednym z pierwszych miast w Polsce, które przystąpiły do oceny ratingowej. Ocena ratingowa służy określeniu wiarygodności kredytowej samorządu i państwa, w okresie długoterminowym bądź krótkoterminowym, w odniesieniu do waluty zagranicznej i krajowej. Rating określa się skalą kombinacji liter od „A” do „D” oraz cyfr lub znaków plus i minus, gdzie „A” jest oceną najwyższą, która oznacza wysoką zdolność kredytową, „D” najniższą, która oznacza niewywiązywanie się ze zobowiązań finansowych. Elementem ratingu jest również prognoza określająca możliwość zmiany oceny w najbliższym czasie.

Poddanie się ocenie ratingowej i uzyskanie wysokiej oceny jest świadectwem wiarygodności dla instytucji finansowych. Wysoka ocena w ratingu pozwala Miastu pozyskiwać kredyty na korzystnych warunkach. W 2018 r. Gdańsk uzyskał „A” w ocenie ratingu międzynarodowego w walucie zagranicznej i w walucie krajowej, co świadczy o wysokiej zdolności kredytowej. Ocena ratingowa dla Gdańska była najwyższą z możliwych, czyli taką samą jaką posiada Polska.

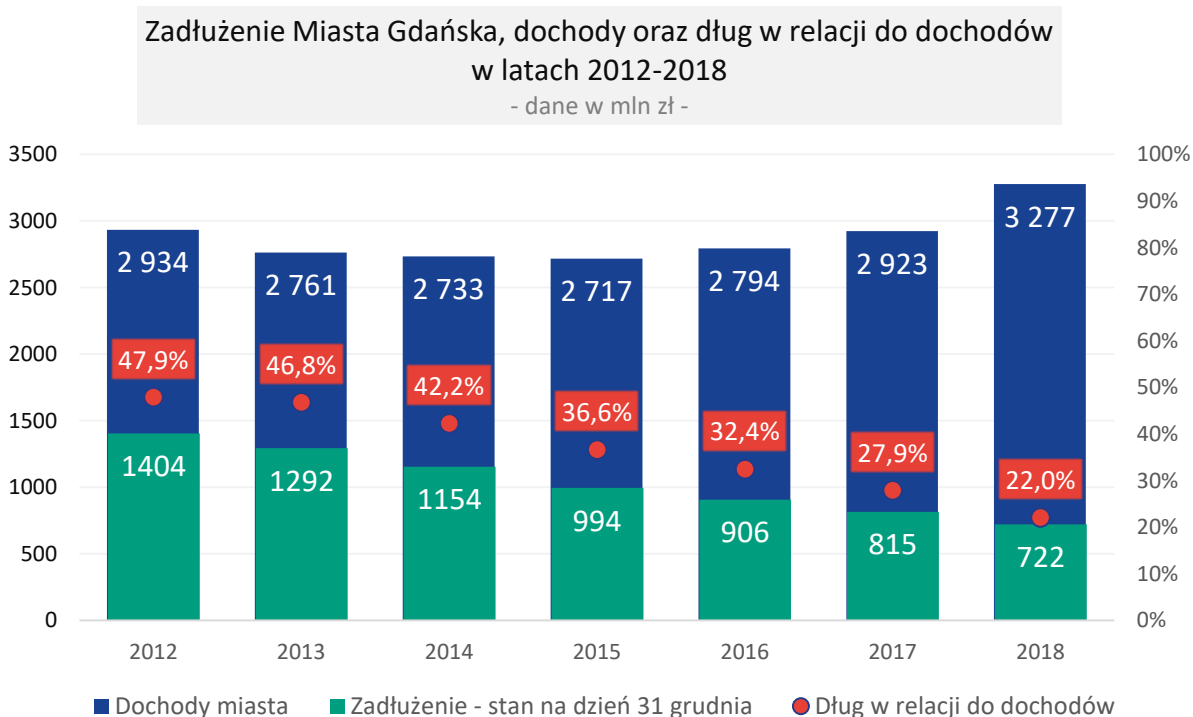
Rating jest źródłem informacji dla instytucji finansowych i inwestorów. Wysoka ocena ratingowa jest świadectwem wiarygodności danego podmiotu i przekłada się na możliwość uzyskania w instytucjach finansowych kredytów na korzystnych warunkach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budżetu Miasta i Podatków, UMG.

Zadłużenie

Zadłużenie Miasta Gdańska w dniu 31 grudnia 2018 r. wynosiło 721,7 mln zł, co w relacji do dochodów ogółem stanowiło 22,0%. W 2018 r. wskaźnik obsługi długu, wynikający z art. 243 ustawy o finansach publicznych, był na poziomie 3,34%, przy maksymalnym wynoszącym 14,94%. Ze względu na rosnące dochody miasta oraz spadające w ostatnich latach zadłużenie wartość wskaźnika relacji długu do dochodów maleje.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Budżetu Miasta i Podatków, UMG.

4. ORGANIZACJA I ZARZĄDZANIE MIASTEM

Prezydent Miasta oraz współpracownicy

Rok 2018 wieńczył kadencję 2014-2018 Prezydenta Miasta Gdańska Pawła Adamowicza. Piąta kadencja charakteryzowała się zmianami rozwojowymi w Gdańsku z wykorzystaniem potencjału miasta. Cechowała ją intensywność działań inwestycyjnych, działań zarówno o charakterze społecznym, jak i włączających mieszkańców i mieszkanki Gdańska w sprawy miasta, co służyło budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Zarządzanie strategiczne opierało się na wskazującej kierunki rozwoju Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus oraz Programy Operacyjne Gdańsk 2023.

Skład władz Miasta Gdańska w 2018 r.:

Paweł Adamowicz – Prezydent Miasta Gdańska
 Wiesław Bielawski – Z-ca Prezydenta ds. polityki przestrzennej
 Piotr Grzelak – Z-ca Prezydenta ds. polityki komunalnej
 Piotr Kowalczyk – Z-ca Prezydenta ds. polityki społecznej
 Aleksandra Dulkiwicz – Z-ca Prezydenta ds. polityki gospodarczej
 Danuta Janczarek – Sekretarz Miasta
 Teresa Blacharska – Skarbnik Miasta
 Emilia Kosińska – Z-ca Skarbnika Miasta

W drugiej turze wyborów samorządowych 4 listopada 2018 r., przy wysokiej frekwencji (57,7%), ubiegający się o reelekcję Prezydent Miasta Paweł Adamowicz (KKW Wszystko dla Gdańska), uzyskał 64,8% głosów poparcia. Gdańszczanie i gdańszczanki zdecydowali, że piastujący tę funkcję od 1998 r. Prezydent, ponownie obejmie urząd. W związku z tragiczną śmiercią Prezydenta Pawła Adamowicza w wyniku ataku w czasie gdańskiego finału 27. edycji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, w marcu 2019 r. przeprowadzono przedterminowe wybory na Prezydenta Miasta, w których największe poparcie (82,22%) uzyskała Aleksandra Dulkiwicz (KKW Wszystko dla Gdańska A. Dulkiwicz).

Rada Miasta Gdańska

Rada Miasta Gdańska, jako organ stanowiący (uchwałodawczy) i kontrolny w mieście, od 2018 r. jest wybierana na pięcioletnią kadencję. W 2018 r. rada VII kadencji liczyła 34 osoby, które reprezentowały sześć okręgów wyborczych w Gdańsku. W skład prezydium Rady wchodził: Bogdan Oleszek (Przewodniczący Rady Miasta), Agnieszka Owczarczak (Wiceprzewodnicząca Rady Miasta), Wojciech Błaszowski (Wiceprzewodniczący Rady Miasta) oraz Piotr Czauderna (Wiceprzewodniczący Rady Miasta).

Radni Miasta Gdańska VII kadencji w latach 2014-2018	
Andrzejczak Mariusz	Radny Platformy Obywatelskiej (PO) od 17.12.2015 r.
Błaszowski Wojciech	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Borawski Piotr	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Bumblis Marek	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Czauderna Piotr	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)

Dudek Dorota	Radna niezależna
Dunajewska Beata	Radna Platformy Obywatelskiej (PO)
Dzik Piotr	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Falandysz Jaromir	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Geryk Żaneta	Radna Platformy Obywatelskiej (PO)
Gierszewski Piotr	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Gorecki Jarosław	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Hamadyk Łukasz	Radny niezależny
Jankowiak Beata	Radna Platformy Obywatelskiej (PO)
Kaźmierczyk Lech	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Kołąkowska Anna Maria	Radna Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Koralewski Kazimierz	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Kowalczyk Andrzej	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Lodzińska Emilia	Radna Platformy Obywatelskiej (PO)
Milewski Jerzy	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Nieroda Adam	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Olek Magdalena	Radna Platformy Obywatelskiej (PO)
Oleszek Bogdan	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Owczarczak Agnieszka	Radna Platformy Obywatelskiej (PO)
Ryś Przemysław	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Skarbek Mateusz	Radny Platformy Obywatelskiej (PO) od 25.04.2017 r.
Strzelczyk Grzegorz	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Stybor Wojciech	Radny Platformy Obywatelskiej (PO)
Teodorczyk Jacek Włodzimierz	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Walentyłowicz Piotr	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Wasilewska Teresa	Radna Platformy Obywatelskiej (PO)
Wierzba Beata	Radna Platformy Obywatelskiej (PO)
Wirska Anna	Radna Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
<i>Chmiel Małgorzata</i>	<i>Radna Platformy Obywatelskiej (PO) do 30.10.2015 r.</i>
<i>Dulkiewicz Aleksandra</i>	<i>Radna Platformy Obywatelskiej (PO) do 08.03.2017 r.</i>
<i>Zdanowicz Mirosław</i>	<i>Radny Platformy Obywatelskiej (PO) do 23.05.2018 r.</i>

Radni VII kadencji, w 2018 r. obradowali podczas 13 sesji (w tym trzech nadzwyczajnych). Podczas minionej kadencji działały następujące Komisje Rady Miasta Gdańska: Komisja Rewizyjna, Komisja Strategii i Budżetu, Komisja Polityki Gospodarczej i Morskiej, Komisja Zagospodarowania Przestrzennego, Komisja Samorządu i Ładu Publicznego, Komisja Edukacji, Komisja Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia, Komisja Kultury i Turystyki, Komisja Sportu, Komisja Zrównoważonego Rozwoju oraz Komisja Turystyki i Promocji.

W 2018 r. Rada Miasta Gdańska podjęła ogółem 394 uchwały, 4 apele i 1 oświadczenie, w tym: 6 uchwał w sprawach formalnych, 388 uchwał przekazano do realizacji Prezydentowi Miasta. Radni złożyli 482 interpelacje, 157 zapytań oraz 64 wnioski.

W ramach przyznawanych przez Radę Miasta Gdańska odznaczeń, w drodze uchwały z dnia 29 marca 2018 r., nadano tytuł Honorowego Obywatela Miasta Gdańska prof. dr hab. n. med. Joannie Muszkowskiej-Penson.

Uroczysta sesja przyznania godności honorowego obywatelstwa Pani Profesor miała miejsce 26 maja 2018 r. w Europejskim Centrum Solidarności.

Rada Miasta Gdańska ma również swoją młodzieżową reprezentację, tj. organ doradczo-konsultacyjny powołany uchwałą Rady Miasta Gdańska w maju 2011 r. Przedstawicielami Młodzieżowej Rady Miasta Gdańska jest młodzież z gdańskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Do podstawowych celów działalności Młodzieżowej Rady należy integracja i współpraca środowisk młodzieżowych oraz promowanie idei społeczeństwa obywatelskiego. Młodzieżowa Rada IV kadencji (2017-2019) liczy 34 członków, jej przewodniczącą jest Paulina Nowak, wiceprzewodniczącymi – Miłosz Tucki oraz Natalia Brzozowska, a sekretarzem – Wiktor Sokół.

W dniu 28 czerwca 2018 r. Rada Miasta Gdańska podjęła uchwałę o powołaniu Rady Seniorów i określiła zasady przeprowadzania wyborów do jej składu. Jest to nowy zespół o charakterze doradczym, konsultacyjnym i inicjatywnym, który wedle swojego statutu ma działać w obszarze polityki senioralnej, czerpiąc z doświadczeń zasiadających w Radzie osób ze środowiska osób starszych. Dnia 10 października 2018 r. przeprowadzono pierwsze wybory do Rady Seniorów, a na pierwszym posiedzeniu wybrano prezydium Rady. Przewodniczącym 31-osobowego składu Rady Seniorów został Aleksander Żubrys, wiceprzewodniczącymi – Anna Butrym i Irena Samson. W 2018 r. Rada Seniorów obradowała podczas 2 sesji.

Przeprowadzone w październiku 2018 r. wybory samorządowe wyłoniły skład radnych VIII kadencji Rady Miasta Gdańska. Przewodniczącą Rady Miasta została Agnieszka Owczarczak (Koalicja Obywatelska), zaś funkcje wiceprzewodniczących pełnią: Teresa Wasilewska (KWW Wszystko dla Gdańska), Piotr Gierszewski (PiS) oraz Mateusz Skarbek (KO). Skład 34-osobowej rady prezentuje się następująco:

Radni Miasta Gdańska VIII kadencji w latach 2018-2023	
Bejm Łukasz	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Błaszczak Kamila	Radna Koalicji Obywatelskiej (KO)
Błaszczkowski Wojciech	Radny Wszystko dla Gdańska (WdG)
Cabaj Joanna	Radna Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Czerniewska Katarzyna	Radna Wszystko dla Gdańska (WdG)
Dunajewska Beata	Radna Wszystko dla Gdańska (WdG)
Dzik Piotr	Radny Wszystko dla Gdańska (WdG)
Gierszewski Piotr	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Goleđzinowska Anna	Radna Koalicji Obywatelskiej (KO)
Hajduk Michał	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Jankowiak Beata	Radna Koalicji Obywatelskiej (KO)
Jaroszewicz Waldemar	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Kanthak Jan	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Kaźmierczyk Lech	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Kłos Krystian	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Koralewski Kazimierz	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Kowalczyk Andrzej	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Krupej Dawid	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Lodzińska Emilia	Radna Koalicji Obywatelskiej (KO)
Malak Przemysław	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)

Oleszek Bogdan	Radny niezależny (do 2.04.2019 r. Radny Koalicji Obywatelskiej)
Owczarczak Agnieszka	Radna Koalicji Obywatelskiej (KO)
Perucki Jan	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Plewa Romuald	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Płażyński Kacper	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Rabenda Karol	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Ryś Przemysław	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Skarbek Mateusz	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Skiba Andrzej	Radny Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Śpiewak-Dowbór Cezary	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
Stelmasiewicz Andrzej	Radny Wszystko dla Gdańska (WdG)
Strzelczyk Elżbieta	Radna Prawa i Sprawiedliwości (PiS)
Wasilewska Teresa	Radna Wszystko dla Gdańska (WdG)
Ważny Karol	Radny Koalicji Obywatelskiej (KO)
<i>Piotr Borawski</i>	<i>Radny Koalicji Obywatelskiej (KO) do 19.12.2018 r.</i>

W 2018 r. Radni nowej, VIII kadencji odbyli trzy sesje. Dnia 17 stycznia 2019 r. odbyła się uroczysta sesja poświęcona pamięci Prezydenta Miasta Gdańska Pawła Adamowicza, a 11 marca 2019 r., podczas VII sesji RMG, miało miejsce ślubowanie nowo wybranej Prezydent Miasta Gdańska Aleksandry Dulkiewicz.

Prace radnych VIII kadencji przebiegają w następujących komisjach: Komisja Rewizyjna, Komisja Strategii i Budżetu, Komisja Polityki Gospodarczej i Morskiej, Komisja Zagospodarowania Przestrzennego, Komisja Samorządu i Ładu Publicznego, Komisja Edukacji, Komisja Rodziny i Polityki Społecznej, Komisja Kultury i Promocji, Komisja Sportu i Turystyki, Komisja Zrównoważonego Rozwoju, Komisja ds. Skarg, Wniosków i Petycji oraz Komisja doraźna ds. Reformy Jednostek Pomocniczych Miasta Gdańska.

W skład Prezydium aktualnej, tj. IV kadencji Młodzieżowej Rady Miasta Gdańska wchodzi: Paulina Nowak (Przewodnicząca MRMG), Miłosz Tucki (Wiceprzewodniczący MRMG), Natalia Brzozowska (Wiceprzewodnicząca MRMG) oraz Wiktor Sokół (Sekretarz). Młodzieżowa Rada obraduje w stałych komisjach problemowych. Obecnie w Radzie działa Komisja Rewizyjna, Komisja Promocji i Komisja Edukacji i Samorządności.

Urząd Miejski w Gdańsku

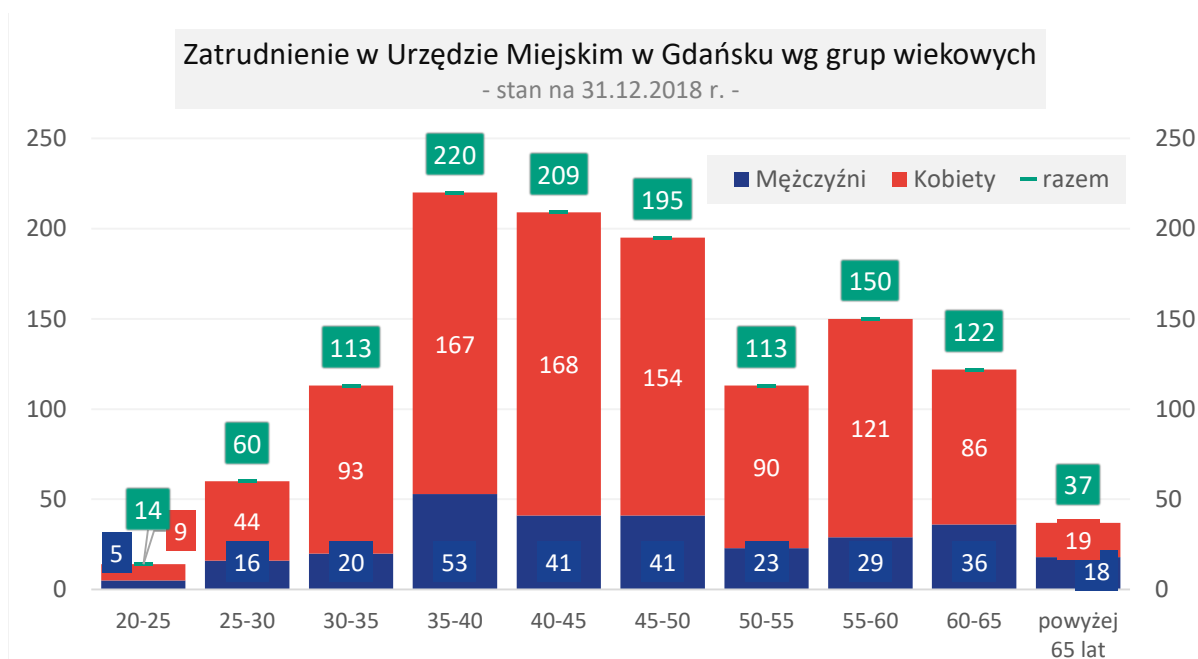
Zarządzanie miastem wymaga sprawnie działających struktur organizacyjnych. Urząd jest jednostką organizacyjną, za pomocą której Prezydent wykonuje gminne i powiatowe zadania publiczne, w tym zadania z zakresu administracji rządowej wynikające z ustaw. Instytucja ta działa na podstawie przepisów prawa, Statutu Miasta, Regulaminu oraz aktów prawnych wydawanych przez Radę i Prezydenta.

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu określa Zarządzenie Nr 2165/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 21 grudnia 2017 r. z późniejszymi zmianami w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Gdańsku, natomiast szczegółowy zakres zadań wydziałów i komórek Urzędu opisano w Zarządzeniu Nr 2166/17 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 21 grudnia 2017 r. z późniejszymi zmianami.

W skład struktury Urzędu Miejskiego w Gdańsku wchodziły następujące wydziały – stan na dzień: 31.12.2018:

Wydziały i Biura	Dyrektorzy
Biuro Audytu i Kontroli	Zbigniew Macczak
Biuro Informatyki	Krzysztof Pękala
Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków	Grzegorz Sulikowski
Biuro Prezydenta ds. Komunikacji i Marki Miasta	Marek Bonisławski
Biuro Prezydenta ds. Kultury	Barbara Frydrych
Biuro Prezydenta ds. Sportu	Andrzej Trojanowski
Biuro Rady Miasta Gdańska	Piotr Spyra
Biuro Zamówień Publicznych	Marek Komorowski
Kancelaria Prezydenta	Maciej Buczkowski
Koordynator Radców Prawnych	Marek Szóstakowski
Miejski Rzecznik Konsumentów	p.o. MRK Joanna Popik
Urząd Stanu Cywilnego	Grażyna Gorczyca
Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	Joanna Pińska
Wydział Budżetu Miasta i Podatków	Jolanta Ostaszewska
Wydział Finansowy	Agnieszka Trojanowska
Wydział Geodezji	Bogumił Koczot
Wydział Gospodarki Komunalnej	Sławomir Kiszkurko
Wydział Kadr i Organizacji	Alicja Bielińska-Łoza
Wydział Komunikacji	Grzegorz Bystry
Wydział Polityki Gospodarczej	Iwona Bierut
Wydział Programów Rozwojowych	Marcin Dawidowski
Wydział Rozwoju Społecznego	Grzegorz Szczuka
Wydział Skarbu	Tomasz Lechowicz
Wydział Spraw Obywatelskich	Tomasz Filipowicz
Wydział Środowiska	Maciej Lorek
Wydział Urbanistyki i Architektury	p.o. dyr. Jacek Jabłoński

W gdańskim magistracie w 2018 r. zatrudnione były 1233 osoby (stan na 31.12.2018), z czego 77,1% (tj. 951 osób) stanowiły kobiety. Wykształcenie wyższe posiada 85,5% ogółu zatrudnionych osób. Oświadczenie o niepełnosprawności posiada 85 osób.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kadr i Organizacji Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

Obsługa klientów w Urzędzie Miejskim w Gdańsku

Każdego dnia z usług Urzędu Miejskiego w Gdańsku korzysta ponad 4 tys. osób. Aby obsługa mieszkańców i klientów była sprawniejsza, a dostęp do magistratu łatwiejszy, od 2001 r. funkcjonują cztery Zespoły Obsługi Mieszkańców (ZOM) oraz Urząd Stanu Cywilnego.

ZOM	Obsługiwane sprawy i procedury
Zespół Obsługi Mieszkańców Nr 1, ul. Partyzantów 74	Rejestracja pojazdów, prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji administracyjnych dotyczących rejestracji pojazdów, prawo jazdy, dowody osobiste, potwierdzanie Profilu Zaufanego ePUAP, wydawanie Karty Mieszkańca oraz prowadzenie ewidencji ludności oraz ewidencji działalności gospodarczej. Dodatkowo, w 2018 r. Krajowa Izba Doradców Podatkowych świadczyła nieodpłatnie porady dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą w Gdańsku, a dwa razy w miesiącu realizowano akcję „Biznes w Gdańsku – bezpłatne doradztwo podatkowe na start”.
Zespół Obsługi Mieszkańców Nr 2, ul. Miłskiego 1	Rejestracja pojazdów, odbiór zatrzymanych dowodów rejestracyjnych, przyjmowanie podań i składanie wniosków dotyczących Wydziału Komunikacji, nadzór nad stacjami kontroli pojazdów, nadzór nad ośrodkami szkolenia kierowców, licencje, zezwolenia, zaświadczenia w zakresie transportu drogowego osób i towarów.
Zespół Obsługi Mieszkańców Nr 3, ul. Nowe Ogrody 8/12	Ewidencja ludności, dowody osobiste, Karta Mieszkańca. Dodatkowa usługa dla Klientów dot. wniosków PIT, wniosków w Budżecie Obywatelskim, informacje dot. użytkowania wieczystego. Na sali obsługi mieszkańców istnieje również możliwość złożenia korespondencji. Obsługa dostępna jest również w języku angielskim.
Zespół Obsługi Mieszkańców Nr 4, ul. Wilanowska 2	Prawo jazdy, odbiór zatrzymanych praw jazdy, zamawianie praw jazdy po egzaminie, ewidencja ludności, dowody osobiste, ewidencja działalności gospodarczej, potwierdzanie Profilu Zaufanego ePUAP oraz Karta Mieszkańca.
Urząd Stanu Cywilnego, ul. Nowe Ogrody 8/12	Akty stanu cywilnego, rejestracja stanu cywilnego, urodzenia, małżeństwa, zgony, zmiana imion i nazwisk, sprostowanie i uzupełnienie aktu stanu cywilnego, zagraniczne akty stanu cywilnego, uznanie ojcostwa, archiwum akt niemieckich Urzędu Stanu Cywilnego do 1945 r.

W celu jak najlepszego zaspakajania potrzeb mieszkańców, w urzędzie i jednostkach miejskich cały czas wprowadzane są nowe rozwiązania i udogodnienia. Niektóre ze względu na nieustanny rozwój technologii, inne po sugestjach ze strony klientów. Udogodnieniem dla mieszkańców, minimalizującym jednocześnie liczbę wizyt w urzędzie, było wprowadzenie telefonicznej oraz internetowej rezerwacji wizyt dla osób chcących załatwić sprawy związane z ewidencją działalności gospodarczej, urzędem stanu cywilnego, złożyć wniosek o wydanie dowodu osobistego, prawa jazdy czy zarejestrowanie pojazdu. Usługa ta umożliwia wybranie terminu i miejsca rezerwacji wizyty dla jednej z 43 spraw. W 2018 r. z usługi tej skorzystało 46,6 tys. osób.

Wyszukiwarka z pełną listą wszystkich procedur dostępna jest na stronie elektronicznego gdańskiego informatora urzędowego, tj. Biuletynie Informacji Publicznej BIP pod adresem: <https://bip.gdansk.pl/procedury-urzedowe>.

Aby usprawnić obsługę klientów, w każdym z ZOM, a także w Urzędzie Stanu Cywilnego, funkcjonuje przywoławczy system kolejkowy. System daje możliwość sprawdzenia na stronie <https://www.gdansk.pl/numerek> przewidywanego czasu oczekiwania w poszczególnych ZOM-ach. Dzięki systemowi temu w ciągu ostatnich lat udało się skrócić czas oczekiwania na obsługę z kilkudziesięciu do maksymalnie kilkunastu minut. System sugeruje również obsadę stanowisk adekwatną do spodziewanych potrzeb. W 2018 r. za pomocą systemu numerkowego w ZOM oraz w USC obsłużono prawie 482 tys. klientów.

Ocena jakości pracy Urzędu oraz urzędników poszczególnych wydziałów

Pozytywnie pracowników Urzędu oceniło 98% respondentów badania satysfakcji Klientów Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Najlepiej zostały ocenione „kultura osobista”, „terminowość” oraz „kompetencje” i „życzliwość”.

W związku z rozwojem nowych technologii, coraz więcej klientów korzysta z elektronicznej formy kontaktu z Urzędem, wykorzystując również podpis elektroniczny czy profil zaufany. Urząd posiada także Elektroniczną Skrzynkę Podawczą (ESP), która prowadzona jest na elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (e-PUAP). W 2018 r. na ESP wpłynęło 11 128 pism. Aby zachęcić mieszkańców do korzystania z elektronicznych usług, w lipcu 2013 r. Urząd Miejski w Gdańsku uruchomił punkty potwierdzające profil zaufany. Zainteresowani bezpłatną metodą uwierzytelnienia w systemach e-administracji mogą zrealizować na miejscu cały proces, tj.: założyć konto na e-PUAP, złożyć wniosek o uzyskanie profilu zaufanego oraz potwierdzić swoje dane i uzyskać profil zaufany. W 2018 r. profil zaufany w Urzędzie Miejskim potwierdziło 3847 osób.

Równe szanse w dostępie do Urzędu

W odpowiedzi na potrzeby Klientów załatwiających sprawy urzędowe, przy każdym Zespole Obsługi Mieszkańców (ZOM) zapewniono miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych, a przy budynku głównym Urzędu dodatkowo miejsca parkingowe dla kierowców z małymi dziećmi. Aby zwiększyć komfort oczekiwania, Gdańsk jako jedno z pierwszych miast w Polsce uruchomił w budynkach urzędowych pokoje dla rodzica z dzieckiem.

Dla osób niesłyszących oraz mających trudności w komunikowaniu się, a chcących załatwić sprawę zarówno w Urzędzie, jak i w Gdańskim Centrum Świadczeń, nieodpłatnie dostępna jest usługa tłumacza języka migowego. Na stronie internetowej Miasta www.gdansk.pl uruchomiono automatyczny translator, dzięki któremu opisy wszystkich spraw realizowanych w UMG dostępne są w wielu językach.

Kolejnym udogodnieniem, które Urząd Miejski w Gdańsku wdrożył na swoich stronach internetowych, jest system Płatności Online. Dzięki temu klienci magistratu mogą szybko i wygodnie dokonywać opłat za czynności urzędowe za pośrednictwem płatności internetowych. Istnieje także możliwość dokonywania opłat kartą płatniczą na miejscu.

Gdańskie Centrum Kontaktu

Urząd Miejski w Gdańsku cały czas rozwija możliwości kontaktu z obywatelami. We wrześniu 2018 r. uruchomiono Gdańskie Centrum Kontaktu (GCK) – wspólny punkt zdalnego kontaktu dla mieszkańców Gdańska, jak również studentów, przedsiębiorców czy osób odwiedzających miasto. Ideą GCK jest udzielanie informacji o wszelkich istotnych sprawach dziejących się w mieście, o usługach świadczonych przez wszystkie jednostki miejskie, a także przyjmowanie zgłoszeń wymagających interwencji służb miejskich w jednym miejscu. To duże wyzwanie, gdyż Urząd Miejski w Gdańsku wraz z jednostkami świadczy ponad 500 różnego rodzaju usług.

Gdańskie Centrum Kontaktu to nowa jakość w komunikacji urzędu z klientami, funkcjonuje całą dobę przez siedem dni w tygodniu przy wykorzystaniu elektronicznych kanałów komunikacji, takich jak:

- całodobowa infolinia dla klientów ceniących kontakt tradycyjny (tel. 58 52 44 500),
- dedykowane formularze dostępne na portalu GCK – www.gdansk.pl/kontaktgdansk,
- mapę porządku – dającą możliwość całodobowego zgłaszania różnych interwencyjnych problemów w mieście – <http://mapa.gdansk.gda.pl/mp/app/index>,
- SMS (tel. 500 105 115, to kanał dedykowany głównie osobom głuchym i głuchoniemym),
- chat poprzez stronę internetową oraz kontakt za pośrednictwem mediów społecznościowych Facebook lub Messenger.

Poprzez Gdańskie Centrum Kontaktu można również:

- umówić się na wizytę w Urzędzie Miejskim oraz w wybranych miejskich jednostkach,

- uzyskać informacje na temat usług świadczonych przez wszystkie jednostki miejskie,
- dokonać płatności on-line,
- uzyskać pomoc przy głosowaniu nad Budżetem Obywatelskim.

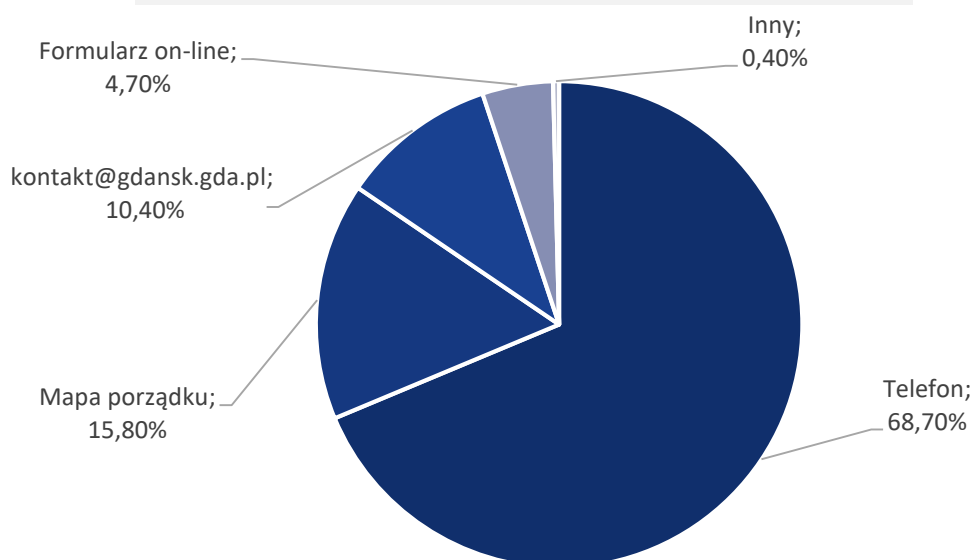
Gdańskie Centrum Kontaktów stanowi dodatkowe wsparcie linii 986 i 112 oraz Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Mieszkańcy zgłaszają do GCK wiele spraw, do tematów dominujących należą: uszkodzenia dróg, awarie oświetlenia ulicznego, pytania o procedury urzędowe, chore i martwe zwierzęta, odpady, sprawy porządkowe oraz sugestie dot. oznakowania.

W okresie od 28 września do 31 grudnia 2018 r. zarejestrowano w GCK 6036 kontaktów. Najpopularniejszym kanałem kontaktu był telefon (69% wszystkich zgłoszeń), średni czas rozmowy z konsultantami GCK wyniósł 2 min 12 sek.

**Rozkład procentowy kontaktów obsługiwanych przez GCK
w poszczególnych kanałach (w okresie 28.09-31.12.2018 r.)**
- dane w % -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

System Zarządzania Jakością

Urząd Miejski w Gdańsku opracował i wdrożył system zarządzania jakością w celu doskonalenia metod świadczenia usług oraz zaspokojenia potrzeb swoich klientów. System jakości jest zgodny z wymaganiami normy ISO 9001:2015. Polityka jakości w Urzędzie Miejskim w Gdańsku zakłada stałe ulepszanie metod świadczenia usług w celu zapewnienia terminowej ich realizacji oraz sprostania wymaganiom klientów. Ujednolicony opis funkcjonowania Urzędu zawarty w Księdze Jakości stwarza możliwości aktywnego włączenia się jego pracowników w proces stałego ulepszania organizacji.

W 2017 r. Urząd Miejski w Gdańsku uzyskał certyfikat potwierdzający zgodność z wymaganiami Normy ISO 37120 Zrównoważony rozwój społeczny – wskaźniki usług miejskich i jakości życia. Norma stanowi narzędzie do mierzenia efektów zarządzania usługami miejskimi i jakością życia. Do uzyskania certyfikatu niezbędne było

podanie wartości wskaźników potwierdzających wiedzę o funkcjonowaniu miasta. Certyfikat został przyznany Urzędowi Miejskiemu w Gdańsku przez niezależną jednostkę certyfikującą na okres 3 lat, jego ważność upływa w 2020 r. W 2018 r. został przeprowadzony audyt nadzoru, kontrolujący utrzymanie zgodności z Normą ISO 37120. Jego wynik potwierdził ważność certyfikatu.

Jednostki organizacyjne Miasta Gdańska

Zarządzenie Nr 40/19 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 10 stycznia 2019 r. reguluje wykaz zarówno jednostek pomocniczych, jak i jednostek organizacyjnych, podmiotów gospodarczych z udziałem Miasta Gdańska oraz miejskich służb, inspekcji i straży. Na rzecz realizacji zadań w różnych aspektach rozwoju Gdańska działają następujące jednostki (stan na 31.12.2018 r.):

- Biuro Rozwoju Gdańska
- Capella Gedanensis
- Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia
- Dom Pomocy Społecznej „Orunia”
- Dom Pomocy Społecznej „Ostoja”
- Dom Pomocy Społecznej „Polanki”
- Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska
- Europejskie Centrum Solidarności
- Gdańska Galeria Miejska
- Gdański Archipelag Kultury w Gdańsku
- Gdański Dom Integracyjno-Rodzinny
- Gdański Ogród Zoologiczny
- Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży
- Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia
- Gdański Ośrodek Sportu
- Gdański Teatr Szekspirowski
- Gdański Zarząd Dróg i Zieleni
- Gdański Zespół Żłobków
- Gdańskie Centrum Informatyczne
- Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień
- Gdańskie Centrum Świadczeń
- Gdańskie Centrum Usług Wspólnych
- Gdańskie Domy dla Dzieci
- Gdańskie Nieruchomości Samorządowy Zakład Budżetowy
- Gdańskie Pogotowie Opiekuńcze
- Hevelianum
- Instytut Kultury Miejskiej
- Klub ŻAK
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku
- Miejski Teatr Miniatura
- Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Muzeum Gdańska
- Placówki oświatowe
- Polski Chór Kameralny – Schola Cantorum Gedanensis
- Powiatowe jednostki administracji zespolonej

- Straż Miejska w Gdańsku
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego
- Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku

Spółki z udziałem Gminy Miasta Gdańska

Gmina Miasta Gdańska utworzyła lub przystąpiła do spółek prawa handlowego, w których posiada udziały lub akcje.

Wykaz spółek z udziałem Gminy Miasta Gdańska (stan na 31.12.2018 r.):

Nazwa spółki	% udziałów / % akcji
Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o.	100%
Arena Gdańsk Sp. z o.o.	100%
Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o.	100%
Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	100%
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława” Sp. z o.o.	100%
Gdańska Infrastruktura Społeczna Sp. z o.o.	100%
Gdańskie Autobusy i Tramwaje Sp. z o.o.	100%
Gdańskie Wody Sp. z o.o.	100%
Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o.	100%
Gdańskie Usługi Komunalne Sp. z o.o.	100%
Port Czystej Energii Sp. z o.o.	100%
Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A.	60,428%
Hala Gdańsk-Sopot Sp. z o.o.	50%
Saur Neptun Gdańsk S.A.	49%
Forum Gdańsk Sp. z o.o.	44,97%
Port Lotniczy Gdańsk Sp. z o.o.	33,63%
InnoBaltica Sp. z o.o.	33,43%
Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	17,14%
PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o.	12,67%
Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.	5,79%
Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o.	3,38%
Pomorski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	2,43%
Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A.	2,32%
Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A.	0,88%
UNIMOR RADIOCOM Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej	0,20%
Stocznia „Gdynia” S.A. w upadłości likwidacyjnej	0,0005%

Rankingi, wyróżnienia oraz konkursy

O utrwalonej silnej pozycji Gdańska jako lidera rozwoju świadczą wysokie miejsca w krajowych i międzynarodowych rankingach, konkursach oraz plebiscytach.

Ranking/konkurs/certyfikat	Nagroda/wyróżnienie
Perły Samorządu 2018 (organizatorzy rankingu: Dziennik Gazeta Prawna i Deloitte Consulting S.A.)	1. miejsce Gdańsk w kategorii „Gminy miejskie powyżej 100 tys. mieszkańców”. Prezydent Paweł Adamowicz zwyciężył z kolei w kategorii „Włodarz gminy miejskiej powyżej 100 tys. mieszkańców”, było to już trzecie z rzędu pierwsze miejsce, które przyznano Prezydentowi Gdańsk w tym plebiscytcie. O zwycięstwie Gdańsk zdecydowało przede wszystkim zarządzanie strategiczne, pozyskane środki z funduszy zewnętrznych w 2017 r. oraz spadek bezrobocia w mieście.
Skarbnik Samorządu 2018 (organizator rankingu: Dziennik Gazeta Prawna)	1. miejsce w kategorii Skarbnik Samorządu 2018 pośród miast na prawach powiatu pow. 200 tys. mieszkańców dla Pani Teresy Blacharskiej – Skarbnika Miasta Gdańsk.
Ranking Samorządów „Rzeczpospolitej” 2018	4. miejsce dla Gdańsk spośród 61 innych miast z Polski w kategorii miast na prawach powiatu.
Miasto Obywatelskie (organizator rankingu: redakcja Gazety Wyborczej)	1. miejsce dla Gdańsk (na 21 polskich miast) w rankingu miast obywatelskich nastawionych na dialog z mieszkańcami. W ocenie zostały uwzględnione: liczba projektów uchwał obywatelskich, wielkość budżetu obywatelskiego, liczba składanych wniosków do BO, liczba otwartych spotkań Prezydenta z mieszkańcami, istnienie Młodzieżowej Rady Miasta i Rady Miasta Seniorów, a także obecność na stronie internetowej miasta szczegółowych danych o wydatkach, rejestru umów i kalendarza Prezydenta Miasta.
„Wykorzystanie środków unijnych” (organizator rankingu: Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”)	5. miejsce w kategorii miasta wojewódzkie pod względem wydatków ze środków UE w latach 2014-2017 w zł per capita.
TOP Inwestycje Komunalne (organizatorzy rankingu: Grupa PTWP SA, portalsamorządowy.pl)	Gdańskie inwestycje, spośród 30 inwestycji nominowanych do głosowania internetowego, uzyskały następujące lokaty: Kładka na Ołowiankę – 6. miejsce, a Dom ze wsparciem na Dolnych Młynach – 18. miejsce.
„Innovation in Politics 2018” (organizator konkursu: The Innovation in Politics Institute GMBH)	Zwycięskim projektem w jednej z ośmiu kategorii, tj. Działań na rzecz praw człowieka, został Gdański Model Integracji Imigrantów. Ta polityka miejska została doceniona za konsekwentną pracę służącą integracji z gdańską społecznością osób z innych krajów, które wybrały Gdańsk jako swoje miejsce do życia. Innovation in Politics Awards 2017, czyli Nagroda dla Innowacji w Polityce, to laur przyznawany przez Instytut na Rzecz Innowacji w Polityce, który uhonorowuje odważną i kreatywną pracę polityczną.
Certyfikat „Samorządowego Lidera Edukacji” (przyznawany przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego)	Gdańsk otrzymał nadzwyczajne wyróżnienie za największy progres w dziedzinie projektowania i wdrażania nowatorskich rozwiązań w edukacji w stosunku do poprzedniego postępowania certyfikacyjnego.
Nagroda Prime Property Prize 2018 (organizator: Grupa PTWP SA, wydawca portali Propertynews.pl i Propertydesign.pl)	Nagrodę główną w siódmej edycji plebiscytu, w kategorii „Inwestycja Roku Rynek Powierzchni Handlowej” otrzymało Forum Gdańsk, zrealizowane w partnerstwie publiczno-prywatnym.
Top Destinations on the Rise – Travellers choice 2018 – Europe (organizator: TripAdvisor)	Gdańsk został liderem w europejskim rankingu Top Destinations on the Rise, opublikowanym przez TripAdvisor, czyli popularny serwis dotyczący turystyki. Ten sam portal również wysoko uplasował Gdańsk w światowym rankingu dotyczącym najciekawszych miast do odwiedzenia w 2018 r. Gdańsk zajął wtedy 5. miejsce i był jedynym miastem z Polski.

Gdańsk w krajowych fundacjach, stowarzyszeniach i związkach

Gdańsk przynależy do następujących krajowych fundacji, związków i stowarzyszeń (stan na dzień 31.12.2018 r.):

Fundacje:

- Fundacja Gdańska
- Fundacja „Unia Metropolii Polskich”

- Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości
- Gdańska Fundacja Wody
- Fundacja Centrum Solidarności
- Fundacja „Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej”

Stowarzyszenia:

- Gdańska Organizacja Turystyczna
- Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna
- Pomorskie w Chinach
- Obszar Metropolitalny Gdańsk – Gdynia – Sopot
- Stowarzyszenie Gmin Rzeczypospolitej Polskiej Euroregion Bałtyk
- Pomorskie w Unii Europejskiej
- Stowarzyszenie Żuławy
- Polska Unia Mobilności Aktywnej (PUMA)

Związki:

- Metropolitalny Związek Komunikacyjny Zatoki Gdańskiej
- Związek Miast i Gmin Morskich
- Związek Miast Nadwiślańskich
- Związek Miast Polskich

Współpraca międzynarodowa

Na kierunki rozwoju Gdańska w znacznej mierze ma wpływ również wielowymiarowa współpraca ponadnarodowa. Dotyczy to zarówno współpracy bilateralnej z miastami partnerskimi (Brema/Niemcy, Kalmar/Szwecja, Marsylia/Francja, Nicea/Francja, Rotterdam/Holandia, Sefton/Wielka Brytania, Turku/Finlandia, Narsułtan [dawniej Astana]/Kazachstan, Odessa/Ukraina, Kaliningrad/Federacja Rosyjska, Sankt Petersburg/Federacja Rosyjska, Wilno/Litwa), jak i podejmowanych inicjatyw i zawiązywanych form współpracy w obrębie basenu Morza Bałtyckiego oraz szerokiej współpracy zagranicznej.

W celu wymiany doświadczeń i wzajemnego wsparcia w ramach różnotematycznych aktywności, Gdańsk podpisał listy intencyjne i memoranda porozumienia z miastami współpracującymi: Gandawą/Belgia, Nowopołockiem/Federacja Rosyjska, Palermo/Włochy, Szanghajem/Chiny, Rijeką/Chorwacja, Lipskiem/Niemcy, Qingdao/Chiny, Mariupolem/Ukraina.

Dostrzegając potrzebę integracji regionalnej, pogłębiania wiedzy oraz zdobywania partnerów do wspólnych inicjatyw, już na początku lat 90. XX wieku Gdańsk założył Związek Miast Bałtyckich, który realnie wpływa na rozwój gospodarczy makroregionu bałtyckiego. Związek zrzesza ok. 100 członkowskich miast, a siedziba jego sekretariatu generalnego mieści się w Gdańsku.

Gdańsk i Pomorskie poprzez Biuro Regionalne Województwa Pomorskiego w Brukseli (działające w ramach Stowarzyszenia „Pomorskie w Unii Europejskiej”) włączają się aktywnie we flagowe wydarzenia na szczeblu europejskim, organizowane przez Komitet Regionów oraz Komisję Europejską.

Wykaz międzynarodowych związków i stowarzyszeń, do których przynależy Gdańsk (stan na 31.12.2018 r.):

- ALDA – Stowarzyszenie Ośrodków Demokracji Lokalnych
- Cities For Cyclists (Miasta Dla Rowerzystów)
- Eurocities

- European Network of Science Centres And Museums (ECSITE)
- Europejskie Forum Na Rzecz Bezpieczeństwa w Miastach/European Forum For Urban Security (EFUS)
- ICORN – Międzynarodowa Sieć Miast Pisarzy Uchodźców
- Międzynarodowy Związek Hanzy
- Stowarzyszenie EUROB – Europejski Szlak Gotyku Ceglanego
- Związek Miast Bałtyckich/Union of the Baltic Cities (UBC)

W ramach działań na rzecz wzmacniania relacji międzynarodowych, czerpania najlepszych praktyk i doświadczeń innych miast i organizacji w różnych obszarach tematycznych, Gdańsk był aktywny w 2018 r. w zakresie współpracy w międzynarodowych sieciach oraz prezentowania swojego dorobku bądź oferty promocyjno-gospodarczej na różnego rodzaju wydarzeniach i targach, w tym m.in. podczas:

- Międzynarodowych Targów Inwestycyjnych MIPIM 2018 w Cannes (marzec 2018)
- Targów spotkań biznesowych i obiektów konferencyjnych IMEX we Frankfurcie nad Menem (maj 2018)
- Targów nieruchomości i inwestycji EXPO REAL w Monachium (październik 2018)
- Targów World Travel Fair dla branży turystycznej w Szanghaju (maj 2018)
- 38. Międzynarodowego Zjazdu Miast Hanzeatyckich w Rostocku (czerwiec 2018)
- Międzynarodowych Targów Inhorgenta w Monachium - prezentacja wystawy z kolekcji gdańskiego Muzeum Bursztynu „Bursztyn bałtycki. Tradycja i innowacja 2.0” (luty 2018)
- Konferencji Urban Future Global w Wiedniu (luty/marzec 2018)
- Ekspozycji wystawienniczej w prestiżowym gmachu Tour & Taxis w Brukseli - prezentacja „Bursztyn bałtycki. Tradycja i innowacja 2.0” (luty/marzec 2018)
- Konferencji Związku Miast Bałtyckich „Sharing the European Dream” (marzec 2018)
- Forum Kultury w Dreźnie w ramach platformy współpracy Eurocities (kwiecień 2018)
- Walnego Zgromadzenia Międzynarodowej Sieci Miast Pisarzy Uchodźców ICORN w Malmö (kwiecień 2018)
- Walnego Zgromadzenia Ośrodków Demokracji Lokalnej ALDA w Brukseli (maj 2018)
- Spotkania grupy roboczej Migration and Integration w Amsterdamie w ramach platformy współpracy Eurocities (maj 2018)
- Spotkanie w ramach projektu „Miast Pamięci” w Rostocku (maj 2018)
- Konferencji zorganizowanej w Poczdamie przez Fundację Lebendige Stadt zajmującej się rozwojem funkcjonalnych przestrzeni w miastach (wrzesień 2018)
- Zjazdu samorządów europejskich miast podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli (październik 2018)
- Wystawy „Bursztyn bałtycki. Tradycja i innowacja 2.0” w Parlamencie Europejskim (grudzień 2018)

Z wydarzeń o charakterze międzynarodowym, które odbyły się w Gdańsku w 2018 r. należy wymienić:

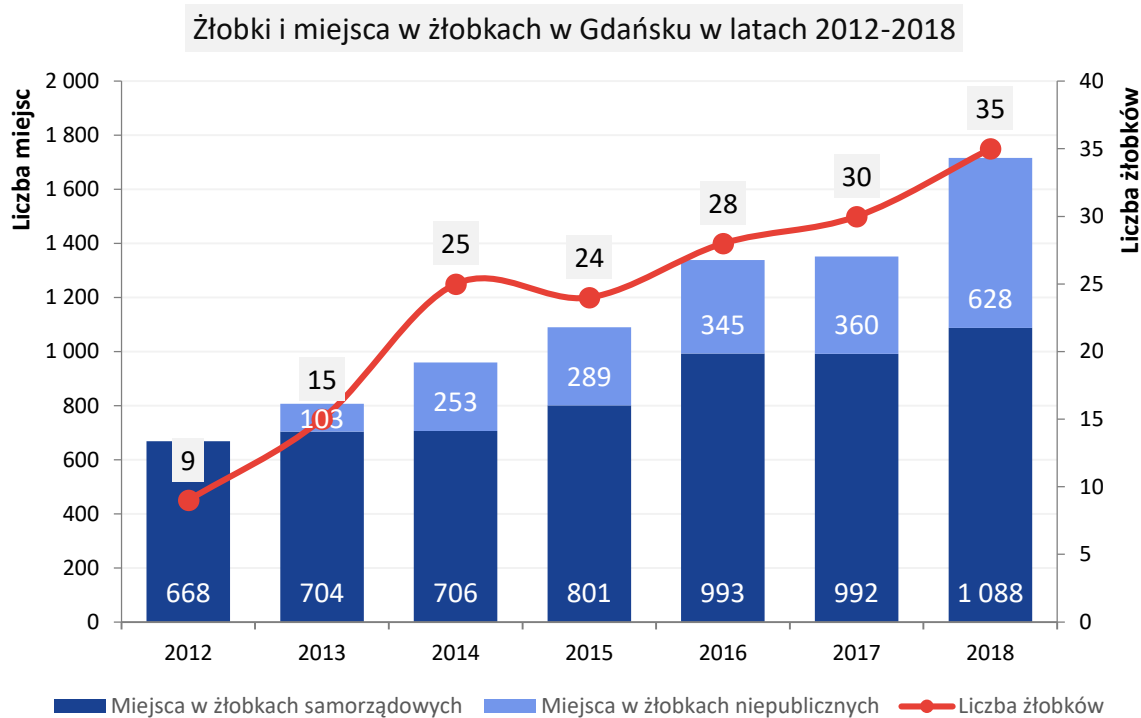
- V Światowy Zjazd Gdańszczan (5-8 lipca 2018 r.), w tym duże wydarzenie związane z tematyką morską – „Baltic Sail” oraz uroczystości upamiętniające nadburmistrza Gdańska Leopolda von Wintera (1823-1893)
- Międzynarodowe Targi Bursztynu Ambermart (wrzesień 2018)
- Konferencję technologiczną infoShare (maj 2018)
- Międzynarodowy Zimowy Kongres Drogowy oraz towarzyszące mu targi branżowe organizowane przez Światowe Stowarzyszenie Drogowe PIARC (luty 2018)
- Jubileusz 20-lecia podpisania porozumienia o współpracy miast partnerskich – Gdańska i Wilna oraz 15. edycję festiwalu „Wilno w Gdańsku” (wrzesień 2018)
- Jubileusz 50-lecia współpracy Gdańska z Kalmarem/Szwecja (w 2018 r.)
- Jubileusz 60-lecia współpracy Gdańska z Turku/Finlandia (w 2018 r.)
- Podpisanie memorandum współpracy z Lipskiem/Niemcy (sierpień 2018)
- Podpisanie umów o współpracy gospodarczej i turystycznej Gdańska z Qingdao/Chiny (lipiec 2018)
- VI. edycja Personal Democracy Forum (kwiecień 2018)

5. EDUKACJA

Edukacja to z jednej strony proces zdobywania wiedzy i kompetencji, a z drugiej – kreowania postaw i cech niezbędnych w nowoczesnym społeczeństwie. Dlatego miejskie inwestycje i projekty zmierzają do podniesienia jakości i dostępności edukacji. Skuteczność działań zwiększana jest dzięki angażowaniu rodziców, nauczycieli, społeczności lokalnej, pracodawców, organizacji pozarządowych oraz innych partnerów. Priorytetem jest również zapewnienie uczniom gdańskich placówek warunków do odkrywania i rozwijania talentów.

Opieka na dziećmi do lat 3

Na koniec 2018 r. w Gdańsku funkcjonowało 35 żłobków, oferujących łącznie 1,7 tys. miejsc dla dzieci. Dostępność opieki nad najmłodszymi dziećmi poprawia się z roku na rok. W porównaniu z 2017 r. powstało 5 nowych żłobków, a o 364 wzrosła liczba miejsc. Systematycznie rozwija się sieć żłobków samorządowych, w ciągu ostatnich pięciu lat zbudowano 4 nowe placówki. Ostatnia z nich – Żłobek Skarbek przy ul. Kolorowej – została otwarta w marcu 2018 r. Stała się 13. filią Gdańskiego Zespołu Żłobków. Zakończenie tej inwestycji zwiększyło do 1088 liczbę miejsc w miejskich żłobkach, co stanowi 63% wszystkich miejsc w żłobkach na terenie Gdańska. Ofertę opieki nad dziećmi do lat 3 uzupełniają niepubliczne kluby dziecięce (48 placówek i 896 miejsc) oraz dzienni opiekunowie (40 opiekunów, każdy może zapewnić opiekę 5 dzieciom do lat 3).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska oraz danych Wydziału Rozwoju Społecznego, UMG.

W 2018 r. przyznane zostało dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego dla projektu złożonego przez Fundację Pozytywne Inicjatywy w partnerstwie z Miastem Gdańsk i Akademią Muzyczną. Dzięki projektowi do końca 2020 r. w Gdańsku powstanie 16 nowych żłobków oferujących łącznie około 1,6 tys. miejsc dla dzieci.

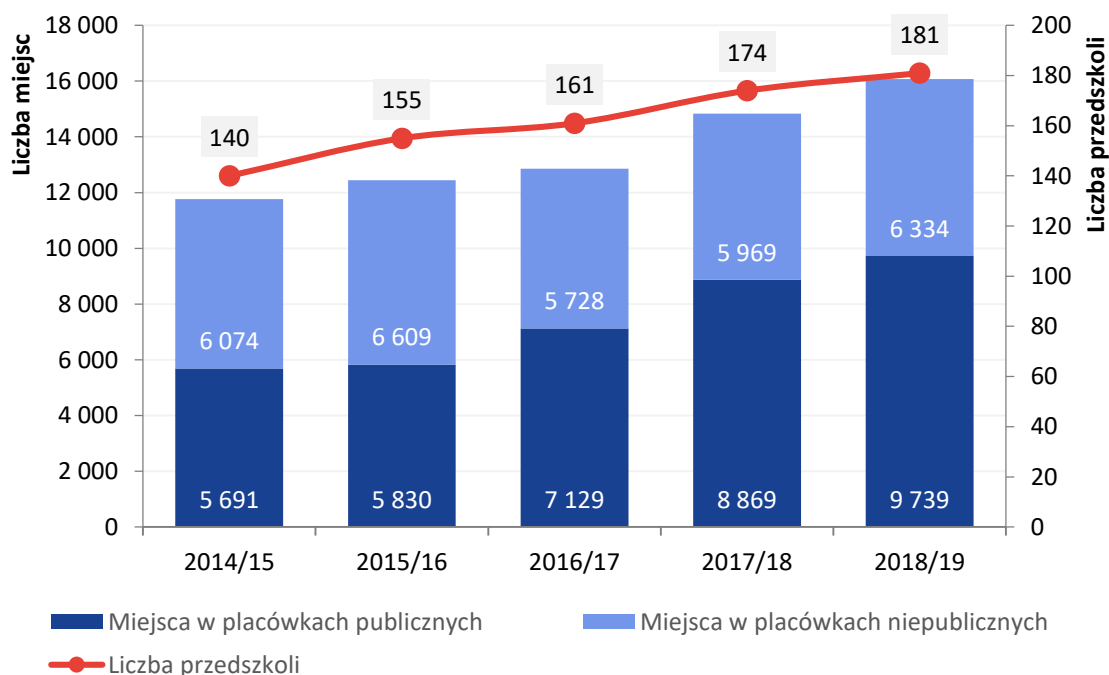
Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne zapewniają przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz punkty przedszkolne. Na początku roku szkolnego 2018/2019 w Gdańsku działało 181 przedszkoli, oferujących prawie 16,1 tys. miejsc dla dzieci. Z roku na rok rośnie liczba placówek oraz liczba miejsc w przedszkolach. W ogólnej liczbie przedszkoli zawierają się 62 przedszkola publiczne samorządowe, prowadzone przez miasto (6,6 tys. miejsc), tj. o 2 więcej niż w poprzednim roku. Od września 2018 r. działalność rozpoczęły nowe placówki: przy ul. Kolorowej (Chełm) i ul. Lawendowe Wzgórze (Jasień), dla łącznie 400 dzieci. W wyniku realizowanych od 2016 r. działań miasta polegających na upublicznianiu placówek niepublicznych oraz tworzeniu nowych miejsc przedszkolnych w partnerstwie z podmiotami zewnętrznymi, systematycznie rośnie liczba miejsc publicznych w placówkach niesamorządowych. We wrześniu 2018 r. funkcjonowało 29 takich placówek, oferujących 3,1 tys. miejsc dla dzieci. W 2018 r. powstały 2 nowe przedszkola niesamorządowe publiczne w ramach projektu Pozytywne Przedszkola Pomorza realizowanego w partnerstwie z Fundacją Pozytywne Inicjatywy – przy ul. Kruczkowskiego (200 miejsc) oraz Fieldorfa (89 miejsc). Ogółem liczba miejsc w przedszkolach publicznych (samorządowych i niesamorządowych) przekracza 9,7 tys., co stanowi 61% wszystkich miejsc w gdańskich przedszkolach. Przedszkola niepubliczne zapewniają 6,3 tys. miejsc. Ofertę wychowania przedszkolnego uzupełniają oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (tzw. zerówki), do których uczęszcza 2,2 tys. dzieci (z czego 90% w szkołach samorządowych), oraz 41 niesamorządowych punktów przedszkolnych, które oferują 772 miejsca dla dzieci (w tym 2 placówki publiczne, 50 miejsc). Dzięki nowym inwestycjom i zmianom organizacyjnym coraz większy odsetek gdańskich dzieci może korzystać z placówek – w 2017 r. ponad 90% dzieci w wieku 3-5 lat objętych było wychowaniem przedszkolnym.

W 2018 r. rozpoczęły działalność 4 nowe przedszkola publiczne – 2 nowo wybudowane przedszkola samorządowe (w dzielnicach Chełm i Jasień) oraz 2 placówki utworzone dzięki projektowi realizowanemu w partnerstwie z Fundacją Pozytywne Inicjatywy (Piecki-Migowo i Orunia Górna).

Przedszkola i miejsca w przedszkolach w Gdańsku w latach 2014/15-2018/19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Rozwoju Społecznego, UMG.

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gdańsku w latach 2012-2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	2016	2017
W grupie wiekowej 3-5 lat	75,2%	79,3%	84,5%	89,7%	85,9%	91,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Szkoły

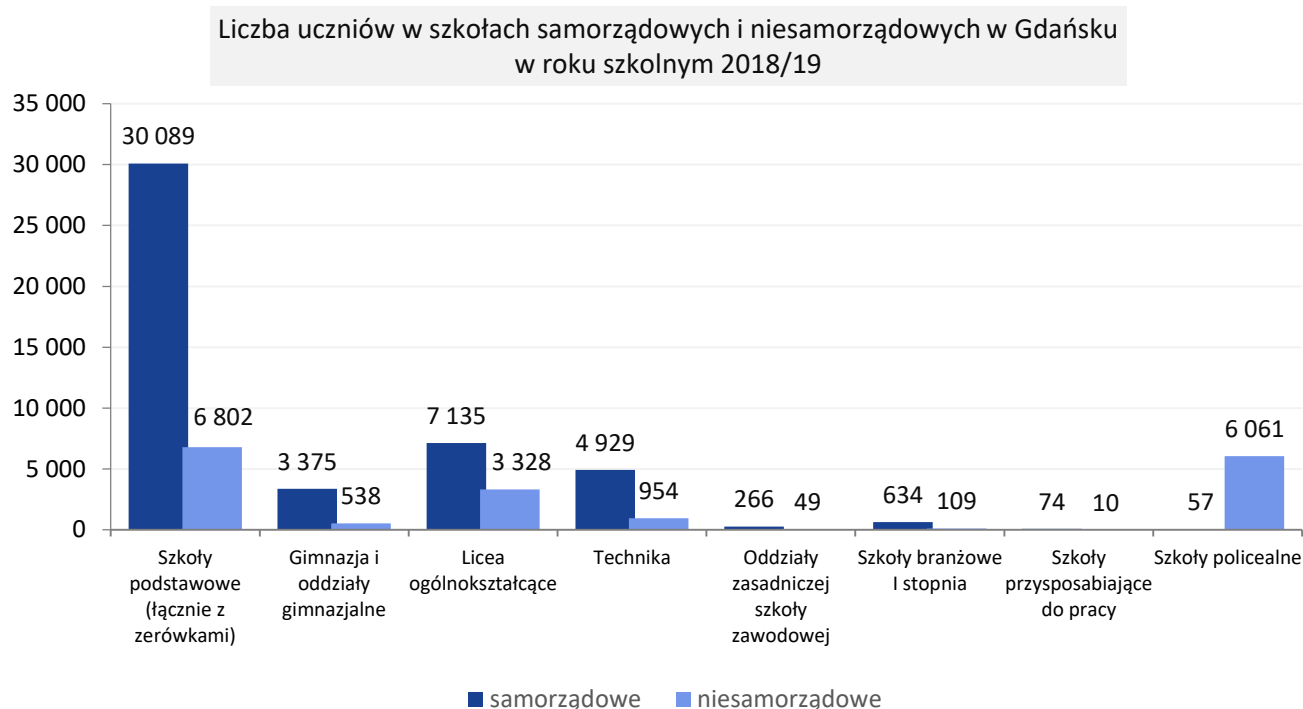
W gdańskich szkołach rok szkolny 2018/2019 rozpoczęło – łącznie z dziećmi w zerówkach – 64,4 tys. uczniów (dzieci, młodzieży oraz dorosłych). Do szkół samorządowych uczęszcza 46,6 tys. uczniów, tj. 72% uczniów w gdańskich szkołach. Zdecydowanie największy udział stanowią uczniowie szkół podstawowych – 36,9 tys. (57% ogólnej liczby uczniów). W gimnazjach i oddziałach gimnazjalnych funkcjonujących w ramach innych placówek uczy się łącznie 3,9 tys. uczniów. Jest to ostatni rocznik gimnazjalistów, gdyż w efekcie reformy oświaty ten szczebel edukacji zostaje zlikwidowany i zastąpiony wydłużoną nauką w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Do szkół ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych uczęszcza łącznie 17,4 tys. młodzieży i dorosłych, najwięcej do liceów ogólnokształcących (10,5 tys.) i techników (5,9 tys.). W wygaszanych – podobnie jak gimnazja – zasadniczych szkołach zawodowych oraz w zastępujących je szkołach branżowych I stopnia uczy się łącznie ponad 1 tys. osób. Ponad 6,1 tys. osób kontynuuje naukę w szkołach policealnych, głównie niesamorządowych.

W roku szkolnym 2018/2019 gdańską sieć samorządowych placówek szkolnych tworzą:

- 75 szkół podstawowych (w tym 1 dla dorosłych),
- 2 gimnazja,
- 23 licea ogólnokształcące (w tym 1 dla dorosłych),
- 13 techników,
- 12 szkół branżowych I stopnia,
- 4 szkoły policealne (w tym 3 dla dorosłych),
- 2 szkoły przysposabiające do pracy,
- 12 innych placówek (6 poradni psychologiczno-pedagogicznych, Pałac Młodzieży, Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego, Bursa Gdańska, Specjalny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem, Gdańska Szkoła Stermierki).

Nowymi placówkami samorządowymi, działającymi od września 2018 r. są: Branżowa Szkoła I stopnia nr 16 (w Zespole Szkół Morskich, ul. Wyzwolenia), Zespół Szkół Specjalnych nr 1 wraz ze Szkołą Podstawową Specjalną nr 63 (ul. Batorego) oraz Gdańska Szkoła Stermierki (ul. VII Dwór; tworzą ją istniejąca dotychczas Szkoła Podstawowa nr 70 z Oddziałami Sportowymi oraz Szkolne Schronisko Młodzieżowe nr 1). Ponadto działalność rozpoczęła metropolitalna szkoła podstawowa w Kowalach, będąca wspólną inwestycją trzech samorządów: Gdańska, Pruszcza Gdańskiego i Kolbud. Uczęszcza do niej ponad 300 uczniów z Gdańska. W trakcie budowy jest szkoła podstawowa przy ul. Jabłoniowej, której otwarcie planowane jest w 2019 r.

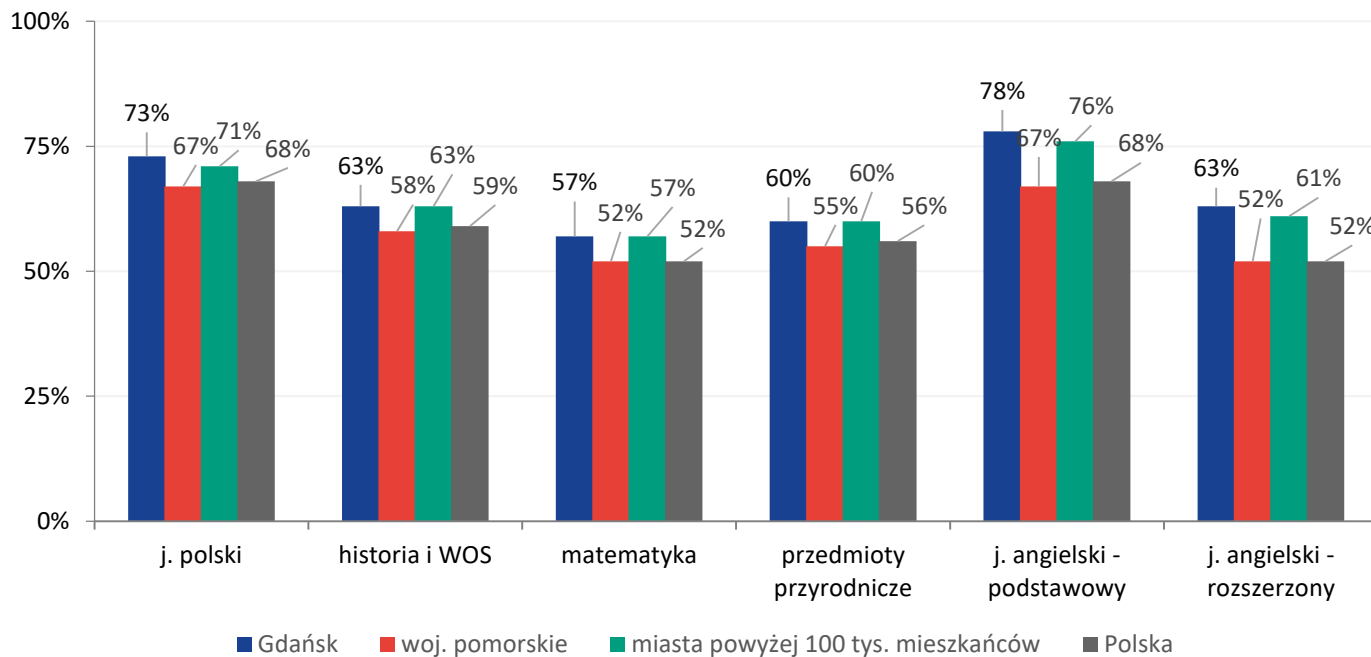

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z System Informacji Oświatowej wg stanu na 30 września 2018 r.

W roku szkolnym 2018/2019 sieć szkół niesamorządowych tworzą: 37 szkół podstawowych, 13 gimnazjów, 40 liceów ogólnokształcących (w tym 22 dla dorosłych), 2 technika, 1 branżowa szkoła I stopnia, 1 szkoła przysposabiająca do pracy, 52 szkoły policealne, 13 poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz 86 placówek kształcenia praktycznego i ustawicznego. Wśród placówek niesamorządowych są również placówki publiczne – 4 szkoły podstawowe (Morska Szkoła Podstawowa, Pozytywna Szkoła Podstawowa, Publiczna Szkoła Podstawowa Olimpijczyk z oddziałami sportowymi, Szkoła Podstawowa nr 29), 1 gimnazjum (Publiczne Katolickie Gimnazjum im. św. Kazimierza), 1 liceum ogólnokształcące (Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych), 1 technikum (Technikum nr 1), 1 szkoła branżowa (Branżowa Szkoła I stopnia nr 1) oraz 1 szkoła policealna (Szkoła Policealna nr 1).

Jednym z mierników jakości kształcenia w placówkach szkolnych są egzaminy końcowe. W związku z wydłużeniem nauki w szkołach podstawowych do 8 klas nie odbył się w 2018 r. egzamin kończący edukację podstawową. Wyniki egzaminu gimnazjalnego były w Gdańsku lepsze niż ogólnie w Polsce i województwie pomorskim. Uczniowie gdańskich gimnazjów dobrze wypadli również na tle swoich rówieśników w dużych miastach (powyżej 100 tys. mieszkańców) – uzyskali wyższe wyniki z języka polskiego (o 2 pkt. proc.) oraz języka angielskiego (o 2 pkt. proc. – poziom podstawowy i rozszerzony), a podobne w przypadku historii i wiedzy o społeczeństwie, matematyki i przedmiotów przyrodniczych. Zdawalność matury w gdańskich szkołach była na poziomie średniej krajowej (80%). Był to wynik o 3 pkt. proc. niższy niż w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców, ale wyższy o 3 pkt. proc. niż w województwie pomorskim.

Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w 2018 r.

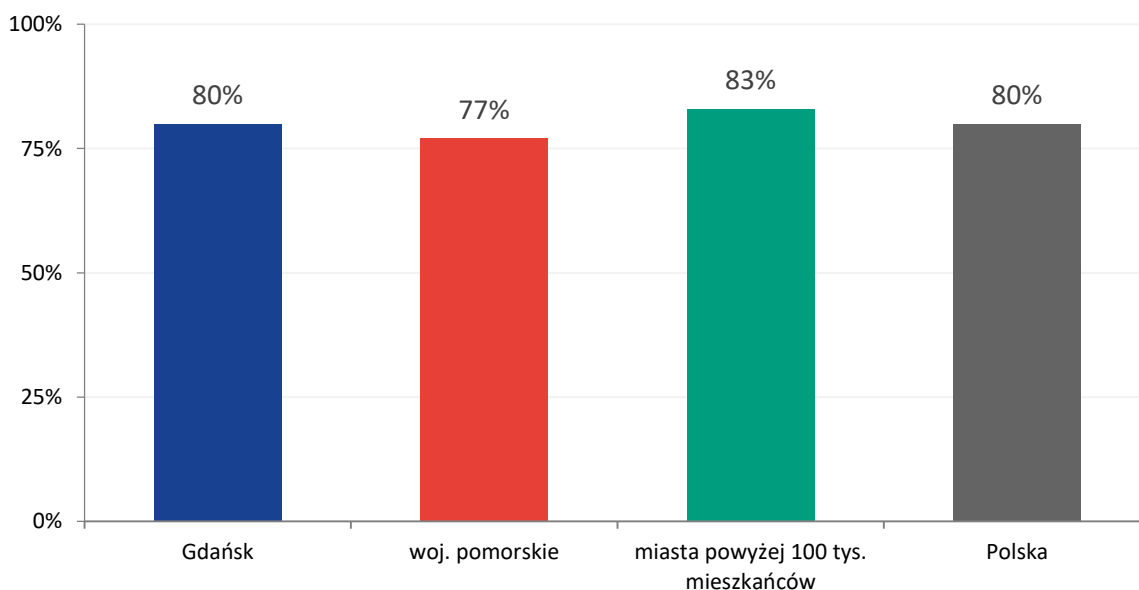

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku.

Od 2016 r. prowadzone są regularne badania ankietowe w gdańskiej społeczności edukacyjnej, tj. wśród rodziców, uczniów oraz nauczycieli i dyrektorów. Służą one m.in. ocenie zadowolenia z oferty edukacyjnej i zmian zachodzących w gdańskiej edukacji. Wyniki pokazują, że 84% rodziców pozytywnie ocenia jakość kształcenia w gdańskich szkołach (2017 r.).

Zdawalność egzaminu maturalnego w 2018 r.

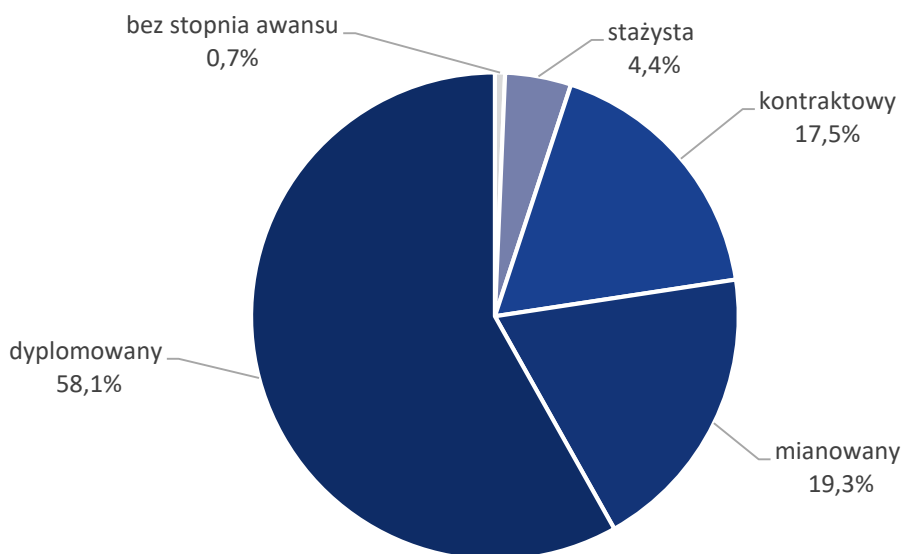
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku.

Kadra pedagogiczna

W roku szkolnym 2018/2019 przedszkola i szkoły samorządowe zatrudniały ponad 7,5 tys. nauczycieli w łącznym wymiarze prawie 6,9 tys. etatów. W porównaniu z rokiem szkolnym 2017/2018 liczba nauczycieli i etatów nauczycielskich nieznacznie wzrosła (o ok. 1%). W placówkach niesamorządowych zatrudnionych było niemal 3,6 tys. nauczycieli na ponad 2,3 tys. etatach.

Wśród nauczycieli placówek samorządowych najliczniej reprezentowani są nauczyciele dyplomowani, którzy stanowią ponad 58% kadry, najmniejszą grupą są nauczyciele stażyści (ok. 4%) i bez stopnia awansu (1%). Gmina Miasta Gdańska, jako organ prowadzący szkoły i placówki oświatowe, przeprowadza sesje egzaminacyjne dla nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego. W 2018 r. nominację na nauczyciela mianowanego – po zdaniu egzaminu z wiedzy zawodowej i prawa oświatowego – odebrało 122 gdańskich nauczycieli.

Struktura zatrudnienia nauczycieli w gdańskich placówkach samorządowych w roku szkolnym 2018/2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z System Informacji Oświatowej wg stanu na 30 września 2018 r.

Sposobem na wspieranie i motywowanie pracowników oświaty są przyznawane corocznie finansowe nagrody Prezydenta Miasta Gdańska. Otrzymują je dyrektorzy i nauczyciele za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej lub znaczące podniesienie kwalifikacji zawodowych. Okazją do ich wręczenia są obchody Dnia Edukacji Narodowej. W 2018 r. nagrody odebrało 96 nauczycieli, w tym 11 dyrektorów i 4 wicedyrektorów.

Najważniejsze inwestycje i projekty realizowane w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Edukacja

Cel operacyjny I.1: Wyrównywanie szans edukacyjnych Cel operacyjny I.2: Podniesienie jakości pracy placówek gdańskiego systemu edukacji, wychowania i opieki
• Zakończenie realizacji dwóch projektów rozwojowych finansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, których celem była poprawa jakości i atrakcyjności edukacji w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych – „Szkolimy Uczniów Przedsiębiorczych, Empatycznych, Rozsądnych” oraz „Rozwijamy i programujemy przyszłość”. Projekty obejmowały rozwijanie kompetencji uczniów (dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i moduły wdrażane w trakcie zajęć szkolnych) i nauczycieli (warsztaty, szkolenia, kursy, studia podyplomowe) oraz doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt edukacyjny. Projekty były realizowane w latach 2016-2018, a ich łączny koszt wyniósł prawie 46 mln zł. Uczestniczyło w nich prawie 20 tys. uczniów i 3,3 tys. nauczycieli. Szkoły uczestniczące w projektach otrzymały nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne, w tym m.in. 1841 tabletów i 352 laptopy. • Kreatywna Pedagogika – projekt wymiany wiedzy i doświadczeń nauczycieli opierający się na stałej współpracy w grupach samodoskonalenia zawodowego. W roku szkolnym 2017/2018 w projekcie uczestniczyło prawie 900 nauczycieli gdańskich szkół samorządowych. • Jednorazowe stypendia Prezydenta Miasta Gdańska dla uzdolnionych uczniów i maturzystów przyznawane w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży – w 2018 r. przyznano 781 jednorazowych stypendiów o łącznej wartości prawie 300 tys. zł. Od 2018 r. przyznawane jest również stypendium dla szczególnie utalentowanych dzieci i młodzieży, bez konieczności spełnienia wysokich kryteriów edukacyjnych. Stypendium to wręczane jest w formie programu mentorskiego. • Stypendium Prezydenta Miasta Gdańska im. Fahrenheita – pierwsze w Polsce, przyznawane od 2005 r., stypendium naukowe na studia za granicą, ułatwiające najzdolniejszym absolwentom szkół ponadgimnazjalnych podjęcie studiów na renomowanych uczelniach. W 2018 r. przyznano je 25 studentom. • Nagrody finansowe Prezydenta Miasta Gdańska dla nauczycieli gdańskich placówek oświatowych – w 2018 r. otrzymało je 96 nauczycieli. • Cykliczne spotkania Forum Rad Rodziców były platformą wymiany doświadczeń, informacji i pomysłów pomiędzy przedstawicielami środowisk różnych szkół i placówek oświatowych. • Od 2018 r. wdrożono ujednolicone adresy www placówek oraz jednolite służbowe adresy mailowe wszystkich pracowników gdańskiej oświaty (dyrektorów, nauczycieli i pracowników administracji). • Wydano drugą edycję przewodnika po gdańskiej edukacji „Szkoła i przedszkole współpracy”.
Cel operacyjny I.3: Wspieranie rozwoju osobistego dzieci i młodzieży
• Gdańska Akademia Przedszkolaków – projekt służący rozwijaniu postaw obywatelskich i wzmacnianiu tożsamości lokalnej wśród najmłodszych gdańszczan. W 2018 r. w ramach projektu odbyło się 631 spotkań i spacerów tematycznych dla przedszkolaków prowadzonych przez miejskich przewodników. • Akademia Gdańskich Lwiątek – projekt, którego celem jest zachęcanie dzieci z klas I-III szkół podstawowych do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. Udział w projekcie trwa 3 lata. W roku szkolnym 2017/2018 udział w Akademii rozpoczęło 1,8 tys. dzieci. • Oferta zajęć wakacyjnych i feryjnych – systematycznie rozwijana, zajęcia przygotowane są przez szkoły i organizacje pozarządowe oraz instytucje miejskie. Zapewniają opiekę przez minimum 8 godzin dziennie. W czasie ferii zimowych w 2018 r. przygotowano 5,8 tys. miejsc, a podczas wakacji ponad 6,1 tys. miejsc dla dzieci. Od wakacji 2018 r. program zajęć półkolonijnych poszerzono o ofertę działań terapeutycznych finansowanych ze środków Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień. • Program Edukacji Morskiej – w ramach Programu przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych biorą udział w cyklu praktycznych zajęć na wodzie dostosowanych do grup wiekowych. Młodzież podczas rejsów uczy się podstaw żeglowności, pogłębia wiedzę z dziedziny historii, geografii i biologii oraz poznaje swoje miasto od strony wody. W 2018 r. z zajęć skorzystało prawie 2,5 tys. dzieci i młodzieży. Odbyło się 230 zajęć wodnych, 41 spotkań w Narodowym Muzeum Morskim oraz 803 spotkania Klubu Edukacji Morskiej. • Lekcje Przedsiębiorczości – projekt skierowany do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, służący rozwijaniu przedsiębiorczości przy wykorzystaniu innowacyjnych metod nauczania. W 2018 r. uczestniczyło w nim 1,3 tys. uczniów z 66 szkół. • 6-10-14-18+ dla Zdrowia – kompleksowy program profilaktyki zdrowia dzieci i młodzieży, służący wczesnemu wykrywaniu chorób cywilizacyjnych. W 2018 r. w programie przebadano prawie 5,9 tys. dzieci.

Cel operacyjny I.4: Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców

- Rozwinięcie potencjału szkolnictwa zawodowego jest celem **dwóch realizowanych projektów finansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego**. Pierwszy z nich ukierunkowany jest na podniesienie jakości edukacji zawodowej w Gdańsku, oferuje wsparcie dla uczniów, nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu (w formie doradztwa zawodowego, staży, kursów, szkoleń). W 2018 r. w szkoleniach i kursach uczestniczyło 16 nauczycieli i 583 uczniów. Celem drugiego projektu jest rozwój infrastruktury szkół zawodowych, tj. modernizacja i adaptacja pomieszczeń wraz z wyposażeniem pracowni w 8 gdańskich szkołach zawodowych. W 2018 r. wyłoniono wykonawców robót budowlanych oraz rozpoczęto prace, które zakończą się w 2019 r. łączna wartość projektów to ponad 54 mln zł.
- **Centrum Rozwoju Talentów** – jednostka Gdańskiego Urzędu Pracy oferująca uczniom gdańskich szkół usługi w zakresie poradnictwa edukacyjno-zawodowego. W 2018 r. skorzystało z nich 4850 uczniów z gdańskich szkół, w tym 821 osób skorzystało z porad indywidualnych, a 4029 z porad grupowych.
- **Tydzień Zawodowca** – cykl wydarzeń, w czasie których gimnazjaliści i ich rodzice mogą przyjrzeć się, jak funkcjonują szkoły zawodowe i techniczne oraz w jakich profesjach kształcą uczniów – m.in. targi szkół, dni otwarte szkół, spotkania z doradcami zawodowymi. W 2018 r. odbył się on w dniach 5-10 marca. Kolejny raz wręczono wyróżnienia „Pracodawca przyjazny gdańskiej szkole zawodowej”.
- Systematyczne **wzbogacanie oferty szkół zawodowych** – od roku szkolnego 2018/2019 istnieje możliwość kształcenia się w czterech nowych zawodach: magazynier-logistyk (w Zespole Szkół Morskich), technik urządzeń dźwigowych (Szkoly Okrętowe i Ogólnokształcące Conradinum) oraz technik robót wykończeniowych w budownictwie i monter stolarki budowlanej (Państwowe Szkoły Budownictwa). We współpracy z pracodawcami w 2018 r. powstały 3 nowe klasy patronackie w zawodach: technik-stylista i technik przemysłu mody (Zespół Szkół Kreowania Wizerunku), technik-mechatronik i mechatronik (Szkoly Okrętowe i Ogólnokształcące Conradinum) oraz technik budownictwa (Państwowe Szkoły Budownictwa).

Cel operacyjny I.5: Rozwijanie zasobów infrastruktury edukacyjnej

- **Otwarcie żłobka Skarbek przy ul. Kolorowej (Chełm)** dla 96 dzieci. Jest to 13. placówka Gdańskiego Zespołu Żłobków. Liczba miejsc w placówkach samorządowych wzrosła do 1088.
- Zarząd województwa pomorskiego przyznał **dofinansowanie dla projektu** złożonego przez Fundację Pozytywne Inicjatywy w partnerstwie z Miastem Gdańsk i Akademią Muzyczną, dzięki któremu do końca 2020 r. w Gdańsku powstanie 16 nowych żłobków dla około 1,6 tys. dzieci.
- **Otwarcie 2 nowych przedszkoli samorządowych** – przy ul. Kolorowej (Chełm) i ul. Lawendowe Wzgórze (Jasień). Dzięki tym inwestycjom uzyskano 400 nowych dla dzieci. Przedszkola zostały zbudowane w technologii modułowej. łączny koszt budowy wyniósł ponad 21,3 mln zł.
- W 2018 r. w ramach projektu Pozytywne Przedszkola Pomorza realizowanego w partnerstwie z Fundacją Pozytywne Inicjatywy powstały **2 nowe przedszkola publiczne niesamorządowe** – przy ul. Kruczkowskiego oraz ul. Fieldorfa (łącznie 289 miejsc).
- **Otwarcie metropolitalnej szkoły podstawowej w Kowalach**, zbudowanej i działającej na podstawie porozumienia pomiędzy trzema gminami: Gdańsk, Kolbudy i Pruszcz Gdański. Oprócz nowego budynku szkolnego przygotowane zostały wielofunkcyjne boisko i plac zabaw. W 2019 r. ukończona zostanie budowa sali gimnastycznej z aulą widowiskowo-konferencyjną. Od września 2018 r. do szkoły uczęszcza ponad 300 dzieci z Gdańska.
- **Kontynuacja budowy szkoły podstawowej przy ul. Jabłoniowej**. Otwarcie szkoły planowane jest w 2019 r. W ramach inwestycji powstają m.in. budynek dydaktyczny, sala gimnastyczna, biblioteka dostępna dla mieszkańców, kompleks boisk.
- Kolejny etap **dostosowywania placówek oświatowych do wymagań reformy systemu oświaty**. W 2018 r. modernizacje z tego tytułu przeprowadzono w 30 placówkach, łączny ich koszt wyniósł 16,3 mln zł.
- **Unowocześnianie infrastruktury sportowej** przy placówkach oświatowych – w 2018 r. gdańskie szkoły i przedszkola wzbogaciły się o: 2 nowe baseny, 9 nowych i zmodernizowanych boisk sportowych, 11 nowych i zmodernizowanych placów zabaw oraz 5 zmodernizowanych sal gimnastycznych.

6. ZDROWIE PUBLICZNE I SPORT

Zdrowie jest jednym z kluczowych czynników wpływających na jakość życia, pozwala wykorzystywać efektywnie nasz potencjał, wpływa znacząco na sytuację zawodową i społeczną. Właściwe zachowania żywieniowe, profilaktyka chorób cywilizacyjnych, aktywność fizyczna, umiejętność radzenia sobie ze stresem czy korzystania ze wsparcia psychicznego odgrywają ważną rolę w budowaniu potencjału zdrowotnego człowieka. Podejmowane przez Miasto działania służą zachowaniu i umocnieniu zdrowia wszystkich mieszkańców.

Gdańsk jako największe miasto regionu i lider rozwoju pełni funkcję ważnego ośrodka na mapie usług z obszaru zdrowia. Na koniec 2017 r. w mieście działalność prowadziło 12 szpitali, które dysponowały blisko 3 tys. łóżek. Należy mieć na względzie, że usługi medyczne w gdańskich szpitalach i placówkach leczniczych świadczone są nie tylko mieszkańcom Gdańska, ale także mieszkańców województwa pomorskiego i innych regionów Polski. Na terenie Miasta w 2017 r. działało 231 przychodni, a liczba pracowników medycznych liczonych według podstawowego miejsca pracy wyniosła 2134 lekarzy, 334 lekarzy dentystów, 640 farmaceutów, 3094 pielęgniarki oraz 457 położnych.

Miasto Gdańsk nie jest organem założycielskim żadnego z funkcjonujących w mieście samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, natomiast od wielu lat prowadzi politykę wspierania usług z zakresu ochrony zdrowia poprzez stosowanie preferencyjnych stawek najmu lokali z gminnego zasobu komunalnego podmiotom leczniczym. W 2018 r. z preferencyjnych stawek najmu lub użyczenia korzystały 83 podmioty wykorzystując nieruchomości o łącznej powierzchni 48,1 tys. m², a kwota obniżki wyniosła licząc od stawki bazowej 15,6 mln zł.

Promocja zdrowia i przeciwdziałanie chorobom cywilizacyjnym

Jednym z kluczowych elementów prowadzenia gdańskiej polityki zdrowotnej jest realizacja Gdańskiego Programu Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Chorobom Cywilizacyjnym na lata 2017-2020 będącego odpowiedzią na aktualne zagrożenia i wyzwania cywilizacyjne takie jak: starzenie się społeczeństwa, otyłość, cukrzyca, choroby układu krążenia, problemy z niepłodnością, koniecznością kształcenia i utrwalania postaw odpowiedzialności za własne zdrowie poprzez odpowiedni styl życia. Jako cel główny Programu wskazano wydłużenie życia w zdrowiu oraz ograniczenie zachorowań na choroby cywilizacyjne. W 2018 r. podjęto działania z zakresu przeciwdziałania próchnicy u dzieci, profilaktyki zakażeń grypy seniorów, wczesnego wykrywania chorób cywilizacyjnych u dzieci, profilaktykę HIV/AIDS oraz wsparcie osób borykających się z tą chorobą.

Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia jest jednostką organizacyjną Miasta Gdańska realizującą interdyscyplinarne programy promocji zdrowia kierowane do różnych grup odbiorców. W 2018 r. z różnych form wsparcia edukacyjnego, diagnostycznego oraz interwencji zdrowotnych skorzystało ponad 4,5 tys. dzieci oraz 20 tys. dorosłych mieszkańców Gdańska.

Promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka chorób to obszary, w których upatruje się największych rezerw służących budowaniu potencjału zdrowotnego. Szczególnie istotne jest podejmowanie tego typu działań wobec dzieci i młodzieży. Zgodnie z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia działania dotyczące promocji zdrowia i profilaktyki powinny mieć charakter interdyscyplinarny, łączący wiele dziedzin nauki i różnorodne formy oddziaływania. Edukacja zdrowotna rodziców, podnoszenie jakości medycyny szkolnej, wczesne

wykrywanie zagrożeń zdrowotnych i wspieranie wychowania zdrowotnego w rodzinie i szkole stanowią zadania statutowe Gdańskiego Ośrodka Promocji Zdrowia. Zespół specjalistów Ośrodka (lekarzy, psychologów, edukatorów zdrowia oraz specjalistów kultury fizycznej i zdrowia publicznego) wsparty merytorycznie przez gdańskie środowisko naukowe przygotowuje i wdraża interdyscyplinarne programy zdrowotne kierowane do gdańskich dzieci przedszkolnych i uczniów szkół.

Jednym z miejskich programów polityki zdrowotnej jest „Program wsparcia prokreacji dla mieszkańców Gdańska”, który ma służyć podniesieniu poziomu wiedzy w zakresie zdrowia prokreacyjnego, zapewniać wsparcie psychologiczne osobom borykającym się z problemem niepłodności oraz wsparcie finansowe par decydujących się na metodę in vitro. W 2018 r. z pomocy skorzystało 210 par. Od początku istnienia programu do końca 2018 r. dzięki wsparciu Miasta na świat przyszło 73 dzieci.

Ochrona zdrowia psychicznego

Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2023 ma na celu tworzenie lokalnego systemu zapewniającego optymalne warunki i szanse rozwoju psychicznego mieszkańców Gdańska oraz poprawę jakości życia osób w trudnościach i kryzysach psychicznych oraz z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin, opiekunów i otoczenia społecznego. Adresatami Programu są gdańszczanie – osoby z różnych grup wiekowych, zmagające się z problemami, zaburzeniami i chorobami psychicznymi, osoby znajdujące się w ich otoczeniu, tj. rodziny, środowisko lokalne oraz członkowie grup zawodowych świadczące pomoc w tym obszarze.

Do głównych założeń Programu należą: prewencja, interwencja, integracja, koordynacja i zarządzanie. Prewencja to podniesienie wartości zdrowia psychicznego i ograniczenie zjawisk mu zagrażających. Interwencja to rozwój wczesnej, kompleksowej, dostępnej działalności diagnostycznej i terapeutycznej oraz zapewnienie bezpieczeństwa i opieki. Integracja, służy utrzymaniu wzmocnieniu lub powrotowi do odgrywania ról społecznych, odzyskaniu samodzielności i aktywności społecznej na miarę możliwości. Koordynacja i zarządzanie to zbudowanie systemu zarządzania działaniami z zakresu ochrony zdrowia psychicznego.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą liczyć na szerokie wsparcie. Działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i chorobami psychicznymi realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku, inne jednostki organizacyjne Miasta, a także przez organizacje pozarządowe i podmioty lecznicze.

W Gdańsku od 2016 r. prowadzona jest kampania społeczna Gdańskie Dni Pomocy Psychologicznej – „Zdrowie Zaczyna się w Głowie”. W 2018 r. w dniach 11-20 maja odbyła się trzecia edycja, której organizatorem była Fundacja Wspierania Rodzin Przyszań oraz Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży. Inicjatywa ma na celu propagowanie troski o zdrowie psychiczne, jako przejaw dbania o siebie.

W ramach trzeciej edycji Gdańskich Dni Pomocy Psychologicznej mieszkańcy mogli skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych w gdańskich gabinetach psychoterapeutycznych. Zorganizowano warsztaty, wykłady i seminaria. Odbyła się debata na Uniwersytecie Gdańskim pt. „Depresja? Porozmawiajmy!” oraz konferencja popularnonaukowa dla rodziców pt. „Mamo, Tato zobacz mnie! Jak z kontaktu zbudować więź?”. Planowana jest czwarta edycja kampanii na maj 2019 r.

Przeciwdziałanie uzależnieniom

Szczegółowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na rok 2018 jest integralną częścią Wieloletniego, Ramowego Programu

Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na lata 2017–2020. Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych lub używania innych substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych, podejmowanych w szczególności przez dzieci i młodzież. Założeniem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania środków psychoaktywnych poprzez rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, wzrost społecznej świadomości związanej z tą tematyką, przeciwdziałanie powstawaniu i usuwanie następstw nadużywania substancji psychoaktywnych, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych, doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w jego realizację, a także systemowo prowadzony monitoring i ewaluacja. Działania z zakresu Programu prowadzą jednostki organizacyjne miasta, Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień, Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego, podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe oraz inne placówki realizujące zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych, w tym nowe substancje psychoaktywne dotyczą znacznej części społeczeństwa, dlatego Program skierowany był do wszystkich mieszkańców Gdańska oraz osób realizujących zadania z obszaru uzależnień. Zrealizowano ponad 260 zadań, z których skorzystało ponad 72 tys. osób, w tym blisko 25 tys. dzieci i młodzieży. Na szeroką skalę prowadzono kampanie społeczne i działania w mediach społecznościowych, które dotarły do kilkuset tysięcy osób.

Jednostką wiodącą w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu gdańszczan od alkoholu jest Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień (GCPU), do którego należy ustalanie priorytetów dla programów profilaktycznych, realizowanych przez jednostki publiczne i organizacje pozarządowe. W 2018 r. placówka określiła warunki i przeprowadziła nabór 111 wniosków o dofinansowanie działań związanych z profilaktyką uzależnień i edukacją publiczną w zakresie problematyki uzależnień i promocji zdrowia, prowadzonych przez jednostki publiczne i niepubliczne. Realizacja zadań w tych jednostkach objęła łącznie 104 programy, w których udział wzięło 2885 dzieci i młodzieży oraz 1053 dorosłych. Dbając o jakość prowadzonych działań, realizowano i upowszechniano ofertę programów w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej oraz popularyzowano współczesne metody pracy profilaktycznej. W 2018 r. GCPU zaprosiło 160 gdańskich realizatorów profilaktyki na konferencję pt. „Profilaktyka uzależnień – aktualne standardy i rekomendacje”.

W ramach inspirowania, wdrażania i udziału w projektach o zasięgu lokalnym lub ponadlokalnym realizowanych przez kilka podmiotów m.in.: kontynuowano koordynację projektów społecznych dofinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. W 2 projektach łącznie wzięło udział 83 szkoły, 3758 nauczycieli i 20 095 uczniów. W ramach realizacji programów z udziałem partnerów zagranicznych prowadzono m.in.: projekt Akademii Dynamicznej Tożsamości, w którym wzięło udział blisko 200 osób.

W 2018 r. zorganizowano zostały szkolenia, seminaria, superwizje i warsztaty skierowane do przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. W 4 certyfikowanych szkoleniach uprawniających do realizacji programów rekomendowanych wzięło udział blisko 60 realizatorów profilaktyki w Gdańsku, a ponad 140 osób było uczestnikami szkoleń z zakresu metod pracy profilaktycznej o potwierdzonej naukowo skuteczności. Około 600 osób było odbiorcami pozostałych szkoleń i konferencji dotyczących profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych z tym związanych.

Działalność informacyjno-edukacyjna w zakresie profilaktyki uzależnień skierowana w szczególności do uczniów gdańskich szkół, kobiet w ciąży i młodych matek, osób ze środowisk zagrożonych wykluczeniem

społecznym, kierowców i kandydatów na kierowców była kontynuowana m.in. w ramach dwóch kampanii społecznych „Kieruj bez procentów” i „Młodość bez procentów”. Szacuje się, że obie kampanie dotarły do ponad 600 tys. odbiorców.

Pracownicy Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Punkcie Pomocy Psychologicznej udzielili blisko 2 tys. porad i konsultacji w ramach pomocy psychologicznej i terapeutycznej w zakresie przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom. Gdańszczanie mieli możliwość skorzystania z kontaktu indywidualnego, telefonicznego w ramach Niebieskiej i Pomarańczowej linii oraz poprzez kontakt online w „Netporadni”.

Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży od ponad 20 lat oferuje specjalistyczną pomoc dla mieszkańców Gdańska, którzy doświadczają problemu alkoholowego w rodzinie, przemocy bądź ryzyka uzależnienia. W 2018 r. z pomocy Ośrodka skorzystało 1107 osób, w tym 384 dzieci i młodzieży oraz 723 rodziców i opiekunów. Przeprowadzono 2,1 tys. konsultacji obejmujących diagnozę psychologiczną. Konsultacje są niezbędne do podjęcia psychoterapii. W szczególnych sytuacjach, w których nie ma warunków do prowadzenia psychoterapii, podjęto działania interwencyjne lub wydano inne zalecenia.

Kolejnym etapem udzielania pomocy jest zakwalifikowanie do indywidualnej psychoterapii, z której w 2018 r. skorzystały 142 osoby. Psychoterapia prowadzona w Ośrodku trwa maksymalnie 2 lata i może odbywać się z częstotliwością jednej lub dwóch sesji w tygodniu. W szczególnych sytuacjach, w których mamy do czynienia z silnym kryzysem psychicznym u dzieci i młodzieży, z uwagi na konieczność oczekiwania na wolne miejsce do terapii, oferowana jest terapia w wymiarze 16 sesji, która ma charakter wsparcia w kryzysie i motywowania do korzystania z dalszej pomocy. W uzasadnionych sytuacjach zalecana jest również terapia rodzin i par, która również poprzedzona jest konsultacjami. Każdorazowo z rodziną lub parą spotyka się dwóch psychologów. W 2018 r. udzielono 96 konsultacji oraz przeprowadzono 336 sesji terapeutycznych. Taka forma pomocy charakteryzuje się dużą efektywnością, ponieważ oddziaływaniom podlega cała rodzina.

Wyjątkową ofertą GOPP jest autorski Model Pomocy Dzieciom z podejrzeniem wykorzystania seksualnego, w ramach którego prowadzona jest diagnoza dziecka w kierunku identyfikacji objawów traumy seksualnej. Wyniki są opracowane w formie pisemnej opinii przez zespół specjalistów w skład, którego wchodzi min. psycholog, psychotraumatolog, lekarz psychiatra. W 2018 r. przeprowadzono 28 programów diagnostycznych, w których oprócz diagnozy przygotowano dzieci do udziału w czynnościach procesowych i udzielono konsultacji rodzicom. Piątka dzieci skorzystała z intensywnej terapii z uwagi na zdiagnozowaną traumę seksualną.

Specjalistyczna oferta Ośrodka jest uzupełniona dodatkowymi formami pomocy, takimi jak terapeutyczna grupa młodzieżowa, grupa wsparcia dla opiekunów zastępczych oraz porady pracownika socjalnego.

Od dwóch lat w GOPP istnieje również kompleksowa oferta pomocy dla dzieci z FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder – Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Rozwojowych) oraz ich rodziców. Pomoc obejmuje: badanie psychologiczne i lekarskie wraz z wydaniem opinii, diagnozę neuropsychologiczną, badanie i konsultacje fizjoterapeutyczne, terapię: psychologiczną, pedagogiczną, neuropsychologiczną, neurologopedyczną, rehabilitację neurosensomotoryczną, szkolenia dla rodziców, opiekunów oraz grupę wsparcia dla rodziców/opiekunów dzieci z FASD. Z pomocy skorzystało 40 dzieci oraz ich opiekunowie.

Dodatkową ofertą w GOPP jest możliwość udziału mieszkańców Gdańska w działaniach profilaktyczno-edukacyjnych, w ramach których w 2018 r. odbyła się coroczna kampania społeczna „DOM – Dziecko, Ojciec, Matka”, promująca pomyślne rodzicielstwo. Wzięło w niej udział 520 osób. Konferencja Naukowa pt. „Płodowy Zespół Alkoholowy – od diagnozy do terapii” – uczestniczyło 280 osób, warsztaty psychoedukacyjne „Szkółka dla Rodziców” - III części: Budowanie relacji dorosły – dziecko, Rodzeństwo bez rywalizacji, Jak rozmawiać z nastolatkami? – uczestniczyło 33 rodziców.

W 2018 r. przeprowadzono kolejną edycję Gdańskich Dni Pomocy Psychologicznej pt. „Depresja? Porozmawiajmy”, w ramach których 25 placówek zaoferowało nieodpłatne konsultacje, wykłady i warsztaty dla 200 osób.

Rozwój sportu powszechnego

Aktywność fizyczna mieszkańców oraz sport powszechny to ważny aspekt funkcjonowania miasta, do którego rozwoju w Gdańsku przykładą się znaczną wagę. Sport rozumiany szeroko jest przestrzenią samorealizacji, budowania kapitału społecznego, prowadzony w sposób świadomy jest także narzędziem służącym profilaktyce zdrowia. Aktywność fizyczna jest nieodzownym elementem zdrowego stylu życia. Gdańsk wspiera sport powszechny, gdańskich sportowców osiągających wybitne wyniki w swoich dyscyplinach, prowadzi aktywną promocję sportu oraz organizuje wydarzenia sportowe o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

Bieganie jest jedną z dyscyplin sportu, która na przestrzeni ostatnich lat znacznie zyskała na popularności. Gdańsk, odpowiadając na potrzeby i zainteresowania mieszkańców wspiera i współorganizuje szereg imprez biegowych, nie tylko dla profesjonalistów, ale także dla osób, które pokonują swoje pierwsze kilometry.

W 2018 r. 19,8% gdańszczan zadeklarowało, że podejmuje aktywność fizyczną ukierunkowaną na wyniki i osiągnięcia sportowe (wyczynowo lub amatorsko).

Najważniejsze gdańskie imprezy biegowe zorganizowane w 2018 r.

Nazwa imprezy	Termin	Opis imprezy
Gdańsk Maraton	15.04	Czwarta edycja jednej z najważniejszych imprez biegowych w Polsce
AmberExpo półmaraton	05.11	Piąta edycja. Od 2017 roku, oprócz biegu na dystansie 21 km, rozgrywane są także Nocna Dycha (bieg na 10 km) oraz Bieg na Piątkę (5 km)
Bieg Westerplatte	24.09	Najstarszy w Polsce bieg uliczny na 10 km. Pierwsza edycja odbyła się w roku 1962
Bieg Św. Dominika	04.08	Impreza rozgrywana w okolicach Starego Miasta, składa się z 6 biegów. Najkrótszy – na 1,2 km – głównie dla dzieci z rodzicami i seniorów, najdłuższy – na 10 km – to oficjalne mistrzostwa Polski na tym dystansie w biegu terenowym
Gdańsk Biega	21.10	Bieg rozpoczyna się i kończy w Brzeźnie, odbywa się na dystansie 3,3 km i 6 km
Maraton Solidarności	15.08	Bieg odbywa się w rocznicę Porozumień Sierpniowych, na trasie Gdynia – Sopot – Gdańsk
Runmageddon	15-16.09	Bieg z licznymi przeszkodami
Triathlon Gdańsk	14-15.07	W triathlonie zawodnicy pokonują dystans wpraw 1,5 km, na rowerze 40 km, biegnąc 10 km
Rodzinny Bieg Gdańszczan	26.05	Start i meta biegu znajduje się na Targu Węglowym, zawodnicy pokonują dystans 2,6 km
V Bieg do Źródeł	9.06	Wydarzenie o charakterze rodzinnym, bieg w pasie nadmorskim, w otoczeniu ujęć wody pitnej na dystansie 3 km oraz 10 km
Bieg Czyste Miasto	15.09	Impreza skierowana do rodzin, której celem jest promocja aktywnego spędzania czasu i dbania o nasze środowisko
Biegowe Grand Prix Dzielnic	V-IX	Cykl dzielnicowych imprez biegowych dla różnych grup wiekowych

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, Gdański Ośrodek Sportu, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego.

W 2018 r. imprezą, w której wystartowała największa liczba uczestników był AmberExpo półmaraton – 6,3 tys. zawodników, Bieg Św. Dominika – 6,2 tys., Bieg Westerplatte – 3,5 tys. oraz Gdańsk Maraton – 3,3 tys. osób.

Liczba uczestników wybranych gdańskich imprez biegowych w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gdańsk Maraton	•	•	•	1857	1825	2919	3320
AmberExpo półmaraton	•	•	1028	1348	2790	4420	6320
Bieg Westerplatte	•	•	2568	3150	3052	3452	3480
Bieg Św. Dominika	3876	3267	3809	4105	5400	5743	6234
Gdańsk Biega	4500	4500	4500	3900	3300	3500	2500
Maraton Solidarności	630	739	877	724	741	738	610
Runmageddon	•	•	•	•	•	•	3041
Triathlon Gdańsk	•	•	420	490	524	720	675
Rodzinny Bieg Gdańszczan	1264	1175	1098	1318	1230	1410	1482

• brak danych lub zjawisko nie wystąpiło

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, Gdański Ośrodek Sportu, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego.

Gdańsk nazywany jest rowerową stolicą Polski, wraz z rozwojem infrastruktury, budową nowych tras rowerowych rośnie popularność rowerowych zmagani. Wyścigi rowerowe dla amatorów organizowane przez Miasto Gdańsk we współpracy z Czesławem Langiem, wicemistrzem olimpijskim z 1980 r., pierwszym polskim kolarzem zawodowym. Tauron (Vienna Life) Lang Team Race odbywa się na pętli wytyczonej w Alei Armii Krajowej (dystans 51 lub 102 km). Trasy Vienna Life Bike Maraton wiodą po Trójmiejskim Parku Krajobrazowym. Dystanse: 33, 65 i 98 km.

Liczba uczestników gdańskich imprez rowerowych w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tauron (Vienna Life) Lang Team Race	326	251	286	398	408	412	463
Vienna Life Bike Maraton	1413	1670	1645	2078	2213	2109	2465
XC Gdańsk o Puchar Prezydenta Miasta Gdańska	•	•	•	•	•	•	453
Gdańskie Rowerowe Zawody na Kółkach	•	•	•	•	•	•	120
Cross Duathlon	•	•	•	•	•	91	198

• brak danych lub zjawisko nie wystąpiło

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, UMG.

„Aktywuj się w Gdańsku” to program realizowany przez Gdański Ośrodek Sportu od 2013 r. Tworzy go cykl bezpłatnych, systematycznych zajęć, których celem jest poprawa zdrowia uczestników. Polega on na realizacji zajęć sportowych, których łączą następujące cechy: odbywają się regularnie, nie rzadziej niż raz w tygodniu, skierowane są do mieszkańców Gdańska, są ogólnodostępne i bezpłatne dla uczestników, nie są wymagane zapisy, można do nich dołączyć w każdej chwili. W 2018 r. w programie uczestniczyło 20,5 tys. osób.

W ramach promocji aktywności fizycznej i promocji zdrowego stylu życia od 2017 r. organizowany jest w Gdańsku Test Coopera – najpopularniejszy na świecie test sprawności. Polega na pokonaniu jak najdłuższego dystansu w ciągu 12 minut. Pomysłodawcą był amerykański lekarz Kenneth Cooper, który w 1968 r. w ten sposób spełnił zamówienie armii Stanów Zjednoczonych. Obecnie test jest stosowany do badania wytrzymałości i sprawności wszystkich grup społecznych. Nie ma żadnych ograniczeń wiekowych, podziału na doświadczonych i niedoświadczonych, wysportowanych i chcących poprawić swoją wydolność. W 2018 r. zrealizowano dwie edycje, w których sprawdziło się 1749 uczestników.

Aktywność sportowa mieszkańców nie byłaby możliwa bez utrzymywania odpowiedniej infrastruktury sportowej. W 2018 r. na terenie Gdańska funkcjonowały następujące obiekty:

- 5 stadionów
- 8 kąpielisk
- 28 hal szkolnych
- 16 pływalni
- 2 lodowiska
- 117 boisk przyszkolnych i osiedlowych
- 5 przystani jachtowych

W zarządzie Miasta znajduje się także żaglowiec STS Generał Żaruski, który służy głównie kształceniu żeglarskiemu gdańszczan oraz pracy edukacyjnej i profilaktycznej z młodzieżą. W 2018 r. w ponad 30 rejsach udział wzięło niemal 800 osób, zorganizowano rejs „Gdańska Szkoła pod Żaglami”, reprezentowano Gdańsk w regatach oraz w portach Polski i Europy.

Wsparcie gdańskiego sportu

Sport w Gdańsku rozwija się dynamicznie dzięki ciężkiej pracy zawodników, trenerów i organizacji sportowych. Doceniając ich starania Miasto nagradza i wyróżnia osoby szczególnie zasłużone. Jako przykłady tychże inicjatyw wymienić można: *Gdańską Galę Sportu*, *Gdańską Galę Sportu Młodzieżowego*, medale „Za Zasługi dla Gdańskiego Sportu”. W sprawach sportu Prezydentowi Miasta Gdańska doradza Gdańska Rada Sportu działająca od 2010 r. skupiająca największe gdańskie osobistości sportowe.

Gdańska Gala Sportu to coroczna impreza, organizowana w grudniu. Podczas Gali nagradzane są wyróżniające się postaci gdańskiego sportu. W 2018 r. przyznano nagrody w 6 kategoriach: najlepsza dziesiątka sportowców roku, trener roku, drużyna roku, sportowiec niepełnosprawny roku, nadzieje sportowe roku, osobowości sportowe roku.

Liczba nagrodzonych oraz suma nagród przyznanych w ramach Gdańskiej Gali Sportu w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba nagrodzonych	45	61	48	46	54	47	55
Suma nagród (zł)	144 000	181 000	156 700	146 600	184 000	154 900	201 700

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, UMG.

Gdańska Gala Sportu Młodzieżowego organizowana jest corocznie w marcu, nagradzani są najlepsi młodzi sportowcy z Gdańska, którzy w poprzednim roku osiągnęli wybitne sukcesy na zawodach krajowych i międzynarodowych, a także ich trenerzy oraz kluby. Nagradzanych typują same kluby, które w tzw. Systemie Sportu Młodzieżowego zdobyły najwięcej punktów. System Sportu Młodzieżowego to ranking ogólnopolski prowadzony przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Punktowane są miejsca zdobywane na najważniejszych zawodach młodzieżowców, juniorów i młodzików. Na koniec 2018 r. Gdańsk zajmował 6. miejsce w klasyfikacji wszystkich gmin w Polsce, w ramach wyników współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży Systemu Sportu Młodzieżowego.

Liczba nagrodzonych oraz suma nagród przyznanych w ramach Gdańskiej Gali Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba nagrodzonych	152	128	145	163	203	131	233
Suma nagród (zł)	117 367	78 750	103 900	108 400	122 600	85 700	178 500

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, UMG.

Gdańska Rada Sportu została powołana zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdańska 2 grudnia 2010 r. Druga kadencja Rady, w 14-osobowym składzie, rozpoczęła się w grudniu 2014 r., skończyła z końcem 2018 r. W skład Gdańskiej Rady Sportu wchodziły największe osobistości gdańskiego świata sportu: naukowcy, trenerzy, sportowcy, działacze. Rolą Rady było doradzanie Prezydentowi Miasta Gdańska w kluczowych sprawach dotyczących sportu w Gdańsku.

„Z Gdańska na Igrzyska Olimpijskie” to projekt polegający na pomocy finansowej w przygotowaniach do igrzysk olimpijskich w Tokio (2020 r.) gdańskim sportowcom, którzy mają największe szanse na odniesienie sukcesu. Projekt prowadzony jest od 2017 r., w 2018 r. uczestniczyło w nim 7 sportowców, którzy w sumie otrzymali 45,5 tys. zł.

„Sportowe Twarze Gdańska” to projekt skierowany do sportowców z najlepszymi osiągnięciami w swoich dyscyplinach, który polega na zawarciu umowy promocyjnej zawodnika z Miastem. W zamian za wsparcie finansowe sportowcy zobowiązują się do aktywnej promocji Gdańska, sportu i zdrowego stylu życia. W 2018 r. w projekcie brało udział 6 sportowców, którzy otrzymali w sumie 125 tys. zł.

Za sukcesy na arenach polskich i międzynarodowych gdańscy sportowcy otrzymują od Prezydenta Miasta Gdańska nagrody. W 2018 r. 295 sportowców otrzymało w sumie 404,3 tys. zł.

Liczba nagrodzonych oraz suma nagród za osiągnięcia sportowe w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba nagrodzonych	132	133	197	307	323	212	295
Łączna kwota na nagrody (zł)	340 300	259 750	413 026	431 244	418 950	293 569	404 300

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, UMG.

W związku ze 100-leciem odzyskania niepodległości, Miasto Gdańsk specjalnie na tę okazję przygotowało wyjątkowy medal „Za Zasługi dla Gdańskiego Sportu”. Medal otrzymało 221 najważniejszych postaci w gdańskim sporcie – sportowców, trenerów, działaczy, sędziów, naukowców, dziennikarzy. Medale wręczał Prezydent Miasta Gdańska podczas uroczystej gali we wrześniu 2018 r.

Promocja Gdańska poprzez sport

Wspieranie kultury sportu, kibicowania i budowania sportowego kapitału społecznego przebiega poprzez działania promocyjne miasta – organizację wydarzeń sportowych oraz działalność klubów sportowych. W 2018 r. przeznaczono na ten cel 17,7 mln zł współpracując z 14 klubami sportowymi oraz organizując wiele wydarzeń takich jak: Watershow na Motławie, Lang Team Race – rowerowy wyścig szosowy dla amatorów, PGE Indywidualne Międzynarodowe Mistrzostwa Ekstraligi – rozgrywki żużlowe, trzy mecze kwalifikacyjne polskiej reprezentacji na Mistrzostwa Świata w Koszykówce Mężczyzn 2019, Maraton Solidarności, Hevelius CUP - łyżwiarstwo, Międzynarodowy turniej żużlowy o Puchar PMG.

Wydatki na promocję Gdańska poprzez organizację wydarzeń sportowych oraz kluby sportowe w latach 2012-2018.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	w tys. zł						
Wydatki na promocję Gdańska poprzez wydarzenia sportowe	2485	2068	4693	3527	3929	4475	4269
Wydatki na promocję Gdańska poprzez kluby sportowe	6295	8529	6403	8821	9691	11 693	13 402
Razem	8780	10 596	11 096	12 348	13 619	16 168	17 671

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, UMG.

Wydarzenia sportowe

Dzięki rozwojowi infrastruktury sportowej i wspierania sportu, Gdańsk stał się miejscem organizowania ważnych wydarzeń sportowych rangi krajowej i międzynarodowej. Gdańszczanie mogą uczestniczyć w tych wydarzeniach jako widzowie i wspierać swoje ulubione drużyny i sportowców. Budowanie kultury kibicowania, dopingowania sportowców jest elementem rozwoju sportu w wymiarze społecznym. W 2018 r. w najważniejszych wydarzeniach sportowych w Gdańsku jako widzowie uczestniczyło około 115,5 tys. osób.

Najważniejsze wydarzenia sportowe zorganizowane w Gdańsku w 2018 r.

Nazwa	Termin	Szacunkowa liczba widzów
Towarzyski mecz piłkarski Polska–Czechy	15 listopada	37 000 widzów
Strefa Kibica podczas Mistrzostw Świata w piłce nożnej w Rosji, ustawiona na Targu Węglowym	14 czerwca – 15 lipca	28 000 widzów
Watershow na Motławie	12 sierpnia	18 000 widzów
Mecz eliminacyjny Mistrzostw Świata koszykarzy Polska–Włochy	2 grudnia	9500 widzów
Mecz eliminacyjny Mistrzostw Świata koszykarzy Polska–Litwa	28 czerwca	9000 widzów
Mecz eliminacyjny Mistrzostw Świata koszykarzy Polska–Chorwacja	14 września	8000 widzów
Międzynarodowy turniej żużlowy o Puchar Prezydenta Miasta Gdańska	24 marca	6000 widzów

Źródło: Biuro Prezydenta ds. Sportu, Gdański Ośrodek Sportu, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego.

Działania na rzecz sportu szkolnego i młodzieżowego

Rozwój sportu nie byłby możliwy bez kształcenia i treningu dzieci i młodzieży. Wspieranie sportu szkolnego i młodzieżowego to ważne zadanie realizowane przez Miasto i jego jednostki we współpracy z organizacjami sportu. Corocznie organizowane są dwa konkursy, podczas których gdańskie kluby szkolące dzieci i młodzież składają wnioski o dofinansowanie swojej działalności. Dotacje przeznaczone są na szkolenie, zakupy sprzętu sportowego i organizację imprez.

Liczba beneficjentów, którzy uzyskali dotację oraz łączna kwota dotacji w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba beneficjentów, którzy uzyskali dotację	235	211	231	198	197	182	168
Łączna kwota dotacji (zł)	3 160 093	3 129 014	2 930 046	3 181 617	3 593 899	3 463 902	3 272 605

Źródło: Biuro Prezidenta ds. Sportu, UMG.

„TOP Talent” to jedyny w Polsce wieloletni program rozwoju wyróżniających się młodych piłkarzy, w wieku 11 - 16 lat. Opiekę nad realizacją projektu sprawuje Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu. Program zainaugurowano w 2014 r. We wstępnej selekcji bierze udział co rok 600-800 gdańskich piłkarzy, z których 30 trafia do „TOP Talent”. Zawodnicy nadal szkolą się w macierzystych klubach, a w ramach TOP Talent spotykają się jeden raz w tygodniu. Celem tych spotkań jest doskonalenie ich umiejętności, korygowanie mankamentów oraz poprawienie jakości gry na optymalnej dla nich pozycji. „TOP Talent” zapewnia m.in.: indywidualny program szkolenia opracowany przez naukowców AWFis oraz trenerów Pomorskiego Związku Piłki Nożnej, dostęp do wykwalifikowanej kadry szkoleniowej, dostęp do specjalistów AWFis z dziedziny antropologii, fizjologii, żywienia, zespołowych gier sportowych, motoryczności człowieka i psychologii, opiekę psychologa, stomatologa i lekarza sportowego oraz ubezpieczenie.

Liczba uczestników, liczba aplikujących oraz łączna kwota finansowania programu TOP Talent w latach 2015-2018

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018
Liczba uczestników	30	30	24	24
Liczba aplikujących	679	823	690	548
Łączna kwota (zł)	206 250	206 250	206 250	230 000

Źródło: Biuro Prezidenta ds. Sportu, UMG.

Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego (GZSiSS) każdego roku jest organizatorem współzawodnictwa sportowego szkół z Gdańska podczas całorocznej rywalizacji zwanej Gdańską Olimpiadą Młodzieży. Zadaniem Gdańskiej Olimpiady Młodzieży jest stworzenie całorocznego cyklu rozgrywek sportowych organizowanych na terenie Gdańska dla jak największej liczby uczniów oraz wyłonienie w poszczególnych dyscyplinach sportowych najlepszych zawodników i zespołów. Rozgrywki Gdańskiej Olimpiady Młodzieży prowadzone są na podstawie istniejącej miejskiej bazy sportowej, a w szczególności sal i boisk sportowych szkół oraz podmiotów współpracujących z GZSiSS. Gdańska Olimpiada Młodzieży organizowana jest w podziałem na trzy kategorie wiekowe: Gdańskie Igrzyska Dzieci, Gdańskie Igrzyska Młodzieży Szkolnej, Gdańska Licealiada. Udział szkół w rozgrywkach sportowych w ramach GOM jest dobrowolny. W 2018 r. w zajęciach organizowanych przez GZSiSS uczestniczyło 12,3 tys. dzieci i młodzieży ze 140 szkół.

Najważniejsze inwestycje i projekty realizowane w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Zdrowie Publiczne i Sport

Cel operacyjny II.1: Zwiększenie wiedzy dotyczącej wpływu stylu życia i warunków środowiskowych na zdrowie

- Promocja aktywnego starzenia się – **Trzeci wiek w zdrowiu** – program zaprojektowany specjalnie dla osób w wieku emerytalnym, w ramach którego ustalany jest Indywidualny Plan Postępowania Zdrowotnego. Plan ten jest realizowany przez udział w 8 tygodniowym cyklu obejmującym wykłady i zajęcia z aktywności fizycznej. W 2018 r. w projekcie uczestniczyło 226 osób.
- **Program Kierunek zdrowie** – program promocji zdrowego stylu życia dla gdańskich dzieci 6 - letnich oraz ich rodziców / opiekunów. W ramach programu odbywa się spotkanie z interdyscyplinarnym zespołem specjalistów: lekarz, psycholog, dietetyk, specjalista ds. aktywności fizycznej, specjalista zdrowia publicznego. W 2018 udział wzięło 2231 dzieci.
- **Program Zdrowy Uczeń** – promocja zdrowego stylu życia oraz określenie programu postępowania prozdrowotnego dla dziecka w wieku 9 – 11 lat. Plan postępowania prozdrowotnego obejmuje promowanie aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania i właściwych nawyków służących utrzymywaniu prawidłowej postawy ciała i masy ciała oraz w razie konieczności zlecenie działań kompensacyjno – korekcyjnych lub rehabilitacyjnych. W 2018 r. udział wzięło 2432 dzieci.
- **Gdańsk Jemy Zdrowo** – celem programu jest poprawa jakości żywienia dzieci i młodzieży gdańskich placówek oświatowych oraz poprawa jakości komunikacji dotyczącej żywienia dzieci w przedszkolach i szkołach pomiędzy placówkami a rodzicami/opiekunami. W 2018 r. w ramach programu przeszkolono z zakresu zdrowego żywienia i funkcjonowania Programu 106 pracowników placówek oświatowych.
- **Program Ekstra Fan/Ekstra Fanka** – program promocji zdrowego stylu życia dla osób w wieku aktywności zawodowej, u których występuje problem nadmiaru masy ciała. Realizowany przez Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia, Stadion Energa Gdańsk, ERGO ARENĘ oraz kluby sportowe - Lechia Gdańsk, Trefl Gdańsk, Trefl Sopot oraz Wybrzeże Gdańsk. Na podstawie identyfikacji zagrożeń dla zdrowia (behawioralnych czynników ryzyka rozwoju chorób) zostaje określony indywidualny, kompleksowy plan postępowania prozdrowotnego. Plan ten jest realizowany podczas 12-tygodniowego treningu ze sztabem trenerskim klubów sportowych oraz zajęć z dietetykami, fizjologami, lekarzami, specjalistami z zakresu aktywności fizycznej. W 2018 r. udział wzięło 125 osób.
- **Kampania Edukacyjna Zdrowy Senior** – celem projektu jest podniesienie poziomu społecznej świadomości procesu starzenia się organizmu, jego konsekwencji oraz budowanie kompetencji w zakresie opóźnienia procesu starzenia u osób powyżej 65 roku życia. W 2018 r. w projekcie uczestniczyło 1636 osób.
- **Kampania Edukacyjna Zdrowie w Szkole** – celem głównym programu jest tworzenie warunków do podejmowania działań na rzecz zdrowia własnego i dzieci poprzez nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie zdrowego stylu życia. W 2018 r. w projekcie uczestniczyło 821 osób.

Cel operacyjny II.2: Zwiększenie udziału mieszkańców miasta w kulturze fizycznej

- **Imprezy biegowe** – odpowiadając na rosnącą popularność biegania, Miasto Gdańsk organizuje lub współorganizuje liczne imprezy biegowe, np. Gdańsk Maraton, AmberExpo półmaraton, Bieg Westerplatte, Bieg Św. Dominika, Gdańsk Biega, Rodzinny Bieg Gdańszczan.
- **Imprezy rowerowe** – Gdańsk nazywany jest „rowerową stolicą Polski” ze względu na wagę jaką przykładają się w Mieście do rozwoju infrastruktury i kultury rowerowej. Organizowane są dwie duże imprezy Tauron (Vienna Life) Lang Team Race oraz Vienna Life Bike Maraton, które przyciągnęły w 2018 r. blisko 3 tys. uczestników.
- **Gdański Test Coopera** – w 2018 r. zrealizowano dwie edycje popularnego testu, który polega na przebiegnięciu jak najdłuższego dystansu w czasie 12 minut. W 2018 r. wydolność swojego organizmu sprawdziło 1749 uczestników.
- **Aktywuj się w Gdańsku** – projekt z zakresu rozwoju sportu powszechnego skierowany do wszystkich mieszkańców bez względu na wiek i kondycję fizyczną, którzy dzięki niemu mogą uczestniczyć w bezpłatnych, cyklicznych zajęciach. W 2018 r. z oferty zajęć skorzystało około 20,5 tys. gdańszczan.
- **Gdańska Gala Sportu** – nagrody przyznawane sportowcom za szczególne osiągnięcia. W 2018 r. w sześciu kategoriach było 55 nagrodzonych.
- **Gdańska Gala Sportu Młodzieżowego** – uroczysta gala i wręczenie nagród sportowcom, trenerom oraz klubom za osiągnięcia w sporcie młodzieżowym, w 2018 r. było 233 nagrodzonych.
- **Z Gdańska na Igrzyska Olimpijskie** – pomoc finansowa sportowcom z Gdańska, którzy mają największe szanse na sukces na igrzyskach w Tokio w 2020 r.
- **Sportowe Twarze Gdańska** – umowa promocyjna zawierana z najlepszymi sportowcami związanymi z Gdańskiem. W 2018 r. w projekcie uczestniczyło 6 sportowców.

- **Nagrody sportowe** – w 2018 r. 295 sportowców otrzymało nagrody od Prezydenta Miasta Gdańska za sukcesy w zmaganiach sportowych.
- **Medal „Za zasługi dla Gdańskiego Sportu”** – specjalny medal wybity z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości dla najbardziej zasłużonych w gdańskim sporcie przyznano w 2018 r. Medal otrzymało 221 osób.
- **Organizacja i współorganizacja ważnych wydarzeń sportowych** – dzięki odpowiedniej infrastrukturze sportowej, noclegowej i zapleczu organizacyjnemu Gdańsk jest organizatorem i współorganizatorem ważnych wydarzeń sportowych. W 2018 r. w Mieście odbył się między innymi towarzyski mecz piłkarski Polska – Czechy, mecze eliminacyjne Polskiej reprezentacji koszykówki do Mistrzostw Świata z Włochami, Litwą i Chorwacją, Watershow na Motławie, zorganizowano także strefę kibica na czas Mistrzostw Świata w piłce nożnej w Rosji. W sumie w wydarzeniach organizowanych w Gdańsku uczestniczyło około 115,5 tys. widzów.
- **Dotacje na rozwój sportu dzieci i młodzieży** – dotacje przyznawane w otwartych konkursach na realizację zadań na rzecz rozwoju sportu dzieci i młodzieży. W 2018 r. przeznaczono na ten cel 3,3 mln zł, z dotacji skorzystało 168 podmiotów.
- **Top Talent** – program profesjonalnego wsparcia rozwoju utalentowanych młodych gdańskich piłkarzy poprzez zindywidualizowanie szkolenia, współpracę z najlepszymi trenerami i specjalistami AWFIS, wykupienie ubezpieczenia, opiekę medyczną.
- **Sport Szkolny** – działania prowadzone przez Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego ukierunkowane na rozwój sportu dzieci i młodzieży poprzez organizację międzyszkolnych zawodów sportowych. W roku szkolnym 2017/2018 w zajęciach uczestniczyło ok. 12,3 tys. dzieci.
- **Program budowy i modernizacji boisk** – w ramach programu realizowane są działania mające na celu poprawę stanu technicznego boisk przyszkolnych. W 2018 r., na realizację Programu przeznaczono 4,96 mln zł. Przeprowadzono następujące prace:
 - przebudowę dwóch istniejących boisk szkolnych przy Zespole Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 23 przy ul. Mjr. Słabego,
 - budowę boiska wielofunkcyjnego wraz z zagospodarowaniem działki na terenie Szkoły Podstawowej nr 82 przy ul. Radarowej 26,
 - boisko wielofunkcyjne wraz z zagospodarowaniem terenu i placem zabaw w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 10 przy ul. Krasickiego 10,
 - zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej nr 65 przy ul. Śluzu 6,
 - budowę boiska wielofunkcyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy Zespole Szkół Architektury Krajobrazu i Handlowo-Uługowych w Gdańsku przy ul. Czyżewskiego 31,
 - budowę wielofunkcyjnego boiska szkolnego w ramach zagospodarowania terenu przy Szkole Podstawowej nr 84 przy ul. Otomińskiej 72,
 - zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej nr 26 przy ul. Karpia 1,
 - wymianę piłkochwyków w Szkole Podstawowej nr 39 przy ul. Obywatelskiej 1,
 - budowę boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół Energetycznych przy ul. Reja 25,
 - budowę boiska przy Szkole Podstawowej nr 52 przy ul. Kościuszki 111,
 - budowę boiska przy Szkole Podstawowej nr 55 przy ul. Wolności,
 - dostawę i montaż urządzenia zabawowego w Szkole Podstawowej nr 84 przy ul. Otomińskiej, budowę boiska przy Szkole Podstawowej nr 58 przy ul. Skarpowej 3.
- **Budowa basenu przy Szkole Podstawowej nr 11 przy ul. Stryjewskiego** – w dzielnicy Stogi powstała nowoczesna kryta pływalnia z urządzeniami do masażu, atrakcjami wodnymi, sauną oraz zapleczem socjalnym. Z obiektu może korzystać każdy – klienci indywidualni i grupy zorganizowane. Nowy obiekt składa się z czterotorowego basenu, brodzika i basenu rekreacyjnego. Basen został wykonany na podstawie projektu krytej pływalni zrealizowanej już przy ul. Azaliowej w Gdańsku Kokoszkach i służy nie tylko uczniom szkoły podstawowej, ale również pełni funkcję obiektu ogólnodostępnego służącego mieszkańcom dzielnicy Stogi. Zaprojektowana, prostokątna bryła basenu została podzielona na dwa poziomy: niższy – kondygnacja techniczna podbasenia z wydzielonym wejściem głównym oraz wyższy – kondygnacja hali basenowej z zapleczem szatniowym. Budynek basenu został połączony z istniejącym budynkiem szkoły za pomocą łącznika. Główna niecka ma długość 25 metrów. Podzielona została na strefę rekreacyjną i pływacką. Na basenie nie zabrakło także brodzika dla dzieci. Obiekt jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Koszt budowy obiektu to 13 mln zł.
- **Budowa krytej pływalni przy ul. Smoleńskiej w dzielnicy Orunia-Św. Wojciech-Lipce** – na gdańskiej Oruni przy ul. Smoleńskiej powstała kryta pływalnia przeznaczona zarówno dla klientów indywidualnych, jak i dla zorganizowanych grup tworzonych głównie przez dzieci i młodzież ze szkół, które pod okiem instruktorów oswajają się z wodą, uczą się pływać i doskonalić umiejętności pływackie. Basen w dzielnicy Orunia został wybudowany na podstawie projektu krytej pływalni zrealizowanej przy ul. Azaliowej w Gdańsku Kokoszkach. Budynek basenu służy nie tylko uczniom CKZiU, ale również mieszkańcom dzielnicy Orunia. W

efekcie realizacji na terenie szkoły przy ul. Smoleńskiej 5/7, powstał budynek pełniący zarówno funkcje sportowe jak i rekreacyjne. Znajduje się w nim basen z wydzieloną czterotorową częścią pływacką oraz szatnie. Strefę rekreacyjną stanowią atrakcje, takie jak: masaż karku, gejzer czy ławeczka podwodna oraz jacuzzi. Główna niecka ma długość 25 metrów. Podzielona została na strefę rekreacyjną i pływacką. Na basenie nie zabrakło także brodzika dla dzieci. Obiekt jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Koszt budowy obiektu to 13,4 mln zł.

Cel operacyjny II.3: Podniesienie efektywności programów profilaktyki chorób i uzależnień

- Program zdrowotny w zakresie prewencji i wczesnego wykrywania chorób cywilizacyjnych u dzieci i młodzieży – **6-10-14-18+** dla zdrowia. Program polega na przeprowadzeniu badań przesiewowych i ankietowych w kierunku czynników ryzyka, stylu życia i zachowań zdrowotnych wśród uczniów 6, 9-11, 14 i 18-letnich, wyselekcjonowaniu z powyższych grup dzieci z czynnikami ryzyka chorób cywilizacyjnych, takimi jak: cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, zaburzenia odżywiania, zaburzenia depresyjne, przeprowadzeniu pełnej interwencji edukacyjno-leczniczej u dzieci z wykrytymi problemami zdrowotnymi. Prowadzony jest kompleksowy program edukacyjny dla dzieci i rodziców w zakresie dietetyki, aktywności fizycznej, budowania pozytywnych zachowań zdrowotnych. W 2018 r. przebadano 5867 dzieci.
- Zapobieganie próchnicy – **Program profilaktyczny zapobieganie chorobie próchnicowej u dzieci w wieku 1-6 lat**. Przeprowadzane są przeglądy stomatologiczne u dzieci, edukacja właściwego mycia zębów oraz prawidłowego odżywiania. W 2018 r. w Programie udział wzięło 140 dzieci.
- Profilaktyka zakażeń grypy – **Program polityki zdrowotnej „Zaszczep się przeciwko grypie, a będziesz cieszył się jesienią życia”** – szczepienia przeciwko grypie można było wykonać w dziesięciu podmiotach leczniczych w 13 lokalizacjach na terenie Gdańska. W 2018 r. przeciwko grypie zaszczepiło się 4248 seniorów.
- **Działania profilaktyczne w zakresie HIV/AIDS skierowane do dzieci, młodzieży i studentów** – programy szkoleniowe skierowano do uczniów szkół ponadpodstawowych, a kampanie informacyjno-edukacyjne do studentów. W 2018 r. działaniami objęto 1995 osób.
- **Działania wspierające funkcjonowanie osób żyjących z HIV/AIDS, ich rodzin i bliskich** – w ramach programów prowadzone są konsultacje psychologiczne i terapia grupowa osób seropozytywnych oraz turnus terapeutyczno-rehabilitacyjny. W 2018 r. w programie uczestniczyło 28 osób.
- **Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii** – kompleksowy program przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień obejmujący działania z zakresu edukacji zdrowotnej, profilaktyki, redukcji szkód i organizacji Programu oraz badań i analiz. Jako przykładowe projekty wymienić można:
 - **Program zdrowotny Miejska Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia** – kompleksowa, wysokospecjalistyczna pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom, psychoterapia indywidualna i grupowa, również dla osób z problemem alkoholowym i z niepełnosprawnością intelektualną, w 2018 r. poradnia przyjęła 688 osób i udzieliła 6709 świadczeń.
 - **Program uzupełniający działania Gdańskiego Centrum Zdrowia w zakresie pomocy osobom z kręgu problemów alkoholowych** – warsztaty umiejętności psychologicznych dla pacjentów uzależnionych oraz diagnoza i pomoc osobom uzależnionym w ramach programu redukcji szkód w radzeniu sobie z problemem alkoholowym. Wsparciem objęto 93 osoby, udzielono 345 świadczeń.
 - **Kampania Społeczna DOM – Dziecko Ojciec Matka** – coroczna kampania promująca pomyślne rodzicielstwo obejmowała trzy wydarzenia: 1. Nowoczesną Konferencję dla Rodziców pt. „Mamo, tato zobacz mnie! Jak z kontaktu zbudować więź”; 2. Festyn Rodzinny z okazji Dnia Ojca; 3. X Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Szkoleniowa z cyklu: Teoria i praktyka terapeutyczna pt.: „Mistrz – uczeń. O relacjach w psychoterapii”. W wydarzeniach uczestniczyło 520 osób.
 - **Konferencja Naukowo-Szkoleniowa pt. „Płodowy Zespół Alkoholowy – od diagnozy do terapii”** – Konferencja adresowana była do: lekarzy, pielęgniarek, położnych, psychologów, fizjoterapeutów, pedagogów, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, logopedów oraz studentów kierunków medycznych i psychologii. W konferencji wzięło udział 280 osób.
 - **„Żyj z pasją”** – program pozwala wcześniej zdiagnozować u dzieci i młodzieży ewentualne zagrożenia i zachowania nieprawidłowe i ryzykowne. Celem programu jest przeciwdziałanie uzależnieniom, głównie poprzez organizację zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży. Prowadzący zajęcia mają możliwość wyłowienia dzieci utalentowanych sportowo i ukierunkowania ich dalszego rozwoju. W 2018 r. 557 uczniów uczestniczyło w zajęciach przez cały okres realizacji projektu; 1 437 uczniów wzięło udział w dodatkowych warsztatach profilaktycznych; 212 uczniów wzięło udział w dodatkowych, wyjazdowych warsztatach profilaktycznych; 60 uczniów skorzystało z zorganizowanego wyjazdu do muzeum (z przewodnikiem); 110 uczniów skorzystało z zorganizowanych wyjść do parku sportowego.
 - **Centrum Integracji Społecznej w Gdańsku** – centrum Integracji Społecznej jest podmiotem realizującym reintegrację zawodową i społeczną w oparciu o Ustawę o zatrudnieniu socjalnym. Z usług Centrum korzystało 95 osób.

- **Pogotowie Socjalne dla Osób Nietrzeźwych** – pomoc osobom dorosłym doprowadzonym do placówki przez służby miejskie i porządkowe z powodu nietrzeźwości. W 2018 r. przyjęto do placówki 5468 osób.
- **Wsparcie klubów abstynentów** – zapewniono wsparcie klubom abstynentów: Katolickie Centrum Trzeźwości Klub Abstynenta – 134 osoby, „Centrum” Działalność Klubu Abstynenta „Przyszłość” – 726 osób.
- **Rodzina to jest siła** – projekt wsparcia i poradnictwa skierowany był do rodziców, opiekunów, partnerów, wszystkich bliskich osób uzależnionych. W 2018 r. z udziału w projekcie skorzystało 98 osób.
- **Pomoc osobom z syndromem DDA (Dorośle Dziecko Alkoholika)** – zapewniono pomoc psychologiczną i terapeutyczną osobom, które wychowywały się w rodzinie, środowisku z problemem alkoholowym. Zrealizowano między innymi projekt „Świat DDA” – 82 osoby, „PSYCHOTERAPIA OSÓB Z SYNDROMEM DDA” – 69 osób.
- **Programy informacyjno-edukacyjne, skierowane do placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych** – realizacja programów polegających na upowszechnianiu informacji dotyczących zagrożeń wynikających z używania: alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, w tym działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży, dorosłych, mające na celu kształtowanie świadomości zdrowotnej. W 2018 r. zrealizowano 8 programów dla 255 dzieci i młodzieży i 354 dorosłych.
- **Program mobilnych działań profilaktycznych „Zażyj wolności”** – program jest realizacją wieloletnich, systemowych, mobilnych działań profilaktycznych. W 2018 r. odbyły się między innymi: lekcje edukacyjne, szkolenia dla nauczycieli i rodziców, dyżury specjalistów w mobilnym punkcie konsultacyjnym (wykorzystano samochód zakupiony przez GCPU). Łącznie z programu skorzystało 1560 osób.
- **„Profilaktyczny Program Pracowniczy”** – program profilaktyczny w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień w miejscu pracy, skierowany do osób dorosłych. W 2018 r. w programie pilotażowym wzięło udział - 53 odbiorców.
- **Program „#waznewybory”** – jest to 6-modułowy program warsztatów skierowanych do grup w wieku 13-14 lat, program porusza zagadnienia związane z okresem dorastania w kontekście profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych. W 2018 r. w programie pilotażowym wzięło udział 46 odbiorców.
- Programy poszerzające ofertę oddziaływań profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych i opiekuńczo wychowawczych – realizacja programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów rekomendowanych, w szczególności zalecanych w ramach *Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego*. Programy realizowane głównie jako poszerzenie i udoskonalenie oferty profilaktycznej szkół i placówek wychowawczych. W 2018 r. zrealizowano 46 programów dla 1570 dzieci i młodzieży i 274 dorosłych.
- **Programy poszerzające ofertę oddziaływań edukacyjnych i profilaktycznych** realizowanych w placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych skierowanych głównie do rodziców i opiekunów – realizacja programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży, w szczególności programów w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego. W 2018 r. zrealizowano 12 programów dla 207 dorosłych i 6 nastolatków.
- **Programy realizowane w ramach wsparcia profilaktyki selektywnej** poszerzające i udoskonalające ofertę oddziaływań profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych – realizacja zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży przejawiającej symptomy niedostosowania społecznego, zaburzeń zachowania, trudności adaptacyjnych. W 2018 r. zrealizowano 31 programów dla 762 dzieci i młodzieży oraz 218 dorosłych korzystających z konsultacji ze specjalistami.
- **Programy wspierające i podnoszące jakość oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej** – dofinansowanie realizacji półkolonii z programem zajęć profilaktycznych lub socjoterapeutycznych jako wsparcie całorocznej pracy profilaktycznej i socjoterapeutycznej dla m.in. dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. W 2018 r. zrealizowano 7 projektów dla 292 młodych odbiorców.
- **Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2023** – program polega na objęciu kompleksową opieką i wsparciem mieszkańców Gdańska dotkniętych problemami, zaburzeniami psychicznymi i chorobami psychicznymi. Prowadzono wiele projektów w tym obszarze np. punkt informacyjno-konsultacyjny, promocja zdrowia psychicznego, środowiskowe domy samopomocy i inne formy wsparcia. Jako przykładowe zadania można wymienić:
- **Promocja zdrowia psychicznego oraz prewencja zaburzeń adaptacyjno-rozwojowych** – realizowano projekty informacyjno-edukacyjne, kampanie społeczne na rzecz podnoszenia wiedzy i świadomości o prawidłowym rozwoju psychicznym, kształtowaniu osobowości, charakteru, budowaniu dojrzałości psychicznej, dotyczących psychospołecznych aspektów zdrowia, zaburzeń psychicznych, zaburzeń osobowości, depresji, prób samobójczych i innych trudności psychicznych, sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałającym dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi; opracowano i wdrożono pakiet działań mających na celu podniesienie poziomu zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży przez kreowanie harmonijnego rozwoju, kształtowanie umiejętności i struktur psychicznych, umiejętności społecznych, podnoszenie odporności i poprawę funkcjonowania

emocjonalnego oraz inicjowanie i wspieranie działań z zakresu profilaktyki zaburzeń adaptacyjno – rozwojowych. W 2018 r. udział wzięło 17 069 osób, w tym 15 556 dzieci i młodzieży.

- **Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym** – w tym zaburzeniach jedzenia, uzależnieniu od pornografii, seksu, hazardu, Internetu, gier komputerowych – realizowano zajęcia edukacyjno-informacyjne i warsztaty umiejętności psychospołecznych w szkołach oraz terapię indywidualną i poradnictwo rodzinne w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych. W 2018 r. udział wzięło 571 osób, w tym 483 dzieci i młodzieży.
- **Prowadzenie pogłębionej holistycznej/systemowej diagnozy funkcjonalnej** oraz kompleksowych działań interwencyjnych dla osób potrzebujących, ich rodzin i opiekunów oraz otoczenia - prowadzono dyżury telefoniczne, działania interwencyjne w miejscu zdarzenia, konsultacje indywidualne, warsztaty edukacyjne, interwencje kryzysowe, opiekę psychologiczną i pedagogiczną, przeprowadzono diagnozy i badania psychiatryczne, mediacje rodzinne, prowadzono terapię indywidualną, diagnozę i terapię systemu rodzinnego oraz terapię grupową. W 2018 r. udział wzięło 418 osób, w tym 91 dzieci i młodzieży.
- **Inicjowanie i wspieranie specjalistycznych usług z zakresu pomocy psychologicznej i terapeutycznej** dla osób dotkniętych kryzysem psychicznym, trudnościami, zaburzeniami i chorobami psychicznymi oraz ich rodzin i opiekunów. W 2018 r. prowadzono telefon alarmowy, psychoedukacyjne spotkania warsztatowo-wykładowe, treningi umiejętności społecznych, indywidualne spotkania terapeutyczne z psychologiem, Indywidualne konsultacje z psychiatrą, terapię par/rodzin, terapię grupową, terapię indywidualną, wizyty w środowisku, warsztaty terapeutyczne oraz interwencje kryzysowe. W 2018 r. udział wzięło 368 osób, w tym 48 dzieci i młodzieży.
- **Wspieranie działań edukacyjnych**, podnoszenie wiedzy i kompetencji oraz wsparcie (superwizja, szkolenia, programy edukacyjne) kadry podmiotów zaangażowanych w działania związane z ochroną zdrowia psychicznego - zorganizowano konferencje, seminaria, szkolenia oraz szkolenia superwizyjne. W 2018 r. przeszkolono 208 specjalistów.
- Utworzenie **Punktu informacyjno-konsultacyjnego** informującego o dostępnych usługach z zakresu zdrowia psychicznego, w tym: prowadzenie i aktualizowanie bazy internetowej w zakresie dostępnej oferty wsparcia, aktualizowanie informatora o dostępnej ofercie wsparcia, prowadzenie infolinii dotyczącej dostępnej oferty wsparcia, prowadzenie konsultacji kierującej do właściwej formy wsparcia. Prowadzono infolinię telefoniczną, konsultacje osobiste, prowadzono stronę internetową wsparciewgdanskupl.pl z bazą placówek udzielających wsparcia oraz zapewniono kąć informacyjny z dostępem do Internetu. W 2018 r. z Punktu informacyjno-konsultacyjnego skorzystało 738 osób
- **Środowiskowe domy samopomocy** – w 2018 r. w Gdańsku funkcjonowało 11 środowiskowych domów samopomocy z 273 miejscami. Zadanie było realizowane przez dziesięciu realizatorów. Realizowano usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu i podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. W 2018 r. z ŚDS skorzystały 323 osoby.
- **Kluby samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi** – w 2018 r. funkcjonowało 6 klubów samopomocy z 77 miejscami. Zadanie było realizowane przez pięciu realizatorów. Realizowano wspieranie aktywności społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi w ich własnym środowisku. W 2018 r. z Klubów samopomocy skorzystało 110 osób.
- **Warsztaty terapii zajęciowej** – w 2018 r. funkcjonowało 6 warsztatów terapii zajęciowej z 227 miejscami. Zapewniono rehabilitację społeczną i zawodową w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W 2018 r. z warsztatów skorzystały 252 osoby.
- **Domy pomocy społecznej** – w 2018 r. funkcjonowało 7 domów pomocy społecznej. Zapewniano wsparcie całodobowe poprzez opiekę oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, społecznych i religijnych osób psychicznie chorych. W 2018 r. z domów pomocy społecznej skorzystały 222 osoby.
- **Wsparcie środowiskowe w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi** – prowadzono naukę w zakresie rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, kształtowania umiejętności niezbędnych do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i społecznego funkcjonowania, a także motywowanie do leczenia i aktywności. W 2018 r. ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 188 osób, a zrealizowanych zostało 42 402 godzin.
- **Wsparcie środowiskowe w formie usług asystenta osobistego osoby z zaburzeniami psychicznymi** – w 2018 r. zadanie było realizowane przez jednego realizatora. Usługi asystenta osobistego polegały na wspomaganie osób w wykonywaniu codziennych spraw i czynności, motywowanie do podejmowania działań mających na celu zwiększenie jej samodzielności oraz aktywności społecznej, pomagania w przygotowaniu do wyjścia, przemieszczaniu się czy pomocy w komunikowaniu się. W 2018 r. z usług asystenta osobistego skorzystało 188 osób.
- **Wsparcie środowiskowe w formie konsultacji specjalistycznych**, w tym prowadzenie specjalistycznego, interdyscyplinarnego poradnictwa – usługa doradztwa dotyczyła w szczególności: oceny sytuacji klienta z zaburzeniami psychicznymi, określenia kierunków i form pracy w zakresie poprawy funkcjonowania osoby z zaburzeniami psychicznymi, a także organizacji działań, które eliminują zagrożenia w prawidłowym

funkcjonowaniu osoby z zaburzeniami psychicznymi. W 2018 r. wsparciem objęto 53 rodziny, w tym 23 rodziny skorzystały ze specjalistycznego, interdyscyplinarnego poradnictwa dla rodzin z dziećmi, w tym także rodzin z problemem alkoholowym. Dodatkowo całodobową pomoc psychologiczną, pomoc w formie zapewnienia hostelu mieszkańcom będącym w kryzysie zapewniało Centrum Interwencji Kryzysowej (CIK).

- Wsparcie środowiskowe w formie zabezpieczenia opieki dla osób z niepełnosprawnością oraz wsparcia członków rodziny w opiece nad osobą z niepełnosprawnością poprzez możliwość uzyskania pomocy w formie opieki wytchnieniowej – jest to forma wsparcia bezpośrednich opiekunów osób niepełnosprawnych. W 2018 r. w ramach pilotażu realizowano pomoc dla opiekuna osób z zaburzeniami psychicznymi w formie **opieki wytchnieniowej** poprzez zabezpieczenie opieki całodobowej dla osób z niepełnosprawnością przez 6 dni w tygodniu od poniedziałku do soboty. W 2018 r. od września do grudnia z opieki wytchnieniowej skorzystało 12 osób.
- **Mieszkania wspomagane, w tym chronione** – w 2018 r. prowadzono 13 mieszkań wspomaganych, w tym 6 chronionych. Realizowano m.in. trening porządkowy, kulinarny, czystości, lekowy, finansowy, mieszkaniowy z zakresu: samoobsługi, rozwijania kontaktów społecznych, pełnienia ról społecznych, pomocy w nawiązywaniu kontaktów społecznych, zagospodarowaniu czasu wolnego, ubieganiu się o uzyskanie mieszkania z gminnego zasobu mieszkaniowego czy załatwianiu spraw urzędowych, podtrzymaniu kontaktów z rodziną i środowiskiem lokalnym i inne. W 2018 r. z możliwości zamieszkania skorzystało 65 osób z zaburzeniami psychicznymi.
- **Gdański model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi** – w 2017 r. rozpoczęto realizację projektu pn. „Gdański model deinstytucjonalizacji usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. W ramach projektu realizowane są następujące formy wsparcia: praca socjalna, asystentura środowiskowa, poradnictwo rodzinne, specjalistyczne usługi opiekuńcze, pobyt w mieszkaniu wspomagany/chronionym, readaptacja społeczna i zawodowa w klubie integracji społecznej, ambulatoryjne leczenie psychiatryczne, leczenie na dziennym oddziale psychiatrycznym, konsultacje internistyczne, terapia, kurs Otwartego Dialogu, Studium Asystenta Środowiskowego. Do końca 2018 r. skorzystało 546 osób. Aktualnie uczestnikami projektu jest 185 osób.
- **Gdańskie Dni Pomocy Psychologicznej Zdrowie Zaczyna się w Głowie** – coroczna majowa kampania społeczna mająca na celu propagowanie troski o zdrowie psychiczne, jako przejaw dbania o siebie. Mieszkańcy Gdańska mogli skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych w gdańskich gabinetach psychoterapeutycznych, warsztatów, wykładów, seminariów oraz debat.

Cel operacyjny II.4: Podniesienie jakości opieki medycznej

- **Koperta Życia** – upowszechnienie wśród mieszkańców Gdańska idei posiadania w domu, w oznakowanym miejscu krótkiej informacji o zdrowiu osoby, do której wezwano pomoc medyczną. Promocja prawidłowego gromadzenia i przechowywania dokumentacji medycznej. W programie wzięło udział 4830 seniorów.
- **Programy psychoterapii uzależnienia** – zrealizowano 10 projektów/programów, którymi zostało objętych 1618 osób.
- **Szkolenia dla personelu medycznego i służb mundurowych** w zakresie umiejętności rozpoznawania substancji psychoaktywnych oraz podejmowania interwencji – X Edycja – program skierowany był do studentów kierunków medycznych i osób pracujących w służbie zdrowia. Przeszkolono 58 osób. Program został zrealizowany przez Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko”.
- **Program wsparcia prokreacji dla mieszkańców Gdańska** – program składający się z trzech modułów: edukacyjnego, wsparcia psychologicznego i wsparcia finansowego par decydujących się na zapłodnienie pozaustrojowe. W 2018 r. z modułu 3. dotyczącego procedury in vitro skorzystało 210 par.
- **Preferencyjne stawki najmu lokali komunalnych podmiotom leczniczym** – w 2018 r. z preferencyjnych stawek najmu lub użyczenia korzystały 83 podmioty zajmując nieruchomości o łącznej powierzchni 48,1 tys. m².

7. INTEGRACJA SPOŁECZNA I AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Integracja społeczna

Budowanie społeczeństwa ludzi równych, solidarnych, aktywnych obywatelsko nie byłoby możliwe bez prowadzenia polityki integracji społecznej wspierającej tych, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji. Mowa o dzieciach pozostających bez opieki rodziców, seniorach wymagających pomocy w jesieni życia, rodzinach przeżywających kryzys, osobach uzależnionych, osobach nadmiernie zadłużonych lub będących ofiarami przestępstw ekonomicznych, imigrantach organizujących swoje życie w nowej rzeczywistości, grupach zagrożonych dyskryminacją. Gdańsk poprzez kapitał ludzki i społeczny, dziedzictwo historyczne miasta wielu kultur, miasta solidarności, ma stanowić miasto otwarte, tolerancyjne, patrzące z troską na słabszych.

Za całokształt polityki społecznej i koordynację działań w zakresie: edukacji i wychowania, integracji i wsparcia społecznego, aktywności obywatelskiej i zdrowia publicznego odpowiedzialny jest Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Wydział nadzoruje jednostki organizacyjne realizujące zadania w w/w obszarach: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Gdańskie Centrum Świadczeń, Miejski Zespół Orzekania o Niepełnosprawności, Gdański Zespół Żłobków, Gdański Zespół Schronisk i Sportu Szkolnego, Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień, Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży, Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia oraz placówki oświatowe.

W obszarze integracji społecznej w 2018 r. położono szczególny nacisk na:

- zwiększenie dostępności usług społecznych, zarówno w wymiarze jakościowym, ilościowym, jak i geograficznym;
- deinstytucjonalizację zmierzającą do zagwarantowania usług społecznych z wykorzystaniem potencjału środowiska lokalnego przy minimalizowaniu oferty wsparcia instytucjonalnego;
- wzmacnianie i rozwój partycypacji społecznej, zwłaszcza poprzez zwiększanie udziału różnych partnerów w realizacji inicjatyw wypływających z GSRPS;
- subsydiarność wyrażającą się w sieciującej roli Miasta oraz indywidualizacji wsparcia;
- rozwój partnerstwa i solidarności na co dzień przejawiający się w solidarności z drugim człowiekiem potrzebującym wsparcia. Przykładami prawdziwej solidarności – wychodzącej poza krąg własnych interesów i własnej wspólnoty są działania inspirowane przyjętym w Gdańsku Modelem Integracji Imigrantów czy Modelem na rzecz Równego Traktowania;
- podnoszenie wrażliwości systemu polityki społecznej na pojawiające się nowe wyzwania oraz rozwijanie umiejętności i narzędzi do monitorowania nowych zjawisk, zarówno w zakresie prawno-organizacyjnym, jak i sytuacji społecznej dotyczącej nowych potrzeb i problemów społecznych. Dużą wagę przywiązywano do odchodzenia od sektorowości polityki społecznej, komunalnej i gospodarczej oraz unikania działań hermetycznych.

Rada Miasta Gdańska, 28 czerwca 2018 r. przyjęła uchwałę nr LV/1566/18 Model na rzecz Równego Traktowania służący budowaniu Gdańska, jako miejsca otwartego, przyjaznego i bezpiecznego dla wszystkich, bez względu na różnice płci, wieku, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy stopnia sprawności. Dokument opracowany przez ponad 90 ekspertów i ekspertek zawiera 179 rekomendacji poddanych szerokim konsultacjom społecznym.

Ważnym kierunkiem, w który zainwestowano zasoby polityki społecznej był sprawny i efektywny system zarządzania. W tym celu wdrożono system zarządzania usługami społecznymi usprawniający zlecenie i monitorowanie wykonania zadań miasta przez organizacje pozarządowe, podmioty lecznicze oraz placówki oświatowe. Ponadto prowadząc ewaluację GSRPS i trzech programów branżowych (Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego, Gdański Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych, Gdański Program Ochrony Zdrowia Psychicznego) oraz budując katalog rezultatów i wskaźników do GSRPS

poświęcono dużo uwagi uspołnieniu sposobu monitorowania i oceny podejmowanych działań w systemie polityki społecznej.

Pomoc społeczna jest szczególnym elementem działania w obszarze integracji społecznej. Ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej Miasta Gdańska jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku (MOPR). Ośrodek współtworzy system pomocy społecznej z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi w zakresie zadań zleconych przez MOPR. W obrębie struktury organizacyjnej MOPR funkcjonuje 9 Centrów Pracy Socjalnej, których pracownicy udzielają klientom informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych, świadczą pracę socjalną oraz prowadzą postępowania administracyjne dotyczące świadczeń pomocy społecznej.

Ośrodek realizując misję „Nasze wsparcie - Twoja samodzielność” wspiera gdańszczanki i gdańszczan, którzy bez pomocy z zewnątrz nie poradziłiby sobie w trudnej sytuacji życiowej, dążąc do życiowego usamodzielnienia klientów z różnymi problemami poprzez udzielanie pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych.

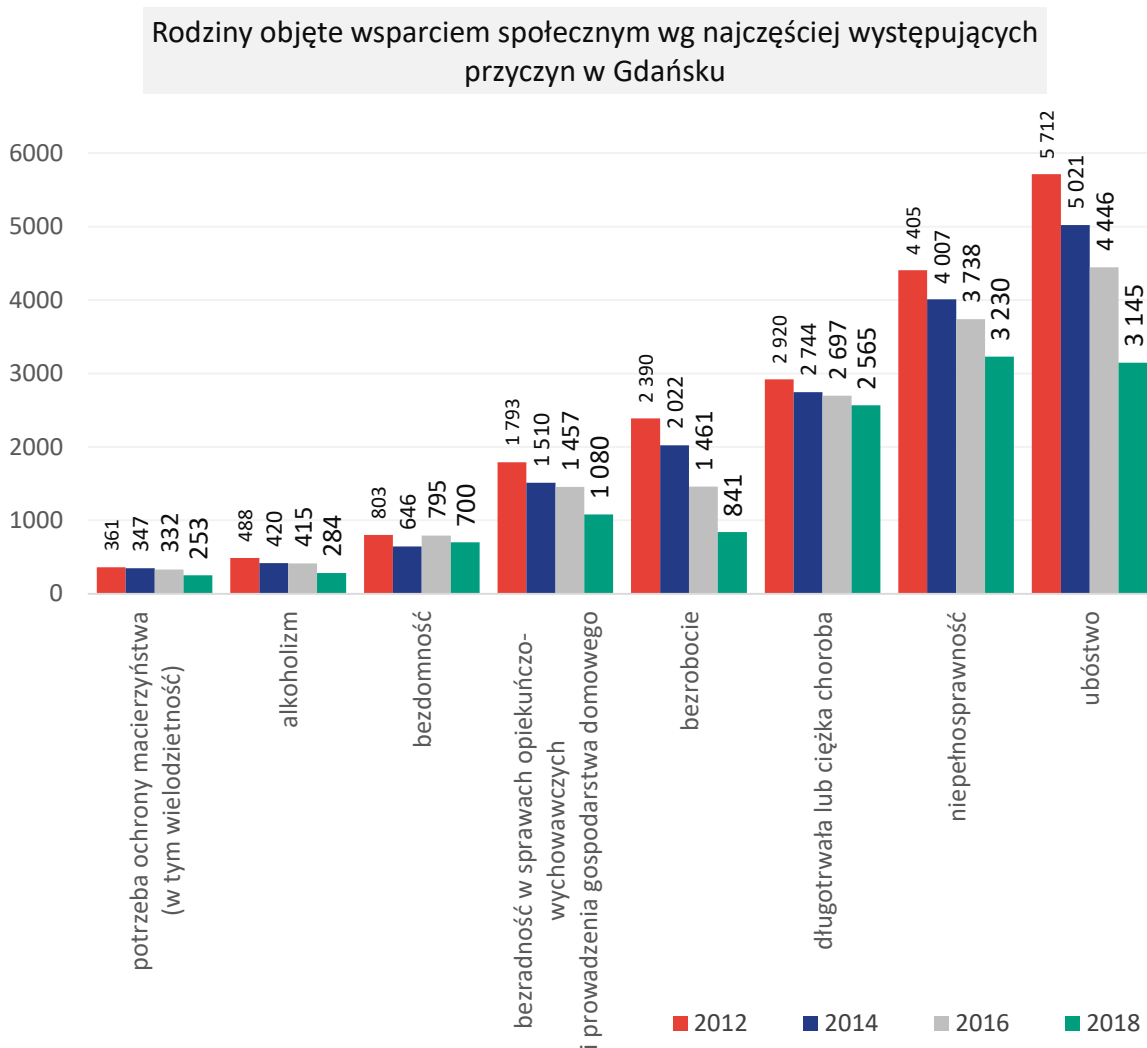
W 2018 r. z pomocy społecznej – świadczeń lub/i pracy socjalnej – skorzystały 8 042 rodziny, w których żyło 14 447 osób, stanowili oni 3,1% ogółu mieszkańców Gdańska. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia systematycznie spada, jest to skorelowane z poprawiającą się sytuacją społeczno-gospodarczą mieszkańców Gdańska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom z powodu m.in. ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej

choroby lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy są ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane są w formie pieniężnej i niepieniężnej. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium, od 1 października 2018 r. wynosi ono dla osoby samotnie gospodarującej – 701 zł oraz dla osoby w rodzinie – 528 zł. W 2018 r. kwoty zostały zwiększone odpowiednio o 10,6% (z 634 zł) i 2,7% (z 514 zł). Kryteria dochodowe dla świadczeń z pomocy społecznej podlegają weryfikacji co 3 lata. Do świadczeń pieniężnych należą: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy oraz zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego/klęski żywiołowej lub ekologicznej. W 2018 r. świadczenia pieniężne otrzymały 4 202 rodziny.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia pieniężne w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	6559	6414	5711	5540	5156	4302	4202
Liczba osób w rodzinach	12040	12041	10890	10638	9360	7927	7048

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Udzielenie świadczeń niepieniężnych nie jest uzależnione wyłącznie od spełnienia kryterium dochodowego, a głównie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy. Świadczenia mogą być przyznane w następujących formach: schronienie, posiłek, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, zapewnienie pobytu w ośrodkach wsparcia, mieszkaniach chronionych, rodzinnych domach pomocy, domach pomocy społecznej, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe, sprawienie pogrzebu. Praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa udzielane są bez względu na sytuację materialną klienta. W 2018 r. świadczenia niepieniężne otrzymywały 3 452 rodziny.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia niepieniężne w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	3909	3768	3594	4013	4019	3318	3452
Liczba osób w rodzinach	8482	8683	8536	9225	8833	7659	7027

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Pomoc społeczna udzielana jest wszystkim potrzebującym osobom i rodzinom. W latach 2012-2018 liczba osób żyjących w rodzinach, którym udzielono świadczenia spadła z 38 do 23 osób na 1000 mieszkańców Gdańska. W grupie osób otrzymujących świadczenie, połowę stanowią osoby długotrwale korzystające ze świadczeń. Na uwagę zasługuje fakt, iż odsetek klientów otrzymujących świadczenia pieniężne systematycznie spada przy jednoczesnym wzroście odsetka klientów, którym udzielono świadczenia w formie niepieniężnej np. usług opiekuńczych, skierowania do domu pomocy społecznej.

Wybrane wskaźniki dotyczące obszaru pomocy społecznej w 2018 r.

Wyszczególnienie	Opis wskaźnika	2018
Wskaźnik deprivacji lokalnej	liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców	23
Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy	odsetek osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie świadczeniobiorców	50
Wskaźnik pomocy pieniężnej	odsetek klientów pomocy społecznej otrzymujących świadczenia pieniężne	55
Wskaźnik pomocy niepieniężnej	odsetek klientów pomocy społecznej otrzymujących świadczenia niepieniężne	58
Wskaźnik dostępności kadry pracy socjalnej	liczba pracowników socjalnych przypadająca na 50 rodzin (środowisk) objętych pracą socjalną	1,6

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Usługi pomocy społecznej

Osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Wymiar i zakres usług ustalany jest indywidualnie dla każdej osoby wymagającej pomocy. Obserwowany jest wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze. W 2018 r. usługi opiekuńcze przyznano 1248 osobom.

W 2018 r. zwiększono dostęp do usług opiekuńczych przez przyjęcie uchwały Rady Miasta Gdańska na podstawie, której osoby powyżej 95. roku życia oraz osoby posiadające dochód do 150% kryterium dochodowego zostały zwolnione z ponoszenia odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze.

W 2018 r. po raz pierwszy przyznano nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska „Złota Malwa” dla pracowników za osiągnięcia i szczególny charakter pracy na rzecz potrzebujących w obszarze usług opiekuńczych świadczonych w domach pomocy społecznej oraz w miejscu zamieszkania.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1054	1073	1041	1101	1182	1163	1248
Liczba świadczeń	326 266	322 412	326 492	336 278	345 997	324 452	334 397
Kwota świadczeń (zł)	2 926 638	3 038 043	3 358 889	3 450 613	3 919 209	4 057 865	4 994 123

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadanie finansowane jest z dotacji rządowej.

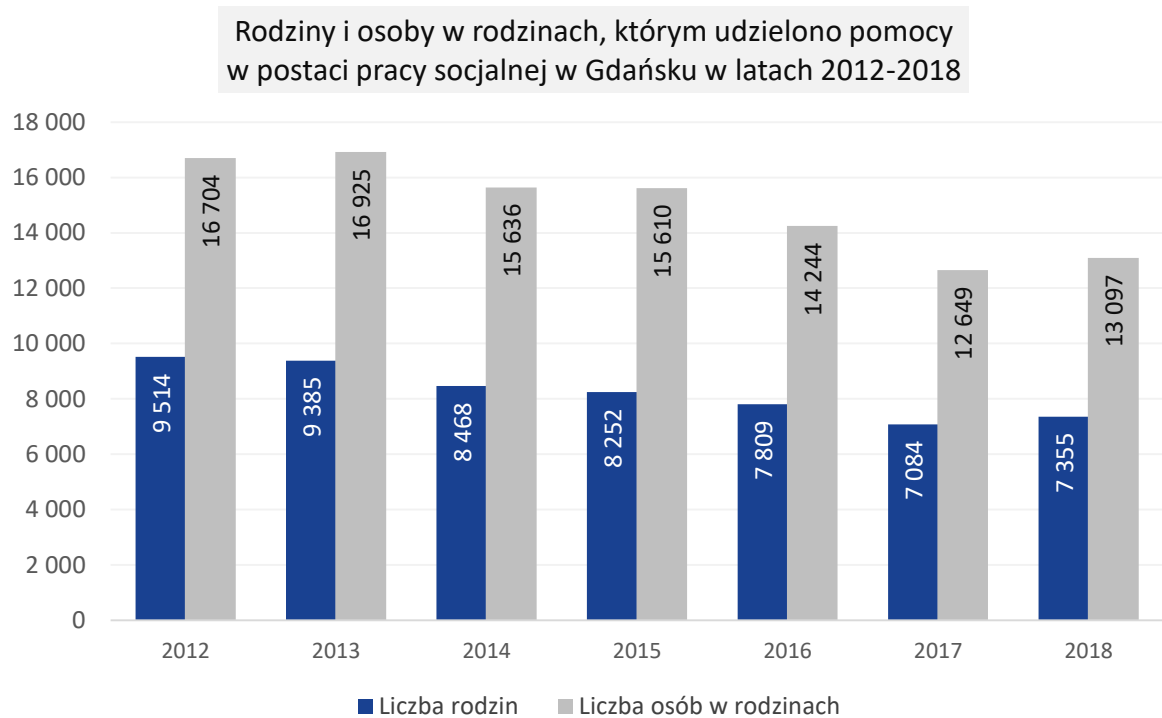
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	163	184	192	200	211	214	188
Liczba świadczeń	45 989	40 353	43 171	37 962	40 985	43 140	46 300
Kwota świadczeń (zł)	1 195 262	1 126 074	1 198 631	1 054 703	1 210 359	1 314 198	1 467 479

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Rodziny przeżywające trudności w pierwszej kolejności otrzymują wsparcie pracownika socjalnego. Zadaniem pracownika jest organizowanie pracy z rodziną w taki sposób, aby efektywnie i skutecznie wykorzystywać dostępne zasoby zarówno samego klienta, jak i środowiska lokalnego oraz Ośrodka, podejmowanie działań profilaktycznych, interwencyjnych i aktywizujących. Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód osoby lub rodziny.

Od 2017 r. wszystkie Centra Pracy Socjalnej (CPS) pracują, opierając się na modelu rozdzielania pracy socjalnej od świadczeń, którego celem jest podniesienie efektywności oferowanego wsparcia poprzez zwiększenie podmiotowości odbiorcy pomocy i jego wpływu na pokonanie własnej trudnej sytuacji życiowej, nie tylko poprzez rzeczywistą współpracę z pracownikiem socjalnym, ale także poprzez świadomy samodzielny wybór oferowanych usług. W każdym CPS wyodrębniono trzy wyspecjalizowane zespoły pracowników socjalnych: Zespół Informacji i Obsługi (ZIO), Zespół Pracy Socjalnej (ZPS) oraz Zespół Usług i Świadczeń (ZUŚ). W ostatnich latach wraz ze spadkiem liczby rodzin objętych pomocą społeczną spadała także liczba rodzin objętych pracą socjalną.

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Z poradnictwa specjalistycznego korzystają osoby i rodziny wymagające wsparcia wykraczającego poza pomoc świadczoną przez pracownika socjalnego lub asystenta rodziny. Poradnictwo specjalistyczne prowadzi do wzmocnienia rodzin w zakresie odpowiedzialności za własną sytuację życiową. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2018 r. umożliwiał swoim klientom stały dostęp do porad specjalistów tj. psychologa, prawnika i pedagoga. Łącznie udzielono 8392 porady.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie z bieżącymi sprawami. Całodobową pomoc psychologiczną, pomoc w formie zapewnienia hostelu osobom będącym w kryzysie zapewnia Centrum Interwencji Kryzysowej (CIK).

W 2018 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej powstał Samodzielny Referat Zapobiegania i Wsparcia w Kryzysie, który zajmuje się m.in. interwencją kryzysową, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i procedurą „Niebieskiej Karty”.

Pieczą zastępczą i wspieranie rodziny

Wielowymiarowe problemy rodzin wymagają prowadzenia systemowych form wsparcia w celu ich rozwiązywania i podnoszenia kompetencji rodzicielskich. Dostępne w ramach istniejącego systemu formy pomocy są kierowane zarówno do rodzin i dzieci w środowisku, jak i rodzin, których dzieci umieszczone zostały w systemie pieczy zastępczej. W związku z tym wsparcie rodziny prowadzone przez asystenta rodziny lub/i pracownika socjalnego wymaga ścisłej współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub wychowawcą placówki opiekuńczo-wychowawczej. Wsparcie kierowane jest również do usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej w ich obecnym miejscu zamieszkania.

Oferta w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności obejmuje:

- wsparcie rodziny przez asystenta rodziny (wspomaganie w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie i podnoszenie kompetencji rodzicielskich);
- dostęp do placówek wsparcia dziennego, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych;
- usługi rodzin wspierających oraz różnorodnych form pomocy specjalistycznej;
- kompleksowe poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, prawne;
- włączanie innych metod środowiskowej pracy socjalnej: animowanie społeczności lokalnych, wsparcie wolontariuszy, działania CSR (Społeczna Odpowiedzialność Biznesu).

Asystent rodziny w pracy z rodziną dokonuje pogłębionej diagnozy problemów w rodzinie, formułuje z rodziną cele i ustala wspólnie plan pracy, a następnie wdraża go we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. W przypadku, gdy dziecko umieszczone jest w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia powrotu dziecka do rodziny, asystent dodatkowo podejmuje pracę z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub wychowawcą placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa dziecko.

W 2018 r. asystenci rodziny współpracowali z 379 rodzinami, w których było 855 dzieci i młodzieży. Do wszystkich rodzin zgłoszonych przez pracowników socjalnych oraz Sąd wymagających wsparcia został skierowany asystent rodziny. Sądy coraz częściej zobowiązują rodziny do pracy z asystentem rodziny, w 2018 r. tak było w przypadku 151 rodzin (39,8% objętych asystenturą).

Wybrane wskaźniki dotyczące wsparcia rodziny w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	85	118	285	350	363	426	379
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	2	2	19	46	73	100	151
Liczba dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	26	37	26	54	22	44	32
Liczba asystentów rodziny	8	7	23	26	26	25	24
Liczba rodzin wspierających	0	0	1	1	0	3	7

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub kiedy nie jest to możliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Przygotowuje dziecko do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki oraz nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami oraz zdobywania umiejętności społecznych. W ramach pieczy zaspokajane są potrzeby emocjonalne dzieci, ze

szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Obserwowany jest spadek liczby rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze i dzieci w nich przebywające w latach 2012-2018

Wyszczególnienie		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rodziny zastępcze - ogółem	Liczba rodzin	429	436	399	377	367	351	351
	Liczba dzieci	597	620	589	571	593	591	585
Rodziny spokrewnione	Liczba rodzin	272	273	238	220	228	217	217
	Liczba dzieci	333	328	299	277	288	279	275
Rodziny niezawodowe	Liczba rodzin	117	123	118	113	94	89	85
	Liczba dzieci	143	150	131	126	112	104	98
Rodziny zawodowe	Liczba rodzin	34	31	43	35	31	29	32
	Liczba dzieci	82	94	104	111	96	94	93
w tym:	Rodziny specjalistyczne	Liczba rodzin	10	7	7	5	6	7
		Liczba dzieci	17	9	8	8	10	11
	Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	Liczba rodzin	8	7	9	8	9	9
		Liczba dzieci	34	30	28	29	36	30
	Rodzinne domy dziecka	Liczba rodzin	6	9	9	9	14	17
		Liczba dzieci	39	48	55	57	114	119

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Placówki pomocy i wsparcia

Elementem systemu integracji społecznej w Gdańsku są placówki pomocy i wsparcia prowadzone przez Miasto oraz organizacje pozarządowe działające na jego zlecenie. Systematycznie rozbudowywana jest infrastruktura społeczna dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. W ostatnich latach wzrosła liczba placówek i miejsc w środowiskowych domach samopomocy, dziennych domach pomocy, klubach samopomocy.

Zabezpieczenie miejsca pobytu osobom bezdomnym realizowane jest w ogrzewalni (od 2017 r.), noclegowniach, schroniskach według bieżących potrzeb. Dla osób nietrzeźwych zabezpieczono 30 miejsc w noclegowni niskoprogowej. Dla osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych w okresie zimowym uruchomiono pomoc w formie Autobusu SOS, w którym zapewniono m.in. dostęp do usług ratownika medycznego oraz gorący posiłek. Pilotażowo w 2018 r. działała świetlica dla osób bezdomnych.

Osoby w kryzysie, w tym związany z przemocą w rodzinie, mogą skorzystać z miejsca w Ośrodku Interwencji Kryzysowej działającym całodobowo.

Dzieci i młodzież z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności rodzin niepełnych, niezaradnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami, mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego. Od 2017 r. placówki, oprócz formy opiekuńczej i specjalistycznej, prowadzone są także w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest przez placówki opiekuńczo-wychowawcze. W 2018 r. funkcjonowało 18 placówek oferujących 251 miejsc. Są to placówki typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego.

Placówki pomocy i wsparcia w Gdańsku w 2018 r.

Wyszczególnienie		2018
Środowiskowe Domy Samopomocy	Liczba placówek	12
	Liczba miejsc	278
	Korzystający	323
	Oczekujący wg stanu na 31 grudnia	41
Dzienne Domy Pomocy	Liczba placówek	8
	Liczba miejsc	265
	Korzystający	344
	Oczekujący wg stanu na 31 grudnia	11
Noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych	Liczba placówek	9
	Liczba miejsc	377
	Korzystający	707
Ogrzewalnie	Liczba placówek	1
	Liczba miejsc	20
	Korzystający	93
Kluby samopomocy	Liczba placówek	12
	Liczba miejsc	196
	Korzystający	238
	Oczekujący wg stanu na 31 grudnia	13
Domy Pomocy Społecznej	Liczba placówek	7
	Liczba miejsc	461
	Korzystający	514
	Oczekujący wg stanu na 31 grudnia	184
Ośrodki Interwencji Kryzysowej	Liczba placówek	1
	Liczba miejsc	10
	Korzystający	85
Placówki wsparcia dziennego	Liczba placówek	15
	Liczba miejsc	392
	Korzystający	760
Placówki opiekuńczo wychowawcze	Liczba placówek	18
	Liczba miejsc	251
	Korzystający	243
Centrum Integracji Społecznej	Liczba placówek	1
	Liczba uczestników zajęć	96
Klub Integracji Społecznej	Liczba placówek	1
	Liczba uczestników zajęć	21
Warsztat Terapii Zajęciowej	Liczba placówek	6
	Liczba miejsc	227

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku.

Działania na rzecz seniorów

Działania na rzecz seniorów podejmowane są przez szereg miejskich instytucji i partnerów z sektora organizacji pozarządowych. Oferta obejmuje zarówno wsparcie w codziennych sprawach, uczestnictwo w kulturze, spotkania integracyjne jak i opiekę poprzez m.in. przygotowanie i dostarczanie do domu gorącego posiłku osobom, które nie są w stanie same o to zadbać. Prowadzone były także działania z zakresu wspierania zdrowia seniorów i promocji zdrowego stylu życia np. poprzez upowszechnienie idei posiadania i bieżącego aktualizowania Koperty Życia (krótka informacja o stanie zdrowia, chorobach przewlekłych i przyjmowanych lekach przechowywana w oznakowanym miejscu, np. na lodówce lub w jej wnętrzu). Realizowano projekt „Seniorze zadbaj o pogodną jesień” – w 2018 r. odbyło się 9 spotkań polegających na popularyzowaniu różnorodnych form wsparcia dziennego wśród osób starszych. Spotkania odbywały się w placówkach na terenie Gdańska, miały charakter otwarty i mogli w nich uczestniczyć wszyscy gdańscy seniorzy.

Animatoryzy lokalni inicjują i współuczestniczą w różnorodnych działaniach na rzecz i z udziałem seniorów m.in. spotkania przy kawie w Parku Św. Barbary, Parkowisko – piknik dla seniorów i młodych mieszkańców dzielnicy Angielska Grobla.

Dnia 11 października 2018 r. Gdański Urząd Pracy utworzył Centrum Pracy dla Seniorek i Seniorów. Utworzone Centrum mieści się przy al. Grunwaldzkiej 30/32, a jego zadaniem jest aktywizacja zawodowa, społeczna i kulturalna dojrzałych mieszkańców Gdańska.

W 2018 r. odbyła się premierowa edycja Festiwalu Pracy i Aktywności Seniorów. Wydarzenie, które zorganizował Gdański Urząd Pracy miało na celu promowanie wśród dojrzałych gdańszczan aktywności zawodowej, społecznej i kulturalnej. W Festiwalu udział wzięło blisko 75 wystawców oraz blisko 3,5 tys. dojrzałych gdańszczan. Podczas Festiwalu szczegółowo informowano o najnowszym przedsięwzięciu Gdańskiego Urzędu Pracy – Centrum Pracy dla Seniorek i Seniorów utworzonym 11 października 2018 r. Centrum mieści się przy al. Grunwaldzkiej 30/32, a jego zadaniem jest aktywizacja zawodowa, społeczna i kulturalna dojrzałych mieszkańców Gdańska. W Centrum wszyscy seniorzy mogą poszukać zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, sprawdzić kalendarz najważniejszych wydarzeń, a także skorzystać z pomocy specjalistów. Osoby dojrzałe znajdują tu także profesjonalne poradnictwo zawodowe, kompletną ofertę edukacyjną i wsparcie w postaci warsztatów czy spotkań eksperckich. W 2018 r. w Centrum pozyskało 270 ofert pracy dla seniorów, nawiązano współpracę z 80 pracodawcami, przyjętych zostało 77 zgłoszeń do udziału w pilotażu, a także zarejestrowano 273 seniorów. Dodatkowo w 2018 r. przeprowadzono działania, które umożliwiły wdrożenie projektu Gdańskiego Urzędu Pracy „Praca dla Seniorek i Seniorów” na Gdańską Kartę Mieszkańca.

Gdańskie Centrum Świadczeń

Gdańskie Centrum Świadczeń to jedna z najmłodszych jednostek organizacyjnych Miasta Gdańska, która powstała 1 lipca 2016 r. Centrum zostało wydzielone ze struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie jako wyspecjalizowana jednostka do obsługi świadczeń, wypłacanych na rzecz gdańskich rodzin. Utworzenie Gdańskiego Centrum Świadczeń zagwarantowało sprawną realizację dużych zadań, takich jak program „Rodzina 500 plus”, czy wypłata środków na wyprawki szkolne w ramach programu „Dobry start”.

Zakres świadczeń realizowanych przez Gdańskie Centrum Świadczeń jest bardzo szeroki i obejmuje m.in. świadczenia na rzecz dzieci, świadczenia dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, pomoc mieszkaniową, świadczenia dla żołnierzy, czy też świadczenia wypłacane cudzoziemcom legitymującym się „Kartą Polaka”.

Stąd też decyzje o utworzeniu dodatkowych punktów przyjmowania wniosków – aby świadczenia były bliżej mieszkańców, rozwijaniu nowatorskich form kontaktu z mieszkańcami oraz ciągłym doskonaleniu obsługi klienta.

W 2018 r. ze świadczeń wypłacanych przez Gdańskie Centrum Świadczeń skorzystało ponad 120 tys. mieszkanki i mieszkańców Gdańska, a każdego miesiąca pracownicy Centrum wypłacali średnio 73 tys. świadczeń na kwotę ponad 26 mln złotych. Niewątpliwie największym wyzwaniem 2018 r. było wdrożenie nowego zadania, jakim było przyjęcie i rozpatrzenie wniosków o nowe świadczenie „Dobry start”. Łącznie Gdańskie Centrum Świadczeń wypłaciło na tzw. wyprawkę szkolną ponad 13,6 mln złotych, a z pieniędzy skorzystało 45,4 tys. dzieci z 33 tys. rodzin. O dobrym przygotowaniu Centrum do akcji świadczy fakt, że gdańskie rodziny, jako pierwsze w województwie pomorskim, otrzymały ww. świadczenie.

Liczba osób korzystających z Gdańskiego Centrum Świadczeń

Wyszczególnienie	2017	2018
Liczba osób	75 039	120 021
Liczba rodzin	48 219	60 830

Źródło: Gdańskie Centrum Świadczeń.

Liczba osób korzystających ze wsparcia w podziale na rodzaj świadczenia

Wyszczególnienie	2017	2018
Program „Rodzina 500 plus”	39 123	37 140
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	13 902	15 653
Świadczenia opiekuńcze	12 310	12 686
Fundusz alimentacyjny	3054	2872
Program „Dobry Start”	-	45 376
Dodatek mieszkaniowy	5625	5189
Pomoc materialna dla uczniów	822	734
Świadczenie „Za Życiem”	63	49
Świadczenia dla żołnierzy	35	31
Karta Polaka	105	291
Łącznie:	75 039	120 021

Źródło: Gdańskie Centrum Świadczeń

Kwota wypłaconych świadczeń w zł

RODZAJ ŚWIADCZENIA	2017	2018
Program „Rodzina 500 plus”	209 255 279	204 657 183
Świadczenia opiekuńcze	41 598 429	45 788 117
Świadczenia rodzinne	35 449 049	36 891 136
Fundusz alimentacyjny	13 899 286	12 876 109
Program "Dobry start"	-	13 614 450
Dodatki mieszkaniowe	12 297 041	10 927 134
Karta Polaka	401 300	1 489 475
Pomoc materialna dla uczniów	413 079	381 945
Dodatki energetyczne	292 414	298 257
Świadczenie "Za życiem"	256 000	204 000

Świadczenia dla żołnierzy	1090	3386
składki na ubezpieczenia społeczne	4 344 034	5 743 494
składki na ubezpieczenia zdrowotne	747 000	898 767
łącznie:	318 956 018	333 775 471

Źródło: Gdańskie Centrum Świadczeń.

Aktywność obywatelska

Gdańsk jako miasto otwarte na innych, wrażliwe na słabszych i potrzebujących jest także miastem ludzi odpowiedzialnych społecznie, aktywnych zrzeszających się, potrafiących razem, wspólnie działać na rzecz sąsiedztw, lokalnych społeczności, regionu i kraju. Aktywność obywatelska to niezwykle ważny aspekt życia miasta, zaangażowanie mieszkańców jest gwarancją efektywnego diagnozowania problemów i identyfikowania sposobów ich rozwiązań oraz podejmowania najlepszych dla lokalnej społeczności decyzji. Aktywność obywatelska to zarówno działania nieformalnych grup mieszkańców, udział w wyborach, działalność rad dzielnic jak i współpraca miasta z organizacjami pozarządowymi, Budżet Obywatelski czy procesy partycypacyjne – tworzące przestrzeń do wspólnego zarządzania miastem.

Organizacje pozarządowe

Wiele działań podejmowanych w Gdańsku na rzecz mieszkańców zlecała jest przez miasto do realizacji organizacjom pozarządowym. Współpraca międzysektorowa rozwija się od wielu lat, jej kierunki zostały wskazane w *Wieloletnim Programie Współpracy Miasta z Gdańską z Organizacjami Pozarządowymi na lata 2016-2020*. Szczegółowy zakres współpracy zostaje każdego roku określony w odrębnym Programie rocznym. Na 2018 r. przewidziano współpracę w 27 kierunkach, m.in. pomocy społecznej, ochrony zdrowia psychicznego, działań z zakresu kultury i sztuki, rozwoju społeczności lokalnej. Szczegółowe informacje z zakresu współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi publikowane są w corocznym *Sprawozdaniu z realizacji Programu Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi*.

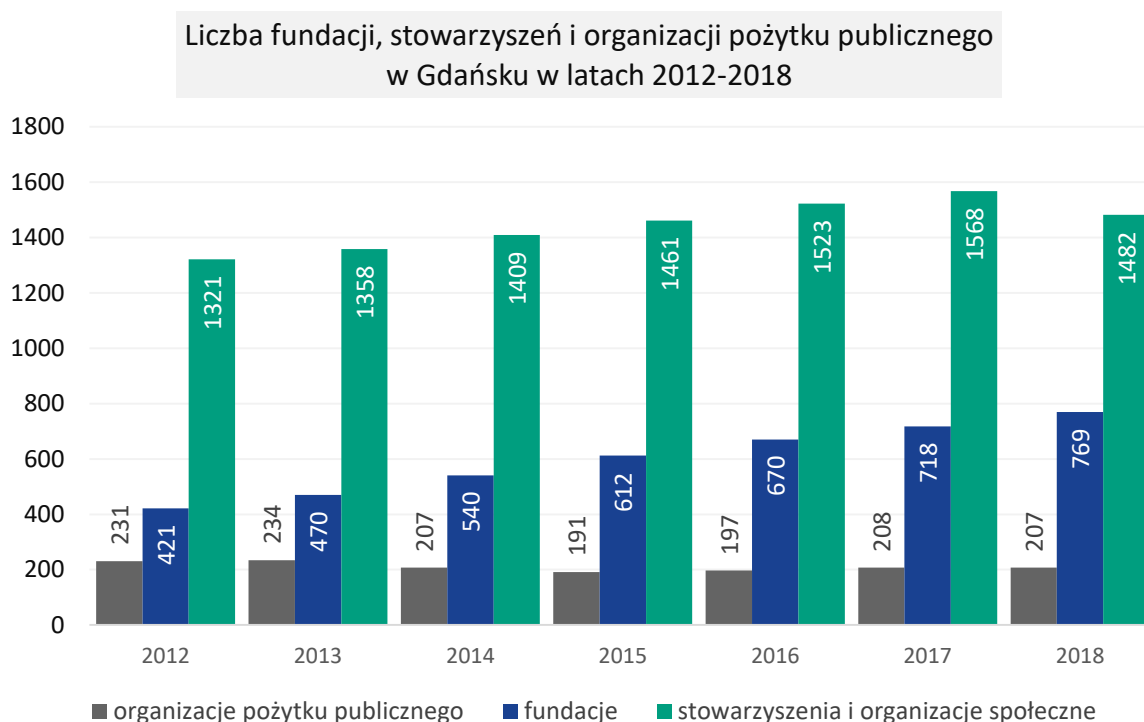
W 2018 r. zaobserwowano w Gdańsku spadek liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych, wynikających ze zmian wprowadzonych nowelizacją ustawy Prawo o stowarzyszeniach, która zobowiązała stowarzyszenia zwykle powstałe przed 20 maja 2016 r. do dostosowania się do nowych przepisów w ciągu 2 lat. Podmioty, które nie dostosowały się do nowych przepisów do 20 maja 2018 r. zostały rozwiązane z mocy prawa.

Nagroda Prezydenta Miasta Gdańska im. Lecha Bądkowskiego – nagrody przyznawane za działalność organizacjom pozarządowym i społecznikom. W 2018 r. przyznano nagrody za 2017 r. w trzech kategoriach, przyznano także trzy wyróżnienia i jedną nagrodę specjalną.

- Gdańska Organizacja Pozarządowa Roku: Stowarzyszenie Rodzin PELIKAN
- Gdański Darczyńca Roku: Aleksandra Kociałkowska
- Gdański Społecznik Roku: Katarzyna Romanowska i Jakub Jastrzębski
- Wyróżnienie Młodzieżowego Społecznika Roku: Gaja Jachlewska
- Wyróżnienia w kategorii Organizacja Pozarządowa Roku: Fundacja Vivadental, Stowarzyszenie Teatralne INGENIUM
- Nagroda specjalna za całokształt działalności: Beata Matyjaszczyk.

Ogółem na współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi w ramach trybów określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawie o zdrowiu publicznym (otwarte konkursy ofert wraz z umowami wieloletnimi zawartymi w latach wcześniejszych oraz trybie zgodnym z art.19a) wydatkowano z budżetu Miasta Gdańska łącznie kwotę 55 481 244,00 zł (2017 – 47 932 264,00 zł), co wskazuje na wzrost o 13% w stosunku do roku poprzedniego. W 2018 r. Miasto Gdańsk współpracowało z 439 organizacjami pozarządowymi.

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, UMG.

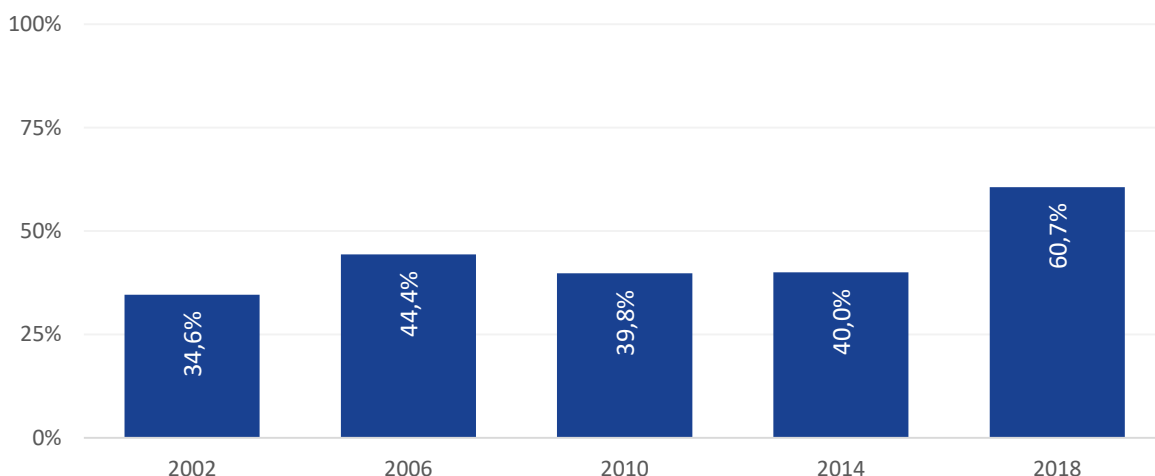
Nowe organizacje oraz te, które zgłaszają potrzebę profesjonalizacji, mogą korzystać ze wsparcia miejskiego. Warto tutaj podkreślić rolę projektu „Solidarność Codziennie” prowadzonego przez Europejskie Centrum Solidarności. Jest to inicjatywa umożliwiająca rozwój organizacji, działań partnerskich, sieciowania, animowania do działania, wspierania inicjatyw, grup, organizacji pozarządowych, które chcą działać zgodnie z misją solidarności społecznej, wdrażając w codzienne działania etos solidarności. Solidarność Codziennie to otwarte miejsce spotkań i pracy społeczników, przestrzeń wymiany wiedzy i doświadczeń, podnoszenia kompetencji, realizacji oddolnych inicjatyw i wsparcia dotyczącego rozwoju działań społecznych. Jest to projekt, który wzmocnił integrację środowiska nowych gdańszczan m.in. poprzez wsparcie Rady Imigrantów i Imigrantek oraz Programu Praktyki Obywatelskiej. W 2018 r. w ramach projektu odbyły się w sumie 833 wydarzenia.

Podobne zadania koncentrujące się na wsparciu organizacji pozarządowych, realizowane były przy wsparciu finansowym Miasta Gdańska w ramach projektów „Centrum Organizacji Pozarządowych”, „Kuznia Liderów NGO” oraz przez Gdańską Radę Organizacji Pozarządowych.

Wybory samorządowe

W 2018 r. odbyły się w Gdańsku wybory samorządowe. Mieszkańcy wybierali swoich przedstawicieli do Rady Miasta oraz Prezydenta. Wybory Prezydenta odbyły się w dwóch turach. Pierwsza tura odbyła się 21 października, druga 4 listopada. Do Rady Miasta kandydowało 286 osób, z ośmiu komitetów wyborczych, w sześciu okręgach wyborczych. Na urząd Prezydenta Miasta Gdańska zarejestrowano 7 kandydatów. Wybory odbywały się w 199 obwodowych komisjach wyborczych. Frekwencja w I turze wyborów samorządowych wyniosła 60,67% tj., była o prawie 21 pkt. proc. wyższa niż w 2014 r. Zagłosowało 211 976 osób spośród 349 385 uprawnionych do głosowania. Frekwencja była wyższa niż ogólnie w Polsce i województwie pomorskim, a wśród 10 największych miast Gdańsk pod tym względem zajął 2. miejsce (po Warszawie). W II turze oddanych zostało 201 655 głosów przy 349 472 osobach uprawnionych do głosowania, co dało frekwencję na poziomie 57,7%. Wśród 10 największych miast II tura miała miejsce jeszcze tylko w Krakowie (frekwencja 55,3%) i Szczecinie (43,2%), a więc najwyższa była w Gdańsku.

Frekwencja w wyborach samorządowych w latach 2002 -2018 r. - I tura

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza.

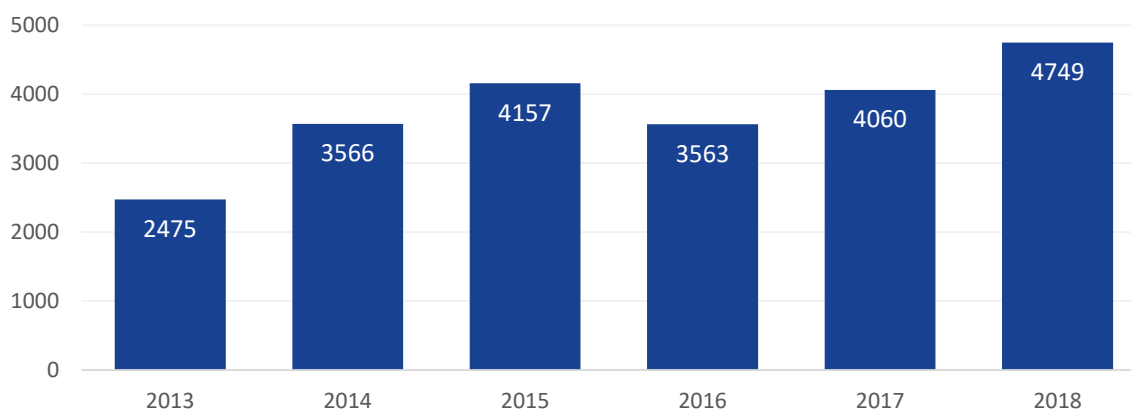
Wolontariat

Na przestrzeni ostatnich lat w Gdańsku wolontariat znacznie się rozwinął, stając się sposobem na włączanie mieszkańców w aktywność społeczną. W 2018 r. wiodącym organizatorem wolontariatu w Gdańsku było Regionalne Centrum Wolontariatu prowadzące Biuro Pośrednictwa Wolontariatu. Jest to miejsce kompleksowo zajmujące się promocją, planowaniem rozwoju wolontariatu, pośrednictwem pracy wolontarystycznej, szkoleniami wolontariuszy, a także realizacją projektu wolontariatu w przestrzeni publicznej Gdańska, czyli obsługą wolontarystyczną publicznych wydarzeń o charakterze sportowym, rekreacyjnym, turystycznym i promocyjnym.

W 2018 r. 77% gdańszczan zadeklarowało, że wolontariat jest dla nich osobiście ważną formą aktywności społecznej, a 57% deklaruje, że w ostatnim roku podjęło dobrowolne i nieodpłatne działania na rzecz innych osób spoza własnej najbliższej rodziny, bez pośrednictwa instytucji czy organizacji.

Liczba wolontariuszy podejmujących wolontariat przez Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku w latach 2013-2018

Źródło: Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku.

Działalność dzielnicowa i sąsiedzka

Niezwykle ważnym dla budowania społeczeństwa obywatelskiego jest realizowanie idei pomocniczości i subsydiarności, działanie na poziomie sąsiedztw i społeczności lokalnych. W 2018 r. działały na terenie Gdańska 34 Rady Dzielnic. Zwiększenie udziału Rad Dzielnic w kreowaniu kierunków lokalnego rozwoju realizowano m.in. przez comiesięczne spotkania w ramach Kolegium Przewodniczących Zarządów Dzielnic. Na spotkaniach w 2018 r. omawiano bieżące sprawy związane z działaniami Miasta. Przedstawiciele Rad Dzielnicowych uczestniczyli w pracach Zespołu Konsultacyjnego ds. Budżetu Obywatelskiego. W 2018 r. odbyło się osiem spotkań Kolegium Przewodniczących Zarządów Dzielnic, w tym dodatkowo jedno plenarne spotkanie wszystkich Radnych Dzielnic pod nazwą „Demokracja od podstaw”. Na poszczególnych spotkaniach Kolegium Przewodniczących Zarządów Radni mieli okazję do spotkania się z pracownikami Urzędu Miejskiego oraz jednostek organizacyjnych miasta i omówienia bieżących spraw dotyczących funkcjonowania Miasta w poszczególnych dzielnicach. Omawiano m.in. kampanię „Seniorze bądź ostrożny”, nowe punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, projekt „Gdańska koperta życia”, projekty i wyzwania w projektowaniu zieleni miejskiej, kampanię środowiskową „Czy wiesz, czym oddychasz?”, projekt „Aktywuj się w dzielnicach Gdańska”. Należy zauważyć, że w miesiącu sierpniu zostało przeprowadzone wśród wszystkich Radnych Dzielnic badanie dotyczące pełnienia funkcji Radnego, w badaniu wzięło udział 21,4% Radnych.

Ponadto w 2018 r. odbyły się dwa posiedzenia Miejskiego Zespołu ds. Współpracy z Radami Dzielnic. Na spotkaniach omawiano m.in. udział Rad Dzielnic w procedurze przeprowadzania inwestycji w Mieście, kampanię dot. segregowania odpadów, temat dot. transportu publicznego w poszczególnych dzielnicach. Ponadto w 2018 r. Pełnomocnik Prezydenta ds. Rad Dzielnic przygotowała blisko 800-stronicowy przewodnik po dzielnicach Gdańska „Tu mieszkam, tu działam”. W przewodniku omówiono każdą dzielnicę Gdańska poprzez jej założenia urbanistyczne, inwestycyjne, rys historyczny oraz przedstawiono demokrację lokalną. Publikację zamieszczono w Internecie na stronie gdansk.pl/dzielnice.

W 2018 r. został przeprowadzony cały proces podziału dzielnicy Chełm na dwie mniejsze dzielnice, Chełm oraz dzielnicę Orunia Górna-Gdańsk Południe, której został nadany statut. Działania podejmowane przez Rady Dzielnic w 2018 r. koncentrowały się na poprawie estetyki w przestrzeni publicznej poprzez nasadzenie zieleni i doposażenie w małą architekturę. W urzędzenia do zabawy doposażono dwa place zabaw w Nowym Porcie i Osowej. Zrealizowano szereg projektów skierowanych do społeczności lokalnej m.in.: warsztaty i kursy dla seniorów, wyjazdy rekreacyjno-edukacyjne, przedsięwzięcia z zakresu sportu, rekreacji, wypoczynku.

Działalność Rad Dzielnic w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba wniosków złożonych przez Rady Dzielnic o dofinansowanie projektów	418	412	357	390	464	530	543
Środki wykorzystane przez Rady Dzielnic (zł)	1 504 624	1 510 684	1 509 119	1 588 986	1 648 897	1 843 741	1 862 041

Źródło: Biuro Rady Miasta Gdańska.

W 2018 r. działała w Gdańsku sieć Domów i Klubów Sąsiedzkich, pełniących integracyjną funkcję w społecznościach lokalnych. Realizując swój unikatowy charakter centrów lokalnych, odzwierciedlały niepowtarzalny charakter dzielnicy, w której powstały. Prowadzono 23 ośrodki, które miały wpływ na budowę potencjału społecznego, wzmacnianie lokalnych relacji międzyludzkich oraz budowanie lokalnej tożsamości. Realizacja działań skierowanych do lokalnych społeczności Miasta w ramach domów sąsiedzkich ma już kilkuletnią historię. Domy działają w dzielnicach: Oliwa (2 domy), Piecki-Migowo, Siedlce, Dolne Miasto, Ujeścisko (2 domy), Dolny Wrzeszcz oraz w ramach umów wieloletnich w dzielnicach: Nowy Port, Orunia, Stogi, Śródmieście, Brzeźno, Biskupia Górka. W 2018 r. Miasto Gdańsk umożliwiło stworzenie klubów sąsiedzkich – tj. mniejszej, węższej formuły ośrodków aktywności lokalnej. W wyniku ogłoszonych konkursów powstało 7 takich klubów we Wrzeszczu Górnym, Wrzeszczu Dolnym, Strzyży, Przymorzu, Siedlcach, Śródmieściu i Wyspie Sobieszewskiej.

Ważnym działaniem na rzecz rozwoju sąsiedztw są Gdańskie Dni Sąsiadów. W 2018 r. odbyła się 10. edycja, rekordowa pod względem liczby zgłoszonych spotkań. Sąsiedzi i sąsiadki zorganizowali aż 253 wydarzenia, a wzięło w nich udział 19 325 osób. Najbardziej aktywnymi dzielnicami były Śródmieście (35 spotkań), Ujeścisko-Łostowice (19 spotkań), Wrzeszcz Górny i Chełm (po 16 spotkań).

Konsultacje społeczne

Uczestnictwo mieszkańców w procesach partycypacyjnych służących zarówno konsultowaniu szeregu spraw związanych z działalnością miasta, jak i tworzących przestrzeń dla współdecydowania o konkretnych rozwiązaniach, jest ważnym elementem budowania społeczeństwa obywatelskiego, ludzi aktywnych, gotowych do działania. W 2018 r. przeprowadzono w Gdańsku 196 procesów konsultacyjnych i partycypacyjnych.

Mieszkańcy uczestniczą w spotkaniach konsultacyjnych związanych z polityką przestrzenną miasta i planowaniem urbanistycznym organizowanych przez miejskie podmioty, w tym w szczególności przez Biuro Rozwoju Gdańska. Każdy powstający plan zagospodarowania przestrzennego poddawany jest konsultacjom społecznym. Szczególną formą zagospodarowania przestrzennego są podwórka - tereny najbliższe każdemu mieszkańcowi, wyznaczające wspólną przestrzeń dla lokalnej społeczności. Od kilku lat Gdańskie Nieruchomości prowadzą działania wspierające zagospodarowanie podwórek nie tylko w wymiarze finansowym, lecz przede wszystkim poprzez zaangażowanie mieszkańców we wspólne projektowanie przestrzeni. W październiku 2018 r. w hali Amber Expo odbyła się konferencja warsztatowa - Gdańskie Rewolucje Podwórkowe. W 2018 r. działania wspierające zagospodarowanie podwórek podjęło też Biuro Rozwoju Gdańska na obszarach rewitalizowanych. 23 czerwca w Nowym Porcie oficjalnie rozpoczęła się „Akcja rewitalizacja”. To jeden z czterech tzw. projektów podwórkowych realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, którego celem jest wspólnie z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi

zagospodarowanie podwórek. Innym przykładem działań partycypacyjnych w ramach rewitalizacji wybranych obszarów miasta były konsultacje dotyczące zagospodarowanie terenów przy ul. Związkowej i Gościnnej w Oruni. To tereny po dawnym cmentarzu ewangelickim, obecnie częściowo urządzone, a docelowo stanowić mają atrakcyjną przestrzeń rekreacyjną dla mieszkańców.

Szerokim konsultacjom społecznym został poddany także Model na rzecz Równego Traktowania, w których udział brało ponad 500 osób. Prace toczyły się od września 2017 r. z bardzo aktywnym udziałem osób i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie wykluczeniu i dyskryminacji w Gdańsku. Na podstawie zdiagnozowanych potrzeb i problemów powstała lista 179 rekomendacji zmian w politykach miejskich, które mają doprowadzić do budowania bardziej przyjaznego i bezpiecznego Gdańska dla wszystkich.

W 2018 r. utworzono w Gdańsku Radę Seniorów. Rada składa się z 31 osób, jest reprezentacją seniorów wyłonioną w drodze wyborów. Rada ma charakter konsultacyjno-opiniująco-inicjatywny. Pierwsza kadencja Rady przewidziana jest na okres 2 lat.

Społecznym, interdyscyplinarnym i międzysektorowym wymiarem prowadzenia miejskich działań są także działające w Gdańsku rady i zespoły doradcze działające w różnych obszarach merytorycznych m.in. Gdańska Rada Działalności Pożytku Publicznego, Gdańska Rada Oświatowa, Gdańska Rada ds. Równego Traktowania, Gdańska Rada Sportu, Gdańska Rada ds. Seniorów, Gdańska Rada Zdrowia Publicznego, Gdańska Rada Imigrantów i Imigrantek. Zawijazywane są także partnerstwa służące wypracowaniu i wdrażaniu strategii, programów, projektów i rozwiązań, co gwarantuje wymianę informacji i doświadczeń między różnymi uczestnikami miejskiego życia i przyczynia się do podejmowania działań odpowiadających potrzebom mieszkańców. Jako przykłady takich partnerstw można wskazać zespół opracowujący i wdrażający Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych.

Gdańskie fundusze inicjatyw oddolnych

Gdańskie fundusze stanowią innowacyjne narzędzie aktywizacji grup nieformalnych – liderów i organizacji, które chcą zorganizować projekt lub inicjatywę ukierunkowaną na rozwój społeczności. Gdańskie Fundusze rozwijają się od 2013 r. i są skierowane obecnie do młodzieży, seniorów, innowatorów i grup sąsiedzkich. Samorząd postanowił zlecić zadanie operatorom z sektora organizacji pożytku publicznego (oprócz funduszu w ramach „Otwarty IKM”), co spowodowało uproszczenie formalności oraz pojawienie się nowych grup aktywnych mieszkańców aplikujących do funduszu senioralnego i sąsiedzkiego. Dzięki Gdańskim Funduszom, aktywni mieszkańcy mogą aktywnie uczestniczyć w życiu społeczności, kreatywnie planować swoje działania, rozwijając swoje dotychczasowe pasje albo poszukując nowych. Dzięki Funduszom wsparto również młode organizacje pozarządowe, poprzez szkolenia merytoryczne z przygotowywania i realizacji projektu oraz użytkowania programu do obsługi projektu. Gdański Fundusz „INNaczej” natomiast służy finansowaniu innowacyjnych inicjatyw, pomagających rozwiązać rzeczywiste problemy na poziomie dzielnicy lub całego Gdańska, w sposób inny niż robiono to dotychczas. W ramach działań funduszu, potencjalni innowatorzy lub grupy innowatorów mogą liczyć na różnorodną pomoc, merytoryczną, infrastrukturalną i finansową. Wsparcie inicjatyw oddolnych w obszarze kultury odbywa się w ramach programu „Otwarty IKM” skierowanego do organizacji pozarządowych, mieszkańców Gdańska i Metropolii, aktywistów, animatorów kultury i grup nieformalnych, dzięki któremu każdy może zrealizować swój pomysł na działanie kulturalne, społeczno-kulturalne czy edukacyjne w sieni Instytutu Kultury Miejskiej. IKM zapewnia wsparcie merytoryczne pracowników instytucji oraz, w razie potrzeby, finansowe w wysokości do 500 zł na jedną inicjatywę.

Dane dotyczące Gdańskich funduszy inicjatyw oddolnych w latach 2013-2018

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba inicjatyw realizowanych w ramach funduszu senioralnego, młodzieżowego, kulturalnego, sąsiedzkiego.	10	114	127	137	254	272
Liczba inicjatyw realizowanych w ramach funduszu senioralnego	10	63	80	66	67	99
Liczba inicjatyw realizowanych w ramach funduszu młodzieżowego	•	51	47	50	103	36
Liczba inicjatyw realizowanych w ramach funduszu kulturalnego	•	•	•	21	84	59
Liczba inicjatyw realizowanych w ramach funduszu sąsiedzkiego	•	•	•	•	40	78

• - zjawisko nie wystąpiło

Źródło: Wydział Rozwoju Społecznego, UMG.

Gdańska Karta Mieszkańca

Gdańska Karta Mieszkańca to innowacyjny projekt skierowany do mieszkańców, dzięki któremu mogą korzystać z bogatej oferty miejskich instytucji oraz partnerów projektu. W 2018 r. Gdańska Karta Mieszkańca umożliwiała jednokrotne skorzystanie z 10 bezpłatnych atrakcji, z rabatów u partnerów oraz bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla dzieci i młodzieży szkolnej. W 2018 r. rozwój produktu skupiał się na zwiększeniu atrakcyjności karty dla mieszkańców Gdańska w obszarze społecznym poprzez integrację kolejnych usług Miasta.

Do końca 2018 r. kartę mieszkańca odebrało 169 384 osoby, z czego 4 394 korzystały z aplikacji mobilnej. Rabaty przysługiwały u 70 partnerów projektu, a w ciągu roku można było uczestniczyć w 27 wydarzeniach bezpłatnie lub uzyskując rabat.

W 2018 r. gdańszczanie korzystając z Karty Mieszkańca najchętniej odwiedzali:

1. Bezpłatnie:
 - Gdański Ogród Zoologiczny 38 756 osób
 - Hevelianum 8 472 osób
 - Pływalnie Gdańskiego Ośrodka Sportu 5 946 osób.
2. Korzystając z rabatów:
 - Karuzela Gdańska 4 739 osób
 - Pływalnie Gdańskiego Ośrodka Sportu 2 341 osób
 - ZooDelikatesy 1 124 osób

Najważniejsze inwestycje i projekty realizowane w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Integracja Społeczna i Aktywność Obywatelska

Cel operacyjny III.1: Zwiększenie potencjału rozwojowego społeczności lokalnych, rodzin i osób

- **Model Integracji Imigrantów** – określa politykę Miasta wobec nowych mieszkańców z innych rejonów świata. Umożliwia imigrantom lepszą adaptację do warunków społecznych, prawnych i kulturowych, jest szansą na wykorzystanie ich potencjału dla rozwoju Gdańska, jednocześnie pozwala miastu ograniczać niepożądane zjawiska związane z migracjami. W ramach Modelu prowadzono Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek (ok. 5 tys. beneficjentów), zorganizowano 4 Fora Integracji i Imigracji, przeprowadzono kampanię społeczną łączy nas Gdańsk oraz zrealizowano szereg innych działań w tym obszarze.
- **Model na rzecz Równego Traktowania** – jest projektem skierowanych do wszystkich gdańszczan, którzy mogą być zagrożeni dyskryminacją. Program jest wyrazem solidarności społecznej oraz otwartości miasta na wszystkich mieszkańców. W 2018 r. po szeroko zakrojonych konsultacjach Rada Miasta przyjęła model uchwałą. Z tematyki równościowej w 2018 r. przeszkolono 160 pracowników Urzędu Miejskiego w Gdańsku.
- **Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych** w Gdańsku – jest kompleksowym programem wsparcia osób niepełnosprawnych w Gdańsku. Obejmuje zakresem pomoc świadczoną przez asystentów osobistych osób niepełnosprawnych (12,8 tys. godzin w 2018 r.), obejmuje usługi opiekuńcze i specjalistyczne (344,5 tys. godzin usług) oraz zapewnia wsparcie w zakresie mieszkaniowym i rehabilitacyjnym.
- **Akcja Zima i Akcja Lato** – oferta zajęć dla dzieci i młodzieży w okresach wolnych od nauki szkolnej. W sumie zorganizowano 42,5 tys. godzin zapewniając miejsca dla 12 tys. osób.
- **Gdańskie Fundusze inicjatyw oddolnych** – mieszkańcy mogą uzyskać dofinansowanie swoich projektów oraz pomysłów w postaci minigrantu w kwocie 500 zł, a organizacje pozarządowe grantu na 5000 zł. Dofinansowanie otrzymują projekty na rzecz mieszkańców, lokalnej społeczności, grupy rówieśniczej, wsparcia inicjatyw sąsiedzkich. W 2018 r. w sumie zrealizowano 272 tego typu inicjatywy.
- **Działania na rzecz seniorów** – szereg programów, projektów i działań dających szansę i możliwość osobom starszym skorzystania z bogatej oferty propozycji kulturalnych, edukacyjnych, artystycznych, czy sportowo-rekreacyjnych, w tym m.in.: Koncert z okazji Dnia Babci i Dziadka, Konkurs Aktywni Seniorzy, Miejski Bal Seniora oraz październikowy cykl wydarzeń w ramach Gdańskich Dni Seniora, Parada Seniorów połączona z Piknikiem Seniora, Konkurs Poetycki dla Seniorów, Trzeci Wiek w Zdrowiu, Koszyk Edukacyjny Zdrowie Seniora, Koperta Życia, Centrum Pracy Seniorek i Seniorów i inne.
- **Program Profilaktyki Obywatelskiej** – przedsięwzięcie adresowane do osób dorosłych, które przyjechały do Polski i zamieszkały w Gdańsku lub przygotowują się do tego; poznają historię miasta i społeczność lokalną, odkrywają ideę solidarności, docierają do organizacji i instytucji działających w obszarze społecznym, kulturalnym i obywatelskim. W 2018 r. odbyło się 15 spotkań, w których uczestniczyło 258 osób.
- **Gdańskie Domy i Kluby Sąsiedzkie** – działające na rzecz lokalnych społeczności centra aktywizują mieszkańców i organizują szereg wydarzeń głównie o charakterze dzielnicowym, np. zajęcia dla młodzieży czy seniorów. W 2018 r. działały w Gdańsku 23 tego typu placówki.
- **Nieodpłatna pomoc prawna** – bezpłatna pomoc prawna dla osób w trudnej sytuacji życiowej była świadczona w 2018 r. w 19 punktach, udzielono 8392 porady.
- **Gdańskie Dni Sąsiadów** – coroczna kampania na rzecz wspierania aktywności obywatelskiej i budowania kapitału społecznego poprzez wsparcie inicjatyw lokalnych społeczności. W 2018 r. w wydarzeniu udział wzięło ponad 19 tys. osób, w 253 spotkaniach.

Cel operacyjny III.2: Zwiększenie roli mieszkańców, organizacji, instytucji i innych podmiotów w kreowaniu polityki miejskich

- **Konsultacje społeczne** – prowadzone przez miasto oraz miejskie instytucje procesy polegające na opiniowaniu i uzgadnianiu prowadzonych działań bezpośrednio z mieszkańcami. W 2018 r. prowadzono konsultacje dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zagospodarowania podwórek, spraw związanych z rewitalizacją oraz Modelem na Rzecz Równego Traktowania. W 2018 r. przeprowadzono w Gdańsku 196 procesów o charakterze konsultacyjnym i partycypacyjnym.
- **Budżet Obywatelski** – narzędzie partycypacji mieszkańców w zarządzaniu miastem. W 2018 r. do dyspozycji mieszkańców było prawie 20 mln zł. Zgłoszono rekordową liczbę projektów – 455, z czego aż 82 zostało wybranych do realizacji.

- **Rady Społeczne** – szereg Rad opiniujących i doradczych działających w mieście. W 2018 r. uchwałą Rady Miasta Gdańska nr LV/1622/18 z dnia 28 czerwca 2018 r. powołaną Radę Seniorów w Gdańsku. W 2018 r. działały w Gdańsku następujące Rady:
 - Gdańska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
 - Gdańska Rada Sportu
 - Gdańska Rada Oświatowa
 - Rada ds. Równego Traktowania
 - Rada Imigrantów i Imigrantek
 - Gdańska Rada Zdrowia Publicznego
 - Rada Kultury Gdańskiej
 - Gdańska Rada ds. Seniorów
 - Powiatowa Rada Zatrudnienia Rynku Pracy w Gdańsku
 - Gdańska Światowa Rada Bursztynu
 - Gdańska Rada Działalności Pożytku Publicznego
 - Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych
 - Młodzieżowa Rada Miasta Gdańska
 - Rada Seniorów w Gdańsku
- **Rady Dzielnic** – w 2018 r. działały na rzecz mieszkańców 34 Rady Dzielnic, skupiając się na działaniach lokalnych złożyły wnioski na dofinansowanie 543 projektów, na kwotę 1,86 mln zł. Odbyło się także 8 Kolegiów Przewodniczących Zarządów Dzielnic oraz spotkanie plenarne z Prezydentem Gdańska.

Cel operacyjny III.3: Zwiększenie roli wolontariatu jako aktywności społecznej

- **Regionalne Centrum Wolontariatu w Gdańsku** – kluczowy podmiot zajmujący się organizacją wolontariatu w Gdańsku, prowadzi działalność w zakresie pośrednictwa i organizacji wolontariatu dla innych podmiotów. W 2018 r. wolontariat dzięki RCW podjęło 4749 osób.
- **Partnerstwo na rzecz Rozwoju Wolontariatu** – platforma współpracy środowisk zajmujących się wolontariatem, jednym z efektów prac w 2018 r. było wypracowanie koncepcji i wspólna realizacja Gdańskiego Tygodnia Wolontariatu.
- **Gdański Tydzień Wolontariatu** – wspólna inicjatywa gdańskiego środowiska osób i organizacji związanych z wolontariatem. W ramach GTW m.in. przeprowadzono specjalistyczne szkolenia, prowadzono kampanię na rzecz promocji wolontariatu oraz zorganizowano imprezę integracyjną dla gdańskich wolontariuszy.
- **Lokalne Centra Wolontariatu** – miejsca pośrednictwa wolontariatu na poziomie lokalnych społeczności, nastawione na animację społeczności i tworzenie środowiska do rozwoju wolontariatu lokalnego, w 2018 r. działało w Gdańsku 5 Lokalnych Centrów Wolontariatu.
- **Program Wolontariatu Pracowniczego w Urzędzie Miejskim w Gdańsku** – w ramach programu zrealizowano m.in. konkurs na mini granty na własne inicjatywy pracowników, liczne zbiórki, akcję liczenia pieniędzy podczas WOŚP, akcję wsparcia punktu odżywczego podczas imprezy „4 Gdańsk Maraton”, prace remontowe i porządkowe w siedzibie Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – koło Gdańsk (PSONI), akcję „Każdy Może Pomóc” we współpracy z MOPR, goszczenie dzieci z Mierucina (miejscowość poszkodowana w wichurze) czy projekt Aktywny Urząd.
- **Termosfera dla szkolnych kół wolontariatu** – innowacyjny projekt, którego celem jest zwiększenie atrakcyjności wolontariatu w szkołach, poprzez wprowadzenie elementów grywalizacji w działania wolontariackie. Uczniowie w grupach wykonują misje i różnego rodzaju zadania, dzięki którym otrzymują punkty i rywalizują ze sobą.
- **Zjedź obiad z Seniozem** – pilotażowy projekt, którego celem jest rozwój partnerstwa międzysektorowego, w ramach którego restauratorzy przekazują bezpłatne posiłki dla wolontariuszy i samotnych seniorów. Wolontariusze w ramach projektu odbierają posiłki i jedzą go wspólnie z seniozem.
- **Projekty z zakresu wolontariatu prowadzone przez służby pomocy społecznej** – szereg działań na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w trudnej sytuacji: „Senior Cafe”, „Pakiet szpitalny”, „Poducha dla seniora”, „Każdy może pomóc” czy też „Pogotowie lekcyjne”.

Cel operacyjny III.4: Podniesienie jakości oraz zwiększenie zakresu współpracy sektora pozarządowego z Miastem

- **Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi** na rok 2018 – współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi przebiega na wielu płaszczyznach, w 2018 r. prowadzono działania w 27 obszarach współpracy. W 2018 r. przekazano 55,1 mln zł na realizację zadań publicznych w ramach otwartych konkursów ofert i 7,2 mln zł więcej niż w 2017 r. Najwięcej środków przeznaczono na zadania z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałaniu uzależnieniom, kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury

i dziedzictwa narodowego, organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży, wsparcie seniorów oraz rozwoju społeczności lokalnych.

- **Powierzchnie biurowe oraz sale udostępnione organizacjom pozarządowym** – w 2018 r. organizacje pozarządowe użytkowały na preferencyjnych warunkach łącznie 326 lokali z zasobów gminy, o łącznej powierzchni blisko 94 tys. m². Zrealizowano także szereg remontów i adaptacji w budynkach przeznaczonych dla organizacji pozarządowych.
- **Solidarność Codziennie** – projekt realizowany we współpracy z Europejskim Centrum Solidarności polegający na wsparciu organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i miejskich aktywistów, szczególnie poprzez udostępnienie im wspólnej przestrzeni.
- **Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych** – Rada jest partnerem Miasta w procesach konsultacji aktów prawa lokalnego mających wpływ na sferę pożytku publicznego oraz wchodzi w skład stałego zespołu przygotowującego roczne i wieloletnie programy współpracy Gdańska z organizacjami pozarządowymi.
- **Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych** – na zlecenie Miasta prowadzone jest Centrum Organizacji Pozarządowych świadczące doradztwo specjalistyczne, coaching rozwojowy dla ukształtowanych organizacji oraz asystenturę dla podmiotów rozpoczynających działalność. Prowadzona jest także "Kuchnia Liderów Gdański NGO" dla osób działających w organizacjach pozarządowych.
- **Narzędzia współpracy z NGO** – w 2018 r. wdrożono elektroniczny system obsługi dotacji – witkac.pl, prowadzono Newsletter Gdańskich NGO oraz wydano zaktualizowany Aktywator Obywatelski - broszurę informacyjną zawierającą wszystkie informacje dotyczące możliwości aktywnego angażowania się w społeczne i obywatelskie życie miasta.
- **Forum Inicjowania Rozwoju** – 7. edycja której celem było: budowanie platformy współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju Pomorza, inicjowanie i wspieranie interesujących przedsięwzięć i projektów lokalnych oraz promocja dobrych praktyk w tym zakresie. W ramach tej edycji uruchomiono cykl spotkań towarzyszących Spotkania dla Współpracy: CSR.WARTO(ści).
- **Boosting Social Innovation** – zakończono partnerski, międzynarodowy projekt na rzecz rozwoju społeczności lokalnych, finansowanego ze środków URBACT III. Zorganizowano w Gdańsku konferencję kończącą projekt oraz opublikowano raport podsumowujący.

Cel operacyjny III.5: Podniesienie jakości systemu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej

- **Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020** – zrealizowano szereg działań na rzecz wspierania rodziny i opieki nad dziećmi, nad którymi nie mogą jej sprawować rodzice. W ramach Programu zapewniono asystenta rodziny dla 379 rodziców, zapewniono wsparcie dla 49 rodzin dotkniętych kryzysem, zorganizowano szkolenia dla rodziców, zorganizowano superwizję dla 40 pracowników służb społecznych oraz podjęto szereg działań opisanych w Karcie Programu.
- **Program osłonowy w zakresie dożywiania** – program służy przeciwdziałaniu niedożywienia, szczególnie wśród dzieci, seniorów oraz osób bezdomnych. Zapewniono **dofinansowanie obiadów dla blisko 3 tys. dzieci w szkołach i przedszkolach**, wypłacono zasiłki na zakup żywności dla 5,1 tys. osób.
- **Modernizacja Domu Sąsiedzkiego „Zakopanka” przy ul. Zakopiańskiej 40.** Dom Sąsiedzki „Zakopanka” skupia działania kilku stowarzyszeń realizujących działania z zakresu polityki społecznej (Stowarzyszenie „Nasze Siedlce”, Stowarzyszenie „Dla Siedlec”, Towarzystwo Przyjaciół Sportu i Fundacja Wsparcia Inicjatyw Społecznych). W latach 2017-2018 przeprowadzono modernizację obiektu. Wyremontowano dach oraz poddasze użytkowe, wymieniono stolarkę drzwiową, wykonano nowe tynki oraz posadzki.
- **Wolontariat na rzecz pomocy społecznej** – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie włączył mieszkańców do wsparcia klientów i pracowników służb pomocy społecznej – około 2 000 klientów korzystało ze wsparcia wolontariuszy. W 2018 r. podpisano łącznie 223 porozumienia z wolontariuszami.
- **Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży** – w Gdańsku funkcjonowało 15 placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym 9 opiekuńczych, 5 specjalistycznych oraz 1 w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. Zapewniono 392 miejsca, w tym 15 miejsc w placówce w formie pracy podwórkowej.
- **Budowa siedziby Pogotowia Opiekuńczego przy ul. Sobieskiego** – w ramach zadania powstają trzy wolnostojące budynki, zlokalizowane przy zbiegu ulicy Wagnera i Sobieskiego. Na terenie działki powstanie także niezbędna infrastruktura techniczna i drogowa. Budynki zostały zaprojektowane jako dwukondygnacyjne podpiwniczone obiekty, które będą pełnić funkcję mieszkalną, w tym jeden z nich dodatkowo rozbudowany zostanie o część administracyjną i opieki specjalistycznej. Każdy z budynków dostosowany będzie również do potrzeb osób niepełnosprawnych i wyposażony w windę. Na terenie inwestycji powstanie również część rekreacyjna zawierająca m.in. małe boisko, plac zabaw i urządzenia siłowni zewnętrznej. Zakończenie inwestycji nastąpi w 2019 r. Przewidywany całkowity koszt inwestycji to 22 mln zł.
- **Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie** – jest kompleksowym zbiorem działań służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinach w Gdańsku. Działania

Programu objęły projekty edukacyjno-profilaktyczne, szkolenia, świadczenie konsultacji, pomoc psychologiczną, ale także interwencje i pomoc rodzinom w kryzysie.

- **Program „Duża Gdańska Rodzina”** – oferta świadczona w ramach Programu skierowana jest do rodzin wielodzietnych, jej celem jest zwiększenie dostępności niektórych usług tym rodzinom oraz promocja modelu rodziny wielodzietnej i pozytywnego jej wizerunku. Karta umożliwia m.in.: bezpłatne korzystanie z komunikacji miejskiej, bezpłatny wstęp do Gdańskiego Ogrodu Zoologicznego, zapewnia ulgi w opłatach za pobyt dziecka z rodziny wielodzietnej w żłobku Gdańskiego Zespołu Żłobków. W Program zaangażowanych były 42 podmioty gospodarcze oferujące rodzinom wielodzietnym zniżki na swoje usługi i produkty. W 2018 r. wydano 1857 kart Dużej Gdańskiej Rodziny.

Cel operacyjny III.6: Podniesienie jakości systemu integracji społecznej

- **Gdański Program Mieszkalnictwa Społecznego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2016-2023** – celem programu jest integrowanie działań związanych z polityką mieszkaniową z rozwiązaniami obszaru pomocy i integracji społecznej. W 2018 r. na potrzeby programu, zabezpieczono z zasobu komunalnego Miasta 42 mieszkania. Pomocy udzielono w sumie 386 osobom.
- **Gdański Program Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych** jest innowacyjnym na skalę kraju projektem, który ma przeciwdziałać rosnącemu zadłużeniu mieszkańców, przestępstwom ekonomicznym oraz negatywnym zjawiskom z nim związanych. Kluczowe dla Programu są działania partnerskie prowadzone w ramach tzw. Platformy Współpracy np. kampanie społeczne Dzień bez długów, „Tydzień Bezpieczeństwa Ekonomicznego” oraz działalność Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych, które w 2018 r. obsłużyło kompleksowo 273 klientów.
- **Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2018–2023** – uchwalony w 2018 r. Program zapewnia kompleksowe wsparcie osobom bezdomnym i działa na rzecz ich społecznej reintegracji. Prowadzono kampanie społeczne, noclegownie, streetworking oraz szereg innych działań wspomagających osoby bezdomne lub zagrożonych bezdomnością.
- Monitoring działań jednostek administracji rządowej i samorządowej w województwie pomorskim w kontekście realizacji praw osób z niepełnosprawnościami i dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych – w 2018 r. opracowano raport wraz ze wskazaniem wstępnych rekomendacji dotyczących koniecznych do podjęcia działań poprawiających pełną dostępność przestrzeni i usług dla osób z niepełnosprawnością.
- **GPS – Gotowość Praca Samodzielność** – celem projektu jest zwiększenie szans na zatrudnienie osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez wdrożenie kompleksowych programów aktywizacji społeczno-zawodowej. W projekcie łącznie wzięło udział 713 uczestników, z czego w 2018 r. – 81. Kwalifikacje uzyskało łącznie 98 osób, w 2018 r. – 74. Zatrudnienie podjęło łącznie w projekcie 312 osób, z czego w 2018 r. – 90 uczestników.
- **GPS – Gotowość Praca Samodzielność II** – działania skierowane do osób, rodzin, środowisk i lokalnych społeczności dotkniętych i zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym, oparte na ścieżce reintegracji stworzonej indywidualnie dla każdego uczestnika wsparcia, przy wykorzystaniu animacji środowiskowej, podejścia oddolnego oraz ekonomii społecznej. W 2018 r. objęto wsparciem 55 osób.
- **System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku** – projekt prowadzony w zakresie dwóch uzupełniających się komponentów. W zakresie aktywnej integracji uczestnicy otrzymali indywidualnie dobrane wsparcie, które poprawiło ich sytuację na rynku pracy, a w ramach usług społecznych wsparto 5 centrów aktywności społecznej oraz zwiększono dostęp do usług społecznych dla mieszkańców Gdańska.
- **Aktywizacja bezrobotnych** – szereg projektów realizowanych przez Gdański Urząd Pracy oraz partnerów. Polega na diagnozie potrzeb i kompetencji, opracowaniu indywidualnego planu działania, szerokiej ofercie kursów i szkoleń dostosowanych do indywidualnych predyspozycji. Organizowano także staże, szkolenia, dotacje na działalność gospodarczą, różne rodzaje zatrudnienia subsydiowanego.
- **Punkty informacyjno-konsultacyjne** – w 2018 r. działały: Punkt Pomocy Psychologicznej Gdańskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień, Punkt Informacyjny dla Osób Niewidomych, punkt Informacyjno-Konsultacyjny PIK FOŚA dla osób z problemami zdrowia psychicznego, 19 punktów bezpłatnej pomocy prawnej, Punkt Informacji i Wsparcia dla Osób z Chorołą Alzheimer, Punkt Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych.

Cel operacyjny III.7: Wzmocnienie koordynacji zarządzania polityką społeczną

- **Gdańska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030** – prowadzono koordynację nad działaniami w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, opracowano katalog rezultatów wraz ze wskaźnikami, przeprowadzono analizę wydatków w tym zakresie oraz przeprowadzono badanie ewaluacyjne.
- **Współpraca metropolitalna** – w ramach Obszaru Metropolitalnego Gdańska-Gdyni-Sopotu prowadzono międzygminny i międzypowiatowy dialog dotyczący wspólnych problemów polityki społecznej. Cykliczne spotkania zespołu gmin i powiatów OMGGŚ stały się platformą ponadlokalnej wymiany informacji. Kontynuowano wspólne projekty w obszarze rewitalizacji, aktywizacji zawodowej i społecznej, rozwoju usług społecznych oraz ekonomii społecznej.

- **Współpraca krajowa i ponadnarodowa w zakresie polityki społecznej** – wymiana wiedzy i doświadczeń, a także realizacji wspólnych projektów. Kluczowym partnerem w kraju była Unia Metropolii Polskich, która współpracuje w formule stałych zespołów. Kluczowym partnerem zagranicznym był związek miast europejskich Eurocities, z którym m.in. realizowano wspólny projekt dotyczący dyskryminacji migrantów na rynku pracy „CitiesGROW”.
- **Poprawa dostępności informacji** – w 2018 r. przygotowano i aktualizowano zestawienia i opracowania informacyjne dotyczące różnych podmiotów prowadzących zadania w zakresie polityki społecznej w różnych sferach tematycznych, np. placówek świadczących usługi w zakresie zdrowia psychicznego, placówek wsparcia rodziny w sytuacji kryzysowej. Zwiększono dostęp do elektronicznych baz danych oraz publikowano informatory o możliwości uzyskania wsparcia.
- **Realizacja programów i projektów partnerskich** – efektywna polityka społeczna, skuteczna integracja wymaga współdziałania międzysektorowego i interdyscyplinarnego. W 2018 r. prowadzono następujące projekty partnerskie w obszarze społecznej integracji:
 - GPS – Gotowość, Praca, Samodzielność
 - GPS – Gotowość, Praca, Samodzielność II
 - Cała Naprzód
 - Zadłużeni w obligacjach
 - Gdański model deinstytucjonalizacji usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi
 - System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku – komponent aktywnej integracji
 - System Aktywizacji Społeczno-Zawodowej w Gdańsku – komponent usług społecznych
 - Z nami zbudujesz swoją przyszłość – aktywizacja zawodowa 30+
 - Zintegrowana inwestycja w Talenty I
 - Projekt Pracownicy 30+.
 - Odkryj swój kapitał
 - Civic eState - Współdzielone miejskie dobra publiczne
- **Prawo lokalne na rzecz integracji i pomocy społecznej** - w 2018 r. **opracowano i uchwalono** następujące dokumenty: Gdański Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020, Szczegółowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasta Gdańska na rok 2019, Gdański Program Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2018-2023, Model na Rzecz Równego Traktowania oraz zmieniono Program osłony w zakresie dożywiania.
- **Badania, monitoring i ewaluacja** – w 2018 r. prowadzone były zarówno procesy ewaluacji np. Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego, Gdańskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych, jak i badania społeczne i analizy problemowe, sprawozdania dotyczące takich zagadnień jak m.in. jakość życia w poszczególnych obszarach miasta, współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi, z zakresu działalności Rad Dzielnic, problemów i potrzeb obszaru Głównego Miasta, aktywności obywatelskiej, wolontariatu. Zgromadzone dane oraz przygotowane opracowania pozwalają lepiej ocenić dotychczasowe działania miasta oraz wyznaczyć nowe kierunki rozwiązywania problemów społecznych.

8. KULTURA I CZAS WOLNY

Kultura

Gdańsk - tu od wieków przenikały się kultury, narody, języki i religie. Burzliwa historia powodowała cykliczne migracje ludności, a jednocześnie w swojej ponad tysiącletniej historii niejednokrotnie Gdańsk stawał się miejscem schronienia dla ludzi i społeczności niepokornych czy prześladowanych. Fenomen Solidarności – pokojowego ruchu obywatelskiego, nie narodził się w Gdańsku przypadkiem. Genius loci Gdańska tworzą położenie geograficzne, niezwykła historia miasta, dziedzictwo materialne i duchowe, potencjał ludzki, wreszcie silnie zakorzenione poczucie wolności. Odczuwanie miasta najpełniej oddaje kultywowana przez pokolenia gdańska maksyma *Nec temere nec timide - Ani tchórzliwie, ani zuchwale*.

W czasie ostatniej dekady miasto stało się również jednym z najbardziej wyrazistych ośrodków kulturalnych w Polsce. Powstały nowe silne instytucje kultury – Europejskie Centrum Solidarności, Instytut Kultury Miejskiej, Muzeum II Wojny Światowej czy Gdański Teatr Szekspirowski. Nie stałoby się tak, gdyby kultura w Gdańsku nie była jednym z priorytetów w myśleniu o rozwoju miasta. Obecnie szereg działań podejmowanych w mieście służy zwiększeniu uczestnictwa mieszkańców w kulturze, angażowaniu ich we współtworzenie kultury. Wzrasta liczba wydarzeń służących umacnianiu gdańskiej tożsamości i wspólnotowości. We współczesnym Gdańsku możemy obserwować otwartą przestrzeń debaty i wymiany myśli oraz rozwój sceny artystycznej, w szczególności muzycznej. Wzmacniane są instytucje kultury oraz twórczość artystyczna. Priorytetami są dbałość o dziedzictwo kulturowe oraz rozwijanie i wzmacnianie kultury w dzielnicach.

Instytucje kultury

Gdańsk jest największym w północnej Polsce centrum kultury ze znanymi w kraju i poza jego granicami instytucjami kultury. Według stanu na koniec 2018 r. krajobraz kulturowy Gdańska tworzy 20 publicznych instytucji kultury (z łącznie 76 oddziałami/filiami), wśród których 12 (z 62 oddziałami/filiami) było prowadzonych lub współprowadzonych przez Gminę Miasta Gdańska. Mieszkańcy Gdańska chętnie uczestniczą w życiu kulturalnym, a tym samym w życiu miasta. W 2018 r. z oferty kulturalnej miejskich instytucji kultury skorzystało ponad 1,4 mln odbiorców.

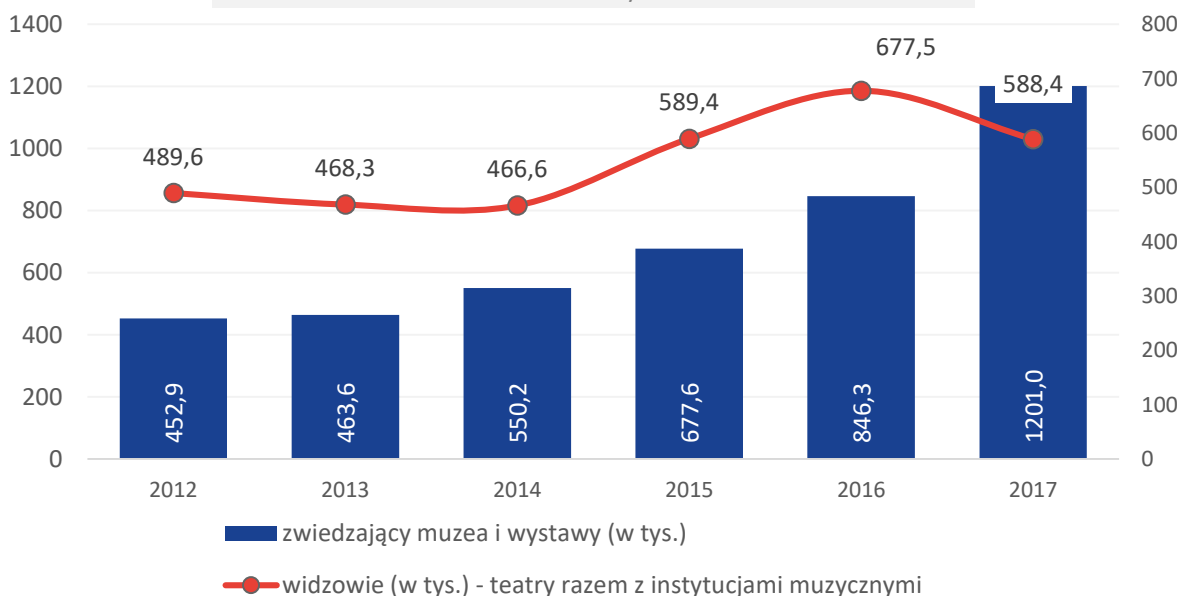
Działalność teatralną prowadzą Miejski Teatr Miniatura, Teatr Wybrzeże – instytucja kultury Samorządu Województwa Pomorskiego ze swoimi gdańskimi scenami – Dużą, Czarną, Malarnią oraz nowo otwartą sceną w zabytkowym budynku Starej Apteki oraz impresaryjny Gdański Teatr Szekspirowski działający w uznanym za ikonę architektury i nagradzanym budynku zaprojektowanym przez Renato Rizziego. Scenę muzyczną tworzą instytucje miejskie – Cappella Gedanensis oraz Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis oraz dwie instytucje samorządu województwa – Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina oraz Opera Bałtycka. Teatry i instytucje muzyczne w Gdańsku wyposażone są łącznie w 9,5 tys. miejsc w swoich salach, a ich roczna produkcja artystyczna kształtuje się na poziomie ponad 1300 przedstawień i koncertów (2017 r.). W Gdańsku 23 muzea i oddziały muzealne dbają o właściwe zachowanie i prezentację dziedzictwa materialnego i duchowego. W 2017 r. odwiedziło je ponad 1,2 mln osób. Dziedzictwo miasta i Pomorza prezentowane jest w miejskim wielooddziałowym Muzeum Gdańska, instytucjach Samorządu Województwa Pomorskiego, tj. Muzeum Archeologicznym w Gdańsku oraz Muzeum Narodowym w Gdańsku, a także państwowych instytucjach kultury – w Muzeum II Wojny Światowej czy Narodowym Muzeum Morskim w Gdańsku.

Dzieje miasta od średniowiecza do współczesności prezentowane są przez Muzeum Gdańskie. Instytucja posiada w swoich zbiorach ok. 25 tys. muzealiów prezentowanych i przechowywanych w 5 oddziałach otwartych przez cały rok kalendarzowy, tj.: Ratuszu Głównego Miasta, Dworze Artusa, Domu Uphagena, Muzeum Bursztynu, Muzeum Poczty Polskiej w Gdańsku oraz w 4 oddziałach czynnych w letnim sezonie turystycznym, tj.: Twierdzy Wisłoujście, Wartowni nr 1 na Westerplatte, Muzeum Nauki Gdańskiej (dawniej: Muzeum Zegarów Wieżowych) i Kuźni Wodnej. Muzeum Gdańskie odnotowało w 2018 r. rekordowe 400 tys. odwiedzin. Największą popularnością wśród zwiedzających cieszą się Muzeum Bursztynu i Ratusz Głównego Miasta. Muzeum opiekuje się również niemalże wszystkimi pozostałościami średniowiecznych murów miejskich okalających Głównie Miasto od północy, wschodu i południa.

Dążąc do uczynienia Pomnika Historii - Pola Bitwy na Westerplatte miejscem godnym, pełnym szacunku dla historii, a także inspirującym kolejne pokolenia do refleksji, przygotowano uchwałę nr LI/1513/18 z dnia 23 kwietnia 2018, w której Rada Miasta Gdańskie wyraziła zgodę na przekazanie stanowiących własność gminną gruntów na półwyspie Westerplatte jako darowizny na rzecz Muzeum Gdańskie. Jednocześnie Rada wszczęła procedurę zmiany miejscowego planu zagospodarowania, gdyż dotychczas obowiązujący plan miejscowy uniemożliwiał wprowadzenie na Westerplatte jakiegokolwiek zabudowy. Ostatecznie nieruchomości gminne zostały przekazane Muzeum Gdańskie w drodze umowy użyczenia. Muzeum Gdańskie zamówiło projekty studyjne zagospodarowania Westerplatte w trzech pracowniach architektonicznych – Fort Targowski Sp. z o.o., Restudio Sp. z o.o. oraz Proconcept. Pracownia Architektoniczna. Wspólną cechą wszystkich trzech projektów jest dążenie do zachowania autentyczności Pola Bitwy na Westerplatte, a także rezygnacja z wiernej rekonstrukcji nieistniejących już budynków. Z refleksjami na temat przyszłości Westerplatte związana była także międzynarodowa sesja naukowa „II wojna światowa – operacje na pamięci”, która została zorganizowana we wrześniu 2018 r.

Zwiedzający muzea i wystawy oraz widzowie w teatrach* i instytucjach muzycznych w Gdańsku w latach 2012-2017

- dane w tys. -

* bez danych dot. Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego.

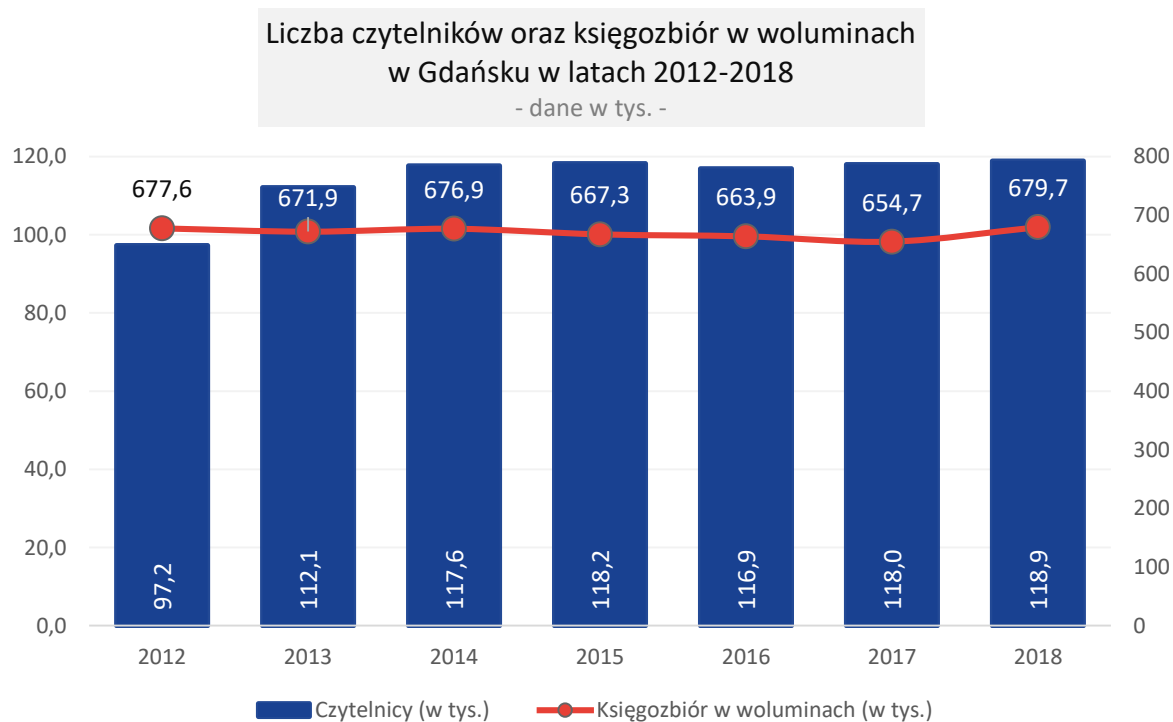
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS

Kulturalną wizytówką miasta jest również Europejskie Centrum Solidarności, którego siedziba jest jedną z gdańskich ikon architektonicznych. Jest to miejsce upowszechniające dziedzictwo pokojowego ruchu Solidarności oraz czynne uczestnictwo w budowie tożsamości obywatelskiej i europejskiej. ECS zaangażowane

jest silnie w działania na rzecz spójności społecznej. To instytucja o wyjątkowym, nie mającym innego odpowiednika, charakterze. Łączy w sobie funkcję muzeum, ośrodka badań i idei, centrum działań społecznych oraz centrum kultury i edukacji.

Miasto od 2015 r. włączone jest we współtworzenie NOMUS - nowego muzeum sztuki współczesnej, oddziału Muzeum Narodowego w Gdańsku w budynku zlokalizowanym na terenie historycznej Stoczni Gdańskiej, a jednocześnie w miejscu działalności oddolnych inicjatyw artystycznych, które kumulowały się w tym miejscu od końca lat 80. XX wieku. Miasto dotychczas przekazało umową użyczenia nieruchomości gruntową wraz z trzykondygnacyjnym budynkiem wpisanym do rejestru zabytków woj. pomorskiego przy ul. Jaracza 14 (dawna ul. Doki 1/145 B) oraz współtworzy ten projekt poprzez roczne dofinansowanie. Dodatkowo, od 2017 r., przeznacza kwotę 400 tys. zł rocznie na zakupy sztuki w ramach tworzenia Gdańskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej.

Do pozostałych prężnie działających instytucji, których organizatorem jest Gmina Miasta Gdańska należą: Centrum Sztuki Współczesnej ŁAŹNIA – z siedzibą przy ul. Jaskółczej oraz oddziałem ŁAŹNIA 2 w Nowym Porcie, czterooddziałowa od 2018 r. Gdańska Galeria Miejska, Gdański Archipelag Kultury – skupiający w swojej strukturze 10 oddziałów rozproszonych w różnych dzielnicach miasta, Instytut Kultury Miejskiej oraz Klub ŻAK – jeden z najstarszych ośrodków kultury w Polsce, który prowadzi bardzo aktywną działalność koncertową, teatralną, filmową i wystawienniczą. Istotną rolę w zwiększaniu roli kultury w życiu miasta i jego mieszkańców odgrywają również Centrum Hewelianum (od 2019 r. Hevelianum), Pałac Młodzieży w Gdańsku oraz Nadbałtyckie Centrum Kultury – instytucja kultury Samorządu Województwa Pomorskiego. W 2018 r. zwiększono liczbę oddziałów Gdańskiej Galerii Miejskiej o Dom Chodowieckiego i Grassa, który będzie się mieścił w dawnym Domu Dobroczynności przy ul. Sierociej. Prowadzono prace nad stworzeniem programu działalności merytorycznej placówki m. in. poprzez pozyskiwanie kolejnych partnerów dla jej działalności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku.

Najliczniejszą grupę instytucji kultury stanowią oddziały biblioteki – Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku (WiMBP) posiada 29 filii dostępnych dla mieszkańców w różnych dzielnicach miasta. W 2018 r.

zarejestrowanych było 118 tys. czytelników – posiadających Kartę do Kultury, która oprócz funkcji karty bibliotecznej upoważnia również do korzystania ze zniżek na wybrane koncerty, przedstawienia i wystawy. W 2018 r. w WiMBP dokonano 1,6 mln wypożyczeń, a 73,3 tys. osób odwiedziło filie WiMBP celem uczestnictwa w wydarzeniach, spotkaniach autorskich czy festiwalach literackich.

Badania wśród odbiorców kultury

W okresie od sierpnia do listopada 2018 r. odbyło się pierwsze kompleksowe badanie publiczności instytucji kultury w Gdańsku. Obserwatorium Kultury, dział badań i rozwoju Instytutu Kultury Miejskiej zaprosiło do udziału we wspólnym badaniu instytucje kultury działające w Gdańsku. Badanie nie dotyczyło frekwencji podczas wydarzeń, miało na celu poznanie preferencji związanych z uczestnictwem w kulturze instytucjonalnej oraz motywacji i wrażeń z nim związanych. W analizie publiczności wzięło udział 18 instytucji: Centrum Hewelianum, Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańska Galeria Miejska, Gdański Teatr Szekspirowski, Klub ŻAK, Teatr Miniatura, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Nadbałtyckie Centrum Kultury, Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku, Opera Bałtycka, Teatr Wybrzeże, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku, Muzeum Gdańska, Gdański Archipelag Kultury, Cappella Gedanensis oraz Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis.

Wyniki wskazały, że zdecydowana większość badanych (94%) wzięła udział w co najmniej jednym wydarzeniu kulturalnym w ostatnich 12 miesiącach, respondenci bardzo wysoko ocenili wydarzenia, w których wzięli udział. W 5-stopniowej skali średnia wyniosła 4,66.

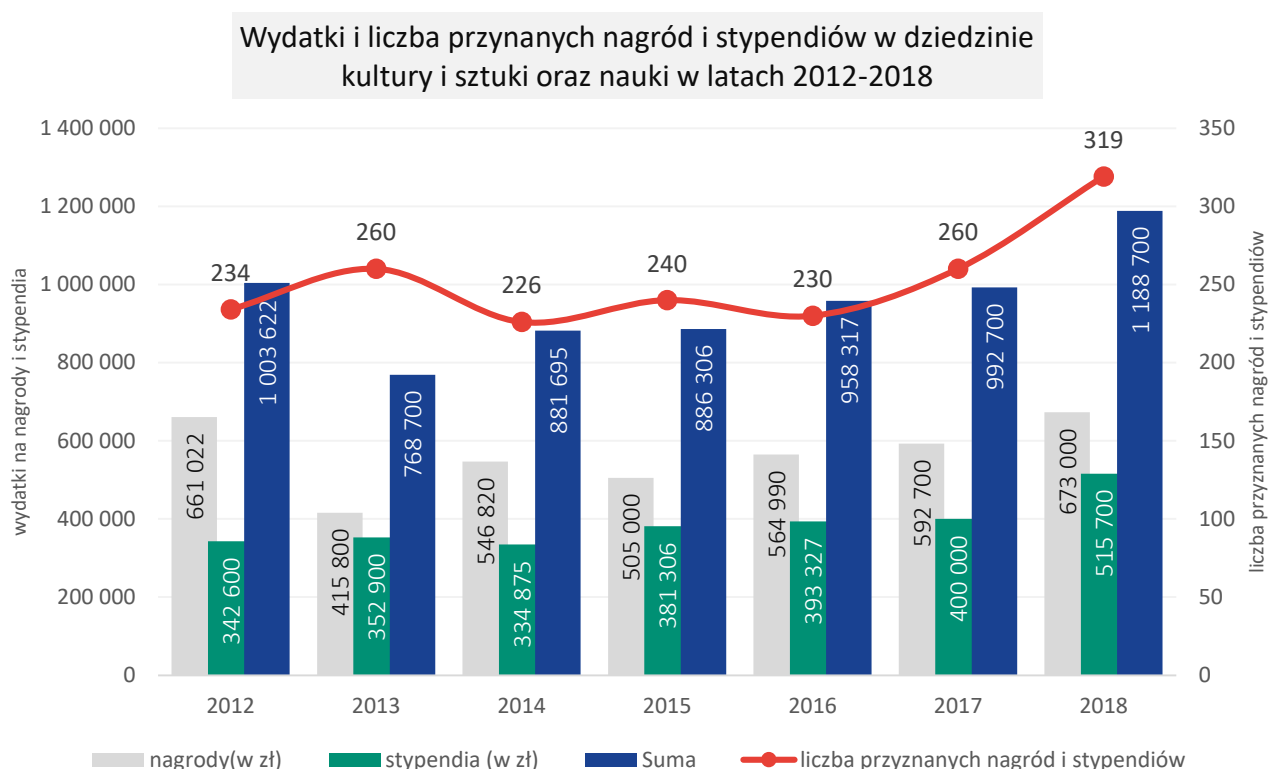

Jakość oferty kulturalnej odzwierciedlona jest w badaniach opinii przeprowadzanych wśród mieszkańców Gdańska. W zrealizowanym w 2018 r. badaniu „Jakość życia w Gdańsku”, na średnią ocenę 4,13 (w 6-stopniowej skali) ocenione zostały: atrakcyjność oferty kulturalnej, dostępność instytucji kultury oraz dostępność informacji na temat imprez kulturalnych. Wskaźnik ten rośnie systematycznie, w roku 2012 wynosił 3,82.

Stypendia i nagrody w dziedzinie kultury

W 2018 r. Prezydent Miasta Gdańska na wniosek komisji stypendialnych przyznał stypendia kulturalne w trzech kategoriach. Stypendium Kulturalne Miasta Gdańska przyznawane jest osobom fizycznym zajmującym się twórczością artystyczną oraz upowszechnianiem kultury na realizację przedsięwzięć artystycznych. W 2018 r. stypendia przyznano 78 osobom na łączną kwotę 320 tys. zł. Wśród projektów warto wyróżnić m.in.: wydanie Antologii Poetek Trójmiejskich po 1970 roku, nagranie płyty „Containers” Trio Górczyński/Trzaska/Vandermark; stworzenie filmu „O powstaniu zegara Mariackiego”; opracowanie reporterskiej biografii Anny Walentynowicz; stworzenie zastawy stołowej inspirowanej historyczną gdańską ceramiką; przygotowanie spektaklu „Małmazje Gdańskie”, czy cyklu artykułów popularyzującego design w przestrzeni społecznej, jak i wiele innych projektów literackich, muzycznych i wystaw artystycznych.

W ramach Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska „Młody Gdańczyk” 21 osób otrzymało wsparcie w łącznej wysokości 75 tys. zł. Przyznane stypendia umożliwiły młodym gdańszczanom wyjazdy na kursy i warsztaty doskonalące twórcze umiejętności oraz podjęcie artystycznych studiów za granicą.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Prezydenta ds. Kultury.

Dzięki Stypendium Kulturalnemu Miasta Gdańska „Fundusz Mobilności” gdańscy artyści mieli okazję prezentować swoje prace w wielu krajach Europy i świata. „Fundusz Mobilności” umożliwił 105 artystom realizację projektów na łączną kwotę 120 tys. zł. Twórcy reprezentowali Gdańsk w ramach międzynarodowych festiwali muzycznych, filmowych oraz artystycznych, gdzie prezentowali swoje projekty m.in. w Walii, Turcji, Japonii, Gruzji, Chile, USA, Finlandii, Szwecji, Holandii, Rosji, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Rumunii, Grecji, Tunezji, we Francji, Włoszech czy na Węgrzech, Ukrainie, Litwie.

Miasto Gdańsk dofinansowuje projekty kulturalne i artystyczne poprzez konkursy ofert, realizując tym samym samorządowy obowiązek przypisany gminom polegający na wspieraniu działalności podmiotów i osób prawnych realizujących zadania z zakresu kultury, sztuki i ochrony dziedzictwa narodowego. W 2018 roku w konkursach grantowych organizowanych przez Biuro Prezydenta ds. Kultury oraz w trybie pozakonkursowym dofinansowano łącznie 161 projektów na kwotę 4 198 993 zł. Wśród nich znalazły się duże wydarzenia kulturalne takie jak: ósma edycja Festiwalu i Warsztatów Muzycznych SPACEFEST!, 7. Euro Chamber Music Festiwal Gdańsk 2018, Octopus Film Festival czy Festiwal Open House Gdańsk oraz projekty skierowane do mniejszych i bardziej sprofilowanych grup odbiorców np. Oliwska Akademia Sztuki, Działalność kulturalno-wystawiennicza Galerii Stowarzyszenia Nowy Port Sztuki, Kinematograf - seanse z dyskusjami dla osób w wieku senioralnym, czy sympozjum o niezależnych wydawnictwach artystycznych „Nakład własny”. Dofinansowanie na wydarzenia kulturalne odbywające się w Gdańsku można było uzyskać także w trybie pozakonkursowym, czyli w ramach tzw. małych grantów i pozyskać kwotę dotacji do 10 000 zł dla realizowanego projektu trwającego maksymalnie do 90 dni. W 2018 roku zawarto w takim trybie 26 umów z organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 202 993 zł.

W 2018 r. przyznano również szereg nagród obejmujących szerokie spektrum działalności artystycznej, kulturowej i naukowej. Nagrody są formą docenienia osób zaangażowanych we współtworzenie i promowanie gdańskiej kultury. Całkowita kwota nagród miasta w dziedzinie kultury i nauki wyniosła w 2018 roku 673 tysiące złotych.

Nagrody z zakresu kultury przyznane w 2018 r.:	
Nagrodę Miasta Gdańska "Splendor Gedanensis" otrzymali: prof. Małgorzata Omilanowska za stworzenie studium pt. "Budowanie nad Bałtykiem. Studia architektury i sztuki Gdańska, Pomorza i Żmudzi", Mariusz Waras za stworzenie cyklu malarskich komentarzy w przestrzeni miasta, Stefan Wesołowski za płytę „Rite Of The End”.	
Tytuł Mecenasa Kultury Gdańska – tytuł honorowy otrzymała Ziaja Ltd Zakład Produkcji Leków Sp. z o.o.	
Nagrodę Prezydenta Miasta w Dziedzinie Kultury otrzymało 49 osób, w m.in. prof. Teresa Kłaman, dr inż. Jerzy Litwin, Igor Michalski, prof. Kazimierz Nowosielski, Bożena Ptak, Robert Turło, Barbara Kanold.	
Nagrodę Naukową Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza otrzymali: prof. dr hab. Michał Woźniak za wybitne osiągnięcia naukowe dotyczące molekularnych mechanizmów sygnalizacyjnych stresu oksydacyjnego oraz prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński za wybitne osiągnięcia w badaniach kultury Kaszub i Pomorza.	
Nagrodę Miasta Gdańska dla Młodych Naukowców im. Jana Uphagena otrzymali: mgr inż. Mariusz Szkoda za wybitne osiągnięcia naukowe w dziedzinie nanotechnologii i odnawialnych źródeł energii oraz mgr Piotr Zieliński za wybitne osiągnięcia w zakresie badań nad prawem medycznym i bioprawem, a w szczególności nad aspektami dotyczącymi poszanowania praw pacjenta.	
Nagrodę Teatralną Miasta Gdańska przyznano Agnieszce Wielewskiej za scenografię do spektaklu „Nie wierzę w śmierć” w reżyserii Tomasza Kaczorowskiego na scenie Miejskiego Teatru Miniatura, Krzysztofowi Knittlowi za muzykę do dzieła „Sąd Ostateczny” powstałego w ramach cyklu Opera Gedanensis na scenie Opery Bałtyckiej w Gdańsku, Grzegorzowi Gzyłowi za rolę Franza w spektaklu „Do komina Murzyna! Murzyna!” w reżyserii Zbigniewa Brzozy na scenie Teatru Wybrzeże oraz za rolę Philipa Henslowe’a w spektaklu „Zakochany Szekspir” Lee Halla w reżyserii Pawła Aignera na scenie Gdańskiego Teatru Szekspirowskiego.	
Nagrodę Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w Dziedzinie Kultury przyznano Piotrowi Biedroniowi za rolę marynarza w spektaklu „Urodziny, czyli ceremonie żałobne w czas radosnego święta” oraz za kreację Neda Alleyna w spektaklu „Zakochany Szekspir”, Annie Wilczewskiej za zdobycie wraz z Chórem Kameralnym „441 Hz” II nagrody na prestiżowym Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym Llangollen International Musical Eisteddfod w Walii w kategorii "Mixed Choirs", za nominację do konkursu o tytuł "Choir of the World" (2018) oraz za uznaną na całym świecie płytę „Song of the North” (DUX, 2017) oraz Tomaszowi Chyle za znakomite przyjętą debiutancką płytę „Eternal Entropy Tomasz Chyła Quintet” oraz zdobycie Grand Prix prestiżowego 40. Międzynarodowego Festiwalu „Jazz Juniors” w Krakowie. Tomasz Chyła został również laureatem Nagrody Publiczności.	
Nagrodę Miasta Gdańska za Promocję Kultury Miasta Gdańska im. Marcina Opitza otrzymali Zuzanna Zamorska, Adam Chyliński, Daniel Naborowski z Tofu Studio za stworzenie złotej kampanii promującej tryptyk „Sąd Ostateczny” Hansa Memlinga.	
Nagrodę im. Macieja Płażyńskiego dla dziennikarzy i mediów służących Polonii otrzymała redakcja „Głosu – Gazety Polaków w Republice Czeskiej” – za profesjonalizm oraz konsekwentny wysiłek, którego efektem jest wydawanie kilka razy w tygodniu gazety dla Polaków w Czechach.	
Nagrodę Literacką Miasta Gdańska Europejski Poeta Wolności zdobyła poetka z Islandii: Linda Vilhjálmisdóttir za tom powstały w ramach cyklu „Wolność”, tłumaczenie: Jacek Godek.	
Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska i Gdańskiego Towarzystwa Naukowego dla Młodych Pracowników Nauki – przyznano Tomaszowi Snarskiemu, Ewelinie Barcińskiej, Aleksandrze Tesmar, Katarzynie Szepietowskiej, Damianowi Moskałowicz.	
Nagrodę w Konkursie Literackim Miasta Gdańska im. Bolesława Faca przyznano Marcinowi Królikowskiemu za zbiór tekstów pt. „Nieludzka ręka”.	
Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska „Neptuny” otrzymali Maja Ostaszewska, Jan Klata i prof. Krzysztof Pomian.	

Dbałość o dziedzictwo kulturowe

Troska o dziedzictwo kulturowe jest jednym z priorytetów miasta. Gdańsk finansuje projekty polegające na modernizacji infrastruktury oraz poprawie możliwości ekspozycji i walorów historycznych budynków. Poza finansowaniem z budżetu miasta, czynione są starania o pozyskiwanie funduszy zewnętrznych z krajowych i międzynarodowych programów ochrony europejskiego dziedzictwa kulturowego.

Najważniejsze prace konserwatorskie zabytków architektury i obiektów sakralnych podjęte w 2018 r.

W ramach projektu „**Przywracamy blask Drodze Królewskiej w Gdańsku**”, wykonano zadania obejmował wykonanie niezbędnych prac przy przedprożach Ratusza Głównego Miasta oraz Dworu Artusa, robót budowlano-konserwatorskich Sieni Ekonomistów Dworu Artusa, zakup i montaż wyposażenia: gablot muzealnych i mebli do Galerii Palowej Ratusza Głównego Miasta. W 2018 r. na zadania przeznaczono nieco ponad 1 mln zł. Realizacja wartego 6,5 mln zł projektu trwa od lutego 2017 r.; niemal 60% tej kwoty stanowi dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 (3,1 mln zł). Realizatorem projektu z ramienia Miasta Gdańska jest Muzeum Gdańska.

Wielki Młyn. Rozpoczęto zakrojone na szeroką skalę działania, których celem jest utworzenie w tym XIV-wiecznym obiekcie nowoczesnego Muzeum Bursztynu. W 2018 r. Gmina Miasta Gdańska udzieliła Muzeum Gdańska 620 tys. zł dotacji na cele inwestycyjne, tj. na wykonanie projektu wykonawczego prac termomodernizacyjnych zabytku.

Twierdza Wisłoujście. Muzeum Gdańska wykonało remont jednego z czterech bastionów Fortu Carré Twierdzy Wisłoujście. Prace miały na celu zabezpieczenie ceglanych konstrukcji przed dalszymi uszkodzeniami i zawilgoceniem. Wartość projektu to 1,4 mln zł. Zabytek wymagał gruntownych prac konserwacyjnych i modernizacyjnych, dlatego Miasto Gdańsk przeznaczyło na ten cel blisko 1 mln zł. Prace konserwatorskie polegały również na ratunkowym remoncie Bastionu Artyleryjskiego Twierdzy Wisłoujście, w którym kryją się potężne, ceglane kazamaty. Na ten cel Gmina Miasta Gdańska przekazała Muzeum Gdańska dotację wysokości 9,9 tys. zł.

Kuźnia wodna w Oliwie. W 2018 r. rozpoczął się remont i gruntowna modernizacja obiektu i jego bezpośredniego otoczenia, prace potrwać do 2019 r. Wartość prac to ok. 245 tys. zł netto, środki finansowe pochodzą z dotacji celowej Miasta Gdańska.

Budowa Planetarium w Hevelianum. W 2018 r. wykonano aktualizację dokumentacji kosztorysowej dla inwestycji "Budowa planetarium wraz z przebudową współczesnej przybudówki do Kaponiery Południowej i rekonstrukcją odcinka muru Carnot", planetarium ma być zbudowane do 2020 r., dofinansowanie inwestycji w wysokości 15 mln zł pochodzi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Wozownia Artyleryjska w Hevelianum. W maju 2018 r. zakończył się remont kapitalny zabytkowego budynku, który niegdyś pełnił funkcję magazynu wojskowego, dziś, po przebudowie wnętrza i odnowieniu elewacji, zaadaptowano budynek do nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych. Koszt całkowity prac realizowanych w latach 2016-2018 wyniósł niemal 9,3 mln zł (w 2018 r.: 4,2 mln zł).

W ramach zadania zagospodarowania **Domu Zdrojowego w dzielnicy Gdańsk-Brzeźno** w 2018 r. zakończono prace pozwalające na ogłoszenie przetargu na roboty budowlane, w tym w szczególności wykonano projekt budowlany wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę, projekt wykonawczy, specyfikację techniczną wykonania i odbioru robót oraz kosztorys inwestorski wraz z przedmiarami. Koszt w 2018 r.: 518 921 zł.

Adaptacja budynku zlokalizowanego w Gdańsku przy ul. Jaracza dla potrzeb nowego Oddziału Sztuki Współczesnej Muzeum Narodowego. W 2018 r. przekazano dotację wysokości 837,5 tys. zł dla Województwa Pomorskiego z przeznaczeniem na dostawę i wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej w budynku.

Dom Chodowieckiego i Grassa. W roku 2018 w ramach prac nad stworzeniem w dawnym Domu Dobroczynności przy ul. Sierociej 6 i 8 Domu Daniela Chodowieckiego i Güntera Grassa kontynuowano zadania związane z realizacją inwestycji, prowadzono badania konserwatorskie, architektoniczne i archeologiczne oraz prace projektowe. Wydatkowano 162 tys. zł.

Zbiorniki Wody Stary Sobieski oraz Stara Orunia. W 2018 r. odwiedzającym udostępniono dwa zabytkowe zbiorniki wodne, który są elementem trasy Gdańskiego Szlaku Wodociągowego (obok Zbiornika Wody Kazimierz zlokalizowanego na Wyspie Sobieszewskiej). Gdański Szlak Wodociągowy jest dofinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020. Całkowity koszt projektu to 8,7 mln zł. Przyznane dofinansowanie wyniosło 3,3 mln zł.

Kamienice na Głównym Mieście. Dzięki współpracy miasta, wspólnot i artystów, w 2018 r. zrealizowano siódmą edycję projektu „Gdańskie Fasady OdNowa”, w ramach którego odnowiono i wzbogacono o dekoracje i mozaiki elewacje kamienic przy ul. Szerokiej, ul. Świętojańskiej i ul. Ogarnej. Wkład Miasta Gdańska w projekt w 2018 r. wyniósł 390 tys. zł.

Szaniec Jezuicki. W ramach zabezpieczenia zabytkowego obiektu i jego adaptacji do nowych funkcji turystycznych i edukacyjnych za kwotę 36,4 tys. zł wykonano badania architektoniczne i konserwatorskie wraz z opinią do wykonanych prac badawczych w zakresie obiektów militarnych. Koszt całkowity inwestycji to 472,1 tys. zł.

Stara Apteka. W październiku 2018 r. miała miejsce inauguracja nowoczesnej sceny teatralnej Teatru Wybrzeże zlokalizowanej w zabytkowym budynku Starej Apteki na terenie średniowiecznych fortyfikacji miejskich. Po ukończeniu prac konserwatorskich przebudowano ul. Teatralną łączącą Targ Węglowy z ul. Św. Ducha. Inwestycja realizowana była wspólnie przez Teatr Wybrzeże i Gminę Miasta Gdańska. Dotacja celowa miasta wysokości 3mln została przekazana w 2015 i 2016 r.; z kolei w 2018 r. Gmina Miasta Gdańska zawarła bezpośrednio z Teatrem Wybrzeże porozumienie dot. wspólnego udzielenia zamówienia publicznego, realizacji i finansowania robót budowlanych, udział miasta wyniósł 781 tys. zł)

Spichlerz „Błękitny Baranek”. W 2018 roku w ramach realizacji zadania Gmina Miasta Gdańska przekazała dotację celową w wysokości 300 tys. zł Samorządowi Województwa Pomorskiego na powstrzymanie procesu degradacji ulokowanego na gdańskiej Wyspie Spichrzów XVI-wiecznego zabytku.

Kościół św. Mikołaja. Z uwagi na pękające ściany, sklepienia i podłogę kościoła, by ratować jedną z najstarszych gdańskich świątyń, miasto przeznaczyło w 2018 r. ponad 142 tys. zł dotacji ze swego budżetu na poczet pierwszego etapu prac.

Kościół św. Jana. Gmina Miasta Gdańska przekazała Samorządowi Województwa Pomorskiego dotację z przeznaczeniem na wsparcie realizacji II etapu prac konserwatorskich kościoła św. Jana w Gdańsku. Wysokość uzupełnienia ze strony Gminy Miasta Gdańska do wkładu własnego Nadbałtyckiego Centrum Kultury w celu uzyskania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, wyniosła w 2018 r. 300 tys. zł.

Bazylika Mariacka. Wewnątrz świątyni odbywały się zakrojone na szeroką skalę prace remontowo-budowlane i konserwatorskie, odnowiono również dach i elewację. Prace realizowane były przy wsparciu unijnym oraz Miasta Gdańska i kosztowały ponad 21 mln zł. Dotacja ze strony miasta wyniosła 2,5 mln zł.

Organy w kościele św. Trójcy. W czerwcu 2018 r., po 10 latach prac polegających na odbudowie, renowacji i rekonstrukcji, odbyła się inauguracja XVII-wiecznego instrumentu. Miasto Gdańsk wsparło ten projekt kwotą 600 tys. zł.

Źródło: Wydział Programów Rozwojowych, UMG.

W 2018 r. na listę Pomników Historii RP wpisano dwa kolejne unikatowe gdańskie obiekty - Twierdzę Wisłoujście (kwiecień 2018 r.), która jest perłą architektury militarnej oraz Stocznnię Gdańską jako miejsce narodzin Solidarności (grudzień 2018 r.). Wcześniej taki status, w obrębie gdańskich granic administracyjnych uzyskały: miasto w zasięgu obwarowań z XVII w. (1994 r.), Pole Bitwy na Westerplatte (2003 r.) oraz zespół pocystersko-katedralny w Oliwie (2017 r.).

Turystyka

Gdańsk, jako jedno z najpiękniejszych miast nad Morzem Bałtyckim i największe w Polsce północnej centrum turystyczne i kulturalne, jest chętnie odwiedzane przez turystów z kraju i zagranicy.

W 2018 r. miasto odwiedziło ponad 3,1 mln gości z Polski i zagranicy, w tym: ponad 2 mln turystów i 1,1 mln odwiedzających jednodniowych, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o ok. 17%.

Ruch turystyczny w Gdańsku w 2018 r.

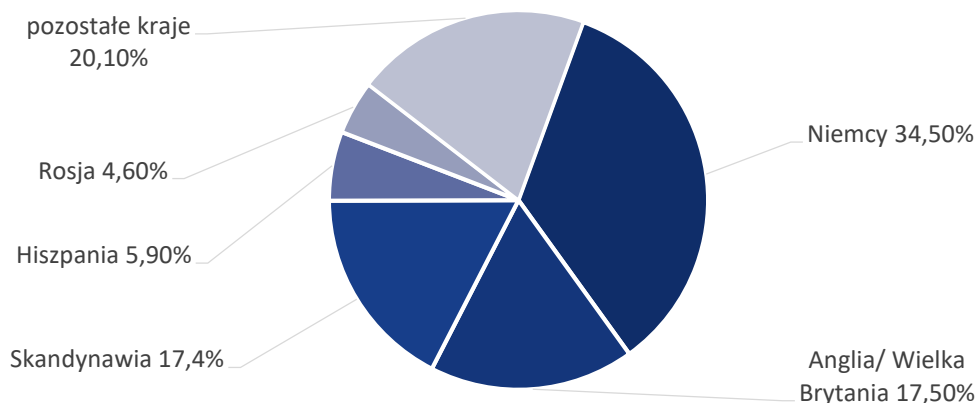
2018	krajowi		zagraniczni		ogółem		
	turyści	odwiedzający	turyści	odwiedzający	turyści	odwiedzający	suma
	1 273 544	840 961	742 509	253 741	2 016 053	1 094 702	3 110 755

Źródło: Raport „Turystyka Gdańska 2018 r.” opracowany przez Pomorski Instytut Naukowy na zlecenie Gdańskiej Organizacji Turystycznej.

Liczba osób przybyłych do Gdańska, które skorzystały z co najmniej jednego noclegu wyniosła w 2018 r. ponad 2 mln (wzrost o 15,7% r./r.), w tym 742,5 tys. turystów zagranicznych.

Struktura turystów i odwiedzających zagranicznych w Gdańsku w 2018 r.

- dane w % -

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu „Turystyka Gdańska 2018 r.” opracowanego przez Pomorski Instytut Naukowy na zlecenie Gdańskiej Organizacji Turystycznej.

Najliczniejszą grupą przybywającą do Gdańska byli turyści i odwiedzający z Polski (69,0%), 31,0% udziału w ruchu turystycznym stanowili goście z zagranicy. Wśród ogółu krajowych uczestników ruchu turystycznego w 2018 r. największy odsetek przybywających do Gdańska stanowiły osoby z woj. pomorskiego (28,4%) oraz mazowieckiego (12,4%). Wśród zagranicznych gości (turystów oraz jednodniowych odwiedzających) dominowali goście z Niemiec (34,5%), z Anglii/Wielkiej Brytanii (17,5%) oraz ze Skandynawii (17,4%).

W 2018 r., 51,6% turystów i odwiedzających przyjechało do Gdańska w celach wypoczynkowych. Kolejnymi celami podróży były wizyty u krewnych i znajomych (17,5%) oraz podróż w celach biznesowych/udział w konferencjach (10,9%). Najczęstszą formą spędzania czasu wolnego były spacer (56,4%), zwiedzanie (46,0%) zakupy (36,6%) oraz odpoczynek na plaży (33,1%).

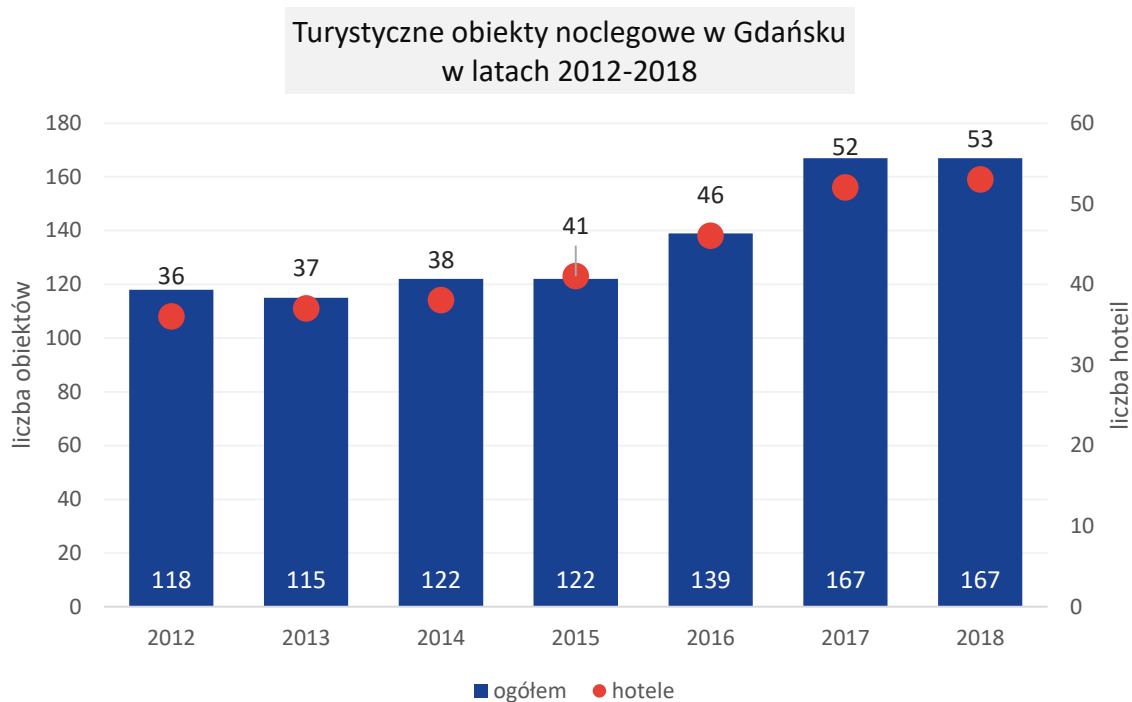
Najchętniej wybieranymi obiektami i atrakcjami turystycznymi w Gdańsku w 2018 r. były: historyczne centrum (95,9%), moło w Brzeźnie (16,3%), Westerplatte (14,4%), Park Oliwski wraz z Katedrą w Oliwie (13,5%) oraz Bazylika Mariacka (13,1%).

Ogólny poziom zadowolenia respondentów z pobytu w Gdańsku w 2018 r. był bardzo wysoki – w dziesięciostopniowej skali uplasował się on na poziomie wynoszącym 8,72 pkt. Równie wysoko, bo na 8,45 ocenione przez respondentów zostało dostosowanie Gdańska do potrzeb turystów.

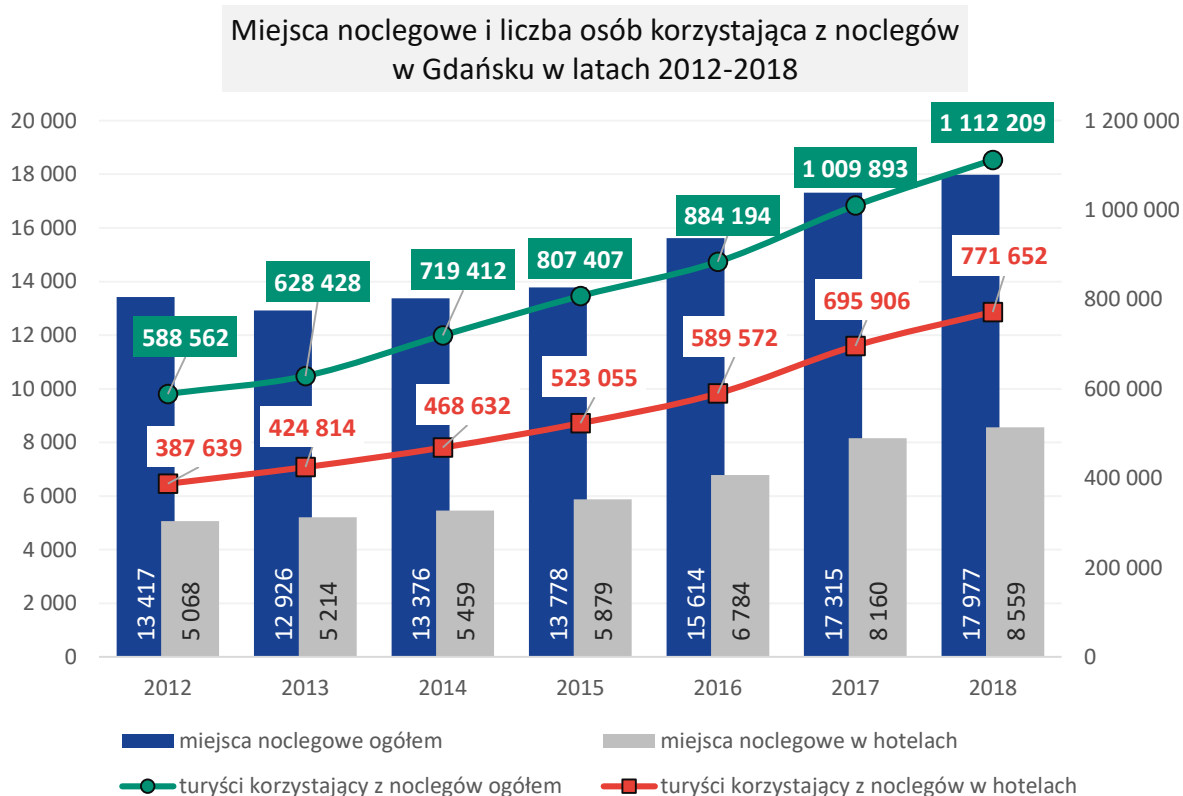
Baza noclegowa i gastronomiczna w Gdańsku

Liczba obiektów hotelowych, a wraz z nią liczba miejsc noclegowych w Gdańsku, systematycznie rośnie. Nie słabnie tempo w inwestycjach w branży hotelarsko-apartamentowej, wzrasta popularność noclegów innych niż hotelowe za pośrednictwem portali internetowych takich jak: Airbnb, booking.com.

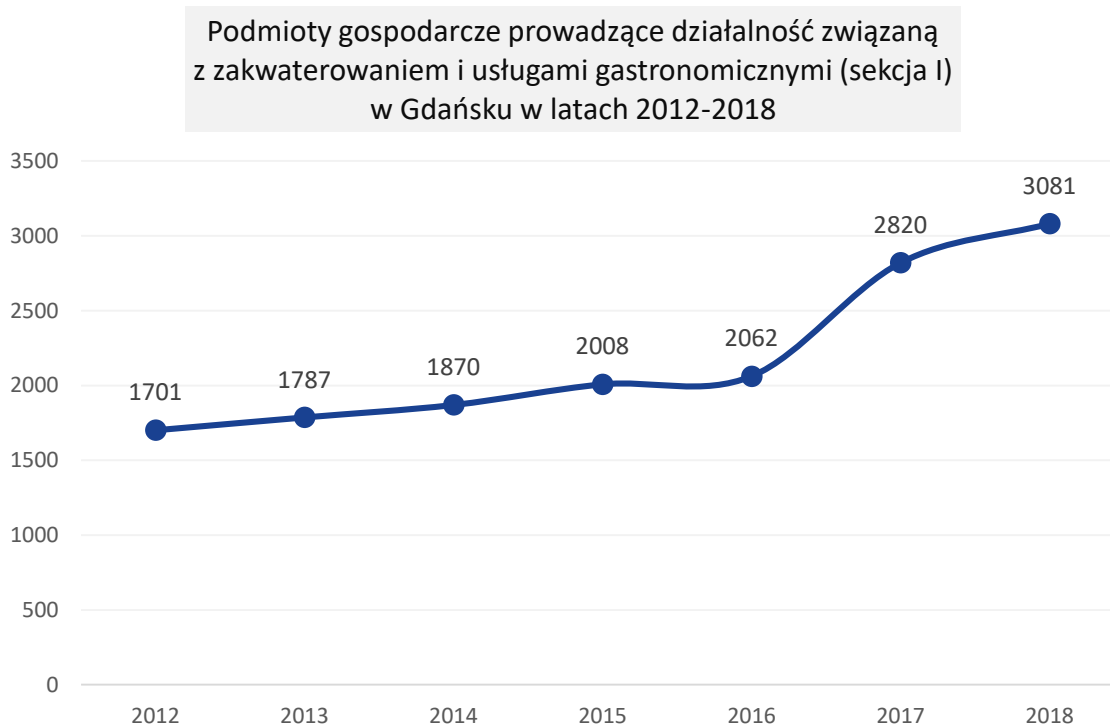
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W bazie noclegowej w Gdańsku znajduje się obecnie 167 obiektów: 53 hoteli, 5 ośrodków wczasowych oraz 108 pozostałych obiektów (pensjonatów, schronisk młodzieżowych, szkolnych schronisk młodzieżowych, ośrodków wczasowych i szkoleniowo-wypoczynkowych, zespołów domków turystycznych, kempingów, hosteli, pokoi gościnnych i innych obiektów nieklasyfikowanych). Łącznie w gdańskiej bazie obiektów zbiorowego zakwaterowania jest niemal 18 tys. miejsc noclegowych, w tym ponad 8,6 tys. w samych hotelach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS.

W następstwie licznych inwestycji w branży hotelowo-apartamentowej rośnie również liczba noclegów. W 2018 r. w obiektach zbiorowego zakwaterowania w Gdańsku udzielono łącznie 2,6 mln noclegów, w tym nieco ponad 1 mln turystom zagranicznym, co stanowi 8% wzrost r./r.

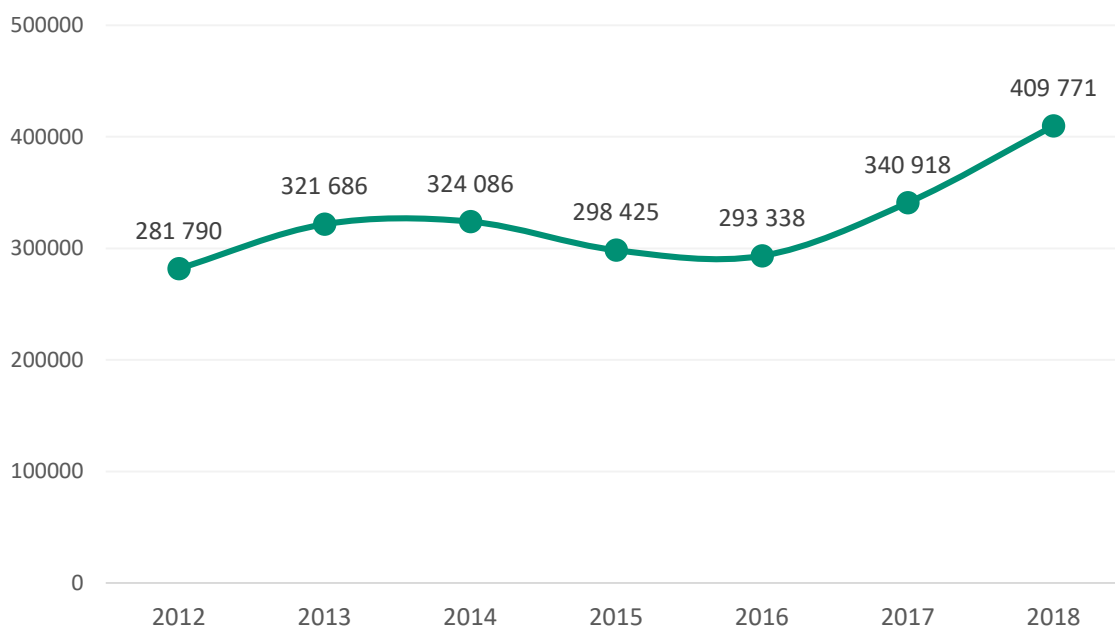
Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych REGON.

Istotnym elementem oferty turystycznej jest również stale rozwijająca się oferta w zakresie usług gastronomicznych. Wg danych z rejestru REGON, liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gdańsku i prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I), wyniosła w 2018 r. 3081, co oznacza wzrost o 9,3% r./r.

Informacja turystyczna

Istotną rolę w udostępnianiu informacji o atrakcjach, usługach i wydarzeniach w mieście spełniają Punkty Informacji Turystycznej (IT). Gdańska Organizacja Turystyczna obsługuje trzy stacjonarne punkty, które oferują szeroką gamę darmowych broszur hoteli, restauracji, teatrów, muzeów i innych atrakcji turystycznych. Są one zlokalizowane przy ul. Długi Targ 28/29, w Galerii Madison przy ul. Rajskiej 10 oraz w Porcie Lotniczym im. Lecha Wałęsy. Funkcjonują również dwa punkty mobilne – w gdańskim ZOO oraz na Wyspie Sobieszewskiej, które w okresie od maj do września pracują w weekendy, dodatkowo w lipcu i sierpniu codziennie. W 2018 r. punkty IT odwiedziło łącznie niemal 410 tys. turystów (to 20% więcej niż w 2017 r.).

Liczba turystów odwiedzających punkty Informacji Turystycznej w Gdańsku w latach 2012-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskiej Organizacji Turystycznej.

Wyróżnienia Gdańska jako destynacji turystycznej

Rośnie popularność Gdańska, jako jednej z ciekawszych destynacji turystycznych i miast wartych odwiedzenia. Jeden z ważniejszych opiniotwórczych i międzynarodowych serwisów dotyczących turystyki – TripAdvisor – opublikował w 2018 r. ranking najlepszych celów podróży na świecie. Gdańsk znalazł się na 1. miejscu rankingu „Top Destinations on the Rise – Europe” wyprzedzając tak uznane miejsca, jak: Ryga, Zagrzeb, Ljubljana czy Valletta.

Warto dodać, iż w ubiegłym roku Gdańsk zajął zaszczytne 3. Miejsce, obok Porto i Mediolanu, w plebiscycie European Best Destinations 2017. Gdańsk został wyróżniony przez internautów – turystów i podróżników z całego świata, w zakresie atrakcyjności miasta, jego położenia, a także dziedzictwa kulturowego.

Szczególną rolę we wspieraniu działań mających na celu rozwój turystyki odgrywa Gdańska Organizacja Turystyczna (GOT), powołana w 2003 r. z inicjatywy miasta. Jest ona głównym partnerem w kreowaniu rozwoju turystycznego Gdańska i regionu. Działania promocyjne prowadzone są w ścisłej współpracy z Polską Organizacją Turystyczną (POT) oraz Pomorską Regionalną Organizacją Turystyczną (PROT). GOT i Zarząd Morskiego Portu SA reprezentuje Gdańsk w międzynarodowej organizacji Cruise Baltic, która popularyzuje region Morza Bałtyckiego wśród turystów, armatorów i tour operatorów. W strukturze organizacyjnej GOT-u działa Gdańsk Convention Bureau (GCB), które reprezentuje usługodawców z gałęzi przemysłu turystycznego, włączonej do obsługi turystów biznesowych. Od sierpnia 2007 r. GCB jest członkiem stowarzyszenia ICCA (International Congress & Convention Association).

Najważniejsze inwestycje, projekty i działania w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Kultura i Czas Wolny

Cel operacyjny IV.1: Zwiększenie uczestnictwa w kulturze i aktywności kulturalnej mieszkańców Gdańska

- W 2018 r. **Gdańska Karta Mieszkańca** umożliwiała jednokrotne skorzystanie z 10 bezpłatnych atrakcji, z wielu rabatów u partnerów oraz bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla dzieci i młodzieży szkolnej. W 2018 r. zwiększono atrakcyjność karty dla mieszkańców Gdańska w obszarze społecznym poprzez włączenie kolejnych usług miasta.
- W 2018 r. rozpoczęto prace nad **Gdańskim Programem Edukacji Kulturowej**. We współpracy z warszawską Fundacją Obserwatorium, dokonano analizy danych, usystematyzowano informacje dotyczące działań edukacyjnych, zorganizowano warsztaty z przedstawicielami środowisk animatorów i liderów gdańskiego środowiska zainteresowanego edukacją kulturową. Równoległe z pracami nad GPEK, gdańskie instytucje kultury nieustannie realizują bardzo bogaty program edukacyjny dla różnych grup wiekowych z zakresu: edukacji artystycznej, filmowej, historycznej i obywatelskiej, jak i teatralnej.
- Kontynuowano prace nad **Gdańskim Programem Rozwoju Czytelnictwa**. Zespół Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej opracował wstępną koncepcję dokumentu zawierającą diagnozę i cele operacyjne. Dalsze prace będą prowadzone w ścisłej współpracy z różnymi grupami odbiorców oraz placówkami oświatowymi.
- W 2018 r. wśród działań służących zwiększeniu uczestnictwa w kulturze i aktywności kulturalnej mieszkańców kontynuowane są inicjatywy, których zadaniem jest **otwieranie się instytucji kultury i przestrzeni na potrzeby mieszkańców i lokalnych wspólnot**. Wyróżnić należy inicjatywę Otwarty IKM, w ramach której każdy mógł wynająć przestrzeń, zorganizować wydarzenie, a nawet uzyskać wsparcie logistyczne i finansowe instytucji oraz przestrzeni społeczną ECS „Solidarność codziennie”, w której organizowano działania społeczników oraz projekt CZEŚĆ! i dyskusyjne inicjatywy obywatelskie.
- W ramach wdrażania **Modelu Integracji Imigrantów** w obszarze kultury ECS zainicjowało współpracę gdańskich instytucji kultury na rzecz budowania kompetencji międzykulturowej instytucji publicznych i organizacji pozarządowych oraz otwartej postawy społeczności gdańszczan wobec cudzoziemców. Wśród partnerów ECS znalazły się: GAK, Fundacja Wspólnota Gdańska, Związek Ukraińców w Polsce, CSW Łaźnia, Nadbałtyckie Centrum Kultury, Krytyka Polityczna i UG. Reprezentanci tych instytucji, tworząc grupę Kultura, spotykali się na comiesięcznych zebraniach, uczestniczyli w warsztatach i wykładach. Częścią wdrażania gdańskiego Modelu Integracji Imigrantów były także Fora Migracji i Integracji, organizowane przez ECS.
- W 2018 r. świętowano w Polsce **100. rocznicę Odzyskania Niepodległości**. 11 listopada 2018 r. w Gdańsku odbył się szereg wydarzeń jubileuszowych - zorganizowano m.in. cykl Gdańskich Debat Obywatelskich, tradycyjną paradę, podświetlono miejskie obiekty w barwach biało-czerwonych, wyświetlono mapping na Zielonej Bramie. Powstało także 11 masztów flagowych - najwyższy z nich, mierzący 42 metry stanął na Górze Gradowej.
- Rok 2018 przyniósł zmiany w Centrum Hewelianum. Zmieniono statut i nazwę na **Hevelianum**. Zmiany wiązały się z okrągłym **jubileuszem 10. urodzin Hevelianum** – instytucji, która odmieniła oblicze dawnych fortyfikacji, przekształcając je w nowoczesne, wielofunkcyjne centrum, w którym nauka, edukacja, kultura, rekreacja i ekologia wzajemnie się przenikają. Misją instytucji jest popularyzacja dorobku Jana Heweliusza, projekty kulturalne i promocja zdrowia oraz budowa planetarium, rewitalizacja i adaptacja na funkcje edukacyjne **Domu Zdrojowego w Brzeźnie** czy rewitalizacja i adaptacja na cele wystawiennicze **Zespołu Bożego Ciała**.
- Muzeum Gdańska**, funkcjonujące od 2018 r. pod nową nazwą (wcześniej Muzeum Historyczne Miasta Gdańska), zanotowało w sumie ponad 400 tys. odwiedzin, co jest dotychczasowym rekordem frekwencyjnym instytucji. Najchętniej odwiedzanymi wydarzeniami były „Spotkania z Historią na Westerplatte”, „Majówka z Twierdzą Wisłoujście” oraz festiwal multimedialny „Westerplatte - Światłocienie”. Odwiedziło je odpowiednio 15 tys., 8,5 tys. i 6 tys. osób. Remontowany od stycznia do lipca 2018 r. Dwór Artusa odwiedziło ponad 35 tys. zwiedzających.
- Instytucje kultury podejmowały działania służące znoszeniu barier architektonicznych oraz przeciwdziałające wykluczeniu - **CSW Łaźnia** zorganizowało w 2018 r. cykliczny program spotkań ze sztuką współczesną dla osób z dysfunkcją wzroku oraz słuchu „Usłyszeć obraz”, w **ECS** odbyły się warsztaty i spotkania, projekcje filmowe i koncert „Gdańsk solidarnie dla autyzmu” czy XII Pomorski Dzień na Rzecz Godności Osób Niepełnosprawnych, działalność programowa **Klubu ŻAK** prowadzona jest pod hasłami: „Żak bez barier” oraz „elitarny program /egalitarny dostęp”, a jej celem jest promowanie integracji społecznej.
- Gdański Ogród Zoologiczny** cieszył się ogromnym zainteresowaniem odwiedzających, co przełożyło się na najwyższą od wielu lat frekwencję - 471 tys. osób. ZOO zrealizowało w minionym roku kampanię

edukacyjną „Ocalmy Orangutany #olejolej”. W sierpniu 2018 r. wprowadzono „Pakiet Gdańskiego Lwa” jako dodatek do Gdańskiej Karty Mieszkańca.

- W 2018 r. odbyły się kolejne edycje Biografii Gdańskich, festiwalu dla dzieci Cud nad Martwą Wisłą, Gdańskich Dni Sąsiadów, festiwalu Wilno w Gdańsku, projektu „Zrozumieć Sierpień”, Festiwalu Kultury Żydowskiej, „Zbliżenia”, 42. Ukraińskiego Jarmarku Młodzieżowego oraz Gdańskiego Tygodnia Demokracji. Jak co roku dużą popularnością cieszyła się **Europejska Noc Muzeów** (gdańskie instytucje kultury odwiedziło 50 tys. osób). Z oferty filmowej mieszkańcy i goście mogli skorzystać podczas Octopus Film Festival, w Kinie na Szekspirowskim, Kinie Podwórkowym, Kinie w Blokowisku GAK i Kinie letnim w Porcie Gdańsk. Nieprzerwanym zainteresowaniem cieszyły się spacer tematyczne – „Metropolitanka”, „Spacer po Stoczni Gdańskiej”, „Stocznia Szlakami Kobiet”, spacer w ramach projektów „Lokalni Przewodnicy i Przewodniczki”, „Stocznia jest kobietą”, zabawy terenowe dla dzieci i młodzieży „Gdańskie Miniatury”. Kontynuowano projekt **Koncerty dla Gdańszczan** – wydarzenia muzyczne z największymi przebojami z Polski i świata. W 2018 r. koncert pod hasłem „Gdzie się podziały tamte prywatki?” zgromadził w Ergo Arenie ponad 10 tys. widzów.
- CSW Łaźnia realizuje działania służące tworzeniu wysokiej jakości dzieł artystycznych w przestrzeni publicznej Gdańska – pod kierownictwem prof. dr hab. inż. arch. Piotra Lorensa z Wydziału Architektury i Urbanistyki PG, podjęto pilotażowy projekt **inwentaryzacji obiektów w przestrzeni publicznej w wybranych obszarach Gdańska**. W 2018 r. odbył się **Międzynarodowy Kongres Kuratorów Sztuki Współczesnej IKT**, prestiżowe wydarzenie w zakresie sztuk wizualnych.
- Rady dzielnic przy wsparciu Biura Prezydenta ds. Kultury oraz miejskich instytucji kultury zrealizowały 58 **projektów kulturalnych skierowanych do lokalnych społeczności**. Były to m.in. koncerty, warsztaty, spotkania autorskie oraz parada z okazji Święta Niepodległości.
- Po raz czternasty celebrowano, tym razem z wieloma kaszubskimi akcentami, **Święto Miasta** z Wielką Historyczną Paradą „Wiwat Gdańsk. Wiwat Rzeczpospolita” i XIII Rodzinnym Biegiem Gdańszczan. Odbyło się **Święto Ulicy Mariackiej** pod hasłem „Mariacka tańczy”, **Święto Ulicy Północnej**, której tematem przewodnim był „Niebiański urlop” oraz 7. **Święto Dzielnicy** „Viva Oliva!”.

Cel operacyjny IV.2: Zwiększenie atrakcyjności Gdańska jako miasta sprzyjającego rozwojowi kultury

- W 2018 r. kontynuowano prace na programem **Gdańskie Otwarte Pracownie**, który zakłada udostępnienie na preferencyjnych warunkach lokali będących w zasobach miasta. W lutym i marcu 2018 r. najemcom wyłonionym w pierwszej edycji programu zostały przekazane trzy lokale. W drugiej edycji programu wyłoniono najemców na dwa kolejne lokale, a w listopadzie 2018 r. rozpisano konkurs na trzy następne.
- W ramach kontynuacji **Gdańskiej Kolekcji Sztuki Współczesnej**, Komisja ds. zakupu dzieł sztuki zdecydowała o zakupie kolejnych 16 zestawów dzieł sztuki, które trafią do zbiorów Nowego Muzeum Sztuki NOMUS – Oddziału Muzeum Narodowego w Gdańsku. W 2018 r. do Muzeum Narodowego umową depozytu przekazano 14 zestawów dzieł sztuki, które zostały zakupione w 2017 r.
- W ramach prac związanych z **estetyzacją przestrzeni publicznej** Gdańska studenci z Pracowni Projektowania dla Kultury Wydziału Grafiki ASP pracowali nad systemem sztyldowym dla wybranych lokalizacji Gdańska, ukończyli również ostatnią pracę w ramach projektu „Port Wrzeszcz” – cztery murale na ścianach bloków. Z kolei na słupach wiaduktu na terenie Młodego Miasta powstały nowe graffiti z motywami stoczniovców, lasu, czy figur geometrycznych. Julita Wójcik, autorka m.in. słynnej „Tęczy” przy warszawskim placu Zbawiciela wykonała w Gdańsku pierwszą stałą pracę. Jej „Ekonomiczne epitafia” powstały w ramach „Miejsc” - projektu IKM. Instalacja znajduje się na terenie dawnego urnowego cmentarza krematoryjnego na Szubienicznej Górze we Wrzeszczu.
- W ramach **Programu Rezydencyjnego CSW Łaźnia**, skierowanego do polskich i zagranicznych artystów, których twórczość wpisuje się w główne nurty programu instytucji tj.: sztukę w przestrzeni publicznej, Art&Science, inicjowanie międzynarodowej wymiany kontaktów i dialogu w Gdańsku gościli: Joshua Schwebel z projektem ‘Eksmisje’ (w ramach „Artecitya”, finansowanego z programu Kreatywna Europa 2014-2020), Julita Wójcik i Héléne Thiennot z tematem przewodnim rezydencji Analiza miasta oraz różne oblicza jego transformacji. Z kolei rezydentem programu rezydencji artystycznej realizowanego przez Gdańską Galerię Miejską w ramach programu ICORN, od maja 2018 r. jest Palestyńczyk Sari Alhassanat, który gościł w Gdańsku przez rok.
- W 2018 r. kontynuowano **program zakupu wydawnictw książkowych i płytowych**. Ważnym aspektem przy zakupie wydawnictw były m.in. poruszane w nich tematy demokracji, solidarności, otwartości, tolerancji, którym od wieków hołduje Gdańsk, a także zagadnienia wielokulturowości Gdańska z jednej strony, a z drugiej jego polskości. Zakupione wydawnictwa Miasto Gdańsk przeznaczyło m.in. na nagrody w konkursach organizowanych lub współorganizowanych przez Miasto. Jednym z największych przedsięwzięć w ramach zakupu wydawnictw jest rzeczowe wsparcie tzw. **Wielkiego Maratonu Czytelniczego** - ogólnopolskiego konkursu dla dzieci i młodzieży. Całkowita kwota wydatkowana w 2018 r. wyniosła 431 374 zł.
- Organizacje pozarządowe w ramach programów grantowych mogły się ubiegać o **dofinansowanie swoich projektów z dziedziny kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego**. Biuro Prezydenta ds.

Kultury przeprowadziło dwa otwarte konkursy ofert na 2018 r., w ramach których przyznano dofinansowanie 129 projektom na łączną kwotę 2,4 mln zł. W ramach tzw. małych grantów, czyli w trybie pozakonkursowym, dofinansowanie na projekty uzyskało 26 projektów na łączną kwotę 207,5 tys. zł.

- Dzięki połączeniu międzyinstytucjonalnych sił, we wrześniu 2018 r. odbył się **3. Gdański Tydzień Demokracji** (współorganizowany przez ECS, Muzeum Gdańskie, Klub ŻAK, Teatr Miniatura, szkoły). W ramach wydarzenia w Muzeum Gdańskie odbyła się międzynarodowa konferencja „II wojna światowa: między doświadczeniem narodowym a globalnym” z udziałem m.in. Normana Davisa i Petera Loewa, a w audytorium ECS odbył się wykład N. Davisa pt.: „Europa na zakręcie”.
- Ofertę kulturalną i rozrywkową w Gdańsku wzbogaciły licznie odbywające się w 2018 r. wydarzenia w nowych przestrzeniach na mapie miejsc kulturotwórczych, tj. inicjatywa pod nazwą **100cznia, Ulica Elektryków, Sztuka Wyboru, Stary Maneż** czy **Kolonia Artystów**. Z kolei we wrześniu 2018 r. wystartowała Cafe Oficyna – kawiarnia społecznie odpowiedzialna, która pozyskane dochody przeznacza na fundusz wydawniczy dla młodych twórców. Powstała kolejna otwarta przestrzeń, gdzie każdy może bezpłatnie zorganizować swój wieczór autorski lub inne wydarzenie kulturalne, społeczne, edukacyjne czy artystyczne.

Cel operacyjny IV.3: Wzmocnienie ponadlokalnego i międzynarodowego znaczenia Gdańska poprzez kulturę

- Odnosząc się do marki Gdańskie budowanej w oparciu o wartości wolności i solidarności zorganizowano szereg wydarzeń kulturalnych, wśród których znalazły się **festiwale**: Solidarity of Arts, All About Freedom, Gdański Festiwal Carillonowy, Gdański Festiwal Szekspirowski, Actus Humanus, Festiwal Jazz Jantar, Gdańskie Noce Jazsowe, Siesta Festival, Festiwal Soundrive Fest, Interference Festival, Festiwal Muzyki Mozartowskiej, Mozartiana, Festiwal Goldberowski, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej w Katedrze Oliwskiej, Festiwal Teatrów Ulicznych Feta.
- Kontynuując projekt „Gdańsk – Światową Stolicą Bursztynu” w Centrum Wystawienniczo-Kongresowym AmberExpo zorganizowano jubileuszowe 25. Międzynarodowe Targi Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich „Amberif”. Tę najważniejszą na świecie wystawę bursztynu i największą imprezę jubilerską w Europie Środkowo-Wschodniej odwiedziło ponad 6 tysięcy kupców z 54 krajów (najliczniej z Rosji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Danii i Estonii). Jesienny sezon wystawienniczy otworzyły **19. Międzynarodowe Targi Bursztynu „Ambermart”**, w których udział wzięło 200 wystawców z Polski i zagranicy. Wśród ważnych wydarzeń związanych z promocją bursztynu należy ponadto wyróżnić: „Trend Book 2018”, II Forum Wzornictwa Gdańsk w ASP w Gdańsku oraz ekspozycję „Bursztyn bałtycki. Tradycja i innowacja 2.0” prezentowaną w Parlamencie Europejskim.
- O rozpoznawalności Gdańskie na arenie międzynarodowej świadczy budowana od ponad 20 lat marka miasta wolności i solidarności. Wśród priorytetowych produktów kulturalnych w 2018 r. można wyróżnić: **kampanię promocyjną tryptyku „Sąd Ostateczny” Hansa Memlinga, promocję Gdańskie jako Światowej Stolicy Bursztynu, dziedzictwo gdańskich carillonów**. Podobnemu celowi służy przyjęcie związanych z Gdańskiem artystów o międzynarodowej sławie: Daniela Chodowieckiego i Güntera Grassa, za patronów nowo budowanej placówki kulturalnej w Gdańsku. Miejskie instytucje kultury promują miasto przypominając o wielkich postaciach z dawnej i najnowszej historii Gdańskie, takich jak Jan Heweliusz, Daniel Gabriel Fahrenheit i Lech Wałęsa.
- Kontynuowano prace nad rozwojem oferty unikatowych produktów turystyki kulturowej opartych na ideach tożsamości Gdańskie. Gdańskie Organizacja Turystyczna koncentrowała się nad rozwojem i utrzymaniem **szlaków turystycznych**, projektu „Gdańskie Questy” oraz uczestnictwem w międzynarodowych targach, mając za zadanie umacnianie i promowanie Gdańskie jako atrakcyjnego turystycznie miasta. Wśród **szlaków** warto wyróżnić: Szlak Gdańskich Lwów, Szlak Piwny - Gdańskie jako browarnicza stolica środkowo-wschodniej Europy, Szlak II Wojny Światowej, Szlak Punktów Widokowych, Szlak Filmowy, Szlak Kaszubski, Szlaku Lwa Heweliona oraz Szlaku Gotyku, Śladami Guntera Grassa. Nową formą poznawania walorów kulturowych Gdańskie są „Gdańskie Questy” - to metoda odkrywania dziedzictwa miejsca polegająca na podążaniu nieoznakowanym szlakiem, kierując się informacjami zawartymi w aplikacji – wg wskazówek i przy okazji rozwiązując zadania, które czekają na różnych punktach szlaku. GOT w 2018 r. przygotował dedykowaną grę na Wyspie Sobieszewskiej. Z aplikacją Questy VisitGdansk można również interaktywnie zwiedzać Ratusz Głównego Miasta dzięki grze „Śladami Plentego. Gmerk ukryty w Ratuszu”. W przestrzeni miasta zaistniały nowe **obiekty pomnikowe** – pomnik – ławeczka Mariana Pelczara przy gmachu PAN Biblioteki Gdańskie, pomnik Żołnierzy Wyklętych przy ulicy 3 Maja oraz makieta upamiętniająca rozebraną przez nazistów w 1939 Wielką Synagogę przy ul. W. Bogusławskiego. Powstały nowe formy pomnikowe na cmentarzach - symboliczny grób alpinistów, którzy nie powrócili z gór na Cmentarzu Srebrzysko, a na Cmentarzu Łostowskim obeliski upamiętniające ofiary zbrodni w Ponarach oraz ofiary Operacji Polskiej NKWD w latach 1938-1939. Przygotowano i wprowadzono **nowy, jednolity system tablic** upamiętniających ważne dla historii Gdańskie miejsca i osoby, umieszczono 6 pierwszych tablic poświęconych nadburmistrzowi Leopoldowi von Winterowi, Frankowi Meislerowi oraz czterem miejscom związanym z działalnością Lecha Wałęsy i dziedzictwem solidarności.
- Gdańskie oraz gdańskie instytucje należą do **międzynarodowych organizacji kulturalnych i turystycznych** oraz biorą udział w **międzynarodowych projektach**. Niektóre z nich to: Baltic Sail, Europejska Sieć Festiwali

Szekspirowskich (ESFN), Versopolis, ArtLine (An International Art Project in Real and Digital Space), TENSO – Europejskie Stowarzyszenie Profesjonalnych Chórów Kameralnych, Corners of Europe, Window of Shanghai, sieć ICORN, ICCA, Cruise Baltic, EAZA.

- Studio graficzne Tofu na zlecenie Muzeum Narodowego w Gdańsku i we współpracy z Miastem Gdańsk kontynuowało „**złotą kampanię**” promując jeden z najważniejszych obiektów sztuki, znajdujący się w zbiorach Muzeum - tryptyk „Sąd Ostateczny” Hansa Memlinga. Kampania promocyjna otrzymała wiele prestiżowych nagród w Polsce i na świecie.
- W 2018 obchodzony był jubileusz 20-lecia pierwszego powojennego koncertu **gdańskich carillonów**. Zorganizowano plenerowe koncerty wykorzystując mobilny instrument, który pojawiał się m.in.: na Westerplatte, przed Centrum Hewelianum, w Nowym Porcie i przed Katedrą Oliwską. Podczas Gdańskiego Festiwalu Carillonowego można było usłyszeć wybitnych solistów, a koncerty carillonowe rozbrzmiewały z wieży kościoła św. Katarzyny i Ratusza Głównego Miasta. Muzeum Gdańska wydało przewodnik „Gdańskie Carillon”. Prezydent Miasta Gdańska przywrócił stanowisko miejskiego carillonisty, którym została dr Monika Kaźmierczak.
- W lipcu 2018 r. odbył się **V. Światowy Zjazd Gdańszczan**. W programie obchodów zorganizowanych pod hasłem: „tożsamość i kultura marynistyczna” znalazło się ok. 180 wydarzeń i spotkań, działało 7 centrów z programem kulturalnym i sportowym, zrealizowano 25 spotkań z gdańskimi twórcami oraz promotorami kultury i sztuki inspirowanej Gdańskiem, zorganizowano 15 wystaw w instytucjach kultury i plenerze, 12 warsztatów kreatywnych, 11 koncertów (w tym koncert Nigella Kennediego w Centrum Św. Jana przy akompaniamencie Cappelli Gedanensis), zrealizowano 9 spacerów tematycznych i 6 akcji artystycznych.
- W ramach prezentacji oferty atrakcji turystycznych, kulturalnych, rozrywkowych, kulinarnych, rekreacyjnych Trójmiasta, Pomorza, ale i różnych regionów Polski, w kwietniu 2018 r. odbył się **Gdańsk Free Time Festiwal 2018**. Wystawcy prezentowali pomysły na spędzenie czasu wolnego, imprezę odwiedziło 20 000 gości. Strefą cyklistów był Bike Festiwal. Tu można było zaopatrzyć się w sprzęt, spotkać z ekspertami, utytułowanymi sportowcami i rowerowymi podróżnikami. W strefie E-mobility Expo prezentowane były rowery elektryczne i samochody hybrydowe. Free Time Festiwal był też areną zmagani sportowych. Publiczność oklaskiwała mistrzowskie pokazy akrobacji sportowych, rowerowych i rolkowych.
- W celu zwiększenia dostępu do informacji o ofercie kulturalnej i dotyczącej spędzania czasu wolnego stale rozbudowywana jest internetowa metropolitalna **baza wydarzeń kulturalnych** – www.planer.info.pl. W 2018 r. działania związane z obsługą Planera obejmowały prowadzenie tzw. Helpdesku, wprowadzanie nowych wydarzeń i organizatorów.
- GOT rozwijał system **Karty Turysty**, a w szczególności kwestię dostosowywania potrzeb do konkretnych grup odbiorców. Z początkiem 2018 r. w ofercie Karty Turysty funkcjonowały trzy Pakiety: Zwiedzanie, Pakiet Rodzina & Zabawa oraz Pakiet Komunikacja. Nowością wprowadzoną w lipcu 2018 r. był Pakiet Spa&Wellness (usługi relaksacyjne dla ducha i ciała). W 2018 r. sprzedano 3 478 szt. pakietów Karty Turysty wraz z biletem metropolitalnym.
- Z przeznaczeniem dla rodzimych i zagranicznych odbiorców oferty gdańskich instytucji kultury utrzymywano wysokie standardy komunikacji – przez wielojęzyczne opisy prac, katalogów, strony internetowe czy obsługę w języku obcym. Niektóre instytucje prowadzą podczas wydarzeń audiodeskrypcję dla osób niedowidzących. Użytecznym narzędziem do pozyskiwania informacji o ofercie dostępnej w Gdańsku był **portal turystyczny www.visitgdansk.com**. Witryna działa od 2016 r., a od 2018 r. jest dostępna w jęz. polskim, angielskim, niemieckim, szwedzkim i rosyjskim. Jednym z przełomowych momentów rozwoju portalu było nawiązanie w 2018 r. współpracy z booking.com – międzynarodowym systemem rezerwacyjnym. W 2018 r. stronę visitgdansk.com odwiedziło 204,5 tys. użytkowników (to wzrost o 34,4% r/r). W 2018 r. pod opieką GOT znajdowało się 10 infomatów na obszarze Gdańska. Infomaty są kluczowym elementem programu Zintegrowanego Systemu Informacji Turystycznej. W całym województwie pomorskim funkcjonuje ich 245, a na terenie Aglomeracji Trójmiasta jest ich ok. 50. GOT zajmuje się m.in. zamieszczaniem treści o charakterze turystycznym, informacyjnym i o organizowanych wydarzeniach.
- Wśród najistotniejszych działań w komunikacji i promocji strategicznych obszarów i produktów kultury w 2018 r. znalazły się: **kampania Gdańsk #wolność kultury**, ogólnopolskie i międzynarodowe kampanie wizerunkowe, akcja „**Gdańsk. Tu się żyje!**”, wizyty studyjne dla dziennikarzy, akcja „**Week->Ends in Gdańsk**”, lokowanie Gdańska i jego flagowych produktów w produkcjach filmowych, wideoklipach, grach, komunikacja atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych i sportowych oraz atrakcji turystycznych.
- W 16. edycji konkursu organizowanego przez Polską Organizację Turystyczną, Hevelianum zostało wyróżnione jako **Najlepszy Produkt Turystyczny 2018 r.** Jurorzy uznali, że Hevelianum to produkt, którego bogata oferta pozwala skorzystać zarówno z interaktywnego centrum nauki, nawiązującego do dorobku gdańskiego astronoma Jana Heweliusza, jak i bogatej oferty kulturalnej i rekreacyjnej, a także centrum konferencyjnego.
- Tradycją gdańską jest jedna z największych atrakcji turystycznych letniego sezonu w Gdańsku – Jarmark św. Dominika – plenerowa impreza nie tylko handlowa, ale też kulturalna. W 2018 r. odbyła się jego 758. edycja, podczas której zrealizowano bogaty ilościowo i jakościowo program kulturalny, w tym liczne koncerty plenerowe.

- Mieszkańcy i goście odwiedzający Gdańsk zimową porą, mogli skorzystać z licznych atrakcji podczas **Jarmarku Bożonarodzeniowego** zlokalizowanego na Targu Węglowym oraz na dziedzińcu centrum handlowo-kulturalnego Forum Gdańsk. W programie nowej odsłony Jarmarku znalazła się oferta handlowa i gastronomiczna, świąteczne parady i orszaki oraz atrakcje dla dzieci - Anielski Młyn, lodowa górką, siedlisko Łosia Lucka, wenecka karuzela oraz uroczyste przybycie św. Mikołaja do Gdańska.
- W 2018 r. kontynuowano „**Smaki Gdańska**”, który promuje kulinarne tradycje i autorską kuchnię wysokiej jakości, nawiązującą do dziedzictwa historycznego i tradycji kulinarnych miasta. W edycji przewodnika 2018 znalazły się trzy nowe gdańskie lokale. Wśród innych **promocyjno-gastronomicznych projektów** w 2018 r. znalazły się: IX edycja „Rozsmakuj się w Metropolii”, „Noc Restauracji 2018”, „Weekend za pół ceny”.
- W dniach 6-16 sierpnia 2018 r., na terenie Wyspy Sobieszewskiej odbył się **Zlot ZHP „Gdańsk 2018”**. W **obchodach 100-lecia ZHP** wzięło udział 12,5 tys. harcerzy i harcerek oraz 1,4 tys. wolontariuszy i instruktorów ZHP. Imprezę odwiedziło 5,5 tys. gości z całej Polski. Miasteczko zlotu zorganizowane było na blisko 100 ha obszarze.

Cel operacyjny IV.4: Podnoszenie jakości zarządzania w kulturze i turystyce

- W ramach **programu mentoringowego „Sieci Kultury”**, w 2018 r. odbył się cykl dwudniowych szkoleń z projektowania działań w obszarze edukacji kulturowej oraz budowy i wzmacniania partnerstw międzysektorowych (wzięło w nim udział 68 liderów edukacji kulturowej z 29 pomorskich miejscowości); zorganizowano też III Pomorską Giełdę Inspiracji skierowaną do osób, które zajmują się edukacją kulturową, chcących przystąpić do konkursu „Sieć Kultury 2018”.
- Wsparciem prawnym i merytorycznym dla społeczników, aktywistów i organizacji pozarządowych, w tym tych zajmujących się kulturą, służyły **programy konsultacyjne w ramach Gdańskiej Szkoły Solidarności Codziennie (ECS)**.
- Biuro Prezydenta ds. Kultury prowadziło działania **szkoleniowe kierowane do kadry zarządzającej miejskimi instytucjami kultury**. W 2018 r. odbyły się trzy szkolenia: „Prawo zamówień publicznych w instytucjach kultury”, „Kontrola zarządcza w praktyce. Warsztaty” oraz „Czas pracy w instytucjach kultury”.
- W 2018 r. zaczęto również wdrażanie **programu szkoleń dla edukatorów i animatorów** w ramach Gdańskiego Programu Edukacji Kulturowej.
- Działania w zakresie **monitoringu kultury** prowadzone były przez Urząd Miejski w Gdańsku poprzez cykliczne badania Jakości życia w Gdańsku oraz systematycznie zbierane dane z miejskich instytucji kultury.
- Instytut Kultury Miejskiej oferował w 2018 r. szkolenia w ramach **Medialab Gdańsk**. Głównym celem działania jest stworzenie platformy współpracy na rzecz odpowiedzialnego wykorzystania nowych mediów i technologii dla rozwoju kultury i rozwoju społecznego. W ramach Medialab Gdańsk realizowane są następujące projekty: Akademia Nowych Mediów, KaWa – Kulturalna Wymiana, Pracownia Nowych Mediów.
- IKM po raz trzeci już zorganizował ogólnopolską konferencję **„Marketing w Kulturze. Komunikacja – trendy – praktyka”**, która jest narzędziem rozwijania wiedzy praktyków kultury w obszarze marketingu.
- Pomorskie Centrum Badań nad Kulturą UG przy współpracy IKM, realizowały **projekt badawczy: pn. „Tradycja dla rozwoju. W poszukiwaniu pomorskich kultur regionalnych”**. Przedsięwzięcie zaplanowane na lata 2018-2020 dofinansowane jest przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kultura ludowa i tradycyjna”. W ramach projektu zorganizowano konferencję pn. „Oblicza gdańskich tożsamości”.
- **Obserwatorium Kultury IKM** zrealizowało w 2018 r. następujące projekty i działania: Badanie publiczności instytucji kultury, kurs prowadzenia badań własnych publiczności dla instytucji kultury i innych podmiotów działających w obszarze kultury, cykl spotkań, prezentacje wyników badań prowadzonych w innych ośrodkach badań nad kulturą.
- **Gdański Ogród Zoologiczny** sięgnął po opinię odwiedzających na temat swojej oferty za pośrednictwem **badania ankietowego**. Goście pytani byli m.in. o to co należy poprawić w gdańskim ZOO oraz mieli możliwość dokonania szczegółowej oceny Ogrodu. Blisko 45% respondentów oceniło dobrze warunki techniczne Ogrodu (w skali 5-stopniowej), a niemal 50% oceniło bardzo dobrze wygodę zwiedzania Ogrodu. 71% respondentów zadeklarowało ponowną wizytę z Ogródzie.

9. INNOWACYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Dobrze prosperujące firmy stanowią istotny element rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, korzystnie wpływając na lokalny rynek pracy oraz jakość życia mieszkańców. Przedsiębiorczość stanowi zjawisko złożone i wielowymiarowe. Najczęściej kojarzona jest z efektywnym sposobem myślenia i postępowania, z gotowością do podejmowania ryzyka oraz umiejętnością racjonalnego działania i osiągania wymiernych celów, nie tylko gospodarczych. Przedsiębiorczość cechuje ludzi pełnych pomysłów, inicjatyw oraz wytrwałości w pokonywaniu barier i łamaniu stereotypów. Dlatego też blisko wiąże się z zagadnieniami innowacyjności i kreatywności, a także otwartości i współpracy. Przedsiębiorczość, bazując na indywidualnych postawach, ma bezpośredni wpływ na wskaźniki wzrostu ekonomicznego oddziałujące korzystnie na całą społeczność Gdańska.

Struktura gospodarki

Na koniec grudnia 2018 r. w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON w Gdańsku zarejestrowanych było 77 037 podmiotów gospodarczych. W porównaniu z końcem 2017 r. liczba zarejestrowanych podmiotów w Gdańsku zmniejszyła się o 0,7%. Spadek liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych związany jest m.in. z korektami wynikającymi z regulacji prawnych dotyczących wykreślenia z rejestru REGON podmiotów, które nie dokonały wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Podmioty gospodarcze według wybranych sektorów własności w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem, w tym:	67 677	69 819	71 093	73 305	75 402	77 592	77 037
sektor publiczny	1857	1865	1862	1844	1854	1805	1746
sektor prywatny	65 820	67 954	69 225	70 794	72 333	74 221	73 436

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Jednocześnie dynamika nowo zarejestrowanych w Gdańsku podmiotów gospodarczych utrzymuje trend wzrostowy. Liczba 7263 podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2018 r. stanowiła 9,4% liczby podmiotów ogółem.

Podmioty gospodarcze nowo zarejestrowane w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	5 862	6 103	6 195	6 661	6 636	7 014	7 263

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W strukturze podmiotów gospodarczych w Gdańsku dominującą grupę stanowiły jednostki zatrudniające nie więcej niż 9 osób, było to 96,6% ogólnej liczby podmiotów. Podmioty o liczbie pracujących 10-49 osób stanowiły 2,7%, natomiast jednostki powyżej 50 osób obejmowały 0,7% wszystkich podmiotów.

Podmioty gospodarcze według klas wielkości w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem, w tym:	67 677	69 819	71 093	73 305	75 402	77 592	77 037
0-9 osób	64 777	66 870	68 084	70 276	72 361	74 588	74 395
10-49 osób	2330	2370	2428	2453	2463	2427	2085
50-249 osób	482	490	493	485	487	488	470
250 i więcej osób	88	89	88	91	91	89	87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Przedsiębiorstwa z sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), tj. zatrudniające poniżej 250 pracowników, są postrzegane jako istotny czynnik rozwoju współczesnej gospodarki. Sektor MŚP pełni przy tym wiele istotnych funkcji gospodarczych i społecznych. Odgrywa istotną rolę w kreowaniu postaw przedsiębiorczych i kreatywnych oraz daje możliwość wzrostu poziomu zatrudnienia.

Wśród ogółu podmiotów zarejestrowanych w Gdańsku w 2018 r. 67,3% stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Z kolei udział spółek handlowych w ogólnej liczbie podmiotów wyniósł 14,1%. Przeważającą formą prawną, obejmującą łącznie 82,7% spółek handlowych, były spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Rozpatrując spółki handlowe pod względem źródeł kapitału 11,8% z nich charakteryzowało się udziałem kapitału zagranicznego. W grupie wszystkich podmiotów gospodarczych 6,5% stanowiły natomiast spółki prawa cywilnego. Wyraźnie mniejszy udział charakteryzował inne podmioty wydzielone według formy prawnej.

Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych w latach 2012-2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem, w tym:	67 677	69 819	71 093	73 305	75 402	77 592	77 037
Osoby fizyczne prowadzące działalność	44 750	45 939	46 237	47 248	48 083	49 460	51 888
Spółki handlowe	9485	10 145	10 838	11 829	12 797	13 453	10 879
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1581	1677	1752	1813	1887	1926	1279
Spółki cywilne	4720	4784	4833	4873	4952	4971	5005

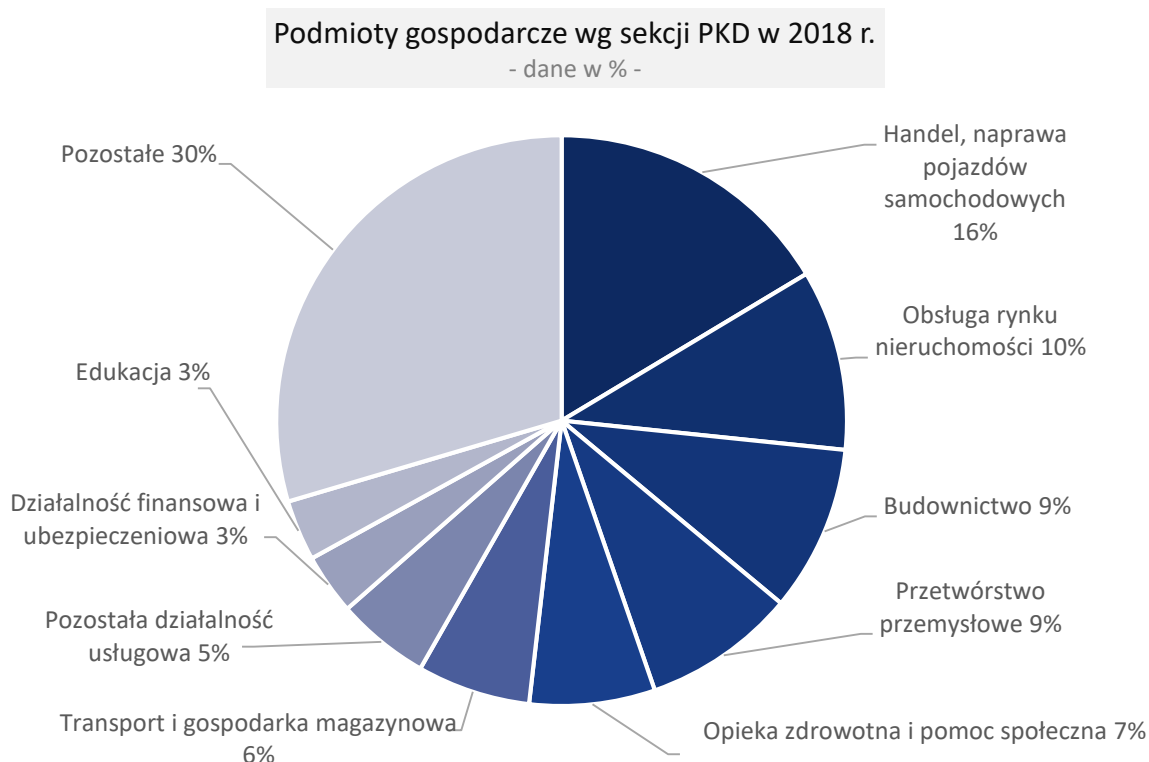
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Wskaźnik przedsiębiorczości w 2018 r. mierzony liczbą podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na tysiąc osób w wieku produkcyjnym wyniósł w Gdańsku 282,2.

Pod względem rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej dominowały jednostki, których podstawową działalnością był handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych. Stanowiły one 16,4% wszystkich podmiotów gospodarczych. Obsługą rynku nieruchomości zajmowało się 9,8% podmiotów,

budownictwem 9,4%, a przetwórstwem przemysłowym 9,2%. Działalność zawiązaną z opieką zdrowotną i pomocą społeczną prowadziło 6,7% podmiotów, a z transportem i gospodarką magazynową 6,3%.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Ważnym miernikiem obrazującym poziom rozwoju jednostki terytorialnej jest produkt krajowy brutto (PKB). W 2016 r. w Trójmieście wytworzono PKB o wartości 52 548 mln zł. Jest to o 5,5% więcej niż w 2015 r. Kwota ta stanowiła 48,5% wartości PKB mierzonego dla całego województwa pomorskiego. Wartość PKB dla Trójmiasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w 2016 r. 70 306 zł i była wyższa niż analogiczna wartość osiągnięta w 2015 r. o 5,4%.

Produkt Krajowy Brutto* (ceny bieżące) w latach 2012-2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem (w mln zł)	46 894	46 227	46 250	49 718	52 548
Na 1 mieszkańca (w zł)	62 747	61 868	61 880	66 564	70 306

* Wytworzony w podregionie trójmiejskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Ponad 51,5 mld zł przychodów ze sprzedaży wypracowały spółki, które znalazły się w 2018 r. na Liście 500 prowadzonej przez dziennik „Rzeczpospolita” cyklicznym rankingiem największych polskich przedsiębiorstw. W zestawieniu znalazło się dziewięć przedsiębiorstw, których główna siedziba zlokalizowana jest w Gdańsku.

Największe pod względem przychodów przedsiębiorstwa z siedzibą w Gdańsku

Pozycja w 2017 roku	Pozycja w 2016 roku	Nazwa przedsiębiorstwa	Przychody ze sprzedaży (w tys. zł)	Przychody z całokształtu działalności (w tys. zł)	Zysk/strata netto (w tys. zł)	Nakłady inwestycyjne (w tys. zł)
5	7	Grupa Lotos SA GK, Gdańsk	24 185 600	24 699 100	1 671 800	1 444 600
22	23	Energa SA GK, Gdańsk	10 534 000	10 740 000	789 000	1 280 000
42	52	LPP SA GK, Gdańsk	7 029 425	b.d.	440 851	441 000
88	75	Glencore Polska Sp. z o.o., Gdańsk	4 030 724	4 033 911	5 968	b.d.
146	168	Jysk Sp. z o.o., Gdańsk	2 298 179	b.d.	b.d.	b.d.
197	160	Grupa Kapitałowa Remontowa Holding SA, Gdańsk	1 670 687	1 833 295	b.d.	b.d.
369	411	Procam Polska Sp. z o.o., Gdańsk	726 223	734 063	19 650	b.d.
433	450	Prime Car Management SA GK, Gdańsk	593 395	599 250	35 766	1112
491	–	Wirtualna Polska SA GK, Gdańsk	465 613	466 233	40 032	41 983
łącznie			51 533 846	43 105 852	3 003 067	3 208 695

W tabeli sortowanie od największych przychodów ze sprzedaży.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rankingu dziennika „Rzeczpospolita” pn. „Lista 500” Edycja XX opublikowanej 19.06.2018 r.

Jednym z podstawowych mechanizmów stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy jest pobudzanie przedsiębiorczości poprzez tworzenie warunków sprzyjających funkcjonowaniu przedsiębiorstw. Usługi świadczone na rzecz przedsiębiorców to m.in. ewidencja działalności gospodarczej, zapewnienie kompleksowej informacji na temat prowadzenia działalności gospodarczej, w tym w zakresie kwestii prawnych, kadrowych i podatkowych. Ważnym elementem wspierania przedsiębiorczości jest także kształcenie kompetencji wśród dzieci i młodzieży oraz uzupełnianie luk kompetencyjnych na rynku pracy.

Strona www.przedsiębiorczygdansk.pl – w październiku 2018 r. uruchomiono nowy serwis internetowy, w którym kompleksowo przedstawiono informacje dotyczące zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz ofertę wsparcia dla przedsiębiorców w Gdańsku. Serwis zawiera m.in. informacje na temat przebiegu procesu rejestracji działalności gospodarczej, dostępności do źródeł finansowania działalności, problematyki zatrudniania pracowników, katalog usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, aktualności o programach stażowych prowadzonych przez Miasto Gdańsk.

Głównym miejskim podmiotem zajmującym się promocją i wspieraniem przedsiębiorczości jest Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości (GFP). Do jej zadań należy m.in. udzielanie wszechstronnego wsparcia osobom planującym rozpocząć działalność gospodarczą oraz już istniejącym start-upom i firmom, jak również inicjowanie i realizowanie programów edukacji przedsiębiorczej dla dzieci i młodzieży. Najważniejszym projektem GFP jest prowadzenie Gdańskiego Inkubatora Przedsiębiorczości STARTER. Z usług GFP i STARTERA w 2018 r. skorzystało 384 firm i start-upów, a wskaźnik zajętości powierzchni biurowych wynosił 99%. Dodatkowo GFP zorganizowała 463 wydarzenia dla 5728 uczestników zarówno biznesowych, jak i edukacyjnych.

Rynek pracy

Na koniec 2017 r. w Gdańsku w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób pracowało 178,9 tys. osób, co oznacza wzrost o 9,4% w porównaniu z rokiem 2016. Najwięcej osób zawodowo zajmowało się handlem i naprawami – 14,8%, oraz przetwórstwem przemysłowym – 14,3%. Znaczna liczba osób zatrudniona była w sektorze edukacji – 11,8%, w transporcie i gospodarce magazynowej – 6,1%, a także w ochronie zdrowia i pomocy społecznej oraz w budownictwie – po 5,8%.

Liczba pracujących¹ w Gdańsku w latach 2012-2017

Sekcja PKD	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ogółem, w tym:	146 699	150 251	153 747	156 336	163 549	178 945
Handel i naprawa pojazdów samochodowych	21 574	22 264	23 124	23 616	25 653	26 427
Przetwórstwo przemysłowe	24 860	24 976	25 451	24 327	25 031	25 549
Edukacja	18 892	19 519	20 037	20 293	20 961	21 185
Transport i gospodarka magazynowa	9997	9732	9664	9704	10 024	11 013
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	10 468	10 051	10 371	10 357	10 005	10 434
Budownictwo	9626	9427	9490	9350	9116	10 412
Pozostałe	51 282	54 282	55 610	58 689	62 759	73 925

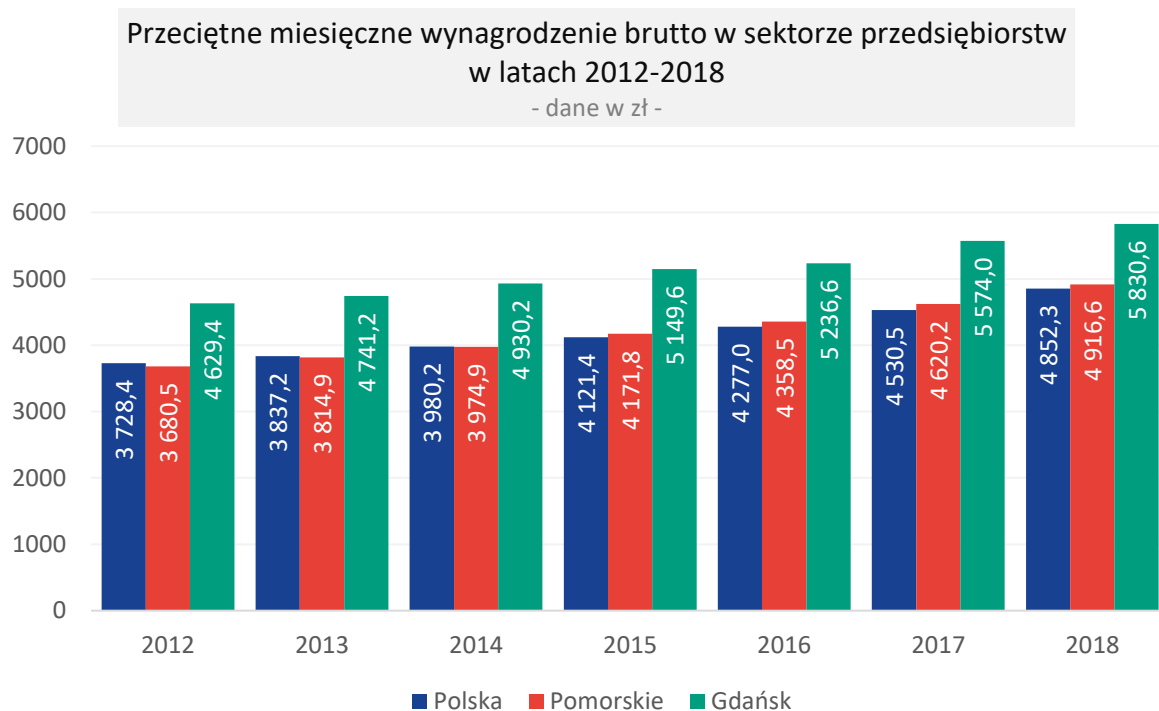
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatorów o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska.

Wzrost zatrudnienia w ujęciu rocznym odnotowano we wszystkich omawianych sekcjach. W odniesieniu do 2016 r. zatrudnienie wzrosło najbardziej w budownictwie – o 14,2%, oraz w transporcie i gospodarce magazynowej – o 9,9%. W ochronie zdrowia i pomocy społecznej wzrost wyniósł 4,3%, w handlu i naprawach 3,0%, w przetwórstwie przemysłowym 2,0%.

¹ Nie obejmuje jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a także fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Liczba osób ubezpieczonych w ZUS z Gdańska, którzy w zgłoszeniu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych podali obywatelstwo inne niż polskie wyniosła w 2018 r. 17 905 osób. Wartość ta w 2017 r. była niższa i wynosiła 11 814 osób, co w ujęciu rocznym daje wzrost na poziomie 51,6%. Najwięcej zgłoszonych w 2018 r. pracowników pochodziło z krajów, takich jak Ukraina (13 764), Białoruś (1053), Rosja (486) i Gruzja (346).

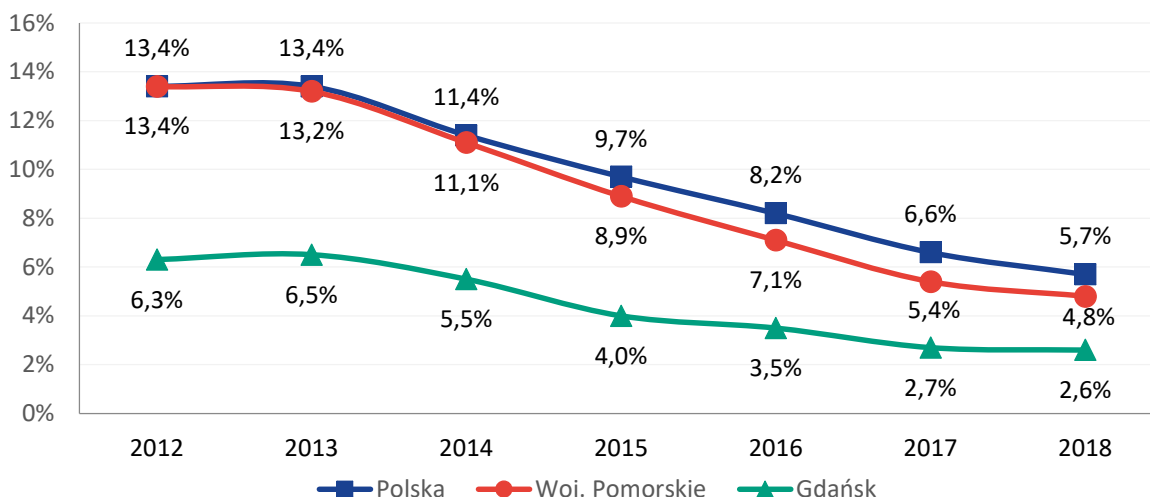

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie odnotowane w sektorze przedsiębiorstw wyniosło w 2018 r. 5830,6 zł brutto. W porównaniu z rokiem 2017 wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw osiągnął poziom 4,6%. Średnie wynagrodzenie gdańszczan brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. było wyższe o 18,6% niż wartość tego wskaźnika notowana dla województwa pomorskiego – 4916,6 zł i o 20,1% względem gospodarki krajowej – 4852,3 zł.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w ewidencji Gdańskiego Urzędu Pracy na koniec 2018 r. wyniosła 6552 osoby, z czego 3756 to kobiety. Liczba bezrobotnych w ujęciu rocznym spadła o 3,7%. W 2018 r. zarejestrowało się łącznie 12 486 osób bezrobotnych, w tym 6659 kobiet. Rok wcześniej w analogicznym okresie zarejestrowało się o 1709 osób bezrobotnych więcej, tj. 14 195 osób, w tym 7294 kobiety.

Stopa bezrobocia w latach 2012-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Na 6552 osoby bezrobotne zarejestrowane w grudniu 2018 r. w Gdańsku najwięcej bo 27,8% osób bezrobotnych było w przedziale wiekowym pomiędzy 25. a 34. rokiem życia. Były to przeważnie osoby z wykształceniem wyższym – 28,6%, pozostawały bez pracy w okresie powyżej 24 miesięcy – 21,6% i posiadały staż pracy poniżej roku – 22,2%. Analizując strukturę zawodów w całym 2018 r., najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gdańsku posiadało zawód sprzedawca. Następnie najwięcej osób bezrobotnych było wśród takich zawodów, jak doradca klienta, magazynier, kucharz, robotnik gospodarczy. W 2018 r. informacje dotyczące zamiaru przeprowadzenia zwolnień grupowych dotyczyły 9 zakładów pracy zlokalizowanych na terenie Gdańska. Redukcje zatrudnienia miały obejmować 252 pracowników, ostatecznie pracę utraciły 184 osoby.

Kluczowym podmiotem w obszarze rynku pracy jest Gdański Urząd Pracy (GUP). W 2018 r. doradcy klienta GUP objęli swoją usługą 14 725 osób bezrobotnych, przeprowadzając z nimi łącznie 68 284 spotkań. Na działania aktywizacyjne, które obejmowały kształcenie ustawiczne, rehabilitację zawodową oraz programy rynku pracy skierowano 4712 osób. W przypadku osób bezrobotnych najczęściej wykorzystywane formy aktywizacji to podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kompetencji w ramach szkoleń, nabywanie doświadczenia zawodowego poprzez staże oraz dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Ze wsparcia w postaci szkoleń, staży i dotacji skorzystało ok. 80% ogółu uczestników programów rynku pracy.

Osoby zainteresowane podjęciem działalności gospodarczej skorzystały z oferty Gdańskiego Urzędu Pracy w postaci bezzwrotnych dotacji (602 osoby) oraz szkoleń z zakresu podstaw przedsiębiorczości (466 osoby). Dzięki różnym formom zatrudnienia subsydiowanego możliwe było dofinansowanie miejsc pracy dla 1207 osób. Najpopularniejsze instrumenty wsparcia to:

- Praca dla Młodych - refundacja kosztów wynagrodzenia osób do 30. roku życia (762 beneficjentów),
- prace interwencyjne (158 beneficjentów),
- dofinansowanie do wynagrodzenia osób powyżej 50. roku życia (112 beneficjentów),
- refundacja kosztów wyposażenia (175 utworzonych stanowisk).

Dużym zainteresowaniem ze strony pracodawców cieszy się dofinansowanie do kształcenia ustawicznego (kursy i studia podyplomowe) w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego. W 2018 r. uruchomiono wsparcie dla 1643 pracowników i pracodawców z 375 firm, a wliczając osoby, które kontynuowały udział rozpoczęty w latach poprzednich, swoje kwalifikacje i kompetencje podnosiło łącznie 2058 osób.

Najważniejsze inwestycje i projekty realizowane w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość

Cel operacyjny V.1: Zbudowanie środowiska dogodnego dla wzmacniania postaw przedsiębiorczych i kreatywnych

- **Wakacyjny Staż** – program ułatwia studentom i absolwentom uczelni wyższych zdobycie praktycznego doświadczenia zawodowego i wejście na rynek pracy dzięki płatnym stażom organizowanym przy współpracy Urzędu Miejskiego w Gdańsku z przedsiębiorcami. W 2018 r. zarejestrowano 900 zgłoszeń uczestników na 375 miejsc stażowych, przygotowanych przez 82 fundatorów.
- **Wyprucz Przyszłość** – projekt zawodowych staży całorocznych, realizowany przez Urząd Miejski w Gdańsku. Uczestnikami projektu są z jednej strony firmy i instytucje zainteresowane pozyskaniem stażystów oraz nowych pracowników, z drugiej strony, pełnoletni uczniowie ostatnich klas techników i ich absolwenci oraz studenci i absolwenci uczelni wyższych, którzy chcą zdobyć doświadczenie zawodowe czy znaleźć pierwszą pracę. W edycji 2017-2018 zarejestrowano 148 zgłoszeń uczestników na 36 miejsc stażowych, przygotowanych przez 23 fundatorów.
- **Starter Pack** – w 2018 r. Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości, przy współfinansowaniu Miasta Gdańska, stworzyła pakiet „Starter Pack”, przeznaczony do wykorzystania przez nauczycieli na lekcjach przedsiębiorczości, doradztwa zawodowego i lekcjach wychowawczych w gdańskich szkołach. Materiał stanowi alternatywną formę nauczania i zawiera propozycje działań edukacyjnych i aktywizujących uczniów, a jego celem jest rozwijanie kluczowych kompetencji, takich jak: kreatywność, zorientowanie na usługę/produkt, komunikację i współpracę, zarządzanie zespołem, myślenie krytyczne, ocenę i podejmowanie decyzji, inteligencję emocjonalną, elastyczność poznawczą, kompleksowe rozwiązywanie problemów oraz negocjacje/mediacje. Na „Starter Pack” składa się zestaw fiszek kompetencji, scenariusze lekcji i plansze z Modelem Biznesowym „Canvas” oraz materiały online, które w innowacyjny sposób uzupełniają treści zawarte w programie nauczania przedmiotu „Podstawy przedsiębiorczości”.
- **Lekcje Przedsiębiorczości** – praktyczne nauczanie i praca nad konkretnym pomysłem, który może stać się produktem biznesowym. W realizowanym projekcie obejmującym także inne miasta w województwie pomorskim, nauczyciel staje się mentorem, a uczeń realizatorem pomysłu biznesowego. Zajęcia odbywają się w szkołach i prowadzone są w „zgamifikowanej” postaci, tj. w formie gry, a ich odbiorcami są uczniowie w wieku 13-18 lat oraz ich nauczyciele. W okresie styczeń-lipiec udział w zajęciach wzięło 48 nauczycieli i ok. 900 uczniów z 42 szkół, a w okresie sierpień-grudzień 29 nauczycieli i ok. 400 uczniów z 24 szkół.
- **Gdańsk Business Week** – tygodniowe warsztaty przedsiębiorczości dla młodzieży (15-19 lat) prowadzone przez polskich i amerykańskich menedżerów. Odbiorcami projektu są uczniowie pomorskich szkół oraz grupa międzynarodowych uczniów. W 2018 r. odbyła się 8 edycja projektu, w której wzięło udział 86 uczestników, 6 wolontariuszy oraz 18 doradców biznesowych.
- **First Step Into The Future Business and Economy Week** – gra biznesowa w formie warsztatów prowadzonych w języku angielskim przez wykładowców wyższych uczelni oraz przedsiębiorców. Młodzież wcieliła się w rolę pracowników międzynarodowych firm i spędziła 5 dni w prawdziwym otoczeniu biznesowym. W trakcie warsztatów młodzież podzielono na zespoły tworzące symulowaną „firmę produkcyjną”, która była prowadzona w rzeczywistych warunkach rynkowych. Zespoły walczyły o rozwój „firmy”, ulepszały i sprzedawały swój produkt, zarządzały finansami i ryzykiem. W projekcie wzięło udział 23 uczniów z 5 gdańskich szkół ponadgimnazjalnych, znających język angielski na poziomie komunikatywnym oraz 7 prelegentów ze świata nauki i biznesu.
- **SB Bridge** – międzynarodowy projekt, mający na celu zachęcenie młodzieży do wybierania w przyszłości ścieżki kariery w blue and green economy. Młodzież podczas zielonych obozów oraz olimpiad rozwiązuje case studies z biznesu opartych na metodzie design thinking.
- **Startup Factory** – program akceleracji biznesowej, skierowany do młodzieży w wieku 15-19 lat. Podczas kilkumiesięcznych spotkań z mentorami biznesowymi młodzież rozwijała kompetencje przedsiębiorcze. W czasie 70 godzin zajęć udział wzięło 26 osób.
- **BeZee. Trendy w edukacji** – międzynarodowa konferencja organizowana przez GFP dla środowisk edukacyjnych dotycząca trendów w edukacji i współpracy ze start-upami edukacyjnymi. W 2018 r. zrealizowane zostały targi towarzyszące konferencji pod nazwą eduShow oraz konkurs dla młodzieży edu2day. Pierwsze działanie miało na celu zaangażowanie firm edukacyjnych i możliwość przedstawienia ich oferty edukacyjnej osobom uczestniczącym w wydarzeniu. Konkurs dla młodzieży miał zaangażować młodych odbiorców, dając im szansę na przedstawienie swojej wizji na edukację. W ten sposób konferencja BeZee stała się jedną z niewielu konferencji edukacyjnych, które łączą 3 grupy: środowisko edukacyjne, biznes oraz młodzież. W konferencji wzięło udział 300 osób oraz 17 prelegentów.

- **Edu Generator** – organizowane z inicjatywy GFP wydarzenie w postaci cyklu spotkań i szkoleń skierowanych do nauczycieli oraz osób zajmujących się innowacyjnymi metodami nauczania. W 2018 r. odbyły się 3 cykle, w których udział wzięło 80 osób.
- **Starter dla mam** – cykliczne spotkania dla młodych mam, które chcą realizować swoje ambicje zawodowe: planują założyć własną firmę, wrócić na rynek pracy lub chcą wyznaczyć sobie nowe cele zawodowe. W 3 cyklicznych zrealizowanych w 2018 r. spotkaniach udział wzięły 52 kobiety zainteresowane rozwojem swojej ścieżki kariery.
- **Centrum Rozwoju Talentów** – pierwszy w Polsce publiczny ośrodek świadczący usługi z zakresu diagnostyki talentów, realizujący ideę całonocnego poradnictwa kariery. Miejsce dla osób poszukujących wsparcia w kreowaniu kariery zawodowej prowadzone przez Gdański Urząd Pracy. Misją Centrum jest wspieranie rozwoju talentów oraz pomoc nabyciu umiejętności oraz kompetencji osobistych, niezbędnych na rynku pracy. W 2018 r. w Centrum Rozwoju Talentów (CRT) odbyło się łącznie 270 warsztatów, w których uczestniczyły 4534 osoby, w tym 186 warsztatów dla młodzieży szkolnej, w których uczestniczyło 3412 uczniów. Doradczynie udzieliły 668 porad indywidualnych dla 1429 klientów, w tym dla 821 uczniów, co stanowi 57% ogółu klientów porad indywidualnych. Centrum Rozwoju Talentów posiada trzy dedykowane strefy: Akademię Kariery, Strefę Rozwoju Osobistego, Młodzieżową Krainę Talentów. Wybrane wydarzenia organizowane w CRT to m.in. „Tydzień zawodowca” i Gala pracodawców przyjaznych szkołom (marzec 2018 r.); Konferencja ogólnopolska „Talenty kluczem do sukcesu – nowe spojrzenie na poradnictwo zawodowe” (maj 2018 r.); „Tydzień dla rynku pracy” (wrzesień 2018 r.); „Talent pokoleń 2.0” (październik 2018 r.); „Na start bądź smart” w ramach Pomorskiego Dnia Przedsiębiorczości (listopad 2018 r.); Cykl warsztatów z wolontariuszami europejskimi promujących ideę wielokulturowości. W 2018 r. CRT ponownie otrzymało tytuł „Lidera Aktywizacji Osób Młodych” w konkursie na najlepsze praktyki instytucji rynku pracy organizowanym przez Fundację Promocji Inicjatyw Społecznych POLPROM. Warto podkreślić, że w ramach strefy Młodzieżowej Krainy Talentów prowadzono warsztaty dla szkół oraz kompleksowe poradnictwo indywidualne dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, absolwentów, rodziców, nauczycieli i szkolnych doradców zawodowych. Ponadto realizowano projekt „Gdańsk Miastem Zawodowców – podniesienie jakości edukacji zawodowej”, którego jednym z elementów był moduł doradztwa edukacyjno-zawodowego. łącznie w 2018 r. odbyło się 186 warsztatów (w tym 6 w ramach projektu „Gdańsk Miastem Zawodowców”), w których wzięło udział 3412 uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, oraz udzielono 3562 porad indywidualnych dla 1140 uczniów.
- **Job Office** – biuro Gdańskiego Urzędu Pracy świadczące usługi dla pracodawców korporacyjnych, wspiera przedsiębiorców w pozyskiwaniu pracowników i budowaniu profesjonalnych kadr. W 2018 r. m.in. nawiązano kontakt z 28 nowymi pracodawcami, przeprowadzono 254 spotkań biznesowych, aktywnie uczestniczono w rekrutacji pracowników na 227 miejsca pracy, pozyskano 48 subsydiowanych miejsc pracy, w tym staże, szkolenia, prace interwencyjne w ramach projektu „Doświadczenie z plusem”. Ponadto przeprowadzono 100 konsultacji indywidualnych z potencjalnymi kandydatami.
- **Centrum Pracy Seniorek i Seniorów** – 11 października 2018 r. uruchomiono Centrum Pracy Seniorek i Seniorów. Centrum mieści się przy al. Grunwaldzkiej 30/32, a jego zadaniem jest aktywizacja zawodowa, społeczna i kulturalna dojrzałych mieszkańców Gdańska. W Centrum wszyscy seniorzy mogą poszukać zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy, sprawdzić kalendarz najważniejszych wydarzeń, a także skorzystać z pomocy specjalistów. Osoby dojrzałe znajdują tu także profesjonalne poradnictwo zawodowe, kompletną ofertę edukacyjną i wsparcie w postaci warsztatów czy spotkań eksperckich. W pierwszym kwartale funkcjonowania przeprowadzono blisko 400 konsultacji indywidualnych z seniorami, pozyskano 270 ofert na ponad 600 miejsc pracy, a zatrudnienie znalazło 26 seniorów.
- **Metropolitalne Targi Pracy** – W 2018 r. odbyła się 7. edycja Targów, które miały za zadanie umocnienie partnerstwa pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia a przedsiębiorcami. Zaproszono 110 wystawców. W Targach wzięło udział blisko 5000 zainteresowanych. Można było skorzystać z tematycznych stref m.in. poświęconej rozwojowi zawodowemu, warsztatów tematycznych czy „Alei Rekrutacji”.
- **Centrum Pracy Krótkoterminowej** – inicjatywa Gdańskiego Urzędu Pracy powstała w 2003 r. i funkcjonowała do sierpnia 2018 r. Celem Centrum było wspieranie pracodawców działających w branży HoReCa w pozyskiwaniu pracowników na czas określony, zastępstwo czy sezon letni. Od stycznia do sierpnia 2018 r. Centrum przyjęło 2818 ofert pracy w usługach, handlu, budownictwie, pracach umysłowych, promocji i reklamie. Z ogólnej liczby wolnych ofert pracy zgłoszonych w ww. okresie zrealizowanych zostało 81,2%, zorganizowano również 5 spotkań rekrutacyjnych z pracodawcami, na które zostało zaproszonych łącznie 29 kandydatów.
- **Festiwal Pracy i Aktywności Seniorów** – 10 października 2018 r. odbyła się premierowa edycja Festiwalu Pracy i Aktywności Seniorów. Wydarzenie, które zorganizował Gdański Urząd Pracy miało na celu promowanie wśród dojrzałych gdańszczan aktywności zarówno w wymiarze zawodowym, społecznym, jak i kulturalnym. Do dyspozycji seniorów oddano łącznie 6 stref. Można w nich było poszukać nowego pracodawcy, wykonać niezbędne badania medyczne, sprawdzić najnowsze trendy w modzie oraz zapoznać się z nowoczesnymi gadżetami dedykowanymi osobom 50+. Atrakcyjną ofertę dla seniorów zaprezentowały również miejskie instytucje kulturalne – Gdański Archipelag Kultury oraz Teatr Wybrzeże. Ważną częścią wydarzenia była strefa

informacyjna, w której przedstawiciele policji, Urzędu Skarbowego w Gdańsku oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku udzielali wskazań dotyczących bezpieczeństwa, a także odpowiadali na najważniejsze pytania z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz prawa podatkowego. Podczas Festiwalu szczegółowo informowano o najnowszym przedsięwzięciu Gdańskiego Urzędu Pracy – Centrum Pracy Seniorów i Seniorów. Na dedykowanym stoisku pracownicy Centrum zaprezentowali ofertę placówki w zakresie aktywizacji zawodowej, w tym projekt pilotażowy, którego inauguracja odbędzie się w 2019 r. W Festiwalu udział wzięło blisko 75 wystawców oraz 3500 gdańszczan.

Cel operacyjny V.2: Skuteczne i kompleksowe wsparcie gdańskich przedsiębiorstw i organizacji

- **www.przedsiębiorczygdansk.pl** – uruchomiony w październiku 2018 r. nowy serwis internetowy, w którym kompleksowo przedstawiono informacje dotyczące zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz ofertę wsparcia dla przedsiębiorców w Gdańsku. Serwis zawiera m.in. informacje na temat przebiegu procesu rejestracji działalności gospodarczej, dostępności do źródeł finansowania działalności, problematyki zatrudniania pracowników, katalog usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu, aktualności o programach stażowych prowadzonych przez Miasto Gdańsk.
- **Poland Prize** – pilotażowy projekt Poland Prize łączy ideę softlandingu i akceleracji, umożliwiając przygotowanie zagranicznych start-upów do działania i dalszego rozwoju w Polsce. W 2018 r. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości wybrała 6 operatorów projektu, którzy wykazali się największym doświadczeniem we współpracy z zagranicznymi start-upami. Wśród nich znalazła się Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości (GFP). Celem projektu jest zachęcenie zagranicznych start-upów do prowadzenia biznesu w Polsce, m.in. dzięki dofinansowaniu na rozpoczęcie działalności i włączenie w polski ekosystem start-upowy. Projekt pokazuje również potencjał inwestycyjny Polski oraz możliwości technologiczne i kadrowe, jakie oferuje nasz kraj. W ramach programu Poland Prize powered by Starter, GFP prowadzi akcelerator technologiczny pod nazwą Techseed.me. W 2018 r. pozyskano pierwszych 6 start-upów do projektu oraz udało się z sukcesem pomóc im przenieść się do Polski i założyć spółkę.
- **ClipsterUP** – program preakceleracji zapewniający kompleksowe wsparcie merytoryczne w przeprowadzeniu procesu rozwoju produktu/usługi, oferujący równocześnie przestrzeń coliving i coworking. Każda edycja projektu ClipsterUP to ok. 40 godzin warsztatów i mentoringu min. 15 uczestników programu, ponad 200 osób korzystających ze szkoleń otwartych, ok. 30 mentorów zaangażowanych w realizację projektu. Clipster Up wygrał w 2017 r. polski finał Central European Startup Awards, stając się tym samym najlepszym inkubatorem i projektem akcelacyjnym w Polsce oraz drugim w Europie Środkowej.
- **Crowdfundport** – międzynarodowy projekt mający na celu wsparcie ekonomicznie słabszych przedsiębiorstw oraz sektora małych i średnich przedsiębiorstw w pozyskaniu środków z wykorzystaniem kampanii crowdfundingowych. W ramach projektu powstał hub crowdfundingowy, który stanowi miejsce spotkań i wymiany dobrych praktyk. Wsparcie zostały kampanie crowdfundingowe, powstał Action Plan dla lokalnego rozwoju crowdfundingu. Potrzebna wiedza do efektywnej realizacji projektu pozyskiwana jest od kluczowych przedstawicieli w dziedzinie crowdfundingu z polski i zagranicą. W ramach projektu prowadzonego od 2016 r. odbyło się łącznie 5 szkoleń dla 50 osób oraz wsparto 20 kampanii.
- **IRIS** – międzynarodowy projekt realizowany w partnerstwie 14 inkubatorów i parków technologicznych z Regionu Morza Bałtyckiego (INTERREG). Głównym celem projektu jest poprawa i umocnienie umiejętności zarządzania i rozwijania potencjału inkubatorów przedsiębiorczości i parków naukowo-technologicznych. W efekcie audytów partnerskich i warsztatów tematycznych każdy z partnerów identyfikuje braki, a następnie testuje i wdraża nowe rozwiązania poprawiające jakość działania. W ramach projektu w 2018 r. odbył się audyt partnerski (tzw. peer review) dla 13 osób oraz warsztat „High quality deal flow” dla 28 osób.
- **Dział Zatrudnienia Cudzoziemców** – wyspecjalizowana komórka wspierającą pracodawców w zatrudnianiu cudzoziemców. W 2018 r. zarejestrowano 70 361 oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Wśród narodowości przeważają obywatele Ukrainy 88%.
- **Punkt Pomocy Cudzoziemcom** – inicjatywa Gdańskiego Urzędu Pracy sprzyjającą zatrudnieniu obcokrajowców. Zainteresowani otrzymują pomoc w znalezieniu pracy oraz w zakresie legalizacji pobytu dzięki współpracy z doświadczonymi rosyjsko- i ukraińskojęzycznymi ekspertami. Od momentu uruchomienia w sierpniu 2018 r. do końca roku udzielono 1073 konsultacji, z czego ponad 100 cudzoziemców skontaktowano bezpośrednio z pracodawcami. W celu poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy związanej z brakiem pracowników zawarto porozumienia z: Pomorską Izbą Rzemieślniczą, Pracodawcami Pomorza, Towarzystwem Pomocy Św. Brata Alberta, Związkiem Ukraińców w Polsce – oddział pomorski, Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek, Parafią Prawosławną w Gdańsku.
- **InfoShare** – 12. edycja wydarzenia o międzynarodowym zasięgu, przeznaczonego dla innowacyjnych pomysłodawców w szczególności mających siedzibę lub prowadzących działalność gospodarczą w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i krajów bałtyckich, pracujących nad produktem (seed stage) lub posiadających co najmniej wersję demo swojego produktu MVP (early stage). W InfoShare 2018 wzięło

udział ponad 6 tys. uczestników z 55 krajów, ponad 250 start-upów i aż 202 ekspertów z całego świata, którzy w trakcie dwóch dni wydarzenia dzielili się swoją wiedzą na 7 scenach konferencji.

- **startupContest** – konkurs na innowacyjne produkty organizowany w ramach konferencji InfoShare, którego partnerem jest Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości. Na konkurs wpłynęło 500 zgłoszeń z 43 krajów. Aż 80% zgłoszeń pochodziło spoza Polski. Od 2019 r. łączna pula nagród fundowana przez Miasto Gdańsk w konkursie wzrosła z 20 do 30 tys. euro.
- **Inicjatywy rozwijające sektor ekonomii społecznej** – w 2018 r. przy współpracy Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej zorganizowano spotkania animacyjne z organizacjami pozarządowymi m.in. na temat korzyści z ekonomizacji, a także otwarte spotkania informacyjne w Europejskim Centrum Solidarności i Gdańskim Inkubatorze Przedsiębiorczości STARTER dotyczące szeroko pojmowanej ekonomii społecznej. Z działań animacyjnych w 2018 r. skorzystało 37 grup, w tym 14 w doradztwie kluczowym. Intensyfikacji wsparcia Sektorowi ekonomii społecznej poświęcona jest Pomorska Platforma CSR (tj. społecznej odpowiedzialność biznesu) będąca platformą współpracy w projekcie partnerskim podmiotów z sektora ekonomii społecznej oraz biznesu. Głównym celem Platformy jest współpraca międzysektorowa, wymiana dobrych praktyk oraz łączenie podmiotów ekonomii społecznej, biznesowych i samorządowych. W 2018 r. zdiagnozowano potrzeby grup docelowych oraz zorganizowano wydarzenia sieciujące.

Cel operacyjny V.3: Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gdańskich przedsiębiorstw

- **Gdańsk Miasto Przedsiębiorczych** – plebiscyt i gala stanowiące uhonorowanie aktywnych gdańszczanek i gdańszczan, którzy realizując w różny sposób idee przedsiębiorczości, przyczyniają się do rozwoju społecznego i gospodarczego miasta. Inicjatywa promuje osoby w różnym wieku i wywodzące się z różnych środowisk w ramach siedmiu kategorii konkursowych. Gala Plebiscytu odbyła się w styczniu 2018 r. w Europejskim Centrum Solidarności. Wyróżnienia premiujące przedsiębiorczość gdańszczan przyznano w następujących siedmiu kategoriach konkursowych: Przedsiębiorczość Seniorów, Przedsiębiorczość Imigrantów, Przedsiębiorczość Młodzieżowa, Przedsiębiorczość Społeczna, Przedsiębiorczość w Edukacji, Przedsiębiorca Odpowiedzialny Społecznie oraz Przedsiębiorczość Wspierająca Markę Gdańska.
- **Światowy Tydzień Przedsiębiorczości** – kampania promująca świadomy rozwój i aktywną postawę wobec życia połączoną z podejmowaniem biznesowych inicjatyw. Jest wydarzeniem promującym przedsiębiorczość i podejmowanie biznesowych inicjatyw organizowanym co roku w listopadzie w ponad 160 krajach świata. Składa się z szeregu warsztatów, spotkań, konferencji pomagających zdobyć wiedzę z zakresu zakładania i rozwijania własnego start-upu. W 2018 r. w wydarzeniu wzięło udział ok. 150 osób.
- **Social Media Show** – wydarzenie poświęcone tematami dotyczącym marketingu i mediów społecznościowych. Podczas eventu eksperci przekazują uczestnikom wiedzę i umiejętności z zakresu komunikacji, trendów, kryzysów, zagrożeń oraz podsumowują ubiegły rok. W 2018 r. w wydarzeniu wzięło udział 170 osób.
- **Inkubacja morsko-logistyczna** – w ramach działań podjęto współpracę z Radą Inteligentnej Specjalizacji Pomorza, a także zorganizowano konferencję morsko-logistyczną, która była doskonałą przestrzenią do podsumowań i refleksji nad aktualnym stanem zaawansowania projektów, dalszymi perspektywami rozwoju oraz współpracy. W konferencji wzięło udział ok. 100 osób.
- **Venture Day** – konferencja, której celem było stworzenie wyjątkowej przestrzeni do wymiany informacji, doświadczeń oraz nawiązywania relacji pomiędzy przedstawicielami funduszy venture capital, praktykami środowiska R&D, naukowcami, przedsiębiorcami poszukującymi innowacyjnych rozwiązań oraz środowiskiem start-upowym. Spotkania koncentrowały się wokół teleinformatyki i robotyki w logistyce, transporcie i gospodarce morskiej. W konferencji w 2018 r. wzięło udział 120 uczestników.

Cel operacyjny V.4: Ekspansja międzynarodowa gdańskich firm i organizacji

- **Pomorski Broker Eksportowy** – projekt skierowany do małych i średnich przedsiębiorstw z województwa pomorskiego. Oferuje kompleksową pomoc w kreowaniu oferty i wchodzeniu na międzynarodowe rynki. Chętni mogą brać udział w szkoleniach zorientowanych na konkretne kompetencje dotyczące eksportu. Uczestnicy mają możliwość ubiegania się o granty na uczestnictwo w misjach gospodarczych, targach i spotkaniach B2B. Projekt realizowany jest przez Agencję Rozwoju Pomorza, Regionalną Izbę Gospodarczą Pomorza, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość, Gdańską Fundację Przedsiębiorczości, Gdańską Agencję Rozwoju Gospodarczego i Pomorski Park Naukowo-Technologiczny. Do końca 2018 r. ze wsparcia w ramach projektu skorzystało 800 firm, a we wszystkich zorganizowanych wydarzeniach łącznie uczestniczyło 1380 osób. W samym 2018 r. było to natomiast 28 wydarzeń dla 374 uczestników. Były to m.in. targi, takie jak: Mobile World Congress Barcelona (styczeń 2018 r.), Hannover Messe (kwiecień 2018 r.), SIAL Canada (kwiecień-maj 2018 r.), Japan IT Week (maj 2018 r.), CIBE Szanghaj (maj 2018 r.), SMM Hamburg (wrzesień 2018 r.), CPHI Madryt (październik 2018 r.). Ponadto cykl seminariów, w tym „Eksportowy Prolog” i „USA & China Gate” na temat rynków zagranicznych oraz misja gospodarcza do Izraela (wrzesień 2018 r.) oraz Stanów Zjednoczonych i Kanady dla branży ICT (wrzesień 2018 r.). Przedsięwzięcia w ramach projektu podejmowane są w powiązaniu z działaniami w ramach Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna.

10. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

Gdańsk to otwarte, dynamicznie rozwijające się miasto, którego walory gospodarcze doceniają zarówno polscy, jak i zagraniczni inwestorzy. Atuty miasta stały się fundamentem rozwoju i międzynarodowej ekspansji dla wielu znanych polskich firm. Wśród czynników tworzących atrakcyjność inwestycyjną należy wymienić w szczególności: ogólne uwarunkowania makroekonomiczne, dostęp do szeroko pojętej infrastruktury, wielkość i chłonność rynku, jakość kapitału ludzkiego, strukturę branżową gospodarki, regulacje prawne w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej oraz wskaźniki jakości życia. Ponadto ważną rolę w budowaniu przewag pozwalających na zmniejszenie ryzyka niepowodzenia inwestycji odgrywa dedykowana opieka nad inwestorem oraz system zachęt inwestycyjnych odpowiedni do rodzaju prowadzonej działalności. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna ma istotny wpływ na dynamikę rozwoju lokalnego oraz konkurencyjność miasta w skali krajowej i międzynarodowej. Przyczyniając się bezpośrednio do wzrostu zatrudnienia i jakości życia mieszkańców Gdańska.

Rozwój inwestycyjny

Kluczowe znaczenie dla tworzenia optymalnych warunków sprzyjających pozyskiwaniu i wspieraniu inwestorów ma dedykowana tym celom miejska spółka Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego Sp. z o.o. (GARG). Do zadań GARG należy między innymi kompleksowe przygotowanie i komercjalizacja przemysłowych i usługowych terenów inwestycyjnych, promocja gospodarcza oraz wsparcie inwestorów na wszystkich etapach inwestycji, w tym opieka poinwestycyjna. Ważnym obszarem działalności GARG jest również współpraca z uczelniami oraz instytucjami rynku pracy w zakresie budowania kadr dla sektora nowoczesnych usług dla biznesu. GARG jest także uczestnikiem procesów i działań związanych z lokalizowaniem na obszarze Gdańska centrów usług biznesowych.

W 2018 r. GARG w zakresie procesu inwestycyjnego oraz opieki nad klientem gospodarczym realizował usługi dla 47 inwestorów. Z zachęt inwestycyjnych udzielanych w ramach pomocy publicznej w 2018 r. skorzystało łącznie 13 przedsiębiorstw, w tym z pomocy regionalnej skorzystały 4 podmioty, natomiast z pomocy *de minimis* 9 podmiotów. Były to zwolnienia z podatku od nieruchomości na nową inwestycję lub na utworzenie miejsc pracy w związku z nową inwestycją oraz na nieruchomości w strefie ekonomicznej.

Działalność GARG skoncentrowana jest przede wszystkim wokół trzech kluczowych obszarów inwestycyjnych, tj.: Parku Przemysłowo-Technologicznego „Maszynowa”, parku w Porcie Gdańsk podzielonego na dwa oddzielne centra: Pomorskie Centrum Inwestycyjne (PCI) wraz z Pomorskim Centrum Logistycznym (PCL), oraz Parku Przemysłowo-Technologicznego „Płonia”. Na koniec 2018 r. łączna powierzchnia terenów wszystkich trzech parków wynosiła ponad 260 ha, a na ich obszarze zainwestowało już 76 podmiotów gospodarczych tworząc przy tym około 2 tys. miejsc pracy.

Park Przemysłowo-Technologiczny „Maszynowa” to 51 ha terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w Gdańsku-Kokoszkach, na których działa obecnie ponad 30 firm. Na jego obszarze zlokalizowane są inwestycje zarówno produkcyjne, jak i usługowo-handlowe, przede wszystkim polskich inwestorów. Teren PPT „Maszynowa” objęty jest możliwością zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy regionalnej oraz pomocy *de minimis*. Proces komercjalizacji terenów PPT „Maszynowa” jest na końcowym etapie, wybudowano niezbędną infrastrukturę dostępową, zbiorniki wodne, drogi, a wolnych terenów inwestycyjnych pozostało niewiele.

Park inwestycyjny w Porcie Gdańskim o łącznej powierzchni około 185 ha zlokalizowany w dzielnicy Stogi podzielony został na dwie części, tj.: Pomorskie Centrum Logistyczne (PCL) oraz Pomorskie Centrum Inwestycyjne (PCI). Pierwsze z nich pełni głównie funkcje magazynowe powiązane z głębokowodnym terminalem kontenerowym DCT. Drugi to teren inwestycyjny przeznaczony na działalność zarówno o charakterze produkcyjnym, jak i usługowym, oferujący również 8 tys. m² nowoczesnej powierzchni biurowej w Centrum Administracyjno-Usługowym KOGA. Firmy, które ulokowały się na obszarze PCL i PCI należą głównie do branż okołomorskich związanych z sektorem transportu, spedycji, logistyki, czy magazynowania. Proces komercjalizacji terenów tego parku inwestycyjnego jest na etapie rozwoju, wybudowano część infrastruktury dostępowej i dróg, a wolne tereny inwestycyjne stanowią wciąż dużą część parku.

Z kolei Park Przemysłowy „Płonia” rozciąga się na powierzchni ok. 25 ha w dzielnicy Rudniki. Park znajduje się w fazie projektowania, w 2018 r. przygotowano koncepcję etapowego uzbrojenia powyższych terenów w niezbędną sieć oraz przeprowadzono remont ul. Benzykowej.

Oprócz wymienionych terenów stanowiących zwarte parki inwestycyjne, GARG prowadzi komercjalizację innych terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w okolicy ulicy Ku Ujściu na Przeróbce, przy ulicy Azymutalnej w sąsiedztwie Portu Lotniczego, ulicy Michałki na Rudnikach, ulicy Uczniowskiej na Letnicy.

Poza komercjalizacją terenów inwestycyjnych będących w zasobach GARG, spółka ta uczestniczy w procesach związanych z pozyskiwaniem inwestorów także w innych obszarach. Nowe inwestycje lokalizowane poza terenami inwestycyjnymi są w znaczący sposób powiązane z rozwojem sektora nowoczesnych usług dla biznesu, takich jak centra usług finansowo-księgowych, informatycznych, obsługi klienta lub badań i rozwoju. Swoje centra otworzyło w Gdańsku wielu znanych liderów branżowych, wzmacniając rozwój lokalnej ekonomii w kierunku gospodarki opartej na wiedzy. W sektorze nowoczesnych usług dla biznesu w 2018 r. pozyskano nowe oraz powiększono już istniejące oddziały łącznie dziewięciu firm, co przyczyniło się do powstania 790 nowych miejsc pracy.

Wśród inwestorów, którzy w 2018 r. ulokowali działalność w Gdańsku wymienić można firmy, takie jak:

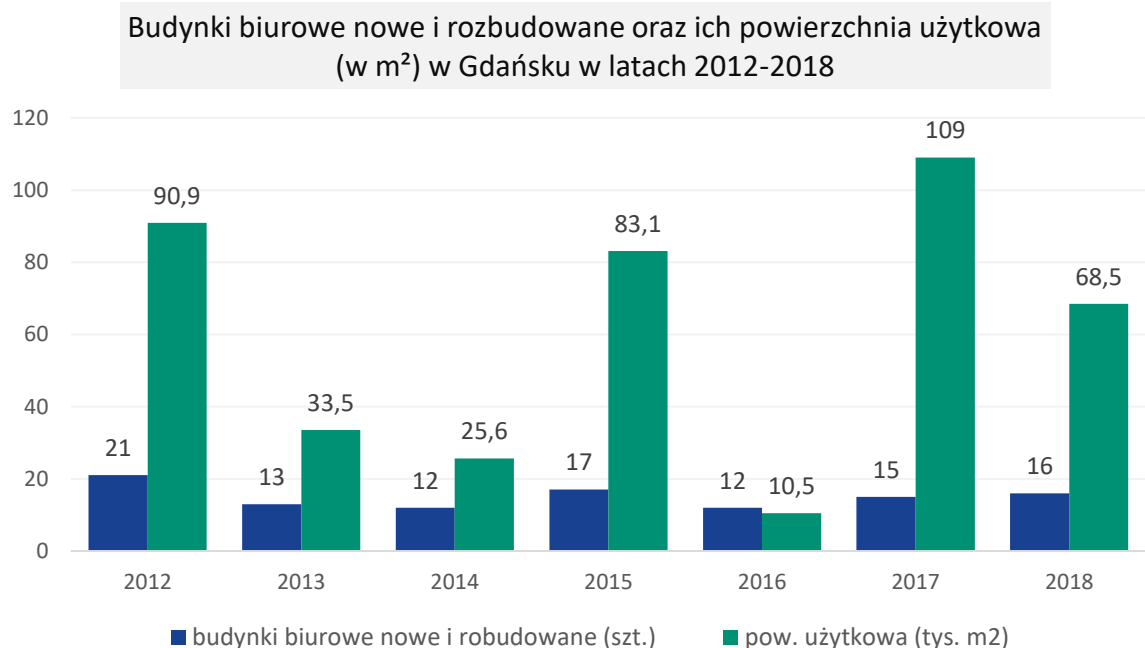
1. Qloc – branża ICT; kraj – Polska
2. Arla Foods (reinwestycja) – branża BPO/SSC; kraj – Szwecja/Dania
3. PwC Advisory Center (reinwestycja) – branża doradztwo finansowe; kraj – Wielka Brytania
4. Northvolt – branża Produkcja modułów bateryjnych; kraj – Szwecja
5. Gibbs Hybrid – branża HR; kraj – Wielka Brytania
6. Diverse Consulting Group – branża HR; kraj – Wielka Brytania
7. Andiamo – branża Technologie medyczne; kraj – Wielka Brytania
8. Amazon Polska (reinwestycja) – branża R&D; kraj – Stany Zjednoczone
9. 10sIT – branża ICT; kraj: Polska/Finlandia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GARG.

Rozwojowi sektora nowoczesnych usług dla biznesu sprzyja niezwykle dynamiczny rozwój infrastruktury biurowej. Z ok. 775 tys. m² nowoczesnej powierzchni biurowej, Trójmiejski rynek biurowy jest największym w północnej Polsce i czwartym w kraju po Warszawie, Krakowie i Wrocławiu. Około 73% nowopowstających biur znajduje się w Gdańsku, pozostała część w Gdyni (22%) i Sopocie (5%).

Szybki przyrost powierzchni biurowej ma miejsce zwłaszcza w ostatnich latach. Pomiędzy 2012 a 2018 r. zbudowano i rozbudowano w Gdańsku 106 obiektów biurowych o łącznej powierzchni 421,1 tys. m². Podatek od nowo wybudowanych lub rozbudowanych w latach 2012-2018 budynków biurowych wynosi rocznie 10 mln zł. Inwestycje biurowe skupione są m.in. w centralnym pasie miasta, w pobliżu najważniejszych ciągów

komunikacyjnych. Wyjątkowo dynamicznie rozwijają się wzdłuż al. Grunwaldzkiej na wysokości Oliwy i Górnego Wrzeszcza. Ponadto znaczące inwestycje biurowe lokalizowane są w okolicach lotniska, a w najbliższych latach spodziewane są także na terenach postoczniowych Młodego Miasta.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

W 2018 r. powstawały na terenie Garnizonu we Wrzeszczu dwa nowe biurowce Hossy: Hiro i Gato, ostatnia część Alchemii – budynek Neon oraz biurowiec Wave, realizowany przez firmę Skanska Property Poland. W Oliwie ukończono kolejne budynki Olivia Business Centre – Olivia Star i Olivia Prime. Na granicy Strzyży i Oliwy rozpoczęto realizację biurowca powstającego na potrzeby firmy GetResponse. Na terenie Młodego Miasta w okolicy ECS-u planowana była budowa biurowca Eternum przez RWS Investment Group, budowa biurowca Palio przez dewelopera Cavatina oraz C300 przez firmę Inopa. W ciągu al. Grunwaldzkiej we Wrzeszczu powstawał biurowiec Oficyna, natomiast na Dolnym Mieście realizowana była inwestycja LPP Fashion Lab II.

Do największych centrów biurowych w Gdańsku należą:

- Olivia Business Centre – 150 tys. m² (al. Grunwaldzka, Oliwa)
- Alchemia – 72 tys. m² (al. Grunwaldzka, Oliwa)
- Tryton business house – 28 tys. m² (ul. Jana z Kolna, Śródmieście)
- Arkońska Business Park – 27 tys. m² (ul. Arkońska, Przymorze Małe)
- Allcon park – 27 tys. m² (ul. Słowackiego, Matarnia)
- BCB Business Park – 19 tys. m² (ul. Azymutalna, Matarnia)
- C 200 Office – 18 tys. m² (ul. Marynarki Polskiej, Młyniska)
- Pomerania Office Park – 17 tys. m² (ul. Żabi Kruk, Śródmieście)
- Centrum Biurowe Neptun – 15 tys. m² (al. Grunwaldzka, Wrzeszcz Górny)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych portalu www.urbanity.pl.

Przedsiębiorstwami, które dominują na trójmiejskim rynku najmu są głównie firmy z sektora IT. Dzięki rozwijającej się infrastrukturze oraz łatwości podróżowania, zauważalny jest znaczący wzrost zainteresowania Trójmiastem ze strony firm skandynawskich, reprezentujących branżę IT, jak również spedycję oraz transport międzynarodowy.

Należy zwrócić uwagę na dynamiczny w ostatnich latach rozwój powierzchni magazynowo-logistycznej. Gdańsk stał się nowym punktem na mapie logistyczno-magazynowej przyciągając na swój teren takie firmy jak Panattoni, Uni-Logistic, 7R. Wraz z rozwojem Portu zauważyć można rozwój istniejących oraz powstanie nowych depotów kontenerowych. Firma Balticon jest przykładem jednej z najdynamiczniej rozwijających się firm z tej branży, które zdecydowały się na ulokowanie działalności w Gdańsku.

Partnerstwo publiczno-prywatne

Łączna wartość portfela zrealizowanych i ogłoszonych projektów partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) realizowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku wynosi około 3,5 mld zł brutto, z czego ok. 1,1 mld zł brutto to kwota przeznaczona na cele publiczne. W 2018 r. prowadzone były następujące projekty:

Zagospodarowanie Targu Siennego i Targu Rakowego w Gdańsku – projekt polegający na kompleksowej zabudowie obszaru położonego w kwartale ulic 3 Maja, Hucisko, Wały Jagiellońskie, Armii Krajowej z zachowaniem istniejących obiektów, tj. zabytkowego Budynku Sióstr Elżbietanek, budynku należącego do Dyrekcji Poczty i Telekomunikacji oraz Wojewódzkiej Biblioteki i Parku Harcerzy Polskich w byłym Wolnym Mieście Gdańsku. W ramach Projektu Inwestycyjnego do końca 2018 r. zostały zrealizowane następujące zadania: zabudowa rejonu Targu Siennego i Rakowego, włączenie w ramach zintegrowanego węzła komunikacyjnego w teren inwestycji przystanku SKM Gdańsk Śródmieście, budowa płyty nad torami kolejowymi pomiędzy wiaduktami Hucisko i Armii Krajowej, usprawnienie komunikacji miejskiej poprzez realizację węzła integracyjnego w rejonie wiaduktu Armii Krajowej i jego powiązanie z nowym przystankiem SKM Gdańsk Śródmieście, skomunikowanie Targu Siennego i Rakowego z zewnętrznym układem drogowym – przebudowa fragmentów istniejących ulic w rejonie planowanych dojazdów m.in. skrzyżowanie ulic Hucisko, Podwale Grodzkie, Targ Rakowy, 3 Maja wraz z połączeniem trasy z terenem Targu Siennego i Rakowego. Z węzła komunikacyjnego Śródmieście korzysta ok. 30 tys. osób na dobę. Miasto zyskało ponad 1000 m nowych tras dla rowerzystów oraz 400 m ciągów pieszo-rowerowych. Rekreacyjna przestrzeń publiczna składająca się z: Placu Południowego, Dziedzińca Parkowego, Bulwaru Kanału Raduni, Placu Ratuszowego oraz Placu za Kunsztem Wodnym stanowi ponad 40% powierzchni inwestycji. Na terenie dawnej pętli autobusowej przy Targu Rakowym powstał obiekt turystyczno-kulturalny „Kunst Wodny” przewidziany na siedzibę dla Instytutu Kultury Miejskiej (budynek nie został jeszcze przejęty przez Miasto). Jest to nowa przestrzeń dla rozwoju inicjatyw kulturalnych. Ponad 2 ha obszaru Forum Gdańsk zajmują tereny zielone, obsadzone ok. 33 tys. sadzonek blisko 80 różnych gatunków roślin. Na etapie realizacji projektu zachowano również dwa kilkudziesięcioletnie drzewa – kasztanowiec i jesion. W Forum Gdańsk znajduje się 170 sklepów, ok. 30 punktów gastronomicznych, kino, tarasy widokowe, parking na ponad 1000 samochodów a także place zabaw. Budowa centrum pochłonęła ok. 900 mln zł, z czego 140 mln zł przeznaczono na cele publiczne. W dniu otwarcia Forum Gdańsk odwiedziło 180 tys. gości.

Zagospodarowanie północnego cypla Wyspy Spichrzów w Gdańsku – przedsięwzięcie polegające na kompleksowym zagospodarowaniu i zabudowie nieruchomości na obszarze północnego cypla Wyspy Spichrzów celem stworzenia reprezentatywnej zabudowy stanowiącej architektoniczno-funkcjonalną wizytówkę Miasta. Realizacja inwestycji obejmuje budowę kompleksu mieszkalno-usługowego, odbudowę infrastruktury sieciowej i drogowej wraz z wkomponowaniem obiektów zabytkowych, przebudowę mostu Stągiewnego na most zwodzony, budowę obrotowej kładki pieszej na Motławie, remont Długiego Pobrzeża, a także budowę mariny. Zakończenie inwestycji planowane jest w 2023 r. W 2018 r. partner prywatny rozpoczął prace budowlane w zakresie przebudowy układów drogowych oraz budowy obrotowej kładki pieszej na

Motławie. Kontynuowane były także prace budowlane I etapu części komercyjnej inwestycji. Zakończono ponadto przebudowę skrzyżowania ul. Podwale Przedmiejskie z ul. Chmielną.

Zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście w Gdańsku – w ramach przedsięwzięcia w formule partnerstwa publiczno-prywatnego podjęte zostaną działania stanowiące kontynuację zrealizowanych już prac rewitalizacyjnych i komplementarne do zaplanowanych na najbliższy okres prac realizowanych w ramach gdańskiego Gminnego Programu Rewitalizacji. Dzięki przedsięwzięciu zostaną zrealizowane obiekty o charakterze komercyjnym, a także publicznym – Szkoła Podstawowa nr 65 zyska zmodernizowane, w pełni wyposażone boisko, powstanie nowoczesny, większy budynek przedszkola przy ul. Szuwały 2, budynek dawnego gimnazjum przy ul. Śluza 3 zostanie zaadoptowany na funkcje kulturalno-społeczne, drogi zyskają nową nawierzchnię, pojawią się ponadto elementy małej architektury, oświetlenie, ciągi pieszo-rowerowe, plac zabaw i siłownia zewnętrzna. Kolejne zabytkowe obiekty zostaną wyremontowane i odzyskają dawny blask. Inwestorzy zadbają także o tereny zielone wzdłuż nabrzeża koryta Nowej Motławy i bastiony Reduta Wysok i Wilk. Serce zrewitalizowanej części dzielnicy będzie była zajezdnia tramwajowa przy ul. Kurzej. Zabytkowa hala ma funkcjonować jako obiekt komercyjny, jednakże o charakterze ogólnodostępnym, aktywizującym i integrującym społeczność lokalną. Plac publiczny znajdujący się przed zajezdnią będzie stanowił otwartą przestrzeń przeznaczoną m.in. dla organizacji różnorodnych wydarzeń. Wokół zajezdni pojawi się nowa zabudowa mieszkaniowo-usługowa nawiązująca skalą i charakterem do istniejącej historycznej. W 2018 r. wpłynęły trzy oferty na realizację przedsięwzięcia. Podpisanie umowy planowane jest w 2019 r.

Zaprojektowanie, sfinansowanie, wybudowanie i eksploatacja ogólnodostępnych parkingów kubaturowych w Gdańsku – inwestycja realizowana jest w formie koncesji na roboty budowlane lub usługi. W ramach projektu w Śródmieściu Gdańska zostaną wybudowane cztery parkingi na ponad 1,2 tys. miejsc postojowy łącznie. Parkingi zlokalizowane zostaną na Podwalu Przedmiejskim (parking podziemny), na Podwalu Staromiejskim (parking podziemny), na Targu Węglowym (parking podziemny) oraz na Długich Ogrodach (parking naziemny wielopoziomowy). Umowa na zaprojektowanie, sfinansowanie, wybudowanie i eksploatację ogólnodostępnych parkingów kubaturowych w Gdańsku zawarta została w formie koncesji na roboty budowlane lub usługi. W IV kwartale 2018 r. rozpoczęły się działania projektowe i przygotowawcze do realizacji inwestycji.

Realizacja powyższych przedsięwzięć oparta jest na podziale zadań i ryzyka pomiędzy podmiotem publicznym a partnerem prywatnym, umożliwiając m.in. podniesienie skali nakładów inwestycyjnych poprzez wykorzystanie środków sektora prywatnego oraz poprawę dostępu do usług publicznych i wzrostu standardu ich świadczenia. Projekty szczególnie mocno związane są z obszarami wymagającymi nowoczesnego zagospodarowania, wzmacniając wykorzystanie ich potencjału.

Najważniejsze inwestycje i projekty realizowane w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Atrakcyjność Inwestycyjna

Cel operacyjny VI.1: Wyższa skuteczność w pozyskiwaniu inwestorów

- **Park Przemysłowo-Technologiczny „Maszynowa”** – w 2018 r. prowadzono działania w zakresie dalszego rozwoju parku tj. powiększenia o przyległe tereny (o powierzchni 2,55 ha) w kierunku Portu Lotniczego Gdańsk, a także uzbrojenia nowych terenów inwestycyjnych i kontynuowania działań z zakresu pozyskiwania kolejnych inwestorów.
- **Pomorskie Centrum Inwestycyjne i Pomorskie Centrum Logistyczne** – w 2018 r. zwiększono podaż terenu przeznaczonego do komercjalizacji do ok. 70 ha (przy czym całkowita powierzchnia terenu PCI wynosi 76 ha, a terenu PCL 109 ha). Ponadto przygotowano dokumentację wraz z pozwoleniami na I etap budowy infrastruktury drogowej o długości ok. 1 500 m wraz z infrastrukturą towarzyszącą (planowane zakończenie budowy w 2019 r.). Dzięki tej inwestycji przyszłe połączenie wewnętrznego układu drogowego PCI z ul. Nową Portową/Kontenerową stanie się możliwe. Brakującym ogniwem pozostanie już tylko wybudowanie odcinka drogi ponad rurociągami oddzielającymi PCI i PCL i wpięcie się w planowaną ul. Nową Portową/Kontenerową. Rozpoczęto także negocjacje z zagranicznym inwestorem w sprawie możliwości zagospodarowania części nieruchomości (ok. 60 ha) na potrzeby realizacji projektów produkcyjnych.
- **Park Przemysłowo-Technologiczny „Płonia”** – w 2018 r. przygotowano koncepcję etapowego uzbrojenia powyższych terenów w niezbędne sieci. Przeprowadzono remont ul. Benzynowej, co przyczyniło się do podniesienia atrakcyjności gruntów oraz poprawy jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców.
- **Tereny przy ul. Ku Ujściu** – na koniec 2018 r. część obszarów inwestycyjnych została skomercjalizowana przez firmy z branży obsługującej morski sprzęt kontenerowy poprzez uruchomienie niezbędnych placów składowych i hali warsztatowej. Dodatkowo Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego przygotowała (poprzez prace rozbiórkowe obiektów przemysłowych i utwardzenie terenu) na obszarze byłych zakładów produkcyjnych Pollena tymczasowe miejsca postojowe mające funkcjonować do czasu wybudowania przez Zarząd Morskiego Portu Gdańsk, docelowego parkingu buforowego. Przystąpiono do prac projektowych, realizowane przez Miasto Gdańsk oraz Zarząd Morskiego Portu Gdańskiego SA, w zakresie przygotowania dokumentacji w zakresie rozbudowy sieci komunikacyjnej rejonu Basenu Górniczego i Nabrzeża Przemysłowego w Porcie Gdańsk. Inwestycja ta obejmuje rozbudowę miejskiego układu komunikacyjnego, jak również infrastruktury portowej.
- **Tereny przy ul. Uczniowskiej** – w większości skomercjalizowane przez stworzenie centrum firm z branży samochodowej. Przeprowadzone w 2018 r. badanie rynku wykazało potrzebę zlokalizowania na jednym terenie firm zajmujących się handlem samochodami, które wraz ze stacją benzynową stanowią pożądane funkcjonalnie zagospodarowanie działek przy wylocie z tunelu pod Martwą Wisłą.
- **Program inwestycyjny w Porcie Gdańsk** – Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA uzyskał dofinansowanie w wysokości ponad 600 mln zł na realizację 3 projektów inwestycyjnych w ramach środków Instrumentu „Łącząc Europę” (Connecting Europe Facility – CEF). Zaplanowane do realizacji projekty w perspektywie 2020 r. to „Modernizacja toru wodnego, rozbudowa nabrzeży oraz poprawa warunków żeglugi w Porcie Wewnętrznym w Gdańsku”, „Rozbudowa i modernizacja sieci drogowej i kolejowej w Porcie Zewnętrznym w Gdańsku” oraz „Dokumentacja projektowa i środowiskowa dla rozbudowy i modernizacji węzłowych sieci bazowej w Porcie Gdańsk w zakresie infrastruktury drogowo-kolejowej”. Projekty te są realizowane we współpracy z Miastem Gdańsk. W 2018 r. realizowane były kolejne inwestycje, a także podpisano nowe umowy na dalsze projekty. Wśród najważniejszych inwestycji są m.in. dofinansowane z instrumentów CEF: projekt rozbudowy i pogłębienia toru wodnego, modernizacja układu drogowo-kolejowego, a także budowa Nabrzeża Północnego w Porcie Zewnętrznym. W ramach modernizacji układu drogowo-kolejowego przebudowywane są ulice: Portowa, Poinca, Kontenerowa i Budowniczych Portu Północnego, o łącznej długości 5,6 km. Powstają 4 nowe wiadukty, a rozebrane zostaną 2 istniejące. Pojawi się dodatkowy tor do Terminala DCT, nowe tory do terminali węglowych oraz nowoczesny system sterowania ruchem kolejowym.
- **Parking buforowy** – budowa parkingu przy ul. Śnieżnej mieszczącego 62 samochody ciężarowe to pierwszy element systemu parkingów buforowych dla klientów gdańskiego portu. Liczba miejsc parkingowych w Porcie Gdańsk będzie się sukcesywnie zwiększać. Koszt inwestycji to 5,5 mln zł. Budowa w całości finansowana jest ze środków własnych Zarządu Morskiego Portu Gdańsk SA. Zarząd Portu planuje budowę trzech kolejnych parkingów. Pierwszy obiekt powstanie w 2020 r. przy ul. Nowej Portowej, drugi przy ul. Kontenerowej, a ostatni przy ul. Ku Ujściu. Łącznie to ponad 500 miejsc parkingowych.
- **Inkubator Morski** – w Porcie Gdańsk realizowane jest projekt polegający w szczególności na rewitalizacji budynków byłych garaży przy ul. Na Zaspę 57 o powierzchni 470 m², które służyć będą Inkubatorowi Morskiemu. W ramach przebudowy powstaną przestrzenie biurowe, coworkingowe, sale konferencyjne oraz kawiarnia. Będzie to kreatywna przestrzeń do współpracy ze start-upami czy szkoleń dla młodzieży. Koszt rewitalizacji budynku przeznaczonego na Inkubator Morski to niemal 5,5 mln zł. Zgodnie z

harmonogramem, prace zakończą się w pierwszej połowie 2021 r. Projekt własny Zarządu Morskiego Portu Gdańsk SA wsparty został środkami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego 2014-2020.

- **Rozbudowa ul. Kartuskiej** – z uwagi na znaczenie arterii obsługującej mieszkańców oraz funkcjonującej w tym obszarze strefy usługowo-przemysłowej w 2018 r. Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego przeprowadziła aktualizację warunków technicznych i uzgodnień dokumentacji projektowej dla rozbudowy ul. Kartuskiej dla etapu I (od ul. Otomińskiej do ul. Nowa Stokłosy) oraz przygotowała dokumentację wykonawczą na planowany do realizacji podetap (od ul. Otomińskiej do ul. Nowatorów). W ramach projektu przygotowano wniosek o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej (ZRID).
- **Metropolitalna Oferta Inwestycyjna** – promocja oferty realizowana przede wszystkim przez inicjatywę „Invest in Pomerania”. W ramach realizacji konkursu grantowego na uzbrojenie terenów inwestycyjnych, razem z firmą Deloitte, zrealizowano analizę terenów o areale ponad 20 ha charakteryzujących się wysokim potencjałem do lokowania projektów produkcyjnych i logistycznych. Łącznie szczegółowo przebadano 29 terenów inwestycyjnych. Na podstawie badania zrealizowano ranking najlepszych terenów inwestycyjnych. Trwa również aktualizacja bazy pozostałych (mniejszych niż 20 ha) ofert inwestycyjnych. Kompleksowy i spójny rozwój Metropolitalnej Oferty Inwestycyjnej wymaga ponadto ścisłej współpracy z samorządami obszaru metropolitalnego reprezentowanymi przez Biuro Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMG-G-S).
- **Rzecznik Inwestora** – w 2018 r. członkowie zespołu Invest in Pomerania w ramach usługi Rzecznik Inwestora w obszarze wsparcia pracodawców przyjęli m.in. 70 indywidualnych zgłoszeń od pracowników 22 firm z prośbą o przyspieszenie lub wyjaśnienie powodów opóźnień procedur otrzymywania pozwoleń na pobyt (45 wniosków) i pracę (38 wniosków). W ciągu roku udało się bezpośrednio doprowadzić do pozytywnego rozwiązania 22 zgłoszeń. Dodatkowo konsultowano z pracownikami Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku dalsze kroki, m.in. wspierano merytorycznie przy tworzeniu nowego programu online ułatwiającego klientom wypełnianie wniosków.
- **Wynajem powierzchni biurowej** – oferta inwestycyjna Pomorskiego Centrum Inwestycyjnego została uzupełniona o ofertę najmu powierzchni Centrum Administracyjno-Biurowego KOGA. Przestrzeń biurowa stanowi m.in. zaplecze dla głębokowodnego terminala kontenerowego DCT Gdańsk. W 2018 r. osiągnięto komercjalizację budynku na poziomie 97%, wynajmując łącznie powierzchnię 6492 m², na której zlokalizowanych było 25 najemców.

Cel operacyjny VI.2: Najważniejsze standardy obsługi procesu inwestycyjnego i opieki nad klientem gospodarczym

- **„Invest in Pomerania”** – celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa pomorskiego poprzez stworzenie dogodniejszych warunków dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Działania te mają się przyczynić z kolei do napływu inwestorów oraz zwiększenia poziomu reinwestycji przedsiębiorstw obecnych w regionie. Projekt grantowy obejmuje system obsługi nowych i działających już w regionie inwestorów (od fazy przedinwestycyjnej, poprzez realizację procesu inwestycyjnego, aż do obsługi poinwestycyjnej) należących głównie do sektora MŚP poprzez wdrożenie trwałych narzędzi wsparcia projektów inwestycyjnych.
- **Opieka poinwestycyjna** – proces wpisany w kompleksową działalność usługową świadczoną na rzecz podmiotów realizujących przedsięwzięcia inwestycyjne na obszarze Gdańska. Efekty podejmowanych przez GARG działań mierzone są wynikami wywiadów przeprowadzanych z inwestorami, umożliwiającymi optymalizowanie oferty współpracy kierowanej do obsługiwanych i potencjalnych podmiotów. W 2018 r. w ramach działalności GARG rozwiązano 190 problemów zgłaszanych przez inwestora. Ponadto działania w zakresie opieki poinwestycyjnej powiązane są z koncepcją tworzenia centrum rozwiązywania sytuacji kryzysowych w relacji z podmiotami gospodarczymi (trouble shooting), w ramach którego uruchomiony został, obsługiwany całą dobę, numer kontaktowy dedykowany inwestorom, tzw. investor's helpline 24h/7 dostępny na portalu www.investinpomerania.pl.
- **Partnerstwo publiczno-prywatne** – do projektów w trakcie realizacji należą: Zagospodarowanie Targu Siennego i Targu Rakowego w Gdańsku oraz Zagospodarowanie północnego cypla Wyspy Spichrzów w Gdańsku. Projekty planowane to Zagospodarowanie obszaru dawnej zajezdni tramwajowej na Dolnym Mieście w Gdańsku oraz inwestycja w formie koncesji w zakresie Zaprojektowania, sfinansowania, wybudowania i eksploatacji ogólnodostępnych parkingów kubaturowych w Gdańsku.

Cel operacyjny VI.3: Trwała globalna rozpoznawalność Gdańska i obszaru metropolitalnego jako ośrodka sukcesu gospodarczego

- **Budowanie międzynarodowej marki Gdańska** – organizacja i udział w wydarzeniach targowo-wystawienniczych o charakterze międzynarodowym i krajowym, oferujących możliwość promocji oferty turystycznej i biznesowej Gdańska, w tym spotkania business-to-business (tj.: Conventa Lubljana, Nordic MICE Forum) oraz targi (tj.: Convene Wilno, Matka Helsinki, Vakantieberus Holandia). Pod hasłem „Gdańsk zaprasza biznes” zorganizowano w Londynie spotkanie skierowane do touroperatorów z rynku brytyjskiego, na którym prezentowano potencjał biznesowy Gdańska. Umacnianiu marki Gdańska służyła

ponadto organizacja konferencji Nowe Trendy w Turystyce w kwietniu 2018 r. w Europejskim Centrum Solidarności oraz konferencji Smart Metropolia we wrześniu 2018 r. w AmberExpo.

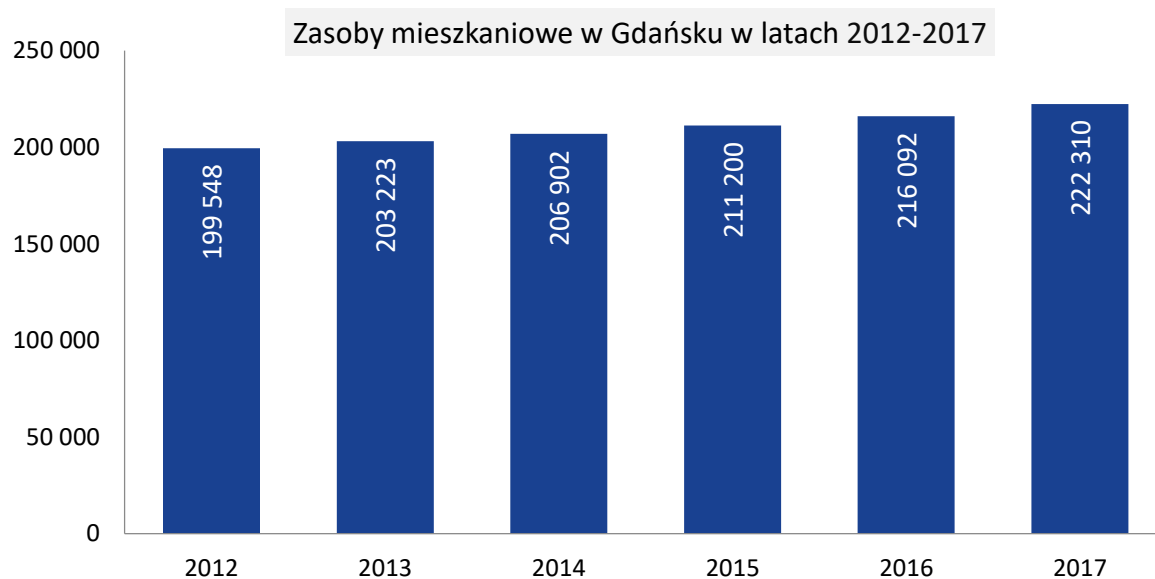
- **Rozwój przemysłu spotkań** – działania w tym zakresie realizowane są w szczególności przez Gdańsk Convention Bureau (GCB) będące częścią Gdańskiej Organizacji Turystycznej. W 2018 r. GCB zebrało informację o 1803 zorganizowanych konferencjach i spotkaniach biznesowych, w których uczestniczyło co najmniej 50 osób. Monitoring rynku spotkań prowadzony przez GCB oparty jest na metodologii przyjętej w tym zakresie przez Poland Convention Bureau oraz International Congress and Convention Association.
- **Gdańsk Convention Card** – produkt zaprojektowany na podstawie systemu Karty Turysty, stanowi unikatową bazę niższej kompleksowej usługi turystyczne zintegrowane specjalnie na potrzeby biznesowe. W 2018 r. promocja produktu odbywała się podczas dwóch wydarzeń business-to-business.
- **Aplikacja GCB Event** – darmowa aplikacja konferencyjna, która pozwala w prosty i intuicyjny sposób komunikować się z uczestnikami wydarzenia, przekazać im wszystkie potrzebne informacje, ułatwiając kwestie organizacyjne.
- **Promocja gospodarcza** – działania objęły m.in. zorganizowanie przez Gdańską Agencję Rozwoju Gospodarczego w maju 2018 r. promocyjnego wydarzenia gospodarczego w Oslo w Norwegii z udziałem pomorskich firm z sektora ICT. Przy współpracy Pomorskiego Biura w Chinach z siedzibą w Pekinie w czerwcu 2018 r. zorganizowano wizytę delegacji chińskich w Gdańsku. W jej efekcie Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA podpisał porozumienie o współpracy z przedstawicielami chińskiego Portu Qingdao. Natomiast we wrześniu 2018 r. GARG zorganizował misję gospodarczą do Stanów Zjednoczonych i Kanady. Misja dedykowana była dla firm MŚP z sektora ICT, a jej program obejmował spotkania z lokalnymi firmami, izbami gospodarczymi, inwestorami, ośrodkami naukowo-technologicznymi, a także wizyty networkingowe. Wzięto udział w targach inwestycyjnych MIPIM 2018 w Cannes. W ramach wydarzenia pomorskie miasta promują swoją ofertę inwestycyjną pod wspólną marką Invest in Pomerania, której koordynatorem jest Agencja Rozwoju Pomorza. Miasto Gdańsk promowało przede wszystkim projekty, które chciałoby rozwijać w partnerstwie publiczno-prywatnym, tj. rewitalizacja Nowego Portu oraz terenów położonych w okolicy ulic Dyrekcyjnej i Partyzantów, a także dalszą rozbudowę Pomorskiego Centrum Inwestycyjnego i terenów okołoportowych. Zaplanowano również wydanie przewodnika dla cudzoziemców opisującego procedury formalne związane z pobytem i pracą w regionie.
- **„Live more. Pomerania”** – celem projektu jest promocja przeprowadzki do województwa pomorskiego i podjęcie zatrudnienia u lokalnych pracodawców. W ramach projektu zrealizowano m.in. viralową kampanię employer brandingową dla województwa przy partycypacji firm z regionu. Kampania rozpoczęła się w październiku 2018 r., a jej zakończenie planowane jest w trakcie I kwartału 2019 r. Kampania, pn. „Work-life balance? Pomorskie!”, obejmowała organizację wydarzenia dla pracowników firm, produkcję filmu oraz jego promocję w mediach społecznościowych i tradycyjnych. Projekt realizowany jest przez zespół Invest in Pomerania we współpracy z 50 pracodawcami, którzy wnieśli lub są w trakcie wnoszenia swoich treści i wkładu do projektu. Zespół pracuje nad włączeniem kolejnych i nawiązał kontakt ze 100 kolejnymi pracodawcami. Stała współpraca została również nawiązana z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, miast: Gdańska, Sopotu, Gdyni, Centrum Wspierania Imigrantów i Imigrantek, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, pomorskimi uczelniami, Instytutem Kultury Miejskiej, OMG-G-S.
- **Pomorski Broker Eksportowy** – projekt skierowany do małych i średnich przedsiębiorstw z województwa pomorskiego. Oferuje kompleksową pomoc w kreowaniu oferty i wchodzeniu na międzynarodowe rynki. Chętni mogą brać udział w szkoleniach zorientowanych na konkretne kompetencje dotyczące eksportu. Uczestnicy mają możliwość ubiegania się o granty na uczestnictwo w misjach gospodarczych, targach i spotkaniach B2B. Projekt realizowany jest przez Agencję Rozwoju Pomorza, Regionalną Izbę Gospodarczą Pomorza, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość, Gdańską Fundację Przedsiębiorczości, Gdańską Agencję Rozwoju Gospodarczego i Pomorski Park Naukowo-Technologiczny. Do końca 2018 r. ze wsparcia w ramach projektu skorzystało 800 firm, a we wszystkich zorganizowanych wydarzeniach łącznie uczestniczyło 1380 osób. W samym 2018 r. było to natomiast 28 wydarzeń dla 374 uczestników. Były to m.in. targi, takie jak: Mobile World Congress Barcelona (styczeń 2018 r.), Hannover Messe (kwiecień 2018 r.), SIAL Canada (kwiecień-maj 2018 r.), Japan IT Week (maj 2018 r.), CIBE Szanghaj (maj 2018 r.), SMM Hamburg (wrzesień 2018 r.), CPHI Madryt (październik 2018 r.). Ponadto cykl seminariów, w tym „Eksportowy Prolog” i „USA & China Gate” na temat rynków zagranicznych oraz misja gospodarcza do Izraela (wrzesień 2018 r.) oraz Stanów Zjednoczonych i Kanady dla branży ICT (wrzesień 2018 r.). Przedsięwzięcia w ramach projektu podejmowane są w powiązaniu z działaniami w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjność i Przedsiębiorczość.

11. INFRASTRUKTURA

Infrastruktura techniczna kształtuje warunki życia mieszkańców. Rozwój miejskich systemów wodociągowych, kanalizacyjnych, energetycznych, łączności oraz mieszkalnictwa umożliwia zaspokojenie potrzeb materialno-bytowych. Infrastruktura techniczna determinuje również warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Zalicza się do kluczowych elementów rozwoju i wzrostu gospodarczego. Modernizacja infrastruktury odbywa się z dbałością o ochronę środowiska, co w sposób bezpośredni i pośredni decyduje o jakości życia mieszkańców, atrakcyjności inwestycyjnej i lokalizacyjnej Gdańska.

Mieszkania

W 2018 r. oddano do użytku 6851 lokali mieszkalnych, o 409 więcej niż w 2017 r. Dynamika na rynku budowlanym powinna utrzymać się także w kolejnym roku, o czym świadczy liczba wydanych pozwoleń na budowę. W 2018 r. wydano ich 314, co pozwala na realizację 6341 mieszkań. Co istotne, coraz więcej nowych lokali zostaje oddanych do użytku na dolnym tarasie, zgodnie z zasadą rozwijania miasta do wewnątrz. W 2018 r. 47% nowych mieszkań powstało na dolnym tarasie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Najwięcej nowych mieszkań powstaje w Gdańsku w ramach budownictwa deweloperskiego (na sprzedaż lub wynajem) i budownictwa indywidualnego (na potrzeby własne). Na rynku mieszkaniowym działają także spółki miejskie: Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego (GTBS), Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława” i Gdańska Infrastruktura Społeczna (GIS).

Działania z zakresu gospodarki mieszkaniowej mają na celu tworzenie systemu promującego rozwój budownictwa dla zróżnicowanej społecznie struktury użytkowników (mieszkania na własność, system deweloperski i spółdzielnie mieszkaniowe, mieszkania na wynajem realizowane poprzez Towarzystwa Budownictwa Społecznego [TBS], mieszkania chronione, wspomagane i socjalne), obniżenie kosztów budowy

mieszkań poprzez tworzenie zasobu gruntów uzbrojonych, uzupełnienie istniejącej zabudowy nowymi obiektami oraz przeprowadzenie rewitalizacji i modernizacji obszarów zdegradowanych.

Mieszkania komunalne stanowią ok. 7,5% wszystkich mieszkań w Gdańsku. Na koniec 2018 r. miasto dysponowało 17 391 mieszkaniami komunalnymi, w tym 1391 stanowiły mieszkania socjalne. W 2018 r. zasób komunalny powiększył się o: 12 lokali wybudowanych przez GIS, 28 lokali w ramach zamiany na inne nieruchomości, 1 lokal zakupiony i 2 lokale nabyte w drodze spadku. Zasób TBS w 2018 r. powiększył się o 77 lokali zrealizowanych przez TBS Motława i na koniec roku wynosił 2916 mieszkań. Ponadto w 2018 r. wyremontowano 155 lokali z zasobu komunalnego o łącznej powierzchni ok. 6338 m² za kwotę bliską 7,2 mln zł. Na koniec 2018 r. na pomoc mieszkaniową oczekiwało 1858 wnioskodawców. Liczba oczekujących na mieszkanie TBS wynosiła 658 osoby.

We wrześniu 2018 r. oddano do użytku budynek mieszkalny przy ul. Kieturakisa 8 (Dolne Miasto) wybudowany przez Towarzystwo Budownictwa Mieszkalnego Motława. W trzypiętrowym obiekcie znajdują się 22 mieszkania w standardzie „pod klucz” oraz miejsca postojowe w podziemnej hali garażowej. Mieszkania mają powierzchnię od 33 do 63 m².

Liczba osób oczekujących na lokal komunalny oraz lokal w TBS w Gdańsku – stan na 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	
Liczba osób oczekujących na lokal komunalny, w tym:	1858
na lokal socjalny	1241
na lokal mieszkalny	617
Liczba osób oczekujących na lokal w TBS	658

Źródło: Wydział Gospodarki Komunalnej, UMG.

Liczba osób oczekujących na lokal socjalny systematycznie spada. Tylko w latach 2017-2018 odnotowano spadek liczby osób oczekujących o 23%.

Od 2018 r. prowadzone są prace nad podwyższeniem standardu w lokalach komunalnych w Gdańsku między innymi poprzez likwidację pieców węglowych oraz likwidację wspólnych łazienek.

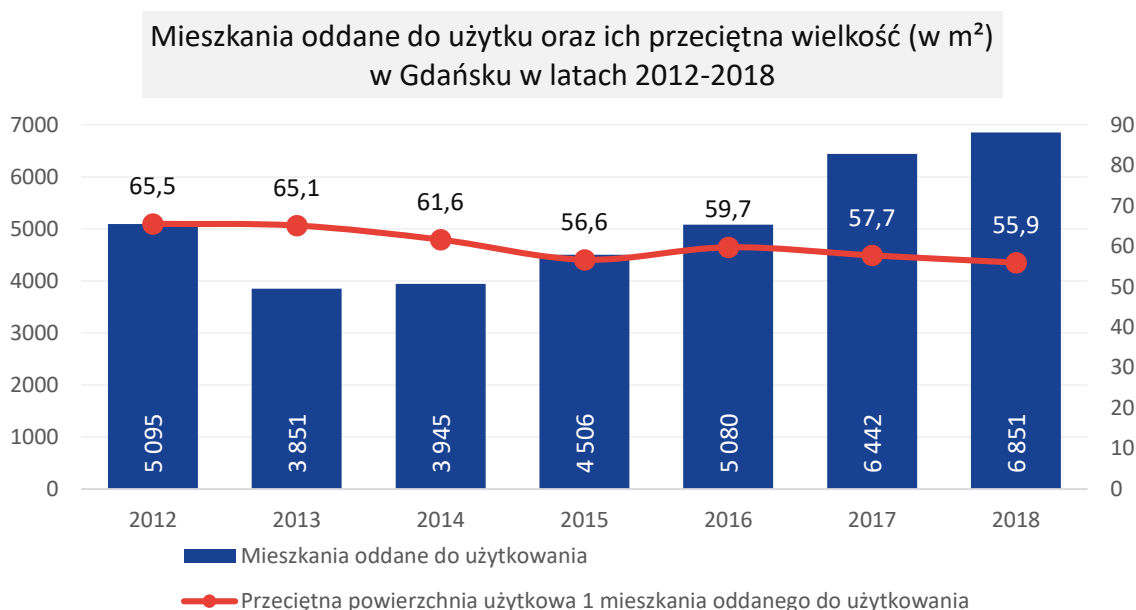
Niemal wszystkie mieszkania w Gdańsku mają dostęp do wodociągów i łazienki. Sukcesywnie rośnie również odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci.

Odsetek mieszkań w Gdańsku wyposażonych w instalacje

Wyszczególnienie	
Wodociąg	99,9%
Łazienka	98,0%
Centralne ogrzewanie*	91,8%
Gaz z sieci	77,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na 31.12.2017 r.

*Uznaje się również za wyposażone w centralne ogrzewanie takie mieszkanie, do którego ciepło doprowadzane jest z własnej kotłowni w budynku indywidualnym, jak również mieszkanie posiadające instalację etażową, znajdującą się w obrębie mieszkania łączącą z urządzeniem grzewczym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS.

Gospodarka wodna

Świadczeniem usług i prowadzeniem działalności eksploatacyjnej w zakresie dostawy wody oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków zajmuje się spółka Saur Neptun Gdańsk S.A., w której 49% udziałów posiada Miasto Gdańsk. Właścicielem komunalnych sieci i obiektów wodociągowo-kanalizacyjnych, wraz z oczyszczalnią ścieków Gdańsk-Wschód, eksploatowanych przez spółkę Saur Neptun Gdańsk S.A. jest Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp. z o.o. Obiekty i sieci wodociągowe obsługujące teren Gdańska obejmują: ujęcie powierzchniowe, dziewięć ujęć głębinowych i ujęcie drenażowe.

Łączna długość sieci wodociągowej (magistrale wodociągowe i sieci rozdzielcze) na koniec 2018 r. wyniosła 1217 km. W tym samym okresie długość sieci kanalizacyjnej (sieci grawitacyjnej, tłocznej i przykanalików) osiągnęła 1282 km. Liczba budynków mieszkalnych z przyłączem do sieci wodociągowej wynosiła 32 525, a w przypadku sieci kanalizacyjnej 30 112.

Długość sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej w Gdańsku w latach 2017-2018 (w km)

WYSZCZEGÓLNIENIE		2017 r.	2018 r.
Infrastruktura sieci wodociągowej	Ogólna długość sieci wodociągowej, w tym:	1208,9	1216,9
	magistrale wodociągowe	238,6	239,3
	sieci rozdzielcze	970,4	977,6
	przyłącza wodociągowe	236,9	236,6
Infrastruktura sieci kanalizacji sanitarnej	Ogólna długość sieci kanalizacji sanitarnej, w tym:	1248,1	1282,0
	sieć grawitacyjna	909,0	935,0
	sieć tłoczna	118,6	119,4
	przykanaliki	220,5	227,6
	Przepompownie ścieków, w tym:	126	130
	z obsługą stałą	2	2
	z obsługą dochodzącą	124	128

Źródło: Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna, stan na dzień 31 grudnia danego roku.

W 2018 r. kontynuowana była realizacja zadań w ramach III etapu Gdańskiego Projektu Wodno-Ściekowego. Program ten, zaplanowany na lata 2014-2020, ma na celu poprawę i ochronę stanu środowiska naturalnego oraz czystości wód i gleby, ochronę zdrowia ludzkiego oraz dostosowanie gospodarki wodno-ściekowej miasta do wymagań prawnych Polski i Unii Europejskiej.

W dniu 15 maja 2018 r. doszło do awarii przepompowni ścieków „Ołowianka II”. Nie udokumentowano szkody w środowisku ani nie ujawniono zagrożenia taką szkodą. Za nieprawidłową realizację umowy miasto Gdańsk nałożyło karę finansową na Saur Neptun Gdańsk S.A. w wysokości 322,5 tys. zł. Powołano specjalną komisję do spraw wyjaśnienia przyczyn awarii i sporządzono raport na ten temat. Podjęto działania mające na celu minimalizację ryzyka powtórzenia się takiego zdarzenia w przyszłości.

Po raz pierwszy od 5 lat zmieniły się stawki za dostawę wody i odbiór ścieków. Należy zaznaczyć, że zgodnie z nowymi obowiązującymi przepisami na ich wysokość nie ma już wpływu samorząd terytorialny, tylko Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Od czerwca 2018 r. ceny za 1 m³ wynoszą 4,15 zł (netto) za wodę i 5,63 zł (netto) za ścieki.

Jakość wody w Gdańsku jest bardzo wysoko oceniana zarówno przez ekspertów, jak i mieszkańców. Zgodę Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego ma 100% zasobów wody podawanej do sieci, co oznacza, że została ona dopuszczona do spożycia przez ludzi. Także badanie z 2017 r. przeprowadzone przez firmę Brita Polska Sp. z o.o. i Uniwersytet Warszawski wykazały, że woda pochodząca z gdańskich wodociągów spełnia wszelkie normy i jest w pełni bezpieczna do spożycia przez ludzi. Potwierdzają to opinie gdańszczan. W 2017 r. aż 91% mieszkańców oceniło jakość wody dobrze lub bardzo dobrze, 48% mieszkańców przyznało, że pije ją prosto z kranu. Gdańskiej wody można było spróbować również z jednego z 51 źródeł ulicznych na terenie miasta.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. w wyniku wejścia w życie nowej ustawy Prawo wodne woda opadowa stała się zasobem, który należy wykorzystywać. W opracowanych w 2018 r. planach adaptacji miasta Gdańska do zmian klimatu wskazano na konieczność rozwoju tzw. błękitno-zielonej infrastruktury. By miasto było jak najlepiej przygotowane na skutki intensywnych opadów, wprowadzono kompleksowe podejście do retencji miejskiej poprzez 5 głównych kierunków działania w zakresie zagospodarowywania wód opadowych:

1. retencja zbiornikowa – na koniec 2018 r. w Gdańsku znajdowały się 52 zbiorniki przeciwpowodziowe o łącznej pojemności 698 tys. m³;
2. retencja terenowa – polegająca na wykorzystaniu terenów miejskich zlokalizowanych w dolinach i zagłębieniach terenu do czasowego przetrzymania wody w sytuacji obfitych opadów deszczu;
3. retencja uliczna – działania w obrębie miejskiego pasa drogowego z wykorzystaniem zieleni miejskiej w otwartych systemach kanalizacji deszczowej. Zieleni ta poza zagospodarowaniem części wody opadowej do nawadniania, umożliwia poprawę jej jakości. Nadmiar wody odprowadzany jest do zamkniętego systemu kanalizacji deszczowej. Na koniec 2018 r. w Gdańsku znajdowało się 784 km dróg o nawierzchni utwardzonej, w których wykonanych jest 570,3 km sieci kanalizacji deszczowej, co stanowi 74% skanalizowania;
4. retencja przydomowa – wynikająca z konieczności zagospodarowania „pierwszego” opadu atmosferycznego na terenie nieruchomości zgodnie z wydawanymi wytycznymi oraz uzgodnieniami spółki Gdańskie Wody;
5. wykorzystanie zieleni miejskiej do zatrzymywania wody – Gdańskie Wody w 2018 r. zrealizowały 5 obiektów małej retencji miejskiej (4 ogrody deszczowe i niecka trawiasta) o łącznej pojemności przekraczającej 500 m³. Obiekty te służą również jako żywe modele edukacyjne i znajdują się w dzielnicach Stogi (na terenie bazy spółki Gdańskie Wody przy ul. Kaczeńce oraz przy ul. Stryjewskiego), Wrzeszcz Dolny (pl. Biskupa O'Rourke'a), Siedlce (przy ul. Zakopiańskiej oraz ul. Starodworskiej).

Infrastruktura ciepłownicza i gazowa

Zapotrzebowanie na ciepło w Gdańsku jest pokrywane z czterech rodzajów źródeł: miejskiej sieci ciepłowniczej, wysokoparametrowych ciepłowni lokalnych, indywidualnych źródeł ciepła i niewielkich kotłowni oraz źródeł przemysłowych. Główne źródło ciepła dla systemu centralnego ogrzewania zapewnia Elektrociepłownia Gdańsk zarządzana przez PGE Energia Ciepła Oddział Wybrzeże. Zasila ona w ciepło część Sopotu, cały dolny taras miasta (poza Wyspą Sobieszewską) oraz dzielnice południowe Gdańska. Sieć ciepłownicza jest sukcesywnie rozwijana w kierunku górnego tarasu (m.in. Matarnia).

Sieć ciepłownicza i urządzenia sieciowe na terenie Gdańska są w dobrym stanie technicznym. Właściciel – grupa GPEC – prowadzi konsekwentne działania modernizacyjne, wymieniając sieci kanałowe na bardziej ekonomiczne preizolowane. W 2018 r. wybudowano lub zmodernizowano ok. 36 km sieci ciepłowniczej. Długość sieci na koniec 2018 r. wynosiła prawie 700 km. W 2018 r. przyłączono do niej 310 obiektów.

Długość sieci gazowej i ciepłowniczej oraz liczba budynków mieszkalnych z przyłączem do sieci gazowej i ciepłowniczej w Gdańsku w 2018 r.

Wyszczególnienie	
Sieć gazowa (w km)	1035,0*
Liczba budynków mieszkalnych z przyłączem do sieci gazowej	25 474
Sieć ciepłownicza (w km)	699,0
Liczba budynków mieszkalnych z przyłączem do sieci ciepłowniczej	28 101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS oraz danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, UMG ze sprawozdania SG-01.

*dane za 2017 r.

Infrastruktura gazowa jest w dobrym stanie technicznym. Źródłem gazu dla Gdańska jest ogólnokrajowy system gazociągów wysokometanowych. Krajowa magistrala przebiega poza granicami miasta, a stacje redukcyjno-pomiarowe pierwszego stopnia znajdują się w Przejazdowie, Juszkuwie, Baninie, Wiczlinie (rezerwowa), Starej Pile (rezerwowa). System miejski jest przyłączony za pośrednictwem gazociągów średniego ciśnienia.

Jakość powietrza

Jakość powietrza w Gdańsku od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Pomiary prowadzone są w 5 stacjach monitoringu automatycznego Fundacji ARMAAG oraz w 1 punkcie pomiarowym Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W żadnym z 5 punktów pomiarowych na terenie Gdańska nie stwierdzono w 2018 r. przekroczenia norm średniorocznych stężenia pyłów PM₁₀ i PM_{2,5}, ditlenków siarki i azotu czy tlenu węgla. Fundacja ARMAAG ocenia jakość powietrza w Gdańsku ze względu na stężenie ww. substancji jako dobrą lub bardzo dobrą.

W 2018 r. każda ze stacji notowała przekroczenia poziomu dopuszczalnego stężeń średniodobowych pyłu zawieszonego PM₁₀. Przekroczenia notowano od 14 dni na stacjach w Gdańsku Stogach i Wrzeszczu do 48 dni w Gdańsku Śródmieściu. W porównaniu z 2017 r. odnotowano wzrost liczby dni z przekroczeniami, który wynikał z występowania niekorzystnych warunków pogodowych oraz emisji lokalnej w pobliżu stacji pomiarowych.

Poziom średniego rocznego stężenia zanieczyszczeń powietrza w Gdańsku w 2018 r. według stacji

Punkt pomiarowy	Stężenie ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)					
	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}	Benzen	CO (maksymalne stężenie 8-godzinne)
Gdańsk Śródmieście	5,6	19,4	30,1	–	–	2 418
Gdańsk Stogi	5,9	17,0	24,5	–	0,8	–
Gdańsk Nowy Port	8,9	17,4	29,3	–	–	1 838
Gdańsk Szadółki	2,2	16,5	21,7	–	–	1 576
Gdańsk Wrzeszcz	3,9	17,8	22,4	9,6	–	2 068
Poziom dopuszczalny	20	40,0	40,0	25,0	5,0	10 000

Źródło: Dane Wydziału Środowiska, UMG.

Gospodarka odpadami

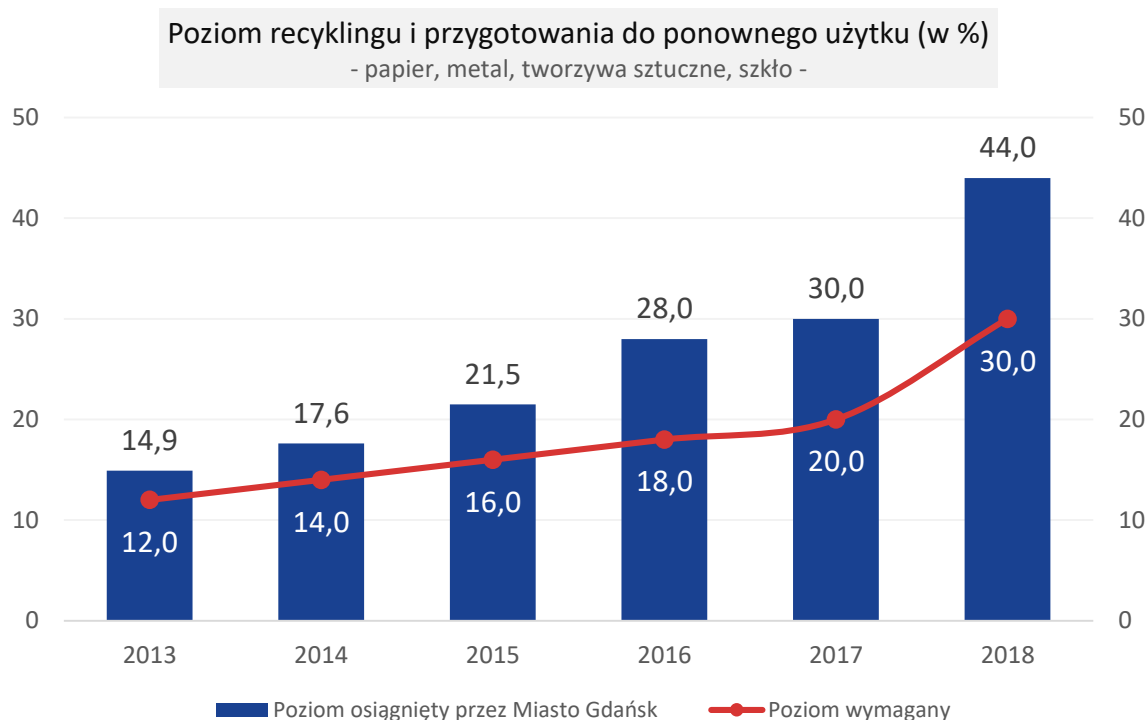
W Gdańsku od 1 kwietnia 2018 r. obowiązuje 5-pojemnikowy system segregacji odpadów komunalnych, zgodny z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Odpady segregowane są na:

- papier (pojemnik niebieski)
- szkło (pojemnik zielony)
- metale i tworzywa sztuczne (pojemnik żółty)
- bio (pojemnik brązowy)
- resztkowe (pojemnik szary)

Miasto podzielono na 6 sektorów, z których każdy jest odrębnym obszarem systemu odbioru odpadów komunalnych. Usługi odbioru i transportu odpadów komunalnych, we wszystkich sektorach, na mocy umów zawartych w 2015 r. świadczyła firma SUEZ Północ Sp. z o.o. Od 1 kwietnia 2018 r. w „sektorze VI” (obejmującym swoim zasięgiem dzielnice: VII Dwór, Brętowo, Piecki-Migowo, Suchanino, Siedlce, Ujeścisko-Łostowice) usługę odbioru odpadów komunalnych realizuje miejska spółka Gdańskie Usługi Komunalne Sp. z o.o.

Odpady komunalne odbierane przez firmy wywozowe z terenu Gdańska w 2018 r. przekazywane były do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych zlokalizowanej w Gdańsku i eksploatowanej przez komunalną spółkę gminną Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. (RIPOK Szadółki).

W 2018 r. łączna masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z wyłączeniem odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniosła 196 543 ton. Z tego 128 886 ton stanowiły zmieszane odpady komunalne. Osiągnięty dla miasta poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 44%, co odpowiadało masie 29 499 ton. Miasto Gdańsk rokrocznie osiąga poziomy recyklingu wyższe od tych wymaganych prawem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, UMG.

Na terenie Zakładu Utylizacyjnego funkcjonuje punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, gdzie mieszkańcy mogą pozostawić odpady nienadające się do segregacji (np. elektroodpady, wielkie gabaryty czy gruz). System gospodarki opadami uzupełnia objazdowa zbiórka odpadów niebezpiecznych i zestawy pojemników do segregacji surowców w przestrzeni publicznej miasta.

Oświetlenie

Oświetlenie ulic, skwerów i ciągów pieszo-rowerowych zwiększa poczucie bezpieczeństwa mieszkańców miasta, równocześnie poprawiając atrakcyjność komunikacji pieszej, rowerowej i miejskiej. W Gdańsku jest obecnie ponad 35 tys. punktów świetlnych, z czego 21 tys. należy do miasta i jest utrzymywanych przez Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, a 14 tys. jest własnością firmy Energa Oświetlenie, która świadczy odpłatnie usługę oświetlania ulic. Dodatkowo w celu wyeksponowania walorów obiektów zabytkowych, mostów, wiaduktów w Gdańsku działa ponad 3 tys. punktów oświetlenia iluminacyjnego.

W 2018 r. na ulicach Gdańska pojawiło się 1500 nowych punktów oświetleniowych, co pozwoliło na oświetlenie 37 km dróg, chodników i ciągów pieszych. Realizowany był kolejny etap programu Jaśniejszy Gdańsk, którego celem jest oświetlenie wszystkich zamieszkałych ulic w mieście i poprawa efektywności energetycznej.

Cmentarze

W Gdańsku funkcjonuje 9 cmentarzy komunalnych o powierzchni 97,4 ha oraz 5 cmentarzy parafialnych o powierzchni 8,5 ha. Ich łączna powierzchnia to prawie 106 ha.

Jedynym cmentarzem komunalnym, otwartym do bieżącego chowania zmarłych jest Cmentarz Łostowicki. Pozostałych 8 cmentarzy komunalnych jest zapełnionych, co oznacza, że nie posiadają wolnych kwater grzebalnych. Na koniec 2018 r. niewykorzystany teren Cmentarza Łostowickiego zajmował powierzchnię 1,5 ha, co wystarczy na utworzenie ok. 2000 grobów ziemnych. W celu zabezpieczenia nowych terenów cmentarnych Rada Miasta Gdańska uchwaliła w 2015 i 2018 r. nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które umożliwiają rozbudowę 5 istniejących cmentarzy o łączną powierzchnię 8,34 ha.

Na sześciu cmentarzach komunalnych znajdują się także kolumbaria posiadające łącznie 6316 nisz, z których każda może pomieścić 2 urny. Na koniec 2018 r. wolnych było jeszcze 3000 nisz, co powinno zabezpieczyć potrzeby na tego rodzaju miejsca grzebalne na okres około 8 lat.

Najważniejsze inwestycje i projekty realizowane w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura

Cel operacyjny VII.1: Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i emisji zanieczyszczeń do powietrza
• Dofinansowanie z programu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej „KAWKA III” w 2018 r. umożliwiło podłączenie 51 budynków administrowanych przez Gdańskie Nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej. Zmiana dotychczasowego sposobu ogrzewania w 382 mieszkaniach i w 17 lokalach użytkowych pozwoliła na likwidację 333 pieców kaflowych. • W ramach programu „KAWKA II” w 2018 r. przeprowadzona została pełna termomodernizacja budynków przy ul. Chłodnej 9, 10 i 14 oraz ul. Toruńskiej 23 obejmująca kompleksowy remont (docieplenie budynków, izolacje pionowe i poziome) i zmianę sposobu ogrzewania w 30 lokalach mieszkalnych i dwóch lokalach użytkowych. • Termomodernizacja kliniki pediatrycznej Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego przez GPEC. • Termomodernizacja budynków Centrum Pracy Socjalnej przy ul. Modrzewskiego 2a. • Opracowanie dokumentacji technicznej przyłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej 50 budynków komunalnych i zmiany ogrzewania na gazowe w 25 budynkach położonych na Wyspie Sobieszewskiej. • W ramach programu „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków oświatowych oraz sportowych należących do Gminy Miasta Gdańska – w latach 2017-2020” wykonano termomodernizację 6 obiektów: SP nr 92, SP nr 24, Żłobka nr 1, SP nr 2, SP nr 47 i Przedszkola nr 1. • Udzielenie 21 dotacji na demontaż, transport i utylizację 33,36 ton azbestu z powierzchni 2181 m². • Udzielenie 1 dotacji na instalację kolektorów słonecznych. • Udzielenie 394 dotacji na zmianę ogrzewania węglowego na gazowe, elektryczne lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. • Modernizacja oświetlenia zewnętrznego na energooszczędne na terenie Hevelianum, z zastosowaniem towarzyszącego systemu zarządzania energią. • W ramach programu „Jaśniejszy Gdańsk” wykonano nowe oświetlenie w 45 różnych lokalizacjach.
Cel operacyjny VII.2: Modernizacja i rozwój systemu utrzymania czystości i porządku
• Realizowano plan zintensyfikowanego i kompleksowego oczyszczania obszaru Głównego Miasta w trybie ciągłym, tj. przez 7 dni w tygodniu. Usługi te były realizowane na podstawie podwyższonych standardów oczyszczania. • Wprowadzony 1 kwietnia 2018 r. na terenie Gdańska ogólnopolski pięciopojemnikowy system segregacji odpadów został wsparty działaniami informacyjno-edukacyjnymi, które skupione zostały na: obecności stoisk tematycznych na festynach w dzielnicach Gdańska i na innych miejskich wydarzeniach (35 imprez), organizacji akcji „Sprzątania Świata 2018” (4 lokalizacje, 36 placówek oświatowych, 2000 uczestników, 1200 kg zebranych odpadów), opracowaniu, produkcji i dystrybucji materiałów informacyjno-edukacyjnych dot. gospodarki odpadami komunalnymi (200 tys. ulotek, 10 tys. plakatów w 4 różnych wersjach językowych), produkcji

i dystrybucji 5500 tablic informacyjnych, które zamieszczono na wiatkach śmietnikowych (tablice objaśniają zasady segregacji odpadów komunalnych), opracowaniu materiałów edukacyjnych (m.in. scenariusze lekcji, tablic edukacyjnych, animacji), produkcji zestawów pokazowych pojemników do segregacji odpadów z tablicami edukacyjnymi i ich dystrybucji do gdańskich szkół, przedszkoli i innych jednostek organizacyjnych miasta (300 kompletów edukacyjnych).

- Kontynuowano **budowę hermetycznej kompostowni**. Wykonano konstrukcje żelbetowe 16 komór kompostowni, hali przyjęcia, hali dojrzewania, biofiltra, zrealizowano konstrukcje stalowe wszystkich hal, pokrycie dachu, a ściany zostały pokryte płytami warstwowymi.
- Podpisano umowę z wykonawcą i operatorem instalacji **Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów**. Do zakładu trafiać będzie frakcja reszkowa, czyli te śmieci, które nie nadają się do recyklingu. Wyprodukowane w spalarni ciepło trafi do miejskiej sieci ciepłowniczej, a energia do sieci energetycznej.
- Odbyła się 12. edycja **Sylwestrowego Konkursu Butelkowego**. Osoby bawiące się na Targu Węglowym, przy Zielonej Bramie, moło w Brzeźnie, w Parku Oruńskim oraz w Jarze Wilanowskim mogły wrzucić do oznakowanych pojemników szklane butelki po spożytych napojach – ze swoimi danymi wewnątrz. Dzięki losowaniu każdy uczestnik miał możliwość zdobycia nagrody.
- Prowadzono **kampanie edukacyjne w zakresie przeciwdziałania tzw. niskiej emisji** pochodzącej z ogrzewania indywidualnego oraz komunikacji, m.in.: „Czy wiesz, czym dziś oddychasz” i „Zanim zasypiesz pomyśl o swoim kręgosłupie”.

Cel operacyjny VII.3: Zwiększenie dostępności mieszkań we wszystkich segmentach rynku mieszkaniowego i podniesienie efektywności wykorzystania dostępnych lokali użytkowych

- Remont 155 lokali mieszkaniowych z zasobu komunalnego o łącznej powierzchni ok. 6338 m².
- Przekwalifikowano 183 istniejące lokale na **mieszkania socjalne**.
- W 2018 r. **Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego** (GTBS) wybudowało 69 mieszkań w 2 budynkach zlokalizowanych przy ul. Piotrkowskiej (Ujeścisko-Łostowice). Budynki zostały oddane do użytku na początku 2019 r. **Towarzystwo Budownictwa Społecznego Motława** (TBS „Motława”) oddało 2 budynki wielorodzinne z 77 lokalami mieszkalnymi, w tym: 1 budynek z 55 lokalami przy ul. Piotrkowskiej (Ujeścisko-Łostowice) oraz 1 budynek z 22 lokalami przy ul. Kieturakisa. W tym samym czasie Gdańska Infrastruktura Społeczna (GIS) oddała do użytku 12 lokali mieszkalnych przy ul. Madalińskiego (Chełm).
- **W ramach Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego** (GPMS) przeznaczono 42 mieszkania z zasobu komunalnego dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym 29 lokali wykorzystano na mieszkania ze wsparciem, w których beneficjenci zawierają umowę najmu, a jednocześnie są objęci wsparciem zapewnionym przez MOPR, a 13 lokali przeznaczono na mieszkania wspomagane, w których osoby przygotowujące są do prowadzenia samodzielnego życia lub zapewnienia pomocy w prowadzeniu samodzielnego życia.
- W zamian za przekazanie gruntów pod budownictwo **pozyskano 28 lokali mieszkalnych**. Zakupiono 1 lokal oraz pozyskano 2 lokale nabyte w drodze spadku.
- Kontynuowano program **„Lokal za złotówkę”** dający możliwość najmu lokalu po preferencyjnych stawkach i wspierający rozwój przedsiębiorczości w mieście. W 2018 r. wynajęto 8 lokali o powierzchni od 15 do 64 m².
- W ramach programu **„Gdańskie otwarte pracownie”** udostępniono 4 lokale użytkowe z komunalnego zasobu lokalnym artystom. W zamian za preferencyjne warunki najmu artyści proponują własne pomysły służące upowszechnianiu aktywności twórczej.
- Na bieżąco **opracowywano plany zagospodarowania przestrzennego umożliwiające rozwój budownictwa**. W 2018 r. uchwalono łącznie 30 planów obejmujących swoim zasięgiem powierzchnię 724 ha, co odpowiada 2,7% powierzchni miasta.

Cel operacyjny VII.4: Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i usprawnienie systemu odprowadzania wód opadowych

W ramach projektu „Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich – Miasto Gdańsk” realizowano:

- kanalizację deszczową w dzielnicy Osowa (zbiornik Osowa II, kanalizacja deszczowa w ul. Nowy Świat od ul. Wodnika do ul. Zeusa, kanalizacja deszczowa w ul. Keplera),
- regulację rowu M-4 na Matarni (termin zakończenia robót przewidziany na 2019 r.),
- odwodnienie dzielnicy Kokoszki (regulacja Potoku Strzelniczka pomiędzy zbiornikami retencyjnymi Strzelniczka II i Budowlanych II – prace kontynuowane w 2019 r.),
- budowa zbiornika retencyjnego Strzelniczka II,
- zbiornik Jaśkowa Dolina (termin zakończenia przewidziany na 2019 r.),
- kanalizację deszczową w rejonie ul. Grottgiera (termin zakończenia robót przewidziany na 2019 r.),

- zagospodarowanie wód opadowych z terenu cmentarza św. Franciszka.

W ramach Gdańskiego Programu Przeciwpowodziowego realizowano:

- przebudowę rowu R-3 dopływ Potoku Oruńskiego w rejonie ul. Warszawskiej i Jabłoniowej (termin zakończenia robót przewidziany na 2019 r.),
- uporządkowanie terenu wzdłuż kanału Warzywód w Nowym Porcie,
- kanalizację deszczową ul. Lindego i łącznik ul. Kmieca (termin zakończenia robót przewidziany na 2019 r.),
- kanalizację deszczową w rejonie ul. Malczewskiego 135, drenaż na terenach placów zabaw w żłobku przy ul. Kolorowej,
- drenaż z wymianą gruntów oraz odtworzeniem terenów zielonych na terenie Przedszkola nr 82,
- wymianę kanalizacji deszczowej i sanitarnej w Przedszkolu nr 51,
- wymianę nawierzchni placu zabaw wraz z odwodnieniem terenu przy Szkole Podstawowej nr 12,
- roboty związane z odwodnieniem terenu budowanego przedszkola modułowego przy ul. Jabłoniowej,
- montaż i uruchomienie 10 deszczomierzy wagowych, 2 laserowe czujniki ilości i rodzaju opadu atmosferycznego, 1 stację meteorologiczną, wymianę 7 czujników opadu atmosferycznego w istniejących lokalizacjach, rozbudowę systemu alarmowania o 55 szt. nowych syren elektroakustycznych, wykonanie infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z przepompownią ścieków PS2,
- w zamkniętych **systemach kanalizacji deszczowej wykonano czyszczenie**, które objęło 86,5 km sieci, 15 tys. sztuk przykanalików oraz 24 tys. wpustów i studni. Wymieniono 196 szt. skradzionych lub zniszczonych rusztów, wpustów i pokryw studni rewizyjnych. Zmodernizowano także przepompownię kanalizacji deszczowej – ul. Kochanowskiego,
- dzięki zakupionemu w 2018 r. systemowi rozpoczęto prace związane z **modelowaniem hydrauliczno-hydrologicznym** zlewni potoków gdańskich,
- wykonano pierwsze **obiekty systemu małej retencji miejskiej** (4 ogrody deszczowe, niecka trawiasta) o łącznej pojemności ponad 500 m³.
- zrealizowano ćwiczenia przeciwpowodziowe „**Kanał Raduni**”, które miały na celu koordynację działania służb miejskich, policji i Państwowej Straży Pożarnej w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych.

Cel operacyjny VII.5: Rozwój i dostosowanie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej do potrzeb użytkowników

- W 2018 r. zakończyła się **przebudowa istniejących kolektorów sanitarnych** w celu poprawy ich stanu technicznego oraz eliminacji zjawiska infiltracji wody gruntowej do kolektorów i eksfiltracji ścieków do gruntu. Roboty miały miejsce na ulicach: Aksamitnej, Gnilnej, Angielskiej Grobli, Siennickiej, Wiesława, Na Stępce w Śródmieściu oraz na ulicach Reja i Marynarki Polskiej w Letnicy.
- Udzielono 40 dotacji na likwidację zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni.
- Wybudowano sieć wodociągową i sieć kanalizacji sanitarnej w ul. Beskidzkiej.
- Wybudowano nową oraz przebudowano istniejącą infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną na potrzeby Ogólnopolskiego Zlotu Harcerzy na Wyspie Sobieszewskiej.
- **Przebudowano sieć wodociągową** w ulicach: Fultona, Łukasiewicza, Turystycznej, Długie Ogrody, Nad Jarem, Pomorskiej.
- **Przebudowano** w koordynacji z robotami drogowymi **sieć wodociągową** w ulicach: Ojcowskiej, Orzeszkowej, Planetarnej, Chmielnej i sieć kanalizacji sanitarnej w ulicach: Gomółki i Chmielnej.
- **Przebudowano i wybudowano sieć kanalizacji i przykanalików sanitarnych** w ulicach: Niepołomiczkiej, Kampinoskiej, Pomorskiej i Chałubińskiego.
- Rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków w rejonie schroniska dla zwierząt przy ul. Przyrodników.
- **Rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej** w rejonie ul. Olimpijskiej i ul. Łyżwiarskiej.
- Kontynuowano przebudowę kolektora sanitarnego Morena w rejonie ul. Cementowej.
- **Instalacja dwóch nowych źródeł** w pobliżu obiektów Gdańskiego Szlaku Wodociągowego – zbiorników wody Stara Orunia i Stary Sobieski.
- W ramach zintegrowanego zarządzania systemem **Gdańska Infrastruktura Wodno-Kanalizacyjna Sp. z o.o. przejęła urządzenia wodociągowe** w ulicach: Sandomierska, Do Studzienki, Hallera, Dokerów, Biologicznej, Przyrodników, Budowlanych, oraz urządzenia kanalizacyjne w ulicach: Al. Grunwaldzka, Dmowskiego, Słowackiego 36A, Elbląska.

Cel operacyjny VII.6: Ochrona wód, w tym ochrona wód Zatoki Gdańskiej

- Wydział Środowiska Urzędu Miejskiego w Gdańsku we współpracy z Gdańską Infrastrukturą Wodociagowo-Kanalizacyjną Sp. z o.o. oraz Uniwersytetem Gdańskim realizował **projekt NonHazCity** (miasto bez szkodliwych substancji). Projekt miał na celu opracowanie strategii redukcji emisji substancji niebezpiecznych z terenów miejskich do wód Morza Bałtyckiego. W ramach NonHazCity zrealizowano pilotażowy program „Miasto na detoksie”, którego celem była próba zmiany codziennych nawyków uczestników i ograniczenie korzystania z produktów zawierających substancje niebezpieczne mające wpływ na zdrowie i na jakość środowiska.
- W ramach projektu „**Rozwój systemu monitoringu wód podziemnych na obszarze Gdańska, Sopotu i gminy Pruszcz Gdański**” w 2018 r. uzupełniono sieć obserwacyjną monitoringów osłonowych w rejonie ujęć wody podziemnej Czarny Dwór i Zaspą oraz Lipce. Wykonano sieć monitoringu lokalnego w strefie wód zanieczyszczonych w rejonie byłej Fabryki Farb i Lakierów „Polifarb” w Oliwie oraz w strefie wód zanieczyszczonych w rejonie byłego Przedsiębiorstwa Produkcji Materiałów Budowlanych „Izolmat” w Gdańsku-Lipcach.
- Kontynuowano **edukację ekologiczną** w zakresie korzystania z wód i ich ochrony w programie „Bliżej źródeł”, który obejmował następujące działania:
 - na terenie zbiornika wody Kazimierz (Wyspa Sobieszewska) odbywało się zwiedzanie obiektu z przewodnikiem nt. systemu dostaw wody w Gdańsku (ponad 4,6 tys. uczestników);
 - dnia 9 czerwca zorganizowano V Bieg do Źródeł (ok. 1 tys. uczestników), któremu towarzyszył edukacyjny piknik rodzinny z zajęciami z przygotowywania eko-produktów;
 - projekt Otwarta Oczyszczalnia (102 osoby w 2018 r.), który ma uświadomić, jaki wpływ na jakość wód mają ścieki i że konieczne jest stałe podnoszenie jakości i efektywności procesu ich oczyszczania;
 - zrealizowano V edycję konkursu edukacyjnego „Dlaczego sieci nie lubią śmieci”, którego celem jest zaprezentowanie uczniom szkół podstawowych wpływu niewłaściwego postępowania z odpadami na zanieczyszczenie gleb, wody pitnej oraz gospodarki ściekowej. W konkursie wzięło udział 80 uczniów z 3 gdańskich szkół;
 - prowadzono wiele mniejszych działań, jak obchody Światowego Dnia Wody czy zajęcia edukacyjne o wodzie z wykorzystaniem materiałów opracowanych i przygotowanych przez GIWK.
- Kontynuowano **międzynarodowy projekt IWAMA** (Interactive WAter MAnagement), którego celem jest poprawa efektywności funkcjonowania oczyszczalni ścieków w regionie Morza Bałtyckiego, w tym oczyszczalni ścieków Gdańsk-Wschód, przez zwiększenie kwalifikacji zawodowych operatorów oczyszczalni oraz wykonanie badań pilotażowych ukierunkowanych na zmniejszenie emisji substancji biogenych do środowiska. W ramach projektu wykonano badania pilotażowe możliwości zastosowania nowej technologii oczyszczania ścieków komunalnych. Kolejnym rezultatem projektu IWAMA jest benchmarking efektywności technologicznej i energetycznej

Cel operacyjny VII.7: Przygotowanie wystarczającej liczby pochówków na cmentarzach komunalnych

- W celu rozbudowy istniejących cmentarzy na terenie Gdańska w 2018 r. **zakończono procedurę** uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP) **umożliwiającego rozbudowę Cmentarza Łostowickiego** o teren o powierzchni 1,8 ha, przyległy do nekropolii od ul. Armii Krajowej.
- W ramach planowanej **rozbudowy Cmentarza Garnizonowego** w 2018 r. kontynuowano wykwaterowanie mieszkańców zabudowy mieszkalnej na terenie przy ul. Kolonia Jordana, który po uchwaleniu w 2015 r. nowego MPZP został przeznaczony pod budowę nowego terenu cmentarnego.
- **Istniejącą infrastrukturę cmentarną poddano modernizacji i rozbudowie:** na terenie Cmentarza Łostowickiego wybudowano system odprowadzania wód opadowych, gromadzących się na ciągu pieszo-jezdnym, położonym przy kwaterze nr 12; na Cmentarzu Garnizonowym wykonano I etap budowy dodatkowego wejścia od strony ul. Giełguda; na terenie cmentarzy komunalnych wybudowano 50 m² schodów wraz z balustradami i poręczami (50 mb), wykonano naprawę istniejącego ogrodzenia cmentarnego na odcinku 300 mb oraz utwardzono 300 m² dróg i placów.

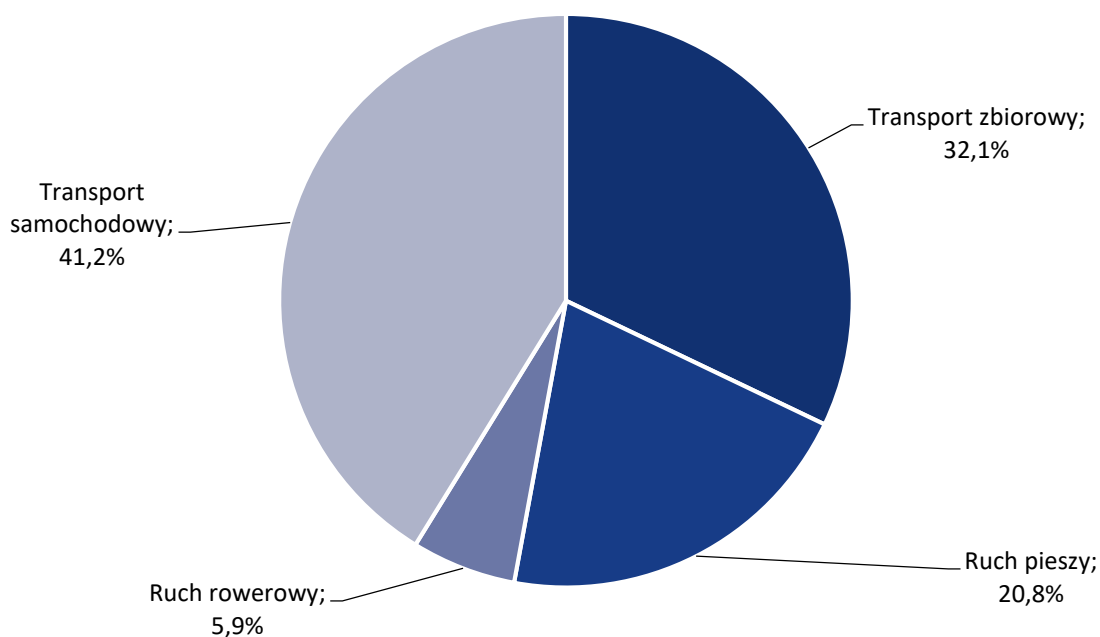
Cel operacyjny VII.8: Podniesienie efektywności eksploatacji infrastruktury liniowej oraz nieruchomości gminnych

- Rozpoczęto proces kompleksowej inwentaryzacji zasobu komunalnego.
- Przygotowano założenia do systemu koordynacji i planowania inwestycji liniowych i kubaturowych.

12. MOBILNOŚĆ I TRANSPORT

Co kilka lat przeprowadzane są Gdańskie Badania Ruchu, które mają na celu kompleksowe badanie zachowań transportowych mieszkańców Gdańska. Z ostatniego, przeprowadzonego w 2016 r., badania ruchu i zachowań komunikacyjnych mieszkańców Gdańska wynika, że ponad 67% gospodarstw domowych posiada samochód, a udział transportu samochodowego w podziale zadań przewozowych – podobnie jak w wielu innych dużych miastach Polski – dominował i w przypadku Gdańska wyniósł ponad 41%. Transport zbiorowy w podziale zadań przewozowych osiągnął poziom ponad 32%, podczas gdy podróże piesze stanowiły blisko 21%, a ruch rowerowy prawie 6%.

Podział zadań przewozowych w Gdańsku w 2016 r.

Źródło: Badanie ruchu i zachowań komunikacyjnych mieszkańców Gdańska – „Gdańskie Badania Ruchu 2016”.

W czerwcu 2018 r. Rada Miasta Gdańska przyjęła Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030 (uchwała nr LV/1615/18). Ustala on strategiczne ramy kierunków rozwoju transportu w Gdańsku, uwzględniając zmiany zachowań transportowych na przestrzeni ostatnich lat. Program wyznacza 6 głównych celów:

- poprawa warunków ruchu pieszego i rowerowego,
- wzrost bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu drogowego,
- poprawa dostępności do środków transportu alternatywnych względem samochodu osobowego dla wszystkich podróżujących na wszystkich obszarach miasta,
- wzrost udziału podróży transportem zbiorowym w podróżach ogółem,
- redukcja negatywnego oddziaływania transportu na ludzi, zdrowie i środowisko,
- wzrost jakości i dostępności przestrzeni publicznych dla wszystkich użytkowników we wszystkich obszarach miasta.

Ruch pieszy i rowerowy

Chodzenie jest podstawową formą pokonywania krótkich odległości i dotyczy praktycznie wszystkich. Poprawa warunków przemieszczania się pieszo jest niezbędna dla uzyskania wyższej jakości życia w mieście, w tym poprawy zdrowia mieszkańców i ich bezpieczeństwa komunikacyjnego, a także zmniejszenia silnej presji motoryzacyjnej. Miasto pieszych i rowerzystów jest miastem pełnym życia i ośrodkiem o dobrze funkcjonującej gospodarce lokalnej. Udział ruchu rowerowego w Gdańsku charakteryzuje się dynamiczną tendencją wzrostową na przestrzeni ostatnich lat, zmierzając do wartości uznawanych za standardowe w miastach niemieckich lub skandynawskich.

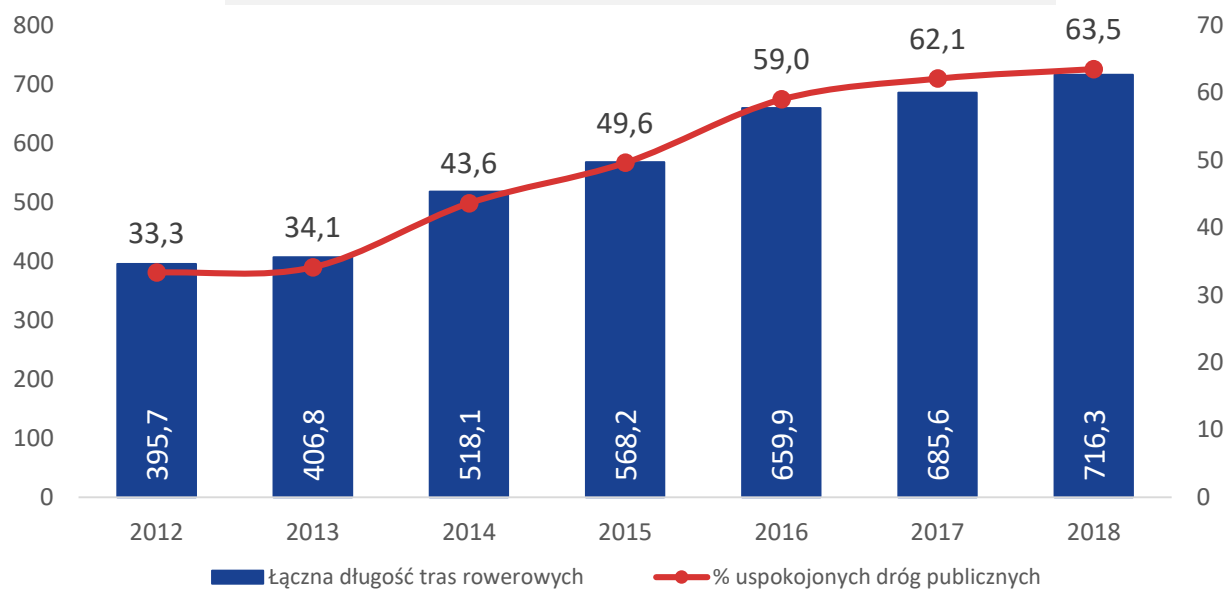
W 2018 r. prowadzono działania polegające na poprawie infrastruktury dla ruchu pieszego oraz niwelowaniu negatywnego wpływu parkowania pojazdów na warunki poruszania się pieszo. Zbudowano lub zmodernizowano ponad 29 km chodników. Rozpoczęto budowę obrotowej kładki na Wyspę Spichrzów, która połączy Długie Pobrzeże na wysokości ul. Św. Ducha z północnym cyplem wyspy. Dzięki niej mieszkańcy oraz turyści uzyskają nowe dogodne połączenie piesze. Ważna jest także priorytetyzacja ruchu pieszego w centrach dzielnic, podniesienie komfortu oraz bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez uspokajanie ruchu samochodów. Spowolniony ruch na większości ulic miasta oznacza mniej wypadków, niższy hałas i większe poczucie bezpieczeństwa przy większej płynności ruchu i zbliżonych czasach przejazdu. Na koniec 2018 r. ulice z uspokojonym ruchem (o dopuszczalnej prędkości maksymalnej nie większej niż 30 km/h) stanowiły 63,5% wszystkich dróg publicznych w mieście.

Ostatnie lata to okres intensywnej rozbudowy i modernizacji infrastruktury rowerowej. W 2018 r. przybyło blisko 7 km tras rowerowych. Wzrosła liczba miejsc postojowych dla rowerów (o 5040 w 2018 r.), pod koniec 2018 r. ich liczba osiągnęła niemal 15 tys. Poprawa infrastruktury rowerowej przekłada się na rosnącą popularność jednośladów, możliwą do zaobserwowania dzięki monitoringowi ruchu rowerowego. Jest on prowadzony w 28 lokalizacjach w Gdańsku, z czego 12 lokalizacji to strategiczne punkty pomiaru ruchu rowerowego. W 2018 r. w tych punktach odnotowano 5,4 mln przejazdów, co w porównaniu z 2017 r. oznacza wzrost o 17,5%.

W 2018 r. w ostateczną fazę weszło przygotowanie roweru metropolitalnego w 14 gminach należących do stowarzyszenia OMG-G-S. Jesienią rozpoczął się montaż 660 stacji, z których 368 stanęło na terenie Gdańska. Docelowo dostępnych będzie 4080 rowerów publicznych, z czego ponad połowa w Gdańsku. Głosami Internautów zdecydowano, że będzie nazywał się „Mevo”.

Długość tras rowerowych (w km) oraz udział uspokojonych dróg publicznych w Gdańsku (w %) w latach 2012-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydział Gospodarki Komunalnej, UMG.

Sieć tras rowerowych w Gdańsku w latach 2012-2018

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Drogi rowerowe (km)	106,8	108,0	110,0	117,0	118,5	119,5	124,0
Ciągi pieszo-rowerowe z pierwszeństwem pieszych (km)	15,9	18,0	18,7	17,6	17,2	17,2	18,3
Chodniki z dopuszczonym ruchem rowerów (km)	10,6	8,4	31,1	37,7	30,5	30,5	30,6
Pasy rowerowe w jezdni (km)	0,4	3,6	3,6	4,8	7,3	7,3	9,4
Pasy autobusowo-rowerowe (km)	.	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	1,0
Ciągi pieszo-jezdne (km)	8,6	9,2	12,7	12,2	12,2	12,8	13,3
Ulice z uspokojonym ruchem o dopuszczalnej prędkości maksymalnej nie większej niż 30 km/h (km)	253,7	258,8	341,2	388,2	473,5	497,7	519,7
Łączna długość tras rowerowych (km)	395,7	406,8	518,1	568,2	659,9	685,6	716,3
Odsetek uspokojonych dróg publicznych	33,3	34,1	43,6	49,6	59,0	62,1	63,5
Liczba miejsc postojowych dla rowerów	b.d.	b.d.	3020	3500	7700	9800	14 840

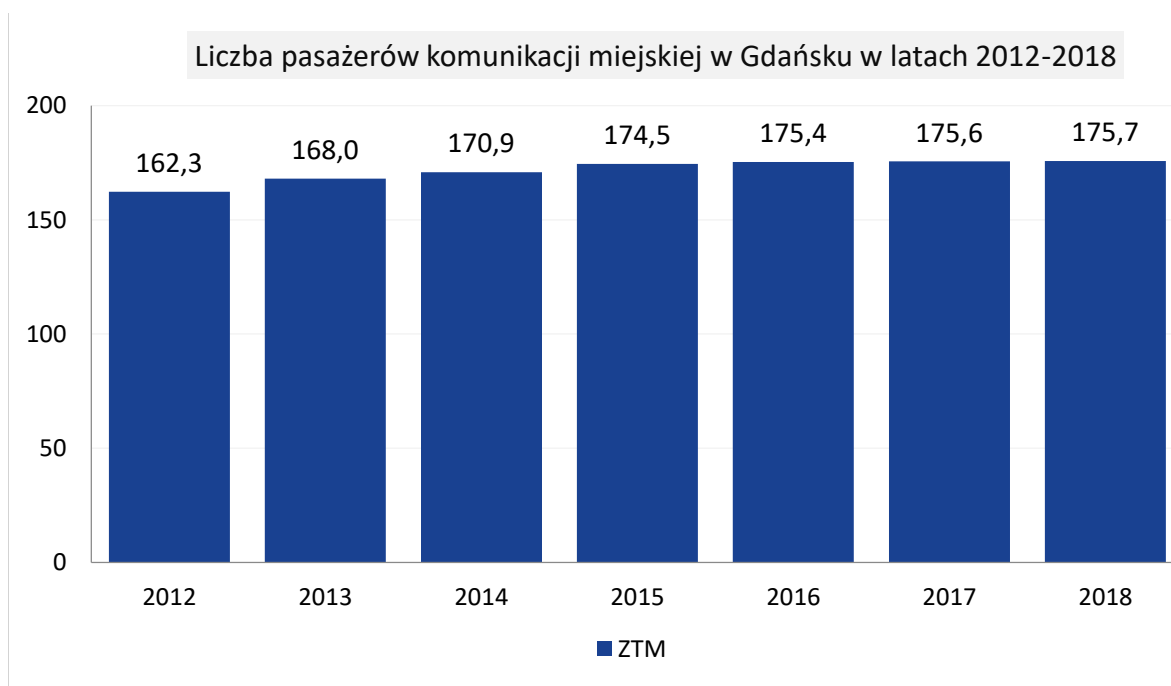
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej, UMG.

Komunikacja miejska

Transport publiczny ma podstawowe znaczenie w przemieszczaniu się na krótsze i dłuższe odległości na obszarze miejskim. W zakresie zwiększania atrakcyjności transportu publicznego w 2018 r. prowadzono rozbudowę i modernizację infrastruktury szynowej i drogowej komunikacji publicznej oraz podjęto działania zmierzające do unowocześnienia taboru. Dostosowanie taboru do potrzeb osób niepełnosprawnych, seniorów, rodziców z dziećmi ulega sukcesywnej poprawie. Na koniec 2018 r. cały tabor tramwajowy* składał się w 90% ze składów niskopodłogowych lub z częścią niskopodłogową, a 49% składów było wyposażonych w klimatyzację. Na koniec 2018 r. cały tabor autobusowy* składał się w 100% z pojazdów niskopodłogowych, a w 87% był wyposażony w klimatyzację.

**dotyczy wszystkich pojazdów na liniach organizowanych przez ZTM; w 2018 r. GAI i BP Tour*

Z transportu miejskiego w Gdańsku w 2018 r. skorzystało 175,7 mln pasażerów, o 100 tys. więcej niż w 2017 r. Sukcesywnie poprawiana jest oferta dla pasażerów. Długość linii autobusowych wzrosła w 2018 r. o 44 km, w tym linii dziennych o 32 km oraz linii nocnych o 12 km. Długość linii tramwajowych, ze względu na trwającą modernizację torowiska między Przeróbką a Stogami, tymczasowo skróciła się o 3 km. Co istotne dla pasażerów, inwestycje udaje się realizować bez podwyżek cen biletów, które utrzymują się od trzech lat na tym samym poziomie.

Źródło: Zarząd Transportu Miejskiego w Gdańsku.

Od 1 lipca 2018 r. uczniowie do 24. roku życia mogą podróżować komunikacją miejską po Gdańsku bezpłatnie. Bezpłatna komunikacja dotyczy wszystkich dzieci przedszkolnych, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych mających Gdańską Kartę Mieszkańca. Do bezpłatnych przejazdów uprawnionych było prawie 64 tys. uczniów. Koszt tej ulgi w 2018 r. kształtował się na poziomie 4 366 743 zł.

Komunikacja miejska w Gdańsku w 2018 r.

Wyszczególnienie		2018
Długość tras tramwajowych (w km)		60
Długość linii tramwajowych (w km)		159
Składy tramwajowe – stan inwentarzowy		123
w tym:	klimatyzowane	60
	niskopodłogowe	111
Składy tramwajowe w ruchu według umowy – średnia z większego szczytu		109
Długość tras autobusowych (w km)		470
Długość linii autobusowych (w km)		1137
w tym:	dziennych	775
	nocnych	241
	na terenie gmin ościennych	121
Autobusy – stan inwentarzowy		269
w tym:	klimatyzowane	235
	niskopodłogowe	269
Pojazdy w ruchu według umowy – średnia z większego szczytu		234
Przebieg ogólny pojazdów komunikacji miejskiej w tys. wożo-km		31 703

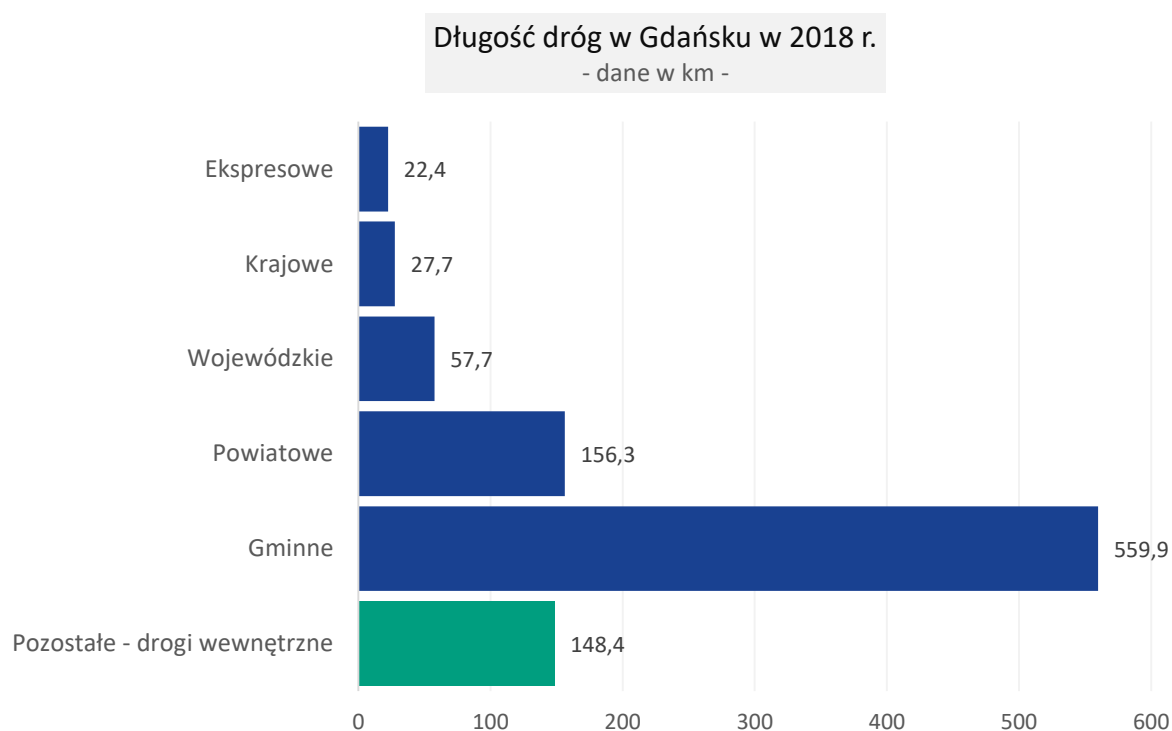
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zarządu Transportu Miejskiego w Gdańsku i Gdańskich Autobusów i Tramwajów.

Transport drogowy

W granicach administracyjnych Gdańska na koniec 2018 r. znajdowało się 824 km dróg publicznych, w tym 560 km dróg gminnych, 156 km dróg powiatowych, 58 km dróg wojewódzkich, 28 km dróg krajowych oraz 22 km dróg ekspresowych. Poza wspomnianymi drogami publicznymi dostępnych było 149 km dróg wewnętrznych. Aby podnieść komfort przemieszczania się, bezpieczeństwo komunikacyjne oraz estetykę przestrzeni publicznych w 2018 r. zrealizowano m.in. następujące działania: zakończono budowę mostu na Wyspę Sobieszewską, przebudowano most nad Kanałem Raduni w ciągu ul. Starogardzkiej, zakończono prace budowlane i modernizacyjne układu drogowego wokół kompleksu handlowo-usługowego Forum Gdańsk, wybudowano ul. Nowy Świat, nowy układ drogowy przy ul. Dąbka, rozbudowano ul. Tischnera, poprawiono stan nawierzchni i bezpieczeństwa ul. Planetarnej, przebudowano skrzyżowanie ul. Świętokrzyskiej, Guderskiego i Ateny (Kowale), wykonano remont tzw. „trzeciej jezdni” ul. Jaśkowej Doliny – drogi przebiegającej równolegle do ul. Jaśkowa Dolina. W 2018 r. wybudowano 9,8 km nowych dróg i zmodernizowano 10,9 km.

W październiku 2018 r. została zawarta umowa koncesji na zaprojektowanie, sfinalizowanie, wybudowanie i eksploatację ogólnodostępnych parkingów kubaturowych w Gdańsku. Zgodnie z umową powstaną łącznie 1202 miejsca parkingowe w czterech lokalizacjach: Podwale Przedmiejskie (260 miejsca), Długie Ogrody (493 miejsca), Podwale Staromiejskie (337 miejsca) oraz Targ Węglowy (112 miejsca). W IV kwartale 2018 r. rozpoczęły się działania projektowe i przygotowawcze do realizacji inwestycji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni oraz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – Oddział w Gdańsku (drogi ekspresowe).

W 2018 r. kontynuowano rozszerzanie stref uspokojonego ruchu, o dopuszczonej maksymalnej prędkości 30 km/h, ze skrzyżowaniami równorzędnymi oraz kontraruchem rowerowym na ulicach jednokierunkowych. Cele przedsięwzięcia to poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zmniejszenie uciążliwości ruchu samochodów dla mieszkańców. Strefa ruchu uspokojonego na koniec 2018 r. obejmowała 519,7 km dróg publicznych w Gdańsku. Poprawę płynności ruchu zapewnia Inteligentny System Transportowy TRISTAR, którym objęte były 83 najważniejsze skrzyżowania.

Dnia 10 listopada 2018 r. oddano do użytku most 100-lecia Niepodległości, który połączył Wyspę Sobieszewską ze stałym lądem, zastępując wysłużoną i mniej bezpieczną konstrukcję pontonową. Nowy most szczyci się największą rozpiętością przęsła zwodzonych w Polsce. Jego długość całkowita – ze skrzydłami – wynosi 181,5 m, a szerokość 14,9 m. Oprócz jezdni dla samochodów, obiekt posiada również wydzieloną drogę rowerową i chodnik. Inwestycja zdecydowanie poprawiła dostępność wyspiarskiej dzielnicy Gdańska. Skróceniu uległ czas przeprawy przez Martwą Wisłę oraz wzrosły bezpieczeństwo i komfort podróżnych.

Gdańszczanie z roku na rok są coraz bardziej zmotoryzowani. Przybywa przede wszystkim samochodów osobowych. W 2018 r. w Gdańsku było ich zarejestrowanych ponad 288 tys., czyli o 4,7% więcej niż w rok wcześniej. Wskaźnik motoryzacji prezentujący liczbę samochodów osobowych zarejestrowanych na 1000 mieszkańców w 2018 r. wyniósł 618 aut.

Liczba pojazdów zarejestrowanych w Gdańsku w latach 2012-2018

WYSZCZEGÓLNIENIE		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Samochody osobowe	ogółem	234 164	241 608	250 545	255 176	265 308	275 418	288 384
	na 1000 mieszkańców	508,6	523,5	542,9	552,0	572,1	593,2	618,0
Samochody ciężarowe		39 306	38 838	39 098	38 318	38 452	37 938	38 810
Motocykle		5987	6311	6565	7355	7929	8500	9152
Ciągniki siodłowe		3498	3577	3395	3203	3088	3073	3097
Ciągniki rolnicze		1103	1160	1189	1197	1194	1218	1257
Autobusy		1384	1312	1195	1055	1040	1030	1039

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych, GUS oraz Wydziału Komunikacji, UMG.

Strefa Płatnego Parkowania w Gdańsku na koniec 2018 r. obejmowała 7 sektorów: Główne Miasto, Stare Miasto, Wrzeszcz (od 9 do 17), Aniołki, Oliwa, Przymorze (od 9 do 15). Siódmy sektor, czyli Jelitkowo (od 9 do 17) obowiązywał w miesiącach wakacyjnych (lipiec-sierpień). W 2018 r. strefa powiększyła się o następujące ulice w Oliwie: Majkowskiego, Ceynowy, Poczty Gdańskiej, Liczmańskiego, Leśną, Podhalańską, Wita Stwosza, Stary Rynek Oliwski, Kubusia Puchatka, Kanapariusza oraz Cystersów. Na Głównym i Starym Mieście opłatą zostały objęte ulice: Pachołów, Podstoczna, Stępkarska, Sukiennicza i Wiosny Ludów. W dzielnicy Aniołki parkometry stanęły na ul. Dębowej, a we Wrzeszczu na ul. Sosnowej. Taryfa opłat: pierwsza godz. 3,00 zł, druga godz. 3,60 zł, trzecia godz. 4,30 zł, czwarta i każda następna po 3,00 zł.

Wśród największych sukcesów władz miasta mających miejsce w 2018 r. mieszkańcy najczęściej wymieniali: remonty i budowę dróg, rozwój infrastruktury rowerowej oraz budowę mostu na Wyspę Sobieszewską.

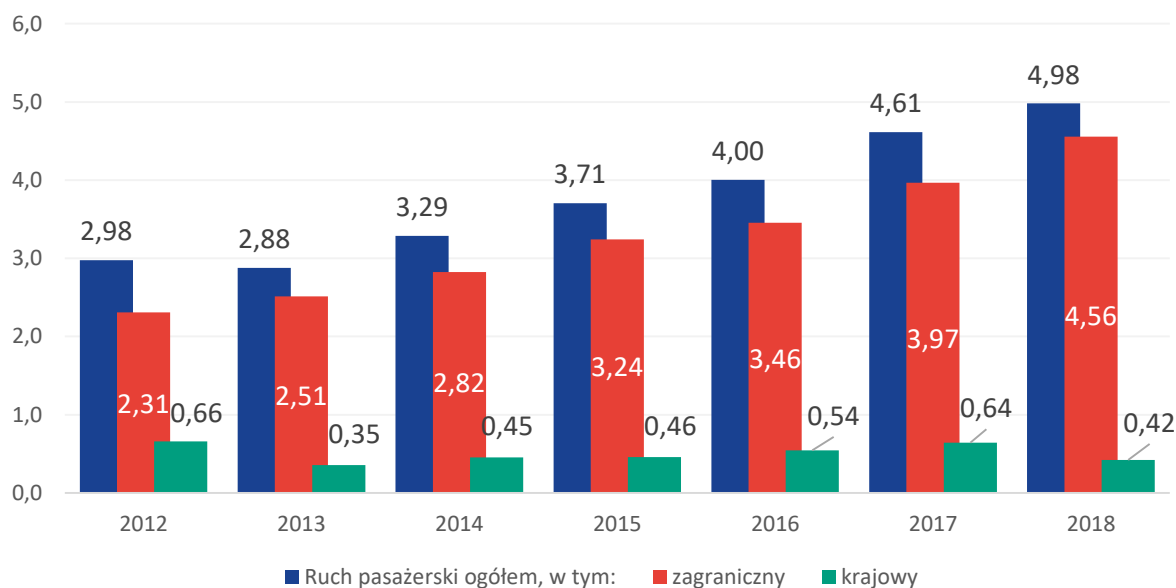
Port lotniczy

Trwa intensywny rozwój gdańskiego lotniska. W 2018 r. obsłużono 4 980 647 pasażerów, co oznacza wzrost o 8% w stosunku do 2017 r. Pod koniec 2018 r. Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy był 3. najbardziej popularnym lotniskiem w kraju (2. miejsce wśród regionalnych portów lotniczych). W ostatnim roku wzrosła zarówno liczba operacji lotniczych (o 7%), jak i masa przeladunkowa terminalu cargo (o 12%). W 2018 r. Port Lotniczy w Gdańsku oferował pasażerom w sumie 90 destynacji (67 linii regularnych i 23 połączenia czarterowe). W 2018 r. uruchomiono 7 nowych połączeń: Wiedeń, Helsinki, Ryga, Ateny, Kijów, Lwów, Charków.

Gdańskie lotnisko wyposażone jest w radiowy system nawigacyjny ILS II. Pozwala on na lądowanie, jeśli światła podejścia widać z wysokości zaledwie 30 metrów, a widzialność wynosi 300 metrów.

Ruch pasażerski w Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy w latach 2012-2018
- dane w mln -

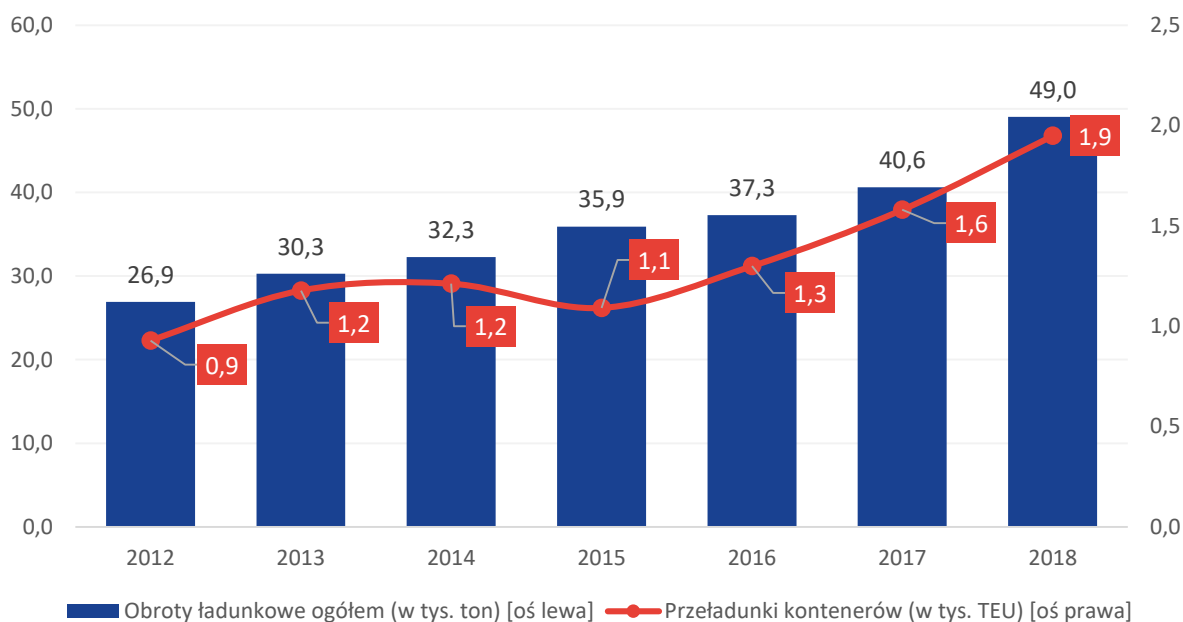
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy; www.airport.gdansk.pl.

Port morski

Port morski w Gdańsku kolejny rok zamknął rekordem obrotów przeładunkowych i został 4. największym portem na Bałtyku. W 2018 r. przeładowano ponad 49 mln ton ładunków, czyli o 20,7% więcej niż w 2017 r. Szczególnie wysoki wzrost przeładunków (o 41%) odnotowano w przypadku węgla, którego przeładowano 7,2 mln ton. Wynik ładunków grupy „drobnica + drewno” wzrósł o 21%, do 21,9 mln ton. Kolejny wzrost przeładunków Port Gdańsk notuje w paliwach. W ciągu ostatniego roku przeładowano ich o 18% więcej do poziomu 15,5 mln ton. Grupa inne masowe (m.in. kruszywa) zamknęła rok z wynikiem 3,9 mln ton, czyli o 11% lepszym niż w 2017 r. Ostatnią i zarazem najmniejszą grupą przeładunkową były zboża, których przeładowano 0,6 mln ton, co oznacza spadek o 28% w stosunku do roku ubiegłego.

Z roku na rok rośnie udział drobnicy w strukturze przeładunkowej portu. Obecnie stanowi ona już 45% jego obrotów. Motorem napędowym portu jest Terminal Kontenerowy DCT Gdańsk, w którym w 2018 r. przeładowano 1,95 mln TEU (*twenty-foot equivalent unit – jednostka pojemności*) co czyni go drugim największym portem kontenerowym na Bałtyku. Tak wysokie przeładunki są możliwe dzięki ukończonej w 2016 r. budowie terminala T2. Obecne możliwości przeładunkowe portu w Gdańsku wynoszą 3 mln TEU rocznie. Dzięki pogłębieniu toru wodnego Port Gdańsk, jako jedyny na Bałtyku, jest w stanie przyjmować największe na świecie transoceaniczne kontenerowce.

Obroty ładunkowe ogółem (w tys. ton) oraz przeładunki kontenerów (w tys. TEU) w porcie morskim w Gdańsku w latach 2012-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Morskiego Portu Gdańsk, www.portgdansk.pl/o-porcie/statystyki-przeładunkow

Najważniejsze inwestycje i projekty realizowane w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Mobilność i Transport

Cel operacyjny VIII.1: Poprawa warunków dla ruchu pieszego i rowerowego

- W ramach realizacji programu „Budowy i modernizacji chodników na terenie Gdańska – edycja 2018” oraz projektów Budżetu Obywatelskiego realizowano inwestycje polegające na budowie nowych ciągów pieszych oraz remoncie i modernizacji istniejących – na łącznej długości 29,1 km. Modernizacji podlegały następujące chodniki: wzdłuż ulic: Chłopskiej, Subistawa, Pelplińskiej, pl. Wybickiego, Gałczyńskiego, Obrońców Wybrzeża, Jagiellońskiej, Cieszyńskiego, Kartuskiej, Giełguda, Chodkiewicza, Hoene, Tartacznej, Orzeszkowej, Przędzalniczej, Złotników, Rozłogi, Wrzosa, Niskiej, Tamki, Kormoranów, Jesionowej, Porwalnej, Mostek, Wygon i Kruczej. Ponadto wybudowano nowe chodniki wzdłuż ulic: Altanki, Nowy Świat, Słonecznikowej, Czajkowskiego, Turystycznej i 100-lecia Związku Harcerstwa Polskiego.
- Zrealizowano **pierwszy etap przekształcenia ul. Podwale Przedmiejskie w ulicę miejską, przyjazną dla pieszych i rowerzystów**. W ramach inwestycji przebudowano skrzyżowanie ulic: Podwale Przedmiejskie i Chmielnej. Powstały nowe pasy rowerowe, chodniki oraz wytyczono naziemne przejścia dla pieszych.
- Budowa ciągu pieszego** wraz z oświetleniem oraz małą architekturą zlokalizowanego na nabrzeżu Martwej Wisły na wysokości ul. Nadwiślańskiej (**Wyspa Sobieszewska**).
- Budowa tunelu dla pieszych łączącego ul. Okopową ze stacją Śródmieście SKM.
- Rozbudowa i modernizacja tras rowerowych oraz miejsc postojowych w Gdańsku:
 - budowa tras rowerowych w obrębie mostu na Wyspę Sobieszewską, wokół Forum Gdańsk (ul. 3 Maja, al. Armii Krajowej i ul. Okopowa), przy ul. Bulońskiej na odcinku od ul. Rakoczego do ul. Myśliwskiej, budowa pasów rowerowych w ul. Nowy Świat, Czerskiej oraz Podwale Przedmiejskie w rejonie skrzyżowania z ul. Chmielną;
 - budowa tras rowerowych wzdłuż ul. Nowej Bulońskiej;
 - kontynuacja programu wdrażania stref TEMPO 30, w ramach którego ustanowiono kolejnych 14,4 km ulic strefą ruchu uspokojonego;
 - montaż 5030 miejsc postojowych dla rowerów, w tym 4450 w ramach systemu „Mevo” i 534 miejsc parkingowych przy szkołach ponadpodstawowych.

- W ramach projektu Pomorskie trasy rowerowe o znaczeniu międzynarodowym (R-10) i Wiślana Trasa Rowerowa (R-9) zrealizowano: **budowę trasy rowerowej** od Węzła Elbląska wzdłuż ul. Sitowie, Rzęsnej i Altanki do granicy Gdańska z gminą Pruszcz Gdański w rejonie skrzyżowania z ul. Elbląską, **rozpoczęto budowę drogi rowerowej** wzdłuż ul. Turystycznej i ul. Boguckiego w Gdańsku oraz drogi wojewódzkiej nr 501 od skrzyżowania z ul. Przeglasińską do skrzyżowania z ul. Pohoreckiego.
- Przeprowadzono przetarg nieograniczony oraz wyłoniono operatora systemu roweru metropolitalnego.
- **Ograniczono możliwości nielegalnego parkowania** w miejscach do tego nieprzeznaczonych, takich jak chodniki, zieleńce itp. Ustawiono słupki wygradzeniowe na chodnikach, przy ulicach: Klonowicza – Kościuszki, Kliniczna, Grunwaldzka 30-26 i 102-108, Szymanowskiego – Grunwaldzka, Klonowa, Do Studzienki 47-57, Waryńskiego – Wyspiańskiego, Północna, Chełmońskiego, Górska, Smoluchowskiego.

Cel operacyjny VIII.2: Zwiększenie atrakcyjności transportu publicznego

- **Budowa linii tramwajowej z infrastrukturą towarzyszącą na ul. Nowej Bulońskiej:** budowa dwutorowej linii tramwajowej z infrastrukturą i przystankami od skrzyżowania ul. Bulońskiej z ul. Myśliwską do skrzyżowania z ciągiem ul. Nowa Jabłoniowa–Nowa Warszawska; budowa węzła integracyjnego tramwajowo-autobusowego przy ul. Nowej Jabłoniowej; budowa i przebudowa infrastruktury teletechnicznej, uzbrojenia, urządzeń ochrony środowiska, małej architektury, etc.
- **Przebudowa infrastruktury tramwajowej w ul. Budzysza, Stryjewskiego i Nowotnej.** W ramach tej inwestycji dokonywana jest przebudowa istniejącego torowiska tramwajowego na odcinku od skrzyżowania ul. Sucharskiego z ul. Budzysza, wzdłuż ul. Budzysza, ul. Stryjewskiego i ul. Nowotnej do Pętli „Stogi Plaża”. Prace obejmują: przebudowę pętli – tramwajowo-autobusowej „Stogi Pasańil”, i tramwajowej „Plaża Stogi”, z budową torów odstawczych i przystanków tramwajowych; przebudowę istniejącego układu drogowego (ul. Budzysza, ul. Stryjewskiego, odcinek ul. Nowotnej) wraz ze skrzyżowaniami, zjazdami, chodnikami, ścieżkami rowerowymi i ciągami pieszo-rowerowymi; budowę 1 płatnej toalety i 2 budynków socjalnych (na pętlach), budowę bezpłatnego parkingu przesiadkowego dla samochodów osobowych i rowerów – przy pętli Stogi Pasańil.
- W ramach IV etapu Gdańskiego Projektu Komunikacji Miejskiej **podpisano umowę na zakup i dostarczenie 15 nowych tramwajów** z firmą PESA.
- **Podpisano umowę na zakup 46 nowych autobusów** Mercedes Benz Citaro (18 standardowych, 26 przegubowych i 2 midibusów). Pojazdy mają spełniać normy emisji spalin Euro VI. Będą one wyposażone m.in. w klimatyzację, monitoring, system głosowego zapowiadania przystanków, a także ładowarki USB.
- Postawiono 64 nowe wiaty przystankowe na terenie Gdańska.
- Usprawniano i rozwijano system komunikacji miejskiej:
 - wydłużono linie autobusowe: 174 (do Starej Piły, wybrane kursy), 255 (do Jankowa), 195 (do Cmentarza Łostowickiego), 156 (do Kowal), 139 (do Wrzeszcza PKP);
 - uruchomiono linię 249 przy jednoczesnej modyfikacji trasy linii 149 oraz zmieniono trasę linii 115 (połączenie Gdańska Południa z Wrzeszczem przez UCK);
 - udostępniono dane o rozkładach jazdy, biletomatach, komunikatach na tablicach i czasach rzeczywistych odjazdów ze wszystkich przystanków na terenie Gdańska oraz udostępniono rozkłady jazdy w usłudze Google Transit, co pomoże w integracji rozkładów jazdy różnych form transportu;
 - wyposażono nowo zakupione pojazdy transportu zbiorowego w 50 zestawów urządzeń pokładowych systemu SIP-TRISTAR.

Cel operacyjny VIII.3: Poprawa wewnętrznej i zewnętrznej dostępności transportowej

- **Wykonanie infrastruktury drogowej wokół Forum Gdańsk** – budowa ul. Nowe Podwale Grodzkie, przebudowa i rozbudowa wiaduktu Biskupia Górna w ciągu al. Armii Krajowej, przebudowa Węzła Grodzieckiego.
- Rozpoczęcie przebudowy wiaduktu Biskupia Górka.
- **W ramach programu modernizacji nawierzchni dróg** na terenie Gdańska zrealizowano modernizację al. Grunwaldzkiej na odcinku od ul. Opackiej do ul. Abrahama (z wyłączeniem lokalnych, zrobionych już fragmentów); modernizację ul. Chłopskiej na odcinku ul. Obrońców Wybrzeża – ul. Jagiellońska oraz ul. Jagiellońska – ul. Piastowska (jezdni w kierunku Sopotu); modernizację ul. Kępnej, modernizację „trzeciej jezdni” ul. Jaśkowej Doliny.
- W ramach programu „Budowa i przebudowa dróg lokalnych w różnych dzielnicach miasta” zrealizowano następujące działania:
 - poprawa stanu nawierzchni i bezpieczeństwa ul. Planetarnej, odcinek od ul. Nowy Świat do granicy Gdańska – przebudowa kanalizacji deszczowej i wodociągowej, budowa nowej nawierzchni, przebudowa przejazdu kolejowego, budowa chodnika;
 - ul. Sarnia i Zajęcza – przebudowa kanalizacji deszczowej i sieci wodociągowej, modernizacja nawierzchni ulic, przebudowa chodnika;
 - budowa odcinka ul. Przytulnej – połączono ul. Przytulną z ul. Kartuską Północną przez budowę przedłużenia ul. Przytulnej;

- przebudowa fragmentu ul. Tischnera – zmodernizowano fragment ulicy o długości 140 m, wybudowano schody terenowe, umocniono skarpe;
- przebudowa skrzyżowania ul. Chmielna – Podwale Przedmiejskie oraz ul. Chmielnej na odcinku od ul. Pszennej do ul. Spichrzowej – przebudowano drogę wraz z kanalizacją deszczową oraz chodnik, nasadzono drzewa, postawiono ławki oraz kosze na śmieci;
- korekta skrzyżowania ul. Guderskiego, Świętokrzyskiej i Ateny (Kowale) – wybudowano odcinek ulicy na połączeniu ul. Ateny z ul. Świętokrzyską, zabezpieczono magistralę wodociągową przebiegającą pod wybudowaną jezdnią, wykonano oznakowanie skrzyżowania;
- budowa układu drogowego przy ul. Dąbka;
- przebudowę odcinka ulic Potokowej oraz Rakoczego – wydłużenie pasów do skrętu, przebudowa oświetlenia, sygnalizacji świetlnej, kanalizacji sanitarnej oraz wodociągu.
- **W ramach organizacji zlotu 100-lecia ZHP** w Gdańsku wybudowano ul. Nową Turystyczną na Wyspie Sobieszewskiej na odcinku od ul. Turystycznej do ul. Przeglasińskiej wraz z przebudową fragmentu ul. Przeglasińskiej oraz wyremontowano ul. Akwenową, Świbnieńską, Przeglasińską, oraz Urwistą.
- **Budowa mostu zwodzonego na Wyspę Sobieszewską** w ciągu drogi wojewódzkiej nr 501. Inwestycja objęła również budowę okolicznego układu drogowego, w tym ronda w Sobieszewie.
- **Budowa mostu nad Kanałem Raduni** w ciągu ul. Starogardzkiej. Dodatkowo przebudowano sieć wodociągową, oświetlenie drogowe i kolizje sieci elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej.
- **Rozbudowywano i modernizowano sieć drogową i kolejową w porcie zewnętrznym w Gdańsku.** Rozpoczęto budowę drogi w ciągu ul. prof. Andruszkiewicza na odcinku o długości ok. 500 m.

Cel operacyjny VIII.4: Popularyzacja zrównoważonego transportu i mobilności aktywnej

- **Zrealizowano piątą edycję kampanii „Rowerowy Maj”.** Blisko 32 tys. dzieci ze 144 gdańskich placówek przynajmniej raz dojechało do szkoły lub przedszkola na rowerze, hulajnodze czy rolkach podczas przeprowadzonej akcji. Dzieci i pracownicy szkół odbyli w sumie ponad 846 tys. aktywnych dojazdów, a rowerowa frekwencja (odsetek aktywnych dojazdów) wyniosła w Gdańsku 63%.
- W czerwcu 2018 r. **uchwalono Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska (LV/1615/18).** Dokument powstał przy udziale mieszkańców, grup interesariuszy i ekspertów w różnych dziedzinach mobilności. Zawiera analizę sytuacji obecnej oraz karty działań, stanowiące klucz do zrównoważenia sposobu przemieszczania się osób na terenie miasta.
- Mieszkańcy wzięli **udział w Ogólnopolskiej Grze Rowerowej** – realizowanej w ramach kampanii motywującej do regularnej jazdy na rowerze poza sezonem letnim.
- Od 16 do 22 września trwał **Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu.** Inicjatywa ma upowszechniać mobilność aktywną oraz zachęcać mieszkańców Gdańska do ograniczenia wykorzystania samochodu w podróżach, zwłaszcza na krótkich dystansach w mieście. Tegoroczna edycja odbywała się pod hasłem „Inteligentny transport. Silna Gospodarka”.

13. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

Właściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznej jest warunkiem koniecznym do harmonijnego rozwoju miasta, poprawy jakości życia mieszkańców i nawiązywania kontaktów społecznych. Przestrzeń publiczna nie powinna mieć charakteru tylko komunikacyjnego, ułatwiającego przemieszczanie się osób i towarów, ale powinna stanowić miejsce spędzania czasu wolnego, forum wymiany idei, miejsce organizacji wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Takie podejście do przestrzeni publicznej realizuje ideę rozwoju miasta do wewnątrz, która polega na intensyfikacji i wielofunkcyjności użytkowania już zurbanizowanej przestrzeni. Umożliwia to – poza powstaniem pełnych życia przestrzeni publicznych – efektywne zarządzanie miastem.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska to dokument dotyczący rozwoju przestrzennego miasta w perspektywie najbliższych 30 lat. Jest opracowaniem nadrzędnym wobec miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. To od zapisów zawartych w studium zależy, czy w kolejnych latach będą mogły powstawać nowe osiedla mieszkaniowe, znajdzie się miejsce na nowe parki, zostanie zachowana rezerwa pod drogi i linie tramwajowe. Obowiązujące studium zostało przyjęte uchwałą Rady Miasta Gdańska z 23 kwietnia 2018 r. Prace nad dokumentem trwały ponad trzy lata. Na każdym etapie prac projekt był konsultowany z mieszkańcami. Nowe studium wyznacza przestrzeń dla wzrostu liczby mieszkańców nawet do 500 tys. Kontynuuje zasadę rozwoju miasta do wewnątrz, podwyższając dopuszczalną intensywność zabudowy, szczególnie w wyznaczonej strefie śródmiejskiej.

Studium – określające politykę przestrzenną miasta – wskazuje funkcję mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową jako główny kierunek przekształceń większości terenów rozwojowych zarówno na dolnym, jak i na górnym tarasie. Dominacja funkcji usługowej została wskazana głównie dla obszarów zainwestowanych, jednorodnych funkcjonalnie i ich terenów rozwojowych, np.: kampusów uczelni wyższych, większych zespołów handlowych. Funkcje portowo-przemysłowe rozwijać się mają głównie na terenach wzdłuż Martwej Wisły, w Porcie Północnym, zaś funkcje produkcyjno-usługowe w sąsiedztwie lotniska i przy wybranych węzłach obwodnicy zachodniej: w Barniewicach, Matarni i Kokoszkach Przemysłowych. Centralne części historycznych dzielnic dolnego tarasu w naturalny sposób stanowiące miejsca koncentracji funkcji usługowych utworzyły ciągłą strukturę wskazaną w Studium jako tzw. Centralne Pasma Usługowe (CPU).

W ramach prac nad dokumentem powołano Radę Studium (organ doradczy Prezydenta Miasta) złożoną z przedstawicieli m.in. uczelni wyższych, pracodawców, organizacji pozarządowych, radnych miejskich, rad dzielnic, profesjonalistów związanych z planowaniem przestrzennym i architekturą. Na szczególną uwagę zasługuje nowatorskie zastosowanie gdańskiego modelu partycypacji społecznej dokumentu. Dzięki niemu w pracach nad projektem brało udział blisko 3000 osób podczas 98 wydarzeń partycypacyjnych.

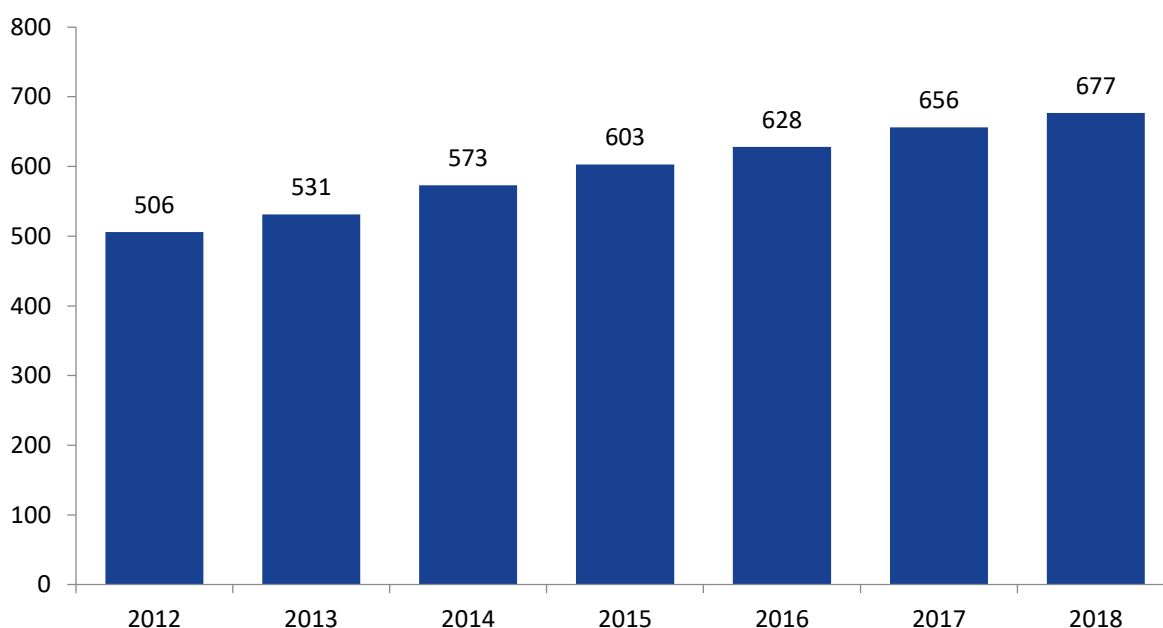
Biuro Rozwoju Gdańska za „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska” otrzymało w 2018 r. nagrodę Ministra Inwestycji i Rozwoju za wybitne osiągnięcia twórcze w dziedzinie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Plany miejscowe

Głównym narzędziem polityki miasta w zakresie przestrzeni publicznych są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Ich celem jest m.in. wyznaczenie czytelnych granic przestrzeni publicznej wraz z regulacjami, które wpływają na jej jakość. Uchwalanie nowych planów pozwala zabezpieczyć tereny pod przyszłe funkcje publiczne. Jest to ważne, ponieważ brak planów nie zamyka drogi inwestorom. W takiej sytuacji budują oni, opierając się na warunkach zabudowy, co z punktu widzenia kształtowania ładu przestrzennego jest niekorzystne, gdyż powstająca w ten sposób zabudowa jest efektem jednostkowych decyzji, a nie uporządkowanego działania.

Gdańsk jest jednym z krajowych liderów w zakresie pokrycia terenu miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na koniec 2018 r. obowiązywało 677 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pokrywały ok. 90% terenów zainwestowania miejskiego. Dzięki temu obecnie zdecydowana większość budynków powstaje na podstawie MPZP, a nie decyzji o warunkach zabudowy.

Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w Gdańsku w latach 2012-2018

Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska.

W 2018 r. uchwalono 30 MPZP obejmujących powierzchnię 724 ha, a kolejnych 75 planów było w trakcie sporządzania. Przy opracowywaniu każdego z nich brano pod uwagę zagospodarowanie przestrzeni publicznej, czy to bezpośrednio w ramach przestrzeni wyznaczonych w projekcie planu, czy też w ustaleniach dotyczących zabudowy, która ma wpływ na postrzeganie krajobrazu miasta z przestrzeni publicznej.

Rewitalizacja

Miasto kontynuuje realizację uchwalonego w 2017 r. *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Gdańska* na lata 2017-2023. Wdrażanie Programu jest działaniem o charakterze wieloletnim, ukierunkowanym na realizację kompleksowych projektów rewitalizacyjnych obejmujących sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową. Interwencja w ramach Programu to reakcja na indywidualnie zidentyfikowany zbiór niekorzystnych czynników i zjawisk tworzących bariery rozwojowe na danym obszarze. Programem objęto: Orunię, Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście, Biskupią Górkę i Stary Chełm oraz Dolne Miasto – Plac Wałowy – Stare Przedmieście. W ramach realizacji Programu, w 2018 r. wykonano działania w poszczególnych obszarach:

Rewitalizacja Oruni – przygotowano dokumentację projektową modernizacji budynków komunalnych (przy ul. Rejtana 18 i 20, Trakt Św. Wojciecha 81, 83 i 85) oraz podpisano umowy na wykonanie dokumentacji projektowej zadań: „Kompleksowe zagospodarowanie lokalnych przestrzeni publicznych – skwer przy ulicy Gościnniej i skwer/park przy ulicy Związkowej”, „Przebudowa budynku dawnego Ratusza przy ulicy Gościnniej 1 wraz z adaptacją na cele społeczne”, „Budowa placówki na potrzeby realizacji zadań z zakresu usług społecznych przy ulicy Dworcowej 11”.

Rewitalizacja Nowego Portu z Twierdzą Wisłoujście – wykonano dokumentację projektową dla zadań: „Adaptacja lokalu przeznaczonego na realizację działań społecznych przy ulicy Na Zaspę 53” oraz „Przebudowa i modernizacja budynku przy ulicy Floriańskiej 2 – Klub Aktywnego Mieszkańca”. Podpisano także umowy na wykonanie dokumentacji dla zadań: „Przebudowa i rozbudowa dróg i infrastruktury podziemnej ulic: Góreckiego, Strajku Dokerów, Wilków Morskich” oraz „Modernizacja budynków komunalnych”.

Rewitalizacja Biskupiej Górki i Starego Chełmu – wykonano stabilizację i zabezpieczenie osuwisk w rejonie Biskupiej Górki. W ramach zadania wykonano m.in. mury oporowe wzdłuż ulic Biskupiej i Na Stoku. Przygotowano również dokumentację projektową adaptacji lokalu przeznaczonego na realizację działań społecznych przy ul. Biskupiej 4/4 oraz podpisano umowę na wykonanie dokumentacji zadań: „Przebudowa i modernizacja budynku przy ulicy Jana Styp-Rekowskiego 16 – Centrum Wsparcia Rodziny oraz Dom sąsiedzki” „Urządzenie przestrzeni publicznej i terenów zielonych przy ulicy Jana Styp-Rekowskiego”, „Przebudowa ulic Biskupiej, Na Stoku, Salwator, Zaroślak oraz Górka”, „Modernizacja budynków komunalnych”.

Rewitalizacja Dolnego Miasta i Placu Wałowego wraz ze Starym Przedmieściem – podpisano umowy z wykonawcami dokumentacji projektowej dla zadań: „Adaptacja budynku przy ul. Królikarnia 13 wraz z zagospodarowaniem terenu przeznaczonego do prowadzenia Placówki Wsparcia Dziennego”, „Zagospodarowanie terenu Optywu Motławy wraz z Bastionami”, „Przebudowa i rozbudowa dróg i infrastruktury podziemnej wraz z zagospodarowaniem terenu dla obszaru ulicy Chłodna, Sempołowska, Królikarnia i dla obszaru ulica Przyokopowa, Polna, Wierzbowa” oraz „Modernizacji budynków komunalnych”. Wykonano także dokumentację projektową z pełnieniem nadzoru autorskiego dla zadania polegającego na adaptacji lokalu przeznaczonego na realizację działań społecznych przy ul. Radna 3/2.

Gminny Program Rewitalizacji przewiduje dla każdego z czterech obszarów nowe zagospodarowanie wybranych przestrzeni publicznych, których projekty powstaną w drodze konkursów urbanistyczno-architektonicznych. W 2018 r. trwały prace nad przygotowaniem konkursów. W materiałach wyjściowych uwzględniono szerokie spektrum uwarunkowań, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wyniki warsztatów przeprowadzonych na ten temat z mieszkańcami. W sierpniu 2018 r. ogłoszono konkurs na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej zagospodarowania przestrzeni publicznej przy ul. Biskupiej, w październiku 2018 r. – na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej zagospodarowania przestrzeni publicznej Placu Wałowego. Opracowano wytyczne dla przeprowadzenia w 2019 r. kolejnych dwóch konkursów: Rynku Oruńskiego w dzielnicy Orunia i placu nadwodnego w Nowym Porcie.

Jakość przestrzeni publicznej

Przestrzeń miasta podlega systematycznej rewaloryzacji, przebudowie i modernizacji. Poza działaniami na obszarach rewitalizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, podnoszona jest jakość przestrzeni publicznych w innych częściach miasta, w tym również rekreacyjnych terenów zielonych, które podlegają zagospodarowywaniu i wyposażaniu w małą architekturę oraz urządzenia rekreacyjne. Bezpieczna, cechująca się ładem i estetyką przestrzeń publiczna ma służyć wypoczynkowi, integracji i poczuciu tożsamości mieszkańców.

W 2018 r. kontynuowany był III etap *Studium Gdańskich Przestrzeni Lokalnych* (GPL). Jest to opracowanie urbanistyczne, które ma się przyczynić do poprawy jakości przestrzeni publicznych. Opracowanie ma służyć skoordynowaniu działań oraz wsparciu wydziałów Urzędu Miejskiego i jednostek miejskich zajmujących się przestrzeniami publicznymi w Gdańsku, a także osób przygotowujących wnioski do Budżetu Obywatelskiego. Studium Gdańskich Przestrzeni Lokalnych składa się z trzech części. Dwie pierwsze zostały już zakończone i udostępnione, trzecia jest w trakcie opracowywania. Pierwszy etap prac objął obszary rewitalizacji (czyli Biskupią Górę/Stary Chełm, Dolne Miasto/Plac Wałowy/Stare Przedmieście, Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście, Orunię). Drugi dotyczył obszarów zdegradowanych (czyli Angielskiej Grobli, Brzeźna – osady rybackiej, Przeróbki Mieszkaniowej, Stogów Mieszkaniowych). W trzeciej części zostaną omówione pozostałe lokalne przestrzenie publiczne. Gdańska Przestrzeń Lokalna powstaje we współpracy z Biurem Rozwoju Gdańska z jednostkami miejskimi i mieszkańcami. Konsultacje są realizowane w formie ankiet internetowych, a także spotkań z radami dzielnic i organizacjami pozarządowymi. Aktualnie trwają konsultacje z radami dzielnic na temat trzeciej części studium.

W 2018 r. zakończyły się także prace koncepcyjne nad założeniami do *Gdańskiego Standardu Ulicy Miejskiej* (GSUM). Jest to dokument strategiczny wskazujący rozwiązania organizacyjne oraz rekomendacje projektowe, wpływające na poprawę jakości przestrzeni gdańskich ulic. Jest odpowiedzią na potrzebę wprowadzenia nowych rozwiązań w tym zakresie, która wyrażnie uwidoczniła się podczas konsultacji społecznych dotyczących projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska. Gdański Standard Ulicy Miejskiej wdraża nowe podejście do kwestii mobilności w mieście (priorytet według kolejności zgodnej ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 2018: piesi, rowerzyści, transport zbiorowy, transport indywidualny, i działań na rzecz podnoszenia jakości przestrzeni publicznych w Gdańsku zgodnie ze Strategią Rozwoju Miasta Gdańsk 2030+, Programem Operacyjnym Mobilność i Transport oraz Planem Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Gdańska 2030. Dokument wskazuje modelowe rozwiązania oraz wytyczne dotyczące elementów pasa drogowego. Wprowadza obowiązek wypracowania docelowych rozwiązań w drodze analizy porównania z miejscowymi uwarunkowaniami i potrzebami lokalnych użytkowników. Stanowi również podstawę do opracowania uszczegóławiających opracowań – modułów dotyczących konkretnych składowych ulic. Wdrożenie GSUM przyczyni się do poprawy w zakresie estetyki (wprowadzenie małej architektury, zieleni) oraz funkcjonalności (ułatwienie m.in. dostępności dla użytkowników pieszych, w tym osób starszych, niepełnosprawnych, osób z wózkami).

Estetyzacja

W lutym 2018 r. Rada Miasta Gdańska przyjęła uchwałę Nr XLVIII/1465/18 w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, na terenie miasta Gdańska (tzw. Uchwałę Krajobrazową). Uchwała jest bardzo ważnym narzędziem ochrony krajobrazu i dbałości o ład przestrzenny miasta, m.in. poprzez umożliwienie uporządkowania obecnego chaosu reklamowego. Dokument określa szczegółowe zasady i warunki sytuowania: tablic i urządzeń reklamowych, obiektów małej architektury oraz ogrodzeń, a także ich gabaryty, standardy jakościowe oraz materiały budowlane, z jakich mogą być wykonane na terenie całego miasta. Prace nad uchwałą rozpoczęły się w październiku 2015 r. Uchwalenie dokumentu poprzedzone było konsultacjami społecznymi. Uchwała jest jedyną tego typu uchwałą wśród miast wojewódzkich w Polsce, obowiązującą w swoim pełnym kształcie.

Jednym z kluczowych ustaleń Uchwały był podział Gdańska na 8 obszarów historyczno-funkcjonalnych, dla których obowiązują odrębne ustalenia szczegółowe. Dodatkową ochronę uzyskały obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, a także obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

W 2018 r. wdrażanie dokumentu obejmowało wszystkie nowe nośniki reklamowe, które zostały usytuowane w przestrzeni publicznej po wejściu w życie Uchwały, czyli po 2 kwietnia 2018 r. Istniejące reklamy objęte zostały 24-miesięcznym okresem dostosowawczym – co oznacza, że ich właściciele muszą usunąć lub dostosować je do obowiązujących zasad do kwietnia 2020 r. Uchwała wprowadziła również możliwość ograniczenia grodu nowych, wielorodzinnych osiedli mieszkaniowych, celem poprawy ich funkcjonowania w systemie przestrzeni publicznych miasta.

W 2018 r. przyjęto Zarządzenie nr 823/2018 Prezydenta Miasta Gdańska w sprawie określenia zasad funkcjonowania oraz udostępniania lokalizacji do prowadzenia punktów handlowych oraz gastronomicznych na terenie Miasta Gdańska. Zarządzeniem wprowadzono m.in. wytyczne materiałowe, gabarytowe i kolorystyczne dla wyposażenia ogródków gastronomicznych i punktów handlowych, takich jak: meble, parasole, gabloty sprzedażowe czy roślinność. Ulice Gdańska, a zwłaszcza Śródmieście historycznego zyskują dzięki temu eleganckie wykończenie oraz kawiarniany gwar, który przyciąga zarówno turystów, jak i mieszkańców Gdańska. W 2018 r. wydano 510 uzgodnień estetyczno-lokalizacyjnych, spośród których 324 uzgodnienia dotyczyły ogródków gastronomicznych – 195 ogródków na terenie Śródmieścia.

Tereny zielone

Zieleń miejska pełni wiele istotnych funkcji, w tym: rekreacyjne, zdrowotne i estetyczne. Zieleń, zwłaszcza urządzona, jest niezbędna dla zapewnienia mieszkańcom odpowiedniego komfortu życia i satysfakcjonujących warunków wypoczynku. Odgrywa ona także istotną rolę retencyjną wód opadowych w systemie ochrony przeciwpowodziowej. Udział terenów zielonych w powierzchni miasta ogółem na koniec 2018 r. wynosił 24,1%.

Powierzchnia terenów zielonych na koniec 2018 r. (w ha)

Rodzaj terenów zielonych	Powierzchnia
Tereny leśne	4775
Tereny zieleni miejskiej	726
Ogródki działkowe	897
łącznie	6398

Źródło: Biuro Rozwoju Gdańska.

Ważną funkcję w mieście pełnią lasy, które zajmują ok. 19% ogólnej powierzchni, w tym przede wszystkim lasy Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie Gdańska w administracji Gdańskiego Zarządu Dróg i Zieleni znajdowało się 27 obiektów parkowych charakteryzujących się dużą różnorodnością związaną z ich położeniem, historią i okresem powstania, formą zagospodarowania, bogactwem założeń ogrodowych czy szatą roślinną. Są wśród nich parki:

- zabytkowe objęte ochroną konserwatorską (Oliwski, Brzeźnieński, Oruński, Przymorze, Kuźniczki),
- powstałe w miejscu dawnych cmentarzy (Akademicki, Bema, Steffensów, Zielony, Traugutta),
- powstałe na terenach dawnych fortyfikacji (nad Optywem Motławy),
- współczesne parki dzielnicowe (Zaspa, im. Jana Pawła II, Chirona, Millenium),
- park Nadmorski im. Ronalda Reagana o charakterze ogólnomiejskim z bogatą ofertą rekreacyjną,
- małe parki dzielnicowe (park w Królewskiej Dolinie, park Kuźniczki, Park Siennicki, park nad potokiem Strzyża, Park im. Jana Uphagena, Park im. Charlesa de Gaulle’a czy Park im. ks. Bronisława Kabata w Jasieniu).

Ważną funkcję w przestrzeni publicznej, szczególnie w obrębie zabudowy mieszkaniowej, stanowią także tereny zieleni o mniejszej powierzchni, tj. zieleńce i skwery. Do starszych założeń takich obiektów, tworzonych często jeszcze przed II wojną światową, należą m.in.: skwer im. Polskich Harcerzy, skwer Jana Heweliusza, plac Kobzdeja, plac Wałowy, zieleniec przy Poczcie Polskiej czy zieleniec Józefa Piłsudskiego. Rozmieszczenie terenów zielonych urządzonych w obrębie miasta jest nierównomierne i nawiązuje do pasowego charakteru zabudowy.

Na terenie miasta znajdują się liczne obszary objęte szczególną ochroną:

- Rezerwat przyrody
 - Rezerwat przyrody „Dolina Strzyży” utworzony na terenie leśnictwa Matemblewo w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym, w celu ochrony zbiorowisk łągowych i grądowych w dolinie potoku Strzyża oraz stanowisk roślin chronionych i rzadkich
 - Rezerwat przyrody „Źródlika w Dolinie Ewy” utworzony na terenie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego w celu ochrony naturalnych zbiorowisk łągowych i ziołoroślowo-szuwarowych
 - Rezerwat przyrody „Ptasi Raj” utworzony u ujścia Wisły Śmiałej na terenie Wyspy Sobieszewskiej jako rezerwat faunistyczny, w celu ochrony ostoi ptactwa wodnego i błotnego
 - Rezerwat przyrody „Mewia Łacha” utworzony w celu ochrony ptaków w okresach ich wędrówek. Jest to obszar o randze europejskiej i krajowej – jeden z najcenniejszych przyrodniczo obszarów w polskiej strefie przybrzeżnej
 - Rezerwat przyrody „Wąwóz Huzarów” utworzony na terenie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego w celu ochrony roślin rzadkich i chronionych
- Trójmiejski Park Krajobrazowy (część) – przedmiot ochrony stanowi specyficzna rzeźba terenu oraz szata roślinna
- Obszary chronionego krajobrazu
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wyspy Sobieszewskiej
- Otomiński Obszar Chronionego Krajobrazu (część)
- Obszar Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich (część)
- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Potoku Oruńskiego” utworzony w celu zachowania unikatowego charakteru przyrodniczo-krajobrazowego doliny erozyjnej w strefie krawędziowej Wysoczyzny Gdańskiej
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Potoków Strzyża i Jasień” utworzony w celu zachowania wyjątkowych walorów krajobrazowych terenu oraz bogatej szaty roślinnej
- Obszary Natura 2000
- Bunkier w Oliwie PLH2200055 – specjalny obszar ochrony siedlisk nietoperzy
- Twierdza Wisłoujście PLH220030 – specjalny obszar ochrony siedlisk nietoperzy
- Ostoja w ujściu Wisły PLH220044 – specjalny obszar ochrony siedlisk
- Zatoka Pucka PLB220005 – obszar specjalnej ochrony ptaków
- Ujście Wisły PLB220004 – obszar specjalnej ochrony ptaków

- Pomniki przyrody – na terenie administracyjnym miasta znajdują się 174 pomniki przyrody, w tym: 135 pojedyncze drzewa różnych gatunków, 1 aleja drzew, 28 grup drzew, 9 głazów narzutowych oraz 1 pomnik powierzchniowy
- 13 użytków ekologicznych
- 41 obszarów cennych przyrodniczo proponowanych do objęcia ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego lub użytku ekologicznego

Nową jakość do zagospodarowania przestrzeni zielonych miasta wnoszą parki kieszonkowe oraz ogrody deszczowe. Parki kieszonkowe to dostępne publicznie niewielkich rozmiarów tereny zieleni miejskiej. Są istotną częścią zielonej infrastruktury na terenach zurbanizowanych oraz pełnią szereg funkcji ważnych dla ekosystemu. Stanowią również łączniki między terenami zieleni o większej powierzchni. Ich dobroczynny wpływ polega m.in. na zmniejszeniu efektu miejskich wysp ciepła, łagodzeniu klimatu, cyrkulacji mas powietrza i korzystnym wpływie na gospodarowanie wodami.

Ogrody deszczowe są jednym z najprostszych sposobów zagospodarowania wody opadowej, który uzyskuje się poprzez sadzenie roślin hydrofitowych (wodolubnych). Rośliny te filtrują wodę z nawierzchni utwardzonych przestrzeni miasta. Ogrody te zwiększają bioróżnorodność, poprawiają mikroklimat, estetykę otoczenia i komfort użytkowników przestrzeni. Ponieważ takie ogrody warto realizować także w przestrzeniach prywatnych, opublikowano poradnik o zakładaniu ogrodów deszczowych, który ułatwi mieszkańcom ich realizację i utrzymanie. Ogrody deszczowe, oprócz atrakcyjnie zagospodarowanych przestrzeni, wpisują się w działania miasta na rzecz małej retencji.

W badaniu jakości życia w Gdańsku z 2018 r. 72,1% gdańszczan pozytywnie oceniło dostępność terenów zielonych.

Kąpieliska morskie

W sezonie kąpieliskowym 2018 r. funkcjonowało 8 kąpielisk morskich: Gdańsk Orle, Gdańsk Sobieszewo, Gdańsk Świbno, Gdańsk Stogi, Dom Zdrojowy Gdańsk Brzeźno, Molo Gdańsk Brzeźno, Gdańsk Jelitkowo, Gdańsk Klipper Jelitkowo. Morskie wody przybrzeżne oceniane były pod względem mikrobiologicznym na podstawie dwóch wskaźników zanieczyszczenia (*Escherichia coli* i Enterokoki) i dodatkowo kontrolowane organoleptycznie pod kątem występowania zakwitów i innych zanieczyszczeń. W sezonie kąpieliskowym w 2018 r. tymczasowy zakaz kąpeli obowiązywał na następujących kąpieliskach:

- Molo Gdańsk Brzeźno w dniach 12.07, 15-16.07, 23-29.07 i 31.07,
- Dom Zdrojowy Gdańsk Brzeźno w dniach 12.07, 15-16.07, 23-31.07,
- Gdańsk Jelitkowo i Klipper Jelitkowo w dniach 23.07-01.08,
- Gdańsk Orle w dniach 23-24.07 i 26.07,
- Gdańsk Sobieszewo w dniach 23-24.07,
- Gdańsk Stogi w dniach 23-27.07, 30.07 i 31.08,
- Gdańsk Świbno w dniach 23-24.07.

W pozostałym okresie jakość wody w kąpieliskach była przydatna do kąpeli.

Kąpieliska Gdańsk Klipper Jelitkowo oraz Gdańsk Świbno nie podlegały klasyfikacji z uwagi na fakt, że były to kąpieliska nowo utworzone (funkcjonujące pierwszy sezon).

Sezonowa jakość wody w kąpieliskach w 2018 r.

Kąpielisko	Ocena
Gdańsk Orle	Doskonała
Gdańsk Sobieszewo	Doskonała
Gdańsk Stogi	Dobra
Dom Zdrojowy Gdańsk Brzeźno	Dobra
Molo Gdańsk Brzeźno	Dostateczna
Gdańsk Jelitkowo	Dobra

Źródło: Wydział Środowiska UMG na podstawie oceny sezonowej dokonanej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku

Od ponad 10 lat gdańskie kąpieliska morskie uczestniczą w międzynarodowym programie „Błękitna Flaga”. Wyróżnienie certyfikatem jest przyznawane kąpieliskom i marinom, działającym zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, które spełniają najwyższe kryteria w zakresie: jakości wody, działań na rzecz edukacji ekologicznej, zarządzania środowiskowego oraz bezpieczeństwa. „Błękitna Flaga” przyznawana jest tylko na jeden sezon. Aby móc ponownie ubiegać się o wyróżnienie, kąpieliska i mariny muszą co roku poddawać się rygorystycznym kontrolom. W 2018 r. aż dziesięć gdańskich kąpielisk i marin otrzymało wspomniane wyróżnienie. Warto w tym miejscu dodać, że w 2018 r. przy wejściach na plażę nr.: 63, 46, 48 i 50 wybudowano toalety, co zdecydowanie podniosło jakość kąpielisk. Kolejne takie obiekty są na etapie przygotowania inwestycji.

Bezpieczeństwo

Na terenie Gdańska funkcjonuje Komenda Miejska Policji z siedzibą przy ul. Nowe Ogrody 27. Rejon miasta podzielony jest administracyjnie na 8 komisariatów:

- I Komisariat Policji ul. Platynowa 6F (Orunia, Chełm);
- II Komisariat Policji, ul. Długa Grobla 4 (Śródmieście, od dnia 16.10.2017 także Stogi i Wyspa Sobieszewska);
- III Komisariat Policji, ul. Biała 1a (Wrzeszcz);
- IV Komisariat Policji, ul. Kaprów 14 (Oliwa);
- V Komisariat Policji, ul. Obrońców Wybrzeża 19 (Przymorze, Zaspa, Żabianka);
- VI Komisariat Policji, ul. Kasztanowa 6 (Nowy Port, Brzeźno);
- VIII Komisariat Policji, ul. Kartuska 245 (Suchanino, Morena, Niedźwiednik);
- IX Komisariat Policji, ul. Balcerskiego 35 (Osowa).

Głównym i podstawowym działaniem dla funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku jest zapewnienie należytego stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gdańska. Na koniec 2018 r. liczba funkcjonariuszy wynosiła 1026. Dodatkowo przestrzeń publiczna miasta była całodobowo monitorowana przez 318 kamer miejskiego monitoringu.

Przestępstwa stwierdzone, wykryte oraz wskaźnik wykrywalności przestępstw popełnionych w Gdańsku w latach 2017-2018

2017			2018		
Popełnione przestępstwa	Wykryte	Wykrywalność w %	Popełnione przestępstwa	Wykryte	Wykrywalność w %
11 150	6046	53,41	10 772	5870	53,65

Źródło: Dane Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMG.

Z danych za okres 2018 wynika, że nastąpił spadek przestępczości w porównaniu z rokiem 2017 o 378 przestępstw. Wzrosła wykrywalność przestępstw o 0,24 punktu procentowego.

W 2018 r. funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji brali udział w zabezpieczeniach wielu wydarzeń na terenie Gdańska, w tym największych: Jarmark św. Dominika, uroczystości Sierpnia 80', meczów żużlowych w ramach I ligi (Wybrzeże Gdańsk), Międzynarodowych Indywidualnych Mistrzostw Ekstraligi na żużlu, meczów piłki nożnej w ramach Lotto Ekstraklasy (Lechia Gdańsk), Ogólnopolskiego Zlotu Związku Harcerstwa Polskiego na Wyspie Sobieszewskiej.

Na podstawie podpisanego porozumienia na tzw. „Fundusz Wsparcia Policji” miasto przekazało 477 955 zł, za co sfinansowano:

- zatrudnienie tłumaczy języków obcych – studentów w okresie maj-wrzesień – 20 800 zł,
- programy edukacyjne „Miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego” – 38 000 zł,
- dofinansowanie 800 dodatkowych patroli rozdysponowanych w newralgicznych punktach miasta – 200 000 zł,
- nagrody przyznawane na Święto Policji dla najlepszych funkcjonariuszy służby prewencyjnej i policjantów komisariatów – 50 000 zł,
- nagrody dla funkcjonariuszy, którzy zatrzymali na gorącym uczynku „graficiarzy” – 6 500 zł,
- dofinansowanie wyżywienia funkcjonariuszy skierowanych na teren Gdańska w ramach adaptacji zawodowej – 67 255 zł,
- pokrycie kosztów wykonania ogrodzenia na nieruchomości Policji położonej w rejonie ul. Biskupiej 23 w Gdańsku – 95 400 zł.

W Gdańsku funkcjonuje Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, 5 jednostek ratowniczo-gaśniczych i 1 posterunek. Na koniec 2018 r. zatrudnionych było 295 funkcjonariuszy SP. Jednostki Komendy Miejskiej PSP w Gdańsku interweniowały w 2018 r. podczas 4784 zdarzeń, czyli o 6,5% więcej niż w 2017 r. (4491 interwencji). Na liczbę tą złożyło się 1455 pożarów, 3055 miejscowych zagrożeń i 274 fałszywe alarmy. Średnio jednostki gdańskiej straży pożarnej wyjeżdżały do zdarzeń nieco ponad 13 razy w ciągu jednej doby.

Miasto dofinansowało działalność PSP kwotą 2 284 954 zł, którą przeznaczono na:

- zakup paliwa, umundurowania, sprzętu łączności i techniki specjalnej, drobnego sprzętu, sprzętu nurkowego, mediów i naprawy samochodów pożarniczych, szkolenia – 492 000 zł;
- zakup 3 szt. ubrań nurkowych, 6 kompletów ubrań ochronnych do pracy w wodzie, 2 szt. silników zaburtowych, dofinansowanie do zakupu pojazdu lekkiego operacyjnego LRR 4X4, aparaty powietrzne, motopompy, kurtyny wodne, nosze wysokościowe – 532 954 zł;
- środki wkładu własnego na projekt unijny pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków o charakterze użytkowym należących do Komendy Miejskiej PSP w Gdańsku”. W ramach zadania zostaną wykonane prace termomodernizacyjne w czterech budynkach Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku – 1 260 000 zł.

Na terenie Gdańska funkcjonują 3 Ochotnicze Straże Pożarne:

- Ochotnicza Straż Pożarna Gdańsk – Sobieszewo, ul. Turystyczna 28;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gdańsku – Świbnie, ul. Boguckiego 98;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gdańsku, ul. Beniowskiego 7.

Miasto dofinansowało OSP kwotą 470 702 zł, którą przeznaczono na:

- zapewnienie gotowości bojowej Ochotniczej Straży Pożarnej w Świbnie i Sobieszewie oraz dla grupy Poszukiwawczo-Ratowniczej Gdańsk – w tym na zakup paliwa, sprzętu pożarniczego, opłat za utrzymanie strażnic, umundurowania, opłacenie obowiązkowych ubezpieczeń, badań lekarskich, szkoleń i wypłatę ekwiwalentów za udział w akcjach ratowniczych – 352 731 zł;
- zakup toreb ratowniczych wraz zestawami uzupełniającymi, parawanów strażackich oraz latarek akumulatorowych – 22 400 zł;

- zakup piły ratowniczej oraz pompy szlamowej dla OSP Sobieszewo i Świbno – 11 931 zł (środki uzyskane z Urzędu Marszałkowskiego woj. Pomorskiego – 5 600 zł, wkład własny - 6331 zł)
- zakup quada Ranger XP 900EPS dla OSP Świbno celem prowadzenia działań związanych z usuwaniem zagrożeń chemiczno-ekologicznych na Wyspie Sobieszewskiej – 83 640 zł.

Siedziba Straży Miejskiej w Gdańsku znajduje się przy ul. Elbląskiej 54/60. W jej strukturze funkcjonują następujące referaty:

- I Referat ul. Gospody 2c (Przymorze Małe, Przymorze Wielkie, Oliwa, VII Dwór, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia);
- II Referat ul. Elbląska 54/60 (Aniołki, Letnica, Młyniska, Nowy Port, Śródmieście);
- III Referat Al. Grunwaldzka 186 (Brzeźno, Strzyża, Wrzeszcz Dolny, Wrzeszcz Górny, Zaspą Młyniec, Zaspą Rozstaje);
- IV Referat ul. Orfeusza 2 (Jasień, Kokoszki, Matarnia, Osowa);
- V Referat ul. Wilanowska 2 (Brętowo, Chełm, Piecki-Migowo, Siedlce, Suchanino, Ujeścisko-Łostowice, Wzgórze Mickiewicza);
- VI Referat ul. Elbląska 54/60 (Chełm, Krakowiec-Górki Zachodnie, Olszynka, Orunia Górna-Gdańsk Południe, Orunia-Św.Wojciech-Lipce, Przeróbka, Rudniki, Stogi, Wyspa Sobieszewska).

Straż Miejska w Gdańsku w 2018 r. odnotowała 60 056 interwencji (59 030 w 2017 r.) w tym: zastosowano 21 969 pouczeń (22 874 w 2017 r.), 33 583 mandaty karne (32 009 w 2017 r.), 1453 wnioski o ukaranie do sądu (1027 w 2017 r.).

Interwencje Straży Miejskiej w 2018 r.

Wyszczególnienie		2018
Liczba interwencji ogółem		60 056
w tym:	mandaty karne	33 583
	pouczenia	21 969
	wnioski do Sądu o ukaranie	1453
	Inny sposób zakończenie czynności (np. przekazanie sprawy innym organom)	3051

Źródło: Dane Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, UMG.

Finansowanie Straży Miejskiej z budżetu Miasta w 2018 r. wyniosło 26 364 tys. zł, z czego 25 624 tys. zł przeznaczono na płace, zakup paliwa, niezbędnego sprzętu, opłacenie mediów, szkoleń, składek i ubezpieczeń. Za kwotę 740 tys. zł zakupiono 5 samochodów służbowych oraz 2 skutery.

Straż Miejska w Gdańsku na co dzień współpracuje z Komendą Miejską Policji w Gdańsku. W 2018 r. efektem tych działań były m.in.: mieszane patrole prewencyjne (682 patrole), wspólne zabezpieczanie imprez masowych (183 imprezy). Coraz ważniejszym obszarem działalności Straży Miejskiej jest przeciwdziałanie nielegalnemu spalaniu odpadów. Na numer 986 w 2018 r. wpłynęły 1293 zgłoszenia dotyczące podejrzenia spalania odpadów w niewłaściwy sposób. Strażnicy przeprowadzili 737 kontroli, 136 osób pouczyli, a 135 ukarali mandatami. Skierowali też 5 wniosków do sądu.

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego jest jednym z kluczowych elementów zarządzania kryzysowego z dostępem do systemów wykrywania i alarmowania oraz wczesnego ostrzegania ludności. Przez 24 godziny na dobę, dyżurni wykorzystując obrazy z kamer oraz dane otrzymywane z terenu miasta, monitorują i reagują na zagrożenia. Najważniejsze informacje o wszelkich zagrożeniach i utrudnieniach są przekazywane mieszkańcom w ciągu kilku sekund dzięki Samorządowemu Informatorowi SMS. Pod koniec 2018 r. w Gdańsku liczba rejestracji w systemie wyniosła ok. 53 000.

Najważniejsze inwestycje i projekty realizowane w 2018 r. w ramach Programu Operacyjnego Przestrzeń Publiczna

Cel operacyjny IX.1: Wyższa jakość przestrzeni publicznej

- Zakończyły się prace koncepcyjne nad dokumentem „Gdański Standard Ulicy Miejskiej”, w którym zaproponowano rozwiązania organizacyjne oraz rekomendacje projektowe w zakresie zagospodarowywania ulic w Gdańsku. Nowy standard ma obejmować poprawę estetyczną (wprowadzenie małej architektury, zieleni) oraz funkcjonalną (ułatwienie m.in. dostępności dla użytkowników pieszych, w tym osób starszych, niepełnosprawnych, rodziców z wózkami) i przestrzenną (w miarę możliwości ograniczenia w lokalizacji ekranów akustycznych).
- W ramach programu „Jaśniejszy Gdańsk” wykonano nowe oświetlenie w 45 różnych lokalizacjach: ul. Barniewicka (fragment od nr 76 do 98 i od nr 183 do 191), dojście do schroniska młodzieżowego przy ul. Grunwaldzkiej, schody przy ul. Anny Jagiellonki, teren rekreacyjny przy ul. Leśna Góra, ul. Srebrniki (fragment od nr 14 w górę), ul. Zakopiańska (fragment od nr 24 do 46a, 37, 39), ul. Marsa (fragment nr od 28 do 38), Plac Sąsiedzki przy ul. Gdańskiej/Dworskiej, ul. Traugutta (fragment stanowiący dojazd do stadionu Miejskiego), ul. Zielony Trójkąt (fragment od nr 4 do 12 oraz od nr 138a do nr 146a), Gdańska/Dworska – łącznik, ul. Związkowa (fragment nr 7 a-d, 8), ul. Glinki oraz doświetlenie chodników przy Skwerze (fragment nr od nr 9 do 13), ul. Wielkopolska (przy SP nr 86), ul. Lubelska, ul. Jabłoniowa, ul. Przesmyk, ul. Zamkowa, ul. Irysowa (etap I), ul. Jaśminowy Stok (etap II), ul. Lubczykowa (etap III), Park de Gaulle'a (pomiędzy Al. Grunwaldzką a ul. Partyzantów), ul. Wesoła, ul. Stara Twierdza, ul. Cmentarna, ul. Orłowska, ul. Husytów, ul. Lecha, ul. Wojska Polskiego, ul. Niepołomicka, ul. Chodkiewicza (oświetlenie + układ drogowy), ul. Kanapariusza (fragment od ul. Opata Rybińskiego do wejścia na teren Parku Oliwskiego), ul. Reformacka, ul. Góreckiego i plac przed kaplicą, ciąg pieszy ul. Karmelicka, ul. Niedziałkowskiego, schody między ul. Szarą a ul. Pana Tadeusza, ul. Buczka, ul. Świętokrzyska, ul. Ciasna/Malczewskiego, ciąg pieszy przy ul. Karpiej, ul. Fundamentowa, ul. Czajkowskiego (oświetlenie oraz układ drogowy), ul. Mylna, ul. Konarskiego, ul. Charpantiera.
- W zakresie podnoszenia jakości przestrzeni miejskiej przeprowadzono projekt GZDiZ „Gdańskie Fasady OdNowa”, w ramach którego odnowiono 14 elewacji na Głównym Mieście (ul. Ogarna – 42, 60, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 69, 111, 112, 113; ul. Świętojańska 67; ul. Szeroka 20).
- W ramach konkursu „Utworzenie i modernizacja małych placów zabaw na terenie miasta Gdańska” powstało siedem nowych placów zabaw (przy ul. Niegowskiej, w Parku Uphagena, na terenie SP nr 82, Przedszkola nr 60, Przedszkola nr 64, w rejonie ul. Jana Kiepy, przy ul. Orfeusza). Zmodernizowano także istniejące place zabaw przy ul. Glinki 9-11 i na placu Gen. Stanisława Maczka.
- **Budowa czterech toalet na plaży** zlokalizowanych przy wejściach nr 46, 48, 50 i 63.
- Zagospodarowanie 16 podwórek Głównego Miasta w ramach programu „Wspólne podwórko” i „Programu Zagospodarowanie Podwórek Głównego Miasta”.
- **Zamontowanie 210 nowych ławek** przez Gdański Zarząd Dróg i Zieleni.
- **Odsłonięcie 4 punktów** widokowych w lokalizacjach:
 - widok X (Widok Natalii) – Biskupia Górka, dojście od ul. Pohulanka i kol. Studentów, punkt widokowy na tzw. Bastionie Cafarellego,
 - widok XI (Widok Katarzyny) – Wrzeszcz, Góra Jana, widok ze wzgórza nad dawną siedzibą TVP przy ul. Sobótki, dojście od ul. Jaśkowa Dolina i od ul. Sobótki,
 - widok XII (Widok Jerzego) – Orunia widok z pod zbiornika „Stara Orunia”, dojście oznakowanymi ścieżkami Gdańskiego Szlaku Wodociągowego od strony ul. Nowiny oraz z terenu Parku Oruńskiego,
 - widok XIII (Widok Antoniego) – Wrzeszcz dawna Góra Szubieniczna (zwana też Górą Wodociągową), dojście oznakowanymi ścieżkami Gdańskiego Szlaku Wodociągowego od strony ul. Sobieskiego oraz od strony ul. Traugutta (za cerkwią).
- Zakończenie prac nad pierwszym etapem opracowania analitycznego „Gdańska Polityka Wodna”, dotyczącego terenów nadwodnych, w celu określenia uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzeni nabrzeży (bulwarów spacerowych, ciągów pieszych) wraz z sąsiedztwem.
- W ramach zadania „Wdrożenie systemu monitoringu wizyjnego i zarządzania bezpieczeństwem” zrealizowano rozbudowę systemu miejskiego monitoringu wizyjnego w dzielnicach: Wrzeszcz, Piecki-Migowo, Oliwa i Śródmieście w następujących lokalizacjach:
 - skrzyżowanie ul. Partyzantów i Matki Polki – 1 kamera obrotowa i 1 kamera dookólna;
 - Plac ks. Bronisława Komorowskiego – 1 kamera obrotowa i 3 kamery stałopozycyjne;
 - skrzyżowanie ul. Opacka i Cystersów – 1 kamera obrotowa i 1 kamera dookólna;
 - rejon ul. Marusarzówny 10 – 1 kamera obrotowa (kamera zakupiona w 2017 r., magazyn WBiZK);
 - rejon ul. Gojawczyńskiej 10 – 1 kamera obrotowa;

- rejon przejścia podziemnego ul. Elbląska – 2 kamery obrotowe, 4 kamery dookólne i 4 kamery stałopozycyjne;
- rejon przejścia podziemnego ul. Okopowa – 5 kamer dookólnych i 3 kamery stałopozycyjne;
- rejon Dworca PKS Gdańsk – 1 kamera obrotowa.
- W ramach zadania „Zagospodarowanie północnego cypla Wyspy Spichrzów” wykonano przebudowę ul. Chmielnej na odcinku od ul. Pszennej do ul. Spichrzowej oraz rozpoczęto prace budowlane przy kładce na Wyspę Spichrzów.
- **Przeprowadzenie akcji informacyjnej** wśród dyrekcji publicznych placówek edukacyjnych w Gdańsku **w zakresie wdrażania Uchwały Krajobrazowej Gdańska**. Wizje terenowe i wysłane informacje do dyrekcji placówek przyczyniły się do dostosowania placówek edukacyjnych do wymogów uchwały.

Cel operacyjny IX.2: Większe uwzględnienie terenów zielonych i obszarów cennych przyrodniczo w kształtowaniu przestrzeni publicznej

- **Rewitalizacja i przebudowa kompleksu budynków palmiarni w Parku Oliwskim** obejmująca rozbudowę palmiarni, budowę nowej rotundy, budynku socjalnego, przebudowę budynków oranżerii i szklarni, uzbrojenie terenów, zagospodarowanie terenu wokół obiektów wraz z przywróceniem elementów historycznego zagospodarowania dla rejonu w otoczeniu palmiarni. Zakończenie inwestycji planowane jest na 2019 r.
- **Utworzenie Parku na Zboczu.** W ramach inwestycji wybudowano ciągi piesze o łącznej długości 538 m wraz ze schodami terenowymi, boisko do streetballa, plac zabaw, siłownię zewnętrzną. Ponadto ustawiono 15 ławek i założono tereny zielone (trawniki 2500 m², nasadzenia krzewów 422 szt.).
- **Zagospodarowanie zespołu parkowo-rekreacyjnego Jar Wilanowska.** Na terenie Jaru zostały wykonane ścieżki parkowe o nawierzchni z kostki brukowej (1510 m²) oraz mineralnej (pow. 590 m²), zejście z ul. Wilanowskiej na teren jaru oraz elementy małej architektury: linowy plac zabaw, sprawnościowy plac zabaw, plac zabaw z urządzeniem wielofunkcyjnym, place sąsiedzkie, plac do gry w ping-ponga, tory do gry w minigolfa. Ponadto ustawiono 6 szt. deszczochronów, 30 ławek, 10 koszy na śmieci, 7 domków dla owadów, 20 budek lęgowych i 3 karmniki dla ptaków. Na terenie jaru zasadzono 312 szt. drzew i 270 szt. krzewów oraz założono 13 200 m² terenów zielonych (trawniki i łąki kwietne).
- **Zrealizowanie 3 ogrodów kieszonkowych:** zieleńca przy ul. Matki Polki, ogrodu vis a vis Teatru Szekspirowskiego i zieleńca u zbiegu ulic Oliwskiej i Wyzwolenia.
- **Stworzenie 4 ogrodów deszczowych i niecki trawiastej** przy: ul. Stryjewskiego 13, Plac Biskupa O'Rourke przy ul. Mickiewicza, w rejonie ul. Zakopiańskiej i ul. Winnickiej, ul. Starodworska, ul. Batorego 12.
- Nasadzenia krzewów oraz traw ozdobnych, bylin, roślin cebulowych i sezonowych w parkach, zieleńcach, pasach drogowych i lasach komunalnych:
 - krzewy i pnącza 12 208 szt.,
 - trawy ozdobne i byliny – 6212 szt.,
 - cebule – 44 410 szt.,
 - rośliny sezonowe – 77 161 szt.
- Wykonanie nasadzeń ok. 21 000 nowych drzew, w tym:
 - nasadzenia wykonane przez inwestorów w ramach kompensacji zieleni (nasadzenia zastępcze) – 1183 szt.,
 - nasadzenia wykonane w ramach kompensacji zieleni (nasadzenia zastępcze) – 63 szt.,
 - nasadzenia uzupełniające na terenie parków – 49 szt.,
 - nasadzenia uzupełniające w lasach komunalnych – 3500 szt. (sadzonki leśne),
 - nasadzenia w lasach komunalnych w ramach realizacji zadania z Budżetu Obywatelskiego – 9300 szt. (sadzonki leśne),
 - nasadzenia w lasach komunalnych w ramach wycinek prowadzonych podczas inwestycji Nowa Bulońska – 2000 szt.,
 - nasadzenia zastępcze jako rekompensata za usuniętą zielenią na terenie Gdańska – 4900 szt.
- **Wykonano pielęgnację zieleni** przy następujących zakończonych inwestycjach: budowa basenu przy ul. Siedleckiego, budowa i przebudowa układu drogowego w rejonie węzła integracyjnego w Gdańsku Wrzeszczu, budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ul. Elbląskiej, zagospodarowanie terenu gminnego Jaśkowy Zakątek, Nowy Park na Przyszłości Małym, schody przy ul. Zakopiańskiej, rewaloryzacja Parku Oruńskiego, kanalizacja deszczowa w ul. Hubala, Układ drogowy Srebrna – Niepołomska.
- Realizacja programu „Gdańskie Łąki Kwiećne” w czterech lokalizacjach: w Parku im. Ronalda Reagana, w Parku im. Jana Pawła II oraz w Parku Millenium na Zaspie, a także w Parku nad Optywem Motławy.
- W ramach programu „Miejskie farmy w Gdańsku” na zieleńcu przy ul. Za Murami ustawione zostały specjalne donice z aromatycznymi ziołami. Celem projektu, realizowanego przez Gdański Zarząd Dróg i Zieleni, Fundację Gdańską oraz ze wsparciem wolontariuszy, jest zachęcenie mieszkańców Gdańska do uprawy ziół w przydomowych ogródkach i na balkonach oraz zwrócenie uwagi na konieczność pielęgnacji roślin i dbanie o miejską przestrzeń zieleni.

- W ramach akcji „**Nie Parkuję na Zielonym**” w pasach zieleni notorycznie rozjeżdżanych przez samochody wykonano całkowitą renowację zieleni polegającą m.in. na wykonaniu nasadzeń krzewów i bylin, ustawieniu donic betonowych oraz wygrodzeniu tych miejsc za pomocą drewnianych słupków w lokalizacjach: ul. Św. Ducha, ul. Toruńska, ul. Batorego, ul. Lektykarska, Targ Rybny, Podwale Przedmiejskie.

Cel operacyjny IX.3: Szersze uspołecznienie planowania i działań w przestrzeni publicznej

- Łącznie w 2018 r. przeprowadzono **120 spotkań edukacyjno-informacyjnych i 19 warsztatów z mieszkańcami**, w których wzięło udział 4362 osób.
- **System Identyfikacji Miejskiej (SIM)** – w 2018 r. zakupiono i zamontowano 15 gablot informacyjnych na potrzeby rad dzielnic.
- Przyznano **Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska** za najlepsze realizacje architektoniczne lat 2016-2017.
- Odbyły się konkursy:
 - „Najładniejszy Ogródek Gastronomiczny 2018” dla przedsiębiorców, którzy 2018 r. prowadzili ogródek gastronomiczny przed lokalem w Gdańsku;
 - „Najpiękniejszy gdański balkon i przedogródek 2018 r.”
 - „Konkursy na punkty sezonowe”.
- Opublikowano „**Gdański Poradnik Małej Retencji. Ogród Deszczowy w 5 krokach**”, który miał ułatwić mieszkańcom ich realizację i utrzymanie.
- Zrealizowano liczne programy edukacyjne m.in.:
 - „Gdańskie motylówki” – projekt edukacyjny polegał na posadzeniu 350 szt. krzewów z gatunku budleja Dawida wabiących motyle w 21 lokalizacjach (m.in. w Parku Bema);
 - „Strefa dla jeża” – projekt edukacyjny ma na celu zwrócenie uwagi na obecność jeży w środowisku zurbanizowanym;
 - „Nie chlebem” – projekt mający na celu zmianę dotychczasowych złych nawyków gdańszczan w dokarmianiu ptactwa zimą;
 - „Stop żaba na drodze!” – akcja pomocy gdańskim płazom polegała na rozstawieniu wraz z wolontariuszami kilku kilometrów płotków wzdłuż najbardziej ruchliwych dróg. W ten sposób ratowanych jest ok. 5000 płazów rocznie.
 - Akcja rozdawania cebul i nasion roślin ozdobnych mieszkańcom Gdańska i Radom Dzielnic. Działanie miało na celu ukwiecanie miejskich balkonów i ogródków przydomowych. W 2018 r. rozdano łącznie 6200 opakowań cebul roślin ozdobnych oraz 800 szt. opakowań nasion.
- Wprowadzenie nowych narzędzi do partycypacji w planowaniu przestrzennym:
 - stosowanie zdjęć lotniczych, modelu 3D miasta oraz zdjęć ukośnych miasta (zaktualizowanych w maju 2018 r.) przy prezentacji ustaleń projektów planów miejscowych;
 - wykorzystywanie ankiet internetowych przy opracowaniach studialnych;
 - realizacja filmików edukacyjno-informacyjnych;
 - działania edukacyjne skierowane do młodzieży (prelekcje, warsztaty);
 - nowe narzędzia do wizualizacji baz danych – interaktywna mapa Gdańska dostępna online;
 - aktywność BRG w mediach społecznościowych.
- Menedżer Śródmieścia kontynuował **spotkania dla mieszkańców i innych interesariuszy z obszaru Śródmieścia**. Łącznie odbyło się ok. 30 spotkań konsultacyjno-informacyjnych, w których udział wzięło ok. 600 osób. Spotkania dotyczyły negocjacji form współkorzystania z najbliższej przestrzeni, m.in. zagospodarowania podwórek, organizacji parkowania, organizacji ruchu czy zagospodarowania zieleni.
- Przeprowadzono **badanie opinii mieszkańców Głównego Miasta** dotyczącej m.in. postrzegania jakości przestrzeni Głównego Miasta (w związku z planowanym na kolejne lata rozpoczęciem prac nad utworzeniem Parku Kulturowego na terenie Głównego Miasta).
- W 2018 r. we współpracy z grupą organizacji społecznych **zainicjowano święto ul. Świętego Ducha**, którego celem było zachęcenie mieszkańców do aktywnego korzystania z nowo zmodernizowanej przestrzeni ulicy (concept living street).
- Działania w ramach **Komitetu Rewitalizacji** jako forum współpracy i dialogu w procesie rewitalizacji – przedstawiciele mieszkańców obszarów rewitalizowanych, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych, gminy. W 2018 r. odbyło się 7 posiedzeń Komitetu Rewitalizacji.